

NORDRE LAND KOMMUNE

MØTEINNKALLING FOR KOMMUNESTYRET

TID: 25.04.2017 kl. 17.00
STED: KOMMUNSTYRESALEN

Gruppemøte: kl. 15.30
Eventuelle forfall meldes på telefon 61 11 60 47
Varamedlemmer møter etter nærmere avtale.

SAKSLISTE:

Sak nr. Innhold:

14/17	ORIENTERINGER
15/17	REFERATER
16/17	HELHETLIG ROS 2016-2020
17/17	MEDVIRKNING I OPPSTART AV ARBEIDET MED KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL
18/17	DIGITAL KULTURKALENDER
19/17	DELEGERING AV MOTORFERDSELLOVEN OG LAKSE- OG INNLANDSFISKLOVEN I NORDRE LAND
20/17	ADKOMST OG PARKERING VØLSTAD KIRKE
21/17	GEOVEKSTPROSJEKT OPPLAND FKB-C 2017, FINANSIERING
22/17	KONTROLLUTVALGETS ÅRSRAPPORT 2016
23/17	VALG TIL STYRET I VOKKS
24/17	

REVIDERING AV MÅL FOR HJORTEVILT 2017-2022

25/17

VIDEREFØRING AV MUSIKKREGION GJØVIK

26/17

**FORANALYSE/PROSJEKTPLAN: STYRING, LEDELSE OG KONTROLL AV
BARNEVERNET**

NORDRE LAND KOMMUNE, den 19. april 2017

.....
Ola Tore Dokken
ordfører

Lnr.: 4823/17
Arkivsaksnr.: 17/1008
Arkivnøkkel.: 033

Saksbehandler: MSH

Utskrift til:

ORIENTERINGER

1. Digitaliseringsprosjektet
2. Land barneverntjeneste: Svar på foreløpig tilsynsrapport og status i prosjektet Land barneverntjeneste – forsvarlige barneverntjenester

NORDRE LAND KOMMUNE, den 18. april 2017

Jarle Snekkestad
rådmann

Mona Sæther Harefallet

NORDRE LAND KOMMUNE

Rådmann

Fylkesmannen i Oppland
v/fylkeslege Erlend Aasheim
Postboks 987

2604 LILLEHAMMER

Saksbehandler: Jarle Snekkestad

Vår ref: JSN/16/1147/F47 &14

Deres ref:

Dato: 22.03.2017

**KOMMUNENS SVAR PÅ FYLKESMANNENS FORELØPIGE
TILSYNSRAPPORT OM LAND BARNEVERNTJENESTE**

Det vises til fylkesmannens foreløpige tilsynsrapport av 28.02.2017.

Vedlagt følger Nordre Land kommunes svar, som vertskommune.

Med hilsen

Jarle Snekkestad
rådmann

Kopi:
Rådmann i Søndre Land kommune

Notat

Dato: 22.03.2017.

Fra: Rådmannen.

Til: Fylkesmannen i Oppland.

Svar på foreløpig tilsynsrapport om Land Barnevernstjeneste.

Det vises til foreløpig tilsynsrapport fra fylkesmannen, datert 28.02.2017.

Rådmannen vil understreke at de tre hoved-avvikene fylkesmannen har funnet i sitt tilsyn, samt enkeltavvik, bekreftes av kommunen. Fylkesmannen har foretatt en grundig og detaljert gjennomgang, som kommunen kan bruke direkte inn i sitt forbedringsarbeid. Kommunen har selvsagt hovedfokus på barnas behov. Kommunen har siden november 2016 arbeidet kontinuerlig med de 66 sakene som fylkesmannen ga pålegg i. Tjenesten er nå aktivt inne i alle alvorlige saker. Kommunen har kommet godt i gang med et forbedringsprosjekt, og har ambisjoner om å korrigere alle avvikene i løpet av året. Jamfør vedlegg 9.

Kommunen har gjennomgått og kontrollert en del av sakene som fylkesmannen har hatt anmerkninger til. Dette har medført et behov for å stille noen oppklarende spørsmål, og be fylkesmannen om å kvalitetssikre anmerkningene i noen av sakene, før den endelige rapporten ferdigstilles. Det vises til kommunens kommentarer under, til tilsynsrapportens kapittel 5. Funn.

Rådmannen vil videre understreke at det er viktig at dialogen videre bidrar til å bygge opp under tjenesten. Kommunen håper at fylkesmannen bidrar med den veiledning av kommunen som er lovet, og at den skjer i tråd med de gode retningslinjene Helsetilsynet gir for slik oppfølging (internserien 8/2011).

Rådmannen vil innledningsvis kommentere tilsynsrapportens kapittel 6. Vurdering av virksomhetens styringssystem. Her skriver fylkesmannen;

I denne kommunen har det over lang tid fremkommet signaler på at det har vært en tjeneste med store utfordringer. Kommunen plikter å ha et internkontrollsystem som skulle ha avdekket utfordringene, og kommunen burde ha satt inn effektfulle tiltak for å avhjelpe utfordringene. Videre om tiltakene hadde vært målrettede/effektive, burde det blitt foretatt en evaluering for så om nødvendig endre tiltak. Fylkesmannen kan ikke se at kommunen har iverksatt målrettede effektive tiltak ut fra beskrevet utfordring. Videre fremkommer det at kommunen ikke har evaluert sine iverksatte tiltak.

Det har vært kjent for både kommunene og fylkesmannen, at det i både Nordre og Søndre Land kommuner, og i Land Barnevernstjeneste, i perioder har vært store utfordringer. Begge kommuner har arbeidet med å styrke tjenestene før de ble sammenslått. I vedlegg 1 og 2 og i vedlegg 10 (for Nordre Land) er det gitt en status for begge tjenester før sammenslåing.

Etter sammenslåingen har det også vært store utfordringer. Nordre Land kommune sendte sommeren 2015 et brev til fylkesmannen om dette, og informerte senere fylkesmannen i et møte i november 2015, jfr. vedlegg 6. Det har vært satt inn mange tiltak, fra kommunestyrets og ledelsens side, og ikke minst har barnevernstjenesten hatt tiltaksplaner som for en stor del er fulgt opp. I vedlegg 3, 5 og 7 (K-Sak og Rapport) er dette gjennomgått.

Barnevernsleder har rapportert om avvik og store utfordringer i tjenesten underveis, både til rådmann og kommunestyre. I mai 2016, i K-Sak 26/2016 i Nordre Land (og tilsvarende i Søndre Land), konkretiserte barnevernet sine behov, og disse ble vedtatt av kommunestyret, se vedlegg 7. Saken til kommunestyret om nye stillinger i barnevernet ble fremskyndet fra september til juni. Det vises videre til rapportering i Nordre Land kommunestyre 6. september 2016, se vedlegg 8.

Tiltakene som ble satt inn har bl.a. bidratt til å styrke tjenesten/kompensere for sykefravær mm., men de har ikke bidratt i tilstrekkelig grad til den nødvendige kapasitet, og til å sikre kvaliteten i det faglige arbeidet.

Barnevernsleders bekymringsnotat fra oktober 2016, som ledet til tilsynet, formidlet en mer alvorlig bekymring enn det som var fanget opp tidligere. Fylkesmannens tilbakemeldinger underveis i november og desember 2016, samt foreløpig tilsynsrapport, har gitt en mer detaljert og dypere forståelse for hvilke utfordringer kommunen har i tjenesten.

Det var derfor kommunen, fra tidlig i desember 2016, satte i gang arbeidet med en plan for en forsvarlig barnevernstjeneste. Denne ble vedtatt i Nordre Land kommunestyre den 20. desember 2016. Prosjektplanen/milepælsplanen (oppdatert versjon) er vedlagt, jfr. vedlegg 9.

I kommunens svar til fylkesmannens funn i kapittel 5, er det lagt inn en kort status for hva kommunen så langt har rukket å gjøre for å starte lukkingen av avvikene.

Merknader til Kapittel 2.

Den administrative organiseringen er endret fra 2016 til 2017. Ved oppstart av tilsynet i 2016 var Land Barnevernstjeneste organisert under resultatenhets Familie og helse, der leder av barnevernet hadde enhetsleder som nærmeste overordnet. Rådmannen var enhetsleders overordnede.

I 2017 er Land Barnevernstjeneste organisert under tjenesteområdet Velferd, der leder av barnevernet har tjenesteområdeleder som nærmeste overordnede. Rådmannen er tjenesteområdeleders overordnede.

Merknader til kapittel 5, Funn.

Kommunen vil først understreke at de 3 avvikene Fylkesmannens systemrevisjon i 10.11.2016 avdekker og påpeker Land barneverntjeneste er alvorlige avvik. Kommune har tatt dette til etterretning og har satt inn tiltak for å lukke avvikene så snart som mulig.

Foreløpig rapport og kommunens tilbakemelding er gjennomgått i samarbeid med medarbeiderne i Land barneverntjeneste. I den forbindelse har det blitt stilt spørsmål rundt noen områder ved tilsynet. Medarbeiderne kjenner seg absolutt igjen i avvikene, men stiller seg spørrende til en del av merknadene i rapporten, samt til kommentarer i gjennomgang av enkeltsaker. Utgangspunktet for tilsynet og rapporten må være at tjenesten skal forbedre sine rutiner i framtiden. Derfor tillater barneverntjenesten seg å be om noen konkretiseringer, og kommenterer saker de ikke kjenner seg

helt igjen i. Medarbeiderne antar at dette kan være merknader som har forekommet i enkeltsaker/mapper, og velger å be om tilbakemeldinger for få en avklaring.

I rapporten benyttes begreper som: dokumenteres sjelden, ved enkelte tilfeller, ikke alltid, vurderer ikke alltid, legger ikke alltid til rette for etc. Det er uklart i hvor mange saker disse ulike avvikene er funnet, og hvor alvorlig de er. Om dette er funn i enkelte mapper, eller enkelttilfeller som enkelt kan lukkes. Er dette gjennomgående bør tjenesten ha et annet fokus på utfordringene.

Det er gitt noen tilbakemeldinger fra medarbeidere, som åpner for noen spørsmål til det som tilsynet kommenterer. Under følger tre eksempler.

1. Sak under meldinger. Problemstillingen gjelder om det er krav om samtykke fra mor.

Fylkesmannens kommentar: Barneverntjenesten bruker ikke Lov om barnevern § 6-4 riktig i notat 1.12.2016. Det påpekes at det ikke er krav til samtykke.

Barneverntjenestens kommentarer: Saken er drøftet med advokat, (noe som for øvrig ikke kommer fram i notatet). Advokaten mener det må foreligge samtykke fra mor i denne saken og at vilkårene i Lov om barnevern § 6-4, 2. ledd må være oppfylt, da saken ikke er vurdert å være alvorlig nok for å ikke innhente samtykke.

2. Sak under undersøkelse. Problemstilling: Tilsynet viser kun til to av fire vedtak.

Fylkesmannens kommentar: Bekymringen handler om mors omsorgsevne. I den forbindelse nevnes to vedtak i journalen.

Barneverntjenestens kommentar: Melder er bekymret for mors evne til å følge opp barnet fordi hun ikke får tiltak/hjelp fra kommunen. I Fylkesmannens kommentarer nevnes ikke to andre vedtak som også ligger til grunn i journalen. Hadde disse vært gjennomgått hadde ikke mors omsorgsevne vært kommentert. I følge saksbehandler ser det ut som om tilsynet har gjennomgått deler av dokumentene i saken, selv om alt var tilgjengelig i journal.

3. Sak under Fosterhjem: Problemstilling: Det er gjennomført 4 besøk i fosterhjem, samt besøk før fødsel.

Fylkesmannens kommentar: Det er kun gjennomført 3 hjemmebesøk i saken.

Barneverntjenestens kommentar: I denne saken er det gjennomført 4 besøk i fosterhjem. I tillegg er det gjennomført besøk hos mor før fødsel. Alt er dokumentert i journal.

Dette er tre eksempler, men det er flere saksbehandlere som har gitt tilbakemeldinger om at de er usikre på om fylkesmannen bl.a. har gjennomgått all tilgjengelig dokumentasjon.

Vedr avvik 1: Meldinger

Kommunen sikrer ikke forsvarlig mottak, gjennomgang, vurdering og arbeidsflyt i sitt arbeid med meldinger til barneverntjenesten:

- Tjenester og tiltak etter barnevernloven skal være forsvarlige (bvl § 1-4), kravet må sees i sammenheng med prinsippet om barnets beste. Kommunens praksis med å gjennomgå meldinger, for å beslutte undersøkelse uten at meldingen blir fordelt saksbehandler er en svært uforsvarlig praksis, og ikke til barnets beste.

- Tjenesten har meldingsmøte to ganger i uken, det skrives tilbakemelding til melder i meldingsmøtet. Dette er en praksis som forleder andre instanser til å tro at bekymringen er ivaretatt fordi meldingen blir liggende ufordelt i lang tid.
- Det dokumenteres sjelden barnevernfaglige vurderinger.
- Det er ikke klart for alle hvem som skal gjøre hva i arbeidet med meldinger.
- Tjenesten har ved enkelte tilfeller i realiteten foretatt en undersøkelse, men kalt det meldingsavklaring.
- Det gis ikke alltid ny tilbakemelding til offentlig melder eller personer med yrkesmessig taushetsplikt innen tre uker etter at undersøkelsen er gjennomført, der det opplyses om saken er henlagt eller om kommunen følger opp saken videre.

Kommunens svar:

Barneverntjenesten har hatt store utfordringer med å gjennomgå meldinger og få sakene fordelt på saksbehandler på grunn av mange saker og flere sykmeldinger. Per dato er det 10 saker, der meldingen er gjennomgått men som ikke har fått saksbehandler. Det er svært uheldig, men det er gjort en vurdering av alvorlighetsgrad på meldingene og alvorlige saker er prioritert. Det har vært en stor belastning på tjenesten etter tilsynet, og man har derfor ikke klart å lukke avviket.

Medarbeiderne i tjenesten kjenner seg igjen i at det ikke gjøres gode nok barnevernfaglig vurdering i enkelte saker som er meldt. Videre mener medarbeiderne at de har oversikt over hvem som gjør hva i arbeidet med meldinger. Det har vært enkelttilfeller der ansatte i tjenesten har blitt oppringt på kveld/helg og at det har vært noe uklart hva man skal gjøre i denne situasjonen. Dette er nå avklart.

Barneverntjenesten har nå god rutinebeskrivelse/sjekkliste på hvordan meldinger tas imot, vurderes og hvordan de går videre til utredning eller eventuelt avsluttes. Etter at barneverntjenesten er omorganisert er sjekklisten i ferd med å bli en innarbeidet rutine. Gjennom implementering av rutinene vil tjenesten ha god kontroll og oversikt på meldingsrutiner i framtiden.

Vedr avvik 2: Undersøkelser, tiltak og evaluering.

Kommunen sikrer ikke forsvarlig undersøkelse og evaluering av hjelpetiltak til hjemmeboende barn.

Opplæring/kompetanse:

- Kommunen sørger ikke for at de ansatte er kjent med hvordan arbeidet skal gjennomføres.
- Det er ikke opplæring av nyansatte eller kompetanseheving av ansatte. Det er uklart for ansatte hvordan saker blir fordelt.
- Kommunen sikrer ikke at ansatte kjenner regelverket om taushetsplikt, opplysningsrett og opplysningsplikt, herunder samtykkebestemmelsene for innhenting av informasjon.
- Kommunen sørger ikke for at alle ansatte har nødvendig kompetanse, eller tilbyr relevant opplæring.
- Kommunen sørger ikke for at alle ansatte har kunnskap og får oppdatering om gjeldende regelverk, og kontrollerer heller ikke at undersøkelser og evaluering av hjelpetiltak alltid gjennomføres i henhold til dette.

Kommunens svar:

Medarbeiderne i Land barneverntjeneste er faglig godt kvalifiserte. Det foreligger en plan for opplæring av nytilsatte, men alle nytilsatte har ulike behov for opplæring. I den forbindelse kan noen ha opplevd at de ikke har fått god nok opplæring. I tillegg er det avdekket at det er behov for opplæring i fagprogrammet Familia. Det er en plan for hvordan opplæring skal gjennomføres.

Barneverntjenesten bør ha tema om regelverk rundt taushetsplikt, opplysningsrett og opplysningsplikt jevnlig på fagdager. Dette har ikke tjenesten vært god nok på. Andre tema som bør være gjenstand for jevnlig diskusjoner er blant annet etikk og barnevernfaglig vurdering, dette for å ha en felles forståelse for hva Land barneverntjeneste legger i ulike begreper. Dette er nå satt fokus på.

Medarbeiderne i tjenesten har blant annet vært på kurs i saksbehandling, om barnevernloven og COS-P sertifisering osv. Videre mener ansatte at de har fått den kompetansehevingen de har hatt behov for og bedt om. Videre har tjenesten tilgang på advokatbistand i enkeltsaker. Medarbeidere har nå meldt at de ønsker veiledning i saksbehandling i enkeltsaker.

Tjenesten er i gang med å utarbeide kompetanseplan. Her vil tjenestens behov for kompetanse være beskrevet, hvilken kompetanse finnes i tjenesten og hvilken kompetanse må tjenesten anskaffe seg gjennom å kvalifisere egne medarbeidere eller ved nyansettelser.

Saksbehandlingsrutiner, sjekklister og rutinebeskrivelser

- Det er utarbeidet noen rutiner og sjekklister, men disse brukes i hovedsak ikke.
- Kommunen har rutiner, prosedyrer, sjekklister o.l. for innhenting av opplysninger, råd eller annen bistand i ulike typer undersøkelsessaker, for å sikre tilstrekkelig informasjon om barnets totale omsorgssituasjon – disse blir ikke brukt/fulgt – ledelsen kan dermed heller ikke følge med om de virker etter sin hensikt.
- Kommunen har ikke retningslinjer for hvordan de vurderer bruk av hjemmebesøk i ulike situasjoner.
- Kommunen har ikke rutiner, retningslinjer for hvordan barneverntjenesten skal følge med på hvordan det går med barnet og foreldrene.
- Kommunen har ikke rutiner for samarbeid mellom ansatte slik at all informasjon som eksisterer i saker med hjelpetiltak er samlet på evalueringstidspunktet.
- Kommunen har ikke rutiner som sikrer at hjelpetiltak for hjemmeboende barn blir evaluert innen oppsatte frister.
- Kommunen har ikke retningslinjer for når/på hvilket grunnlag de gjennomfører samtaler med barnet alene.
- Kommunen har ikke prosedyrer eller lignende ved innhenting av opplysninger, for å sikre tilstrekkelig informasjon om barnets totale omsorgssituasjon og effekten av tiltakene.
- Kommunen vurderer ikke alltid om et forhold skal anmeldes, der det er mistanke om at et barn er utsatt for mishandling eller andre alvorlige overgrep i hjemmet.
- Kommunen har ikke tiltaksplan for alle barn som mottar hjelpetiltak.
- Kommunen sørger ikke alltid for at barn som har fylt 7 år og yngre barn som er i stand til å danne seg egne synspunkter, blir informert og gis anledning til å uttale seg før det tas avgjørelser som angår ham eller henne.
- Kommunen legger ikke alltid til rette for at barnet kan snakke med barneverntjenesten alene.

- Kommunen dokumenterer ikke alltid informasjon fra samtale med barn.
- Kommunen sikrer ikke alltid at alle opplysninger i en sak vurderes samlet før beslutning.
- Kommunen sikrer ikke alltid at det foretas barnevernfaglige vurderinger og beslutninger i saken gjennom teammøte, drøfting eller annen saksbehandler, ansvarsforhold, gjennomgang av eventuelle kriterier for ulike vilkår for henleggelse, ekstern veiledning med videre.
- Kommunen oppsummerer ikke alltid vurderingsgrunnlaget i en rapport, et møte med referat eller lignende, før konklusjon i en sak.
- Kommunen dokumenterer ikke alltid vurderinger/grunnlaget for henleggelse.
- Kommunen har ikke retningslinjer for hvilke vurderinger som er nødvendige og tilstrekkelige i evalueringen av hjelpetiltakene på evalueringstidspunktet.
- Saker blir besluttet at de skal følges tett opp med alvorlig bekymring – dette følger ikke barneverntjenesten opp. Saken blir så avsluttet med minimal kontakt/utsjekk etter lang tid.
- Kommunen sørger ikke alltid for at det innhentes opplysninger fra eventuelle støttekontakter, besøkshjem og andre.

Kommunens svar:

Barneverntjenesten har rutiner, retningslinjer, sjekklister og prosedyrer for mange av områdene tilsynet omtaler i merknadene. Tilsynet har rett i sin påpekning av at de ikke er godt nok implementert. Slik det fremkommer fra medarbeiderne i tjenesten gjennomføres mange rutiner, og disse er brukt gjennom mange år. De er imidlertid ikke godt nok implementert og satt i system, slik at de ikke automatisk blir overført til nytilsatte.

Undersøkelse: Tjenesten har god rutinebeskrivelse/sjekkliste på hvordan meldinger tas imot, vurderes og hvordan de går videre til utredning, midtveisevaluering og tilslutt går til tiltak eller eventuelt avsluttes, samt hvordan saker skal dokumenteres. Tjenesten kjenner ikke igjen alle merknadene rundt at de ikke snakker med barnet. Men at det har forekommet brudd på barns rett til samtaler med barneverntjenesten alene kan ikke avvises. En tilbakemelding er at medarbeiderne ikke har vært gode nok på å dokumentere at barn har fått tilbud om samtaler.

Tiltak: Barneverntjenestens medarbeidere mener at de kan bli bedre på å utarbeide tiltaksplaner. Det har vært en utfordring at målene ikke har vært tydelige nok slik at det har vært vanskelig å måle effekt av tiltak. Dette er et tema som må prioriteres. Tiltaksteamet har nå mange saker som må fordeles, der det er gjennomført undersøkelse.

Etter at tjenesten nå er omorganisert er sjekklisten evaluert, justert og i ferd med å bli en godt innarbeidet rutine. Det er nå tatt grep for å få oppdatert fagprogrammet for å få implementert sjekklister, prosedyrer etc. der dette mangler. Det er også gjort endringer slik at ansvarlige i tjenesten kan få oversikt/status over saker på en bedre måte. Gjennom implementering av rutinene vil ledelse og ansatte ha bedre kontroll. Det vil bli prioritert å utvikle internkontrollrutiner i barnevernet.

Fagmøter og personalmøter

- Det er opp til den enkelte ansatte å bringe frem det som skal tas opp i fagmøter, samt å sikre beslutningene som tas i den enkelte sak.
- Kommunen følger ikke med på om prosedyrer og retningslinjer er iverksatt og at de virker etter sin hensikt, for eksempel ved rapportering fra medarbeidere, avviksskjema eller personalmøter.

- Kommunen har møter, disse ivaretar behovet for samarbeid mellom ansatte når tiltak evalueres. Møtene får likevel liten verdi da beslutninger/retning ikke følges opp.
- Både ansatte og fagleder forteller at fagleder ikke er i stand til å ha oversikt i alle saker. Får fagleder (like/samme) spørsmål i samme sak (med noe tidsrom mellom spm), er det fare for at svaret blir forskjellig.
- Kommunen sikrer ikke vurderinger, fremdrift og saksbehandling i sakene i henhold til regelverket.
- Det er opp til den enkelt ansatt å utføre oppgavene etter beste evne. Dersom de ikke har kapasitet til det og melder fra om dette, kan de få tilbud om at sakene blir lagt på fagleder som ikke saksbehandler. Saksbehandler velger ofte da å beholde sakene, slik at det muligens blir gjort «noe» i dem.

Kommunens svar:

Fagmøtene har ikke fungert godt nok og leder og fagleder har ikke hatt god nok oversikt over de ulike sakene. Det er nå gjort en organisatorisk endring, slik at det er nå er tre teamledere som har ansvar for hvert sitt team og fagmøte. I fagmøtene har den enkelte saksbehandler ansvar for å ta opp saker, samt å melde eventuelle avvik. Teamleder har god oversikt i de ulike sakene og har ansvar for å følge opp og etterspørre status.

Beslutningsmyndighet:

- Det som besluttes i fagmøter kan bli omgjort, det er uklart for ansatte hvem som er beslutningstaker.
- Det er uklart for ansatte hva som er fagleder og barnevernleders funksjon og hvem som har beslutningsmyndighet.

Kommunens svar:

Kommunen ser at det har vært utfordringer i ansvarsfordeling mellom leder og fagansvarlig. Dette har kommunen tatt ansvar for og gjennomført en omorganisering. Det er opprettet stilling for teamledere for hvert team i tjenesten. I dag har tjenesten barnevernleder, samt teamledere for utredning, tiltak og fosterhjem. Det er foreløpig konstituerte ledere i teamlederstillingen, men kommunen er i ferd med å gjennomføre intervjuer for å få faste tilsatte teamledere.

Med denne organiseringen ønsker kommunen å få et tydelig lederskap i barneverntjenesten, med tydelig rollefordeling mellom leder og teamledere. Kommunen jobber med å få på plass en ledelse med god faglig bakgrunn og ha gode rutiner som gir oversikt, innsyn og kontroll i saker. Målet er at Land barneverntjeneste skal ha en: «Lovlige og forsvarlige tjenester med fokus på barns levekår – gjennom kvalitet, kompetanse, intern organisering, internkontroll, kapasitet og økonomi.»

Dokumentasjon:

- Kommunen dokumenterer ikke nødvendige og relevante opplysninger fortløpende i arbeidet med undersøkelser og evaluering av hjelpetiltak.
- Kommunen foretar ikke alltid en oppsummering før konklusjon i en sak

Kommunens svar:

Barneverntjenesten dokumenterer nødvendig og relevante opplysninger fortløpende i arbeidet. Høsten 2016 fikk medarbeiderne bedre arbeidsverktøy som har ført til at kontinuerlig

dokumentasjon gjennomføres på en bedre måte, fra i høst skrives referat, notater, dokumenterer etc. fortløpende. Medarbeiderne kjenner seg ikke igjen i at de ikke dokumenterer relevante opplysninger. Kommunen ber derfor Fylkesmannen om å konkretisere dette nærmere. Videre ønsker også at Fylkesmannen presiserer merknad om at tjenesten ikke alltid foretar en oppsummering før konklusjon. Medarbeiderne i tjenesten mener at hovedregelen er at oppsummering før konklusjon gjøres. Det kan likevel ikke avvises at det er avvik i enkeltsaker.

Undersøkelsesfrister:

- Kommunen gjennomfører ikke undersøkelser snarest og senest innen fristen på 3 mnd. (eller i særlige tilfeller 6 mnd.). Det er uklart om barnevernansatte vet hva som er særlige tilfeller.
- I 61,8 % og 63,6 % av undersøkelsene er det fristbrudd (Kommunens rapportering for 1 halvår 2016).

Kommunens svar:

Kommunen har hatt store fristbrudd. Tjenesten har i dag store utfordringer med å lukke fristbruddene etter som Fylkesmannen har bedt kommunen gå igjennom 66 saker på nytt. Gjennomgangen av saker, samt ivaretagelse av nye saker er godt strukturert og det jobbes med å få lukket avvikene. Alle sakene er gjennomgått og de mest alvorlige sakene er prioritert.

Avvik 3: Kommunen sikrer ikke forsvarlig oppfølging av barn i fosterhjem

Saksbehandlingsrutiner, sjekklister og rutinebeskrivelser

- Kommunen har rutiner, retningslinjer eller lignende, men disse blir ikke fulgt. Dermed vet ikke kommunen om rutinene og retningslinjene virker etter sin hensikt eller om det er behov for justering.
- Kommunen jobber ikke systematisk med eller har oppdaterte omsorgsplaner, tiltaksplaner og samværsplaner. Ansatte er dermed heller ikke oppdaterte på disse og de siste tilsynsrapporter fra tilsynsførere.
- Kommunen vurderer ikke alltid behovet for individuell plan.
- Kommunen gjør ikke alltid barnevernfaglige vurderinger eller dokumenterer ikke disse eller andre nødvendige og relevante opplysninger om barnet fortløpende.
- Kommunen har ikke prosedyrer, rutiner og sjekklister for innhenting av opplysninger om barnets situasjon og individuelle behov fra andre aktører gjennom møter, brev, telefoner, deltakelse i ansvarsgrupper, og følger ikke med på at disse blir fulgt eller justert ved behov.
- Kommunen fremmer ikke sak for fylkesnemnda innen fristen dersom foreldrene krever endringer i saken.
- Kommunen dokumenterer ikke alltid informasjon fra samtale med barn.
- Kommunen sørger ikke for at alle ansatte har nødvendig kompetanse, tilbyr relevant opplæring. Det er uklart for fylkesmannen om de ansatte vet at de kan be om og få nødvendig opplæring ved behov i arbeidet med oppfølging av barn i fosterhjem.

- Kommunen sørger ikke for at alle ansatte har kunnskap og får oppdateringer om gjeldende regelverk. Kommunen kontrollerer ikke at arbeidet med barn i fosterhjem alltid gjennomføres i henhold til gjeldende regelverk.
- Kommunen følger ikke med på om prosedyrer og retningslinjer er iverksatt og at de virker etter sin hensikt.
- Kommunen har ikke rutiner som sikrer at fosterforeldrene får snakke med en saksbehandler når de ringer og har utfordringer i forhold til barnet.
- Kommunen sørger ikke for at det er klart hvilke oppgaver som ligger i å følge opp og kontrollere barns situasjon i fosterhjem generelt, ved felles rutiner, retningslinjer, sjekklister eller lignende.
- Kommunen sørger ikke for at det er klart hvordan de ansatte skal vurdere og følge opp barnets individuelle behov.
- Kommunen sørger ikke for at de ansatte er kjent med sitt ansvar og plikter i dette arbeidet.
- Kommunen kontrollerer ikke alltid og om nødvendig korrigerer ikke alltid sin styring og praksis umiddelbart etter alvorlige hendelser som brudd i fosterhjemmet, avdekking av overgrep og lignende.
- Kommunen tar ikke alltid initiativ til å fremme sak for fylkesnemnda når de vurderer at samværet for et omsorgsplassert barn ikke er til barnets beste.

Kommunens svar:

Barneverntjenesten har mange rutinebeskrivelser, sjekklister, etc. Noen rutiner har vært godt innarbeidet, mens andre ikke har vært implementert. I tillegg har det vært en del rutiner som ikke har vært nedskrevet.

De fleste ansatte i fosterhjemsteamet merknader når det gjelder:

At kommunen ikke har prosedyrer, rutiner og sjekklister for innhenting av informasjon. Eller at kommunen ikke jobber systematisk med eller har oppdaterte omsorgsplaner, tiltaksplaner og samværsplaner. Videre at tjenesten ikke vurderer behovet for individuell plan. Disse punktene blir blant annet ivaretatt på fagmøter. Utfordringen har vært at mange rutiner ikke har vært godt nok dokumentert og at dette har vært uformelle regler. Dette arbeides det med for å kvalitetssikre.

Når det gjelder barnevernfaglig vurdering og dokumentasjon er dette tema som nå er satt på dagsorden. Tjenesten jobber nå med å få en felles forståelse for hva barnevernfaglig vurdering er, og viktigheten med å dokumentere nødvendig og relevante opplysninger fortløpende.

Flere av punktene i Fylkesmannens rapport er ukjent for flere ansatte, men kommunen forutsetter at det er funnet avvik i enkelte saker, men at dette ikke er regelen for hvordan tjenesten jobber. Kommunen tar merknadene til etterretning og vil jobbe for at slike feil ikke skjer i framtiden. Dette vil skje gjennom en bedre organisering, tettere oppfølging av den enkelte saksbehandler og bedre rutiner for kvalitetskontroll og internkontroll.

Kommunen har i dag et godt fungerende fosterhjemsteam. Fosterhjemsteamet jobber godt for å lukke avvik. På grunn av avvik i 2016, samt pålegg om å gå igjennom 66 saker på nytt der alle medarbeiderne måtte delta i gjennomgangen, vil det fortsatt ta noe tid før alle avvik er lukket. Teamleder har innført gode rutiner og har nå kontroll på alle saker som teamet har ansvar for.

Oppfølging av fosterforeldre

- Kommunen overholder sjelden minimumskravene til besøk i fosterhjemmet (2-4 ganger i året).
- Kommunen kontrollerer ikke fortløpende at fosterforeldrene følger opp barnets individuelle behov, for eksempel oppfølging av lege-/psykologbesøk, medisiner, leksehjelp mv., og at de følger opp fritid og samarbeid med skolen.
- Kommunen sørger ikke for å høre fosterforeldrene før de tar viktige avgjørelser.
- Kommunen vurderer ikke jevnlig i samarbeid med fosterforeldrene hvilke opplærings- og veiledningsbehov de har.
- Kommunen sørger ikke alltid for nødvendig veiledning i samråd med fosterforeldrene. (i særlige tilfeller kan kommunene bidra til å skaffe fosterforeldrene veiledning fra BUP/PHBU eller andre.) Det er uklart om ansatte vet i hvilket tilfelle dette kan vurderes.
- Kommunen informerer ikke fosterforeldrene om hvilken bistand de kan få hvis det oppstår akutte situasjoner i fosterhjemmet utenom vanlig kontortid.

Kommunens svar:

Kommunen har hatt avvik når det gjelder oppfølging av fosterhjem og av barn i fosterhjem. Det har ikke vært gode nok rutiner og kontroll. Barneverntjenesten har ikke alltid fulgt opp barn i fosterhjem 2 – 4 ganger i året. På grunn av at Barneverntjenesten ikke har fulgt opp alle barn 2 – 4 ganger i året, har ikke kommunikasjon med fosterforeldre vært god nok. Som nevnt over jobbes det for å lukke avviket.

Barns rettigheter og rett til å bli hørt

- Kommunen bidrar ikke ved behov med å skaffe behandlingstilbud til barnet dersom barnet og/eller fosterforeldrene gir uttrykk for at barnet har sosiale, fysiske eller psykiske hjelpebehov. Det samme gjelder ved behov for særlig tilrettelegging på skole.
- Kommunen legger ikke alltid til rette for samvær med biologiske søsken eventuelt andre med nær tilknytning til barnet.
- Kommunen vurderer ikke fortløpende om det er aktuelt med omsorgsovertakelse av frivillige plasserte barn, og minimum ved hver evaluering av tiltaksplanen. Dersom omsorgsovertakelse vurderes som aktuelt, tar de ikke alltid initiativ til å fremme sak for fylkesnemnda.
- Kommunen sikrer ikke alltid kompetanse til å gjennomføre samtaler med barn i ulike aldre gjennom opplæring, veiledning eller annet. De innhenter ikke alltid ekstern kompetanse ved behov.
- Kommunen sørger ikke alltid for at barnet får nødvendig informasjon om sin biologiske familie og om årsakene til at barnet bor i fosterhjem.
- Kommunen legger ikke alltid til rette for samtaler alene med barnet ved besøk i fosterhjemmet. Det er uklart for fylkesmannen om dersom barnet ikke ønsker alenesamtaler at barnet får nødvendig informasjon og mulighet til å uttale seg sammen med fosterforeldrene, eventuelt tilbud om samtale på kontoret.
- Kommunen informerer og hører ikke alltid barnet når det gjelder barnets fremtid.

- Kommunen etterspør sjelden barnets synspunkter på hverdagslivet i fosterhjemmet.
- Kommunen sørger ikke alltid for at barn som har fylt 7 år og yngre barn som er i stand til å danne seg egne synspunkter, blir informert og gis anledning til å uttale seg før det tas avgjørelser som angår ham eller henne.
- Kommunen spør ikke barnet ved besøk i fosterhjemmet om hvordan de har det under samvær med foreldrene.
- Kommunen informerer ikke barnet, at det kan kontakte saksbehandleren og hvordan (hvis barnet kan forstå betydningen av informasjonen). De sørger ikke for at barnet får snakke med en saksbehandler når det ringer, eller at det blir ringt opp igjen snarest mulig.

Kommunens svar:

Medarbeiderne i tjenesten understreker at det har vært avvik, men kjenner seg ikke igjen i alle merknadene i rapporten. Det understrekes at barn blir spurt hvordan de har hatt det under samvær med biologiske foreldre, barn gis tilgang til å uttale seg, de får informasjon osv. Bakgrunn for noen av merknadene kan i hovedsak dreie seg om at medarbeiderne ikke har vært gode nok på å dokumentere hva som er gjennomført. Det kan selvfølgelig forekomme avvik i enkeltsaker.

Tjenesten har i dag endret rutiner og det er en tettere oppfølging fra teamleder på blant annet dokumentasjon, hvordan dokumentere, hva skal dokumenteres osv. Fosterhjemsteamet har nå revidert og tatt i bruk ny sjekklister som gjør at både saksbehandler og teamleder har bedre oversikt og kontroll.

Internkontrollrutiner

- Kommunen har oversikt over alle mottatte klager, og egne resultater fra for eksempel halvårsrapporteringen fra Fylkesmannen når det gjelder deres oppfølging av barn i fosterhjem. Denne informasjonen brukes ikke ved regelmessig gjennomgang og forbedring av tjenesten.
- Kommunen har ikke funksjonelle rutiner og/eller funksjonell etablert praksis for informasjonsflyt fra barnevernleder til rådmannsnivå. Det er ingen omforent forståelse i tjenestelinjen om hvordan situasjonen er.
- Kommunen gjennomfører ikke vurderinger av sårbare områder knyttet til undersøkelser og evaluering av hjelpetiltak. I dette arbeidet bruker ikke kommunen avvik som er rapportert internt til bruk i eget forbedringsarbeid.
- Evalueringene er ofte ikke tilstrekkelige. Ingen sikrer at ansatte gjør det de skal.
- Kommunen sikrer ikke at erfaringer fra ansatte systematisk innhentes og brukes i eget forbedringsarbeid. Dette gjelder og fra barn, fosterforeldre, foreldre, besøkshjem og støttekontakter ved rapporter, møter eller telefonkontakt.
- Kommunen gjennomfører ikke vurderinger av sårbare områder knyttet til oppfølging av barn i fosterhjem. Kommunen bruker ikke avvik og annet som er rapportert internt til bruk i eget forbedringsarbeid.
- Kommunen sikrer ikke at erfaringer fra ansatte og oppdragstakere systematisk innhentes og brukes i eget forbedringsarbeid.
- Kommunen har et system for å melde avvik. Det blir i liten grad benyttet. Det meldes avvik i varierende grad i systemet, samt utenom til ledere. Det er lite kommunikasjon i

ansvarslinjen. Det fremkommer informasjon om at det er varslet fra barneverntjenesten over år om kapasitetsproblemer og utfordringer i tjenesten.

- Det var kjennskap til utfordringer i begge tjenestene før sammenslåingen.
- Kommunen er kjent med utfordringene barneverntjenesten står ovenfor, de planlegger og prioriterer ikke ut i fra påpekt behov.
- Iverksatte tiltak følges ikke opp og evalueres.

Kommunens svar:

Internkontrollen i barneverntjenesten har ikke vært god nok. Det foreligger ingen oppdatert plan for internkontroll i barneverntjenesten, men kommunen har et eget internkontrollsystem for hele kommunen. Det vises for øvrig til vedlegg 4 og 5 for utfyllende opplysninger om kommunens internkontroll.

I Forskrift om internkontroll for kommunens oppgaver etter lov om barneverntjenester § 3, betyr internkontroll systematiske tiltak som skal sikre at barneverntjenestens aktiviteter planlegges, organiseres, utføres og vedlikeholdes i samsvar med krav fastsatt i eller i medhold av lov om barneverntjenester. Formålet er at lovens krav overholdes. Som Fylkesmannen påpeker så skal internkontroll bidra til å forebygge svikt og uheldige hendelser og bidra til at kommunen lærer av de feil som skjer slik at de ikke gjentas. Internkontroll er et verktøy for ledere for styring og utvikling av den daglige driften, den skal gi kontroll og intern styring av virksomheten.

Kommunen har iverksatt et arbeid med å utarbeide internkontrollrutiner i barneverntjenesten. Inntil en internkontrollrutine er på plass, har kommunen gjennomført endringer for å få bedre oversikt og kontroll. Kommunen har som mål at rutinene skal være på plass innen utgangen av april og at det kontinuerlig vil bli jobbet med kvalitetskontroll i tjenesten.

Vedlegg 1: Status i Nordre Land barnevernstjeneste før etablering av Land barnevernstjeneste.

I årene før etableringen av Land Barnevernstjeneste, ble det i Nordre Land i 2010/11 gjennomført en driftsgjennomgang med bistand fra Ressurssenteret for omstilling i kommunene (RO), som på mange måter var vellykket. Det ble gjort et arbeid med arbeidsrutiner, sjekklister og standarder, og det ble satt fokus på å redusere fristbrudd. Sluttrapport fra RO kan oversendes.

Rapportering fra barnevernstjenesten i etterkant viser lave tall på fristbrudd. Under følger utdrag fra årsmeldingene, rapportering på styringskort:

Presentert styringskort:

	Mål	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Barnevern							
Andel undersøkelser med behandlingstid over 3 mnd (%)	0		4	6,5	10	11,9	33
Andel barn med utarbeidet plan (%)	100	39	48	12	84	95	100

Andel barn med utarbeidet plan har etter 2012 ligget lavt.

I 2011 ble det gjennomført et tilsyn i Nordre Land kommune, som ble endelig lukket i oktober 2012. Tilsynet dreide seg om kommunens arbeid med undersøkelser og evaluering av hjelpetiltak til hjemmeboende barn og det ble utarbeidet en plan for lukking av hvert av de to påviste avvik; nemlig Avvik 1: «Nordre Land kommune sikrer ikke dokumentasjon for at det gjennomføres tilstrekkelig undersøkelser i alle saker», og Avvik 2: «Nordre Land kommune sikrer ikke at det foretas tilstrekkelig evaluering av tiltaksplaner i alle saker».

Vinter/vår2014 ble det gjennomført et interntilsyn i regi av enhetsleder Familie og helse. Det ble oppdaget et etterslep på dokumentasjonen i flere enkeltsaker. Det ble iverksatt et ajourføringsarbeid.

Det ble lagt frem en sak til kommunestyret 21.10.2014 om Status for Nordre Land barnevern, med en statusrapport utarbeidet av barnevernsleder. Rapporten i sin helhet er lagt ved. Fra rapporten kan noen hovedpunkt trekkes ut;

1. Stor saksmengde, komplekse saker som krever høy kompetanse og mye samarbeid med ulike avdelinger/enheter.
2. I bemanningsnorm beskrevet i Barnevernpanelets rapport fra september 2011, anbefales det at en barnevernansatt i en kommune kan arbeide med mellom 10 og 18 barn/unge og deres familier til enhver tid. Antall aktive saker: 143. Saker per ansatt varierer fra 8-31 aktive saker. Årsaken til variasjonen er at saker krever ulik grad av aktivitet. Saker kan kreve daglig kontakt i perioder. Andre saker kan f.eks. kreve at de er aktivitet/kontakt en gang pr måned, hvert kvartal.
3. Stabilt antall meldinger i året, på mellom 75-90 meldinger (2009-2014). Alle meldinger blir registrert, også anonyme. Terskelen for å melde bekymring til barneverntjenesten er lav.
4. Barneverntjenesten har siste halvår hatt 2 fristoverskridelser på undersøkelser med bakgrunn i uforutsette hendelser i gjeldende familie.
5. Barnevernet overholder frister på nye meldinger og gjennomfører undersøkelser innen 3 måneder. Dette har vært et viktig satsningsområde for barneverntjenesten. Dette har gitt resultater. Dette har gått på bekostning av utarbeiding av tiltaksplaner. Dette ble

kommentert i Kommunebarometeret for 2013. Status på tiltaksplaner er at antallet har økt og det jobbes aktivt for å oppfylle lovkravet.

Tidlig i 2015 manglet tjenesten konstituert leder en periode, og tre medarbeidere sluttet.

Enhetsleder tok ansvaret for ledelsen, og en rekrutteringsprosess startet.

Oppsummert:

Rapporten til kommunestyret i oktober 2014 (k-Sak 81/14) indikerer at tjenesten har en god oversikt og relativt god kontroll på arbeidet. Hele statusrapporten ligger i vedlegg 10.

Vedlegg 2: Status Søndre land barnevernstjeneste før etableringen av Land Barnevernstjeneste:

Søndre Land hadde, etter et tilsyn fra fylkesmannen i 2011, en periode med omfattende lukking av avvik. Tjenesten hadde tett oppfølging av Fylkesmannen, med mappegjennomgang på detaljnivå av så å si alle aktive saker, sågar avsluttede saker. Tiltakene som ble iverksatt etter tilsynet i 2011, var blant annet endring av fagsystem, innleie fra Barnevernskompetanse, innkjøp av rutinehåndbok som del av en avvikslukkeplan. På saksnivå var det å lukke avvik mht fristbrudd, manglende tiltaksplaner, omsorgsplaner, avvik mht saksbehandling i sakene som evalueringer mm. Fylkesmannen avsluttet sin oppfølging da det ble fattet vedtak om en felles barneverntjeneste.

I forbindelse med lukking av avvik, ble det gjort store forbedringer i tjenesten:

1. Undersøkelser: Gjennomføres snarest og senest innen 3 måneder. Fristoversittelser i 3 saker, noe som skyldes av Fylkesmannen ikke hadde godkjent søknad om utvidelse av fristen for 3 undersøkelser.
2. Opplæring av ansatte: Utarbeidet kartleggings skjemaer som ble gjennomgått i medarbeidersamtaler med den enkelte, dannet grunnlag for videre arbeid med kompetanseplan for tjenesten og for å iverksette opplæring slik at denne «treffer». Gjennomgang og evaluering av interne rutiner og prosedyrer slik at disse er forstått. Det ble gjennomført kompetansetiltak som kursing i barnesamtalen, saksbehandlingskurs (1 kurs hvert halvår), sertifisering Cos-P, kompetansetiltak med Øyvind Kvello, deltakelse i Tidlig Inn, juridisk veiledning, veiledning fra Fylkesmannen og etisk refleksjon med kommuneoverlegen.
3. Rutiner: Det ble utarbeidet og implementert rutiner for tjenesten, samt internkontroll – dette ble evaluert. Det ble utarbeidet tiltaksplan for alle hjelpetiltak, som ble jevnlig evaluert.
4. Statusmøter: Full gjennomgang av aktive barnevernssaker med hver enkelt saksbehandler, dokumentert i fagsystemet. Det ble gitt veiledning og avklaringer i sakene.
5. Fagmøter 1 gang pr uke: Hver enkelt sak drøftes. Det synliggjøres hvem som er ansvarlig for oppfølging og innenfor hvilken frist. Dokumenteres med klientnummer og hvilke vurderinger som er foretatt samt framdrift. Referat fra møtene gjøres tilgjengelig senest en uke etter møtet. Referater gjennomgås i påfølgende møte, avdelingsleder følger opp beslutningspunktene.
6. Bemanning: Tjenesten hadde hatt en del vakante stillinger samt sykemeldinger, hvor det hadde vært vanskelig å rekruttere kvalifisert personell. Det hadde vært nødvendig å kjøpe tjenester fra Barnevernkompetanse, avtalen ble sagt opp. Pr 01.03.15 var alle stillingene i tjenesten bemannet, men med noe sykefravær.

Søndre Land kommune rapporterte jevnlig til fylkesmannen, og under er rapporten for 2. halvår 2014 klippet inn.

Halvårsrapportering til BLD 2. halvår 2014

Søndre land	Fristoversittelse Meldinger (%)	Fristoversittelse undersøkelser (%)	Manglende tiltaksplan (%)	Manglende omsorgsplan (%)	Ikke oppfylte tilsynsbesøkt ^a	Oppfølgings- besøk ^b	Stillinger besatt
2.halvår 2014	3,1	13,8	12,5	18,8	11	16	5
1.halvår	5,7	0	12,5	31,2	0	0	5,2

Besøksadresse: Statens hus, Storgata 170, 2615 Lillehammer Postadresse: Postboks 987, 2
Telefon: 61 26 60 00 Telefaks: 61 26 61 67 E-post: fmoppost@fylkesmannen.no Org.nr
www.fylkesmannen.no/oppland

Oppsummert:

Alle stillingene i tjenesten var bemannet, men ved sammenslåingstidspunktet var det noe sykefravær. Det var utviklet, etablert og implementert rutiner og internkontroll i tjenesten, og man

begynte å se resultater av dette. Blant annet ved at det var få fristoversittelser, det var utarbeidet tiltaksplaner, samt omsorgsplaner. Det var etablert rutine for gjennomgang og lukking av avvik i fagmøtene.

Vedlegg 3: Land barnevernstjeneste fra mars 2015.

Land barnevernstjeneste fra mars 2015.

Internkontrollsystem: (se også vedlegg 4)

Med Nordre Land kommune som vertskommune, er det denne kommunens internkontrollsystem som gjelder, også for barnevernstjenesten. Det er ikke egne oppdaterte internkontrollrutiner på plass for Land Barnevernstjeneste ennå.

Nordre Land kommune avsluttet sitt internkontrollprosjekt i 2015, og implementerte nye rutiner i driften. Overordnet internkontrolldokument ligger i vedlegg 4. I tillegg finnes rutiner for;

- Avviksbehandling
- Risiko- og sårbarhetsanalyser
- Årshjul

Disse er overlevert tilsynet.

I opplæringsplan for alle nye ledere, ligger også innføring i internkontrollsystemet. Det rapporteres kvartalsvis til kommunestyret på internkontroll.

Enhetsleder rapporterte i halvårsrapporten til kommunestyret høsten 2016 at det ikke var betryggende kontroll innenfor barnevernet. Barnevernstjenesten har siden høsten 2015, rapportert om store utfordringer med fristbrudd, og avvik i saker (manglende saksbehandlerkapasitet, og oppfølging innenfor frister). Barnevernsleder har informert om utfordringene i begge kommuner; i formannskap og kommunestyre, både våren 2016 og i september i Nordre Land kommunestyre. Der ble også barnevernets tiltaksliste lagt frem (jfr. under).

Barnevernsliders bekymringsnotat fra oktober synliggjorde imidlertid utfordringer av en alvorligere karakter enn det som tidligere var fanget opp og forstått i den kommunale ledelsen. Fylkesmannens tilsyn avdekker videre et langt større omfang av avvik i enkeltsaker enn det som var kjent før tilsynet startet.

Tiltak.

Lean: (se også vedlegg 5)

Fra etableringen av Land barnevernstjeneste, ble det på initiativ fra rådmannen iverksatt en omfattende Lean-prosess (fra april 15), for å få på plass alle nødvendige arbeidsrutiner, sikre bruk av samlet kompetanse og en mest mulig effektiv arbeidshverdag, samtidig som tjenesten drev lovlig og forsvarlig.

I vedlegg 4 fremgår det at Lean-prosessen endte opp i rutiner for hvordan saker skulle tas opp i fagteam, samt lagt møttestruktur. Andre rutiner ble satt på en omfattende tiltaksliste. Dette ble fulgt opp med tavlemøter 4 dager pr uke frem til 01.07.15, hvor tiltaksliste og nye forbedringsforslag var tema, fram til ny barnevernsleder tiltrådte 01.09.15. Pga. tidspress for saksbehandlerne ble det

vanskelig å prioritere tid til å gjennomføre nye tiltak, så kun deler av tiltakslista ble gjennomført. Ny leder ble satt inn i Lean- arbeidet, og ny enhetsleder ble informert. Høsten 2015 ble Lean- arbeidet satt på pause, til ny leder hadde fått satt seg inn i jobben og sakene.

Bemanningsøkning (innleie):

Sommeren 2015: På bakgrunn av henvendelse fra fungerende leder som uttrykte sterkt behov for økt bemanningskapasitet (grunnet sykefravær og omsorgspermisjoner) for å kunne håndtere saker, ble det etter en anbudsrunde leid inn etter hvert 3-4 personer fra Trygg Start AS. I siste del av 2016 ble avtalen med Trygg Start nedtrappet, og erstattet med personell fra Barnevernskompetanse AS. Pr.dd. er det innleid ca. 4,5 personer.

Barnevernets tiltaksliste 11.05.16.

(presentert i kommunestyret i Nordre Land i juni og september):

- Arbeidsmiljøtiltak
- Ledelse
- Økonomisk oversikt
- Prioriteringer
- Teaminndeling
- Juridisk veiledning
- Prosessveiledning
- Internkontroll
- Sykeoppfølging
- IKT-løsninger (inkl. mobilt barnevern)
- Avhending av arkiv
- Sikkerhet/risikotiltak (ombygging)
- Utlysning av stillinger
- Planlagt overføring av tilsynsførerordningen til Gjøvik
- Innleie av saksbehandlerkapasitet
- Innleie av tiltakskompetanse
- Innleie av veiledning

Felles barnevernsvakt i Gjøvikregionen er nå på trappene (vår 2017).

Bemanningsøkning fast stillinger:

I juni 2016 vedtok kommunestyret en styrking på 2 nye faste stillinger i barnevernet. Disse ble rekruttert snarlig etterpå.

Land Barnevernstjeneste var på tilsynstidspunktet i november 2016 bemannet med 17 faste stillinger og ca. 3-4 innleide.

Styrking av ressursene:

Regnskapet for barnevernsadministrasjon og tiltak i Nordre Land har hatt følgende utvikling de siste tre årene;

	2016	2015	2014
--	------	------	------

Barnevernsadm.	4.244.709,-	3.154.271,-	3.260.039,-
Tiltak	12.227.136,-	12.935.047,-	10.493.434,-

Søndre Land har hatt følgende utvikling de siste tre årene;

	2016	2015	2014
Barnevernsadm.	5.363.104,-	2.135.611,-	3.760.960,-
Tiltak	13.256.895,-	12.292.322,-	8.496.058,-

Internkontroll i Nordre Land kommune

Bakgrunn

Rådmannen (administrasjonssjefen) er den øverste leder for den samlede kommunale administrasjonen (klv § 23). I Kommuneloven er rådmannens oppgaver presisert til en forsvarlig utredning av saker for politiske utvalg, følge opp vedtak, drive den samla administrasjonen i tråd med lover, forskrifter og overordna instruksjer, og sikre en betryggende kontroll.

Rådmannen er ansvarlig for at kommunen har en effektiv drift, utvikler kvalitet i tjenestene og sikrer at organisasjonen håndterer avvik på en forsvarlig måte. Kommunestyret har delegert et omfattende sett oppgaver til rådmannen, jfr. Delegeringsreglementet.

Hensikten med internkontroll

- Kvalitet og effektivitet i tjenesteproduksjon
- Helhetlig styring og riktig utvikling
- Etterlevelse av lover og regler

Internkontroll er de systemer og rutiner som rådmannen etablerer for å sikre tilstrekkelig styring, måloppnåelse og regeletterlevelse.

Den enkelte leder vil ha et ansvar for internkontroll, og dette er en nødvendig forutsetning for god styring. Det pålegger den ansvarlige leder en selvstendig plikt til å påse og dokumentere at man etterlever lov- og regelverk.

God internkontroll bidrar til godt omdømme og legitimitet. Internkontroll skal være et verktøy for korrigerende og læring, og skal bidra til kontinuerlige forbedringer.

Overordnede styringsdokumenter

Politisk styringsdokumenter:

- Kommuneplan for Nordre Land kommune
- Handlings- og økonomiplan med styringskort
- Delegeringsreglement for Nordre Land kommune
- Sentrale reglement (Økonomireglement, Personalreglement m.m.)

Administrative styringsdokumenter:

- Administrativt delegeringsreglement fra rådmannen
- Overordnet årshjul
- Lederavtaler

Enhetslederens ansvar

Den enkelte leder har ansvar for internkontrollen i sin virksomhet. Dette innebærer å ha etablert et fundament for internkontrollen i form av et godt styrings- og kontrollmiljø og hensiktsmessig informasjon og kommunikasjon. Styrings- og kontrollmiljøet består av både det formelle og det uformelle i virksomheten. Det formelle omfatter formaliserte og dokumenterte krav som alle ansatte forventes å etterleve. Det uformelle dreier seg om holdninger, verdier og normer som preger virksomheten, gjerne omtalt som virksometskulturen. God internkontroll er avhengig av både det formelle og det uformelle styrings- og kontrollmiljøet.

Hva innebærer lederansvaret for internkontroll:

- Definere mål og hovedoppgaver
- Oversikt over lover og forskrifter som gjelder for virksomheten.
- Klargjøring av ansvar og myndighet gjennom tydelig delegering.
- Sikre at ansatte er kjent med internkontrollsystemet
- Sikre enheten har lovpålagt og oppdatert dokumentasjon
- Å ha en oversikt over virksomhetens risiko og bruke ROS (risiko- og sårbarhetsanalyser) som verktøy
- Rutiner for å sikre ivaretagelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.
- Prosedyrer for å sikre tilstrekkelig kompetanse hos medarbeidere.
- Prosedyrer for å oppdage og korrigere avvik. Med avvik menes mangel på oppfyllelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov eller forskrift.
- Rutiner for å sikre informasjonsflyt for rapporteringer og tilbakemeldinger.

Konkret dreier dette seg om å:

- Ha systematisk oversikt over *hvilke krav* som gjelder for sin virksomhet.
- Beskrive *hvilke aktiviteter* som må utføres for å etterleve disse myndighetskravene.
- Beskrive *hvordan aktivitetene* skal utføres.
- Avklare *hvem som er ansvarlig* for å utføre aktivitetene.
- Sikre at det blir *rapportert* hvis de definerte oppgavene ikke blir gjort.
- Sikre at denne rapporten kommer til den som er *ansvarlig* for å rette på forholdet.
- Ha rutiner for å iverksette *tiltak* for å rette på forhold og/eller å hindre gjentakelse.

Disse rutinene må kunne dokumenteres og dermed kunne være gjenstand for tilsyn / revisjon fra tilsynsmyndigheten.

Vedlegg 5: Lean i Land barnevernstjeneste.

Bruk av Lean i Land barnevernstjeneste:

HVA	NÅR
Beslutning om at Lean skulle tas i bruk som arbeidsmetode når Land barnevernstjeneste startet opp.	Januar 2015
Lean- intervjuer med utvalgte ansatte i Søndre Land barnevernstj. og Nordre Land barnevernstj.	Mars 2015
Lean- veiledere planla innføring og booket datoer. (5S ble ikke prioritert av enhetsleder i en hektisk innflyttingsfase, og derfor kun verdistrømsanalyse som ble gjennomført som planlagt)	Mars 2015
<p>Verdistrømsanalyse på møtetid i barnevernstjenestene med alle tilgjengelige ansatte og leder. Nå- situasjonen var så individualisert at det ble ikke brukt mye tid på dette. Ideell-situasjonen hadde mest fokus, og denne ble satt opp på en god måte. (58 timer pr. uke redusert møtetid som skulle brukes til saksbehandling og få rutiner på plass.) Se verdistrømsanalyse for mer informasjon.</p> <p>Gevinster ved VSA:</p> <p>Sum ressurser spart ved følgende tiltak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kaffe/ samling på morgen utgår mandag og tirsdag pga møter: 7,5t pr uke. - Dele opp fagdag i team: 45t pr uke. - Kun 4 på meldingsgjennomgang, ikke alle: 5,5t pr uke. <p>Sum spart ved tiltak: 58t pr uke. I snitt pr. ansatt: 3t og 50 min.</p> <p>Sum ressursbruk på interne møter pr uke i ideell- situasjon:</p> <p>83t og 51min. Pr ansatt (15stk) i snitt pr uke: 5t og 35min.</p> <p>Rutine for meldinger gjennomført i VSA:</p> <p>Rutine meldinger:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Melding kommer inn - Merkantil åpner post og legger den i meldingshylle - Fagleder/ leder sjekker hylle hver morgen, hvis de fraværende sjekker de i meldingsteamet den måneden. (Rulleringsliste/ årshjul utarbeides- en fra tiltaksteam, en fra undersøkelsesteam + fagleder/ leder.)	April 2015

- Meldingsgjennomgang tirsdag og fredag.
- Meldingen tatt med til undersøkelsesteamet i fagmøte tirsdag, om ikke henlegges.
- Sak fordeles

Rutine for undersøkelsesteam i fagmøte tirsdager, gjennomført i VSA:

Rutine saker i fagmøte- undersøkelsesteam:

Før fagmøtet:

- Melde sak til leder senest fredag.
- Leder skriver saksliste og tar med på fagmøtet.
- Saksbehandler 1. forbereder seg ved å skrive journalnotat som inneholder:
  - *Hva er bekymringen? Kort
  - * Oversikt over hva ulike parter har gitt av info.
  - * Hva sier den infoen om bekymringen?
  - * Er det andre instanser som det skal innhentes opplysninger fra?

I fagmøtet:

- Leder/ fagleder har ansvar for lede møtet og referat.
- Referat/ tiltaksliste fra forrige uke går igjennom.
- En saksbehandler skriver kort inn i Familia; bakgrunn, drøfting, konklusjon.
- Saksbehandler 1 har journalnotatet på prosjektor og legger frem saken. Saksbehandler 2 supplerer evt. De andre er stille.
- Drøftinger/ avklaringer rundt:
  - * Hva er alvorlighetsgraden?
  - * Samtalepunkter
  - * Observasjoner
  - * Innhente oppl.
  - * Skal det være sakkyndig vurdering?
  - * Hva gjør vi videre?

Etter fagmøtet:

- Saksbehandler 1 fullfører dokumentet i Familia, gir dok.nr, skriver ut og legger i mappe.

Rutiner for tiltaksteam i fagmøter, gjennomført i VSA:**Rutine saker i fagmøte- tiltaksteam:****Før fagmøtet:**

- Melde saker til leder senest fredag.
- Leder skriver saksliste og tar med på fagmøtet.

I fagmøtet:

- Leder/ fagleder ansvar for å lede møtet og referat.
- Referat/ tiltaksliste fra forrige uke går gjennom.
- En saksbehandler skriver kort inn i Familia; bakgrunn, drøfting, konklusjon.
- Saksbehandler 1 legger frem saken nøytralt:
  - * Gammel sak- Rett på problemstilling.
  - * Ny sak- Bakgrunn, drøfte det som er spørsmålet.
- Runde rundt bordet, alle må si noe, så fri drøfting.
- Konkludere

Etter fagmøtet:

- Saksbehandler 1 fullfører dokumentet i Familia, gir dok.nr, skriver ut og legger i mappe innen kl. 12.00 på onsdag.

Prioriteringsmatrise på alle tiltak som skulle til for å få et samlet Land barnevernstjeneste. Fordeling av ansvar på tiltakslistene. Se prioriteringsmatrise og tiltakslistene for mer informasjon.

April
2015

Tiltaksliste etter verdistrømsanalyse- dager i april 2015:

Hva/ tiltak	Ansvarlig	Frist	Ny frist	Status
Pauser	Alle overholder det som er bestemt i VSA			Kontinuerlig
Rutiner på å i større grad ta i bruk datasystemet (Huskelapper)	Helle, Kristin			
Orden i arkivet- 5S	Merethe, Tine, Bjørg, Pernille.			
Rutiner på telefon	Ligger på intranett, alle			Kontinuerlig

	ansvarlig.			
Bruk av kalender	Ligger på intranett, alle ansvarlig.			Kontinuerlig
Samarbeidsrutiner- Fagteam	Leder, Elin			
Hvor er ting?				
Oversikt over egen (og kontorets) situasjon				
Ansvar for orden på felles- områdene				
Hvem har ansvar for hva? (Rutiner)	Leder, Laila, Elin			
Evaluering av (systematisk) intern oppl. for alle	Leder, Elin			
Internkontroll	Leder, Elin			
Slutføre generalistmod- starte med spes. mod. Sette opp hva som skal til. Egen VSA?	Leder, Elin, Mia, Heidi, Merethe			
Trygghet- utvikle fagkomp.	Leder, Elin			
Klargjøring/ overføring "gamle saker"	Alle			
Rutine for fordeling av saker	Britt Julie, Inger Ellen			
Rutine for overføring av saker mellom team	Britt Julie, Inger Ellen			
Rom for barnesamtaler	På vent til kontor er på plass	01.12.15 ?		01.12.15?
Kompetansegjennomgang/ kartlegging-behov	Leder, Elin			
Rutine og mandat for tiltaksarbeider	Tiltaksteamet			
Rutiner ift nemdssaker	Kristin, Heidi, Inger Ellen			
Mottak av meldinger+ vurdering avklaring av melding	OK i VSA	14.04.15		OK
Rutiner for oppfølging av 18 år +	Fosterhjem+ tiltaksteam			

Rutine for hvordan legge frem saker i fagmøte	OK i VSA	14.04.15		OK
Plan for veiledning, samt gjennomføring	Elin			
Rutiner for vold/ trusler/ (rus)	Dette jobbes det med i enheten			
Tid til å få drøftet div. ting med ledelsen	På vent.			På vent
Jobbe med hvilke forebyggende tiltak vi kan gjøre for å foreb. sykefravær	Egen VSA med Vibeke og Merethe			
Avklaring av møtestruktur	OK i VSA	14.04.15		OK
Frist 1 uke fra fått sak til brev ut med innkalling til første møtet				OK
Systematisk individuell veiledning	Elin			
Ivareta taushetsplikten	OK i VSA	14.04.15		OK
Like saker bør behandles likt	Utgår			Utgår
Være 2 på hjemmebesøk (Ha saksbehandler 2)				Avklaring i hvert enkelt tilfelle. Alltid saksbehandler 2 på 1. gangsamtale og 1. hjemmebesøk.
Rutiner for opplæring	Leder, Elin			
Implementering av rutiner	Alle			Kontinuerlig
Rutiner for organisering av tid, fordeling av saksbehandling, møter, oppdrag	Hver enkelt sitt ansvar. Følg VSA.			OK
Rydder i saker. Henlegges?				Blir fanget opp av statusgjennomgang
Rutiner for merkantilfunksjon. Legge saksmapper i journalmapper	Bjerg			

Eget pauserom	Laila			
Rutiner for håndtering av post via mail, post, e- sak	Björg, leder			
Kontorplasser	OK			OK. Se fordeling i VSA
Rutiner for akuttarbeid	Heidi, Helle			
Retningslinjer for antall saker pr. saksbehandler	Ikke aktuelt			Ikke aktuelt
Fosterhjemsoppfølging - sikre antall oppf.besøk	Kim Vegard			
Avgjørelse av hvilken fagkomp og metoder som skal brukes når. Lage plan.	Leder, Elin, teamene.			
Økonomirutiner- utbetalingsplaner ++	Leder, Björg.			
Rutiner for evaluering av tiltak	Elin+ de hun ev. vil ha med			
Mulighet til å sette seg inn i ting	Alle har eget ansvar, evt. ta det opp med leder ved behov.			OK
Rutiner for undersøkelsesarbeid	Undersøkelseste am			

Tiltakslistene ble skjært ned pga ikke tid til alle tiltak.

April 2015

Oppdatert tiltaksliste:

Hva/ tiltak	Ansvarlig	Frist	Ny frist	Status
Rutiner på å i større grad ta i bruk systemet (Huskelapper) Vise på et felles- møte	Helle og Kristin	Høst 2015		
5S på arkivet	Merethe, Tine Björg, Pernille			Hyller må bestilles høst 2015
Rutine for fordeling av saker	Britt Julie, Inger Ellen	12.06.15.		
Rutine for overføring av saker mellom team	Britt Julie, Inger Ellen	12.06.15.		
Rutine og mandat for	Mette	01.09.15.		

tiltaksarbeider					
Rutiner ift nemdssaker	Kristin, Heidi, Inger Ellen				
Rutiner for post og arkiv	Bjerg	01.08.15.			
Rutiner for akuttarbeid	Heidi, Helle				
Fosterhjemsoppfølging-sikre antall oppf. besøk	Kim Vegard				
Økonomirutiner, utbetalingsplaner	Bjerg				
Lage ansvarsliste kjøkken og kjøleskap	Elin	15.06.15.	15.09.15		
Innkalle til personalmøter	Gunn Anne	15.09.15.			
Navneskilt	Elin	12.06.15.			
Midlertidig leder sluttet og fagleder tok over leder- ansvaret.					April/ mai 2015
Den nye tiltakslista ble hengt på Lean- tavla i Land barnevernstjeneste.					April 2015
5S på arkivet. Ikke fullført, og resterende tiltak satt på tiltaksliste.					April 2015
Tavlemøter 4 dager i uka- med Lean- veileder med på tavlemøtene. (Agenda: Forbedringsforslag, mål av trivsel, tiltaksliste, hvem har tid til å avlaste i dag eller hvem må ha hjelp i dag)					29.05.15-01.07.15.
Ny leder tiltrer, og videre Lean- arbeid skal vente pga mye for leder å sette seg inn i og ta tak i. Lean- veileder informerer ny leder om hva som er gjort i Lean- arbeidet- VSA, prioriteringsmatrise, tiltakslister og tavlemøter. Lean- veileder informerer ny enhetsleder om vsa i barnevernet i form av e- post.					Septemb er 2015.

Nøkkelinformasjon til møte med Fylkesmannen 13.11.2015

Land barneverntjeneste

- Interkommunal tjeneste, Nordre og Søndre Land, sammenslått 1.3.2015
- Befolkningsgrunnlag: ca. 12 500 innb.
- 15 årsverk, 12 saksbehandlerstillinger, 1 fagleder, 1 merkantil, leder
- Ny leder, tiltrådte stillingen 1.9.2015
- Pr 1.11.2015: Mangler ca. 3.5 årsverk.
- Innleid: Trygg Start – jobber med undersøkelser, men også noen tiltakssaker.
- Innleid: privat veiledning av fosterhjem.

Historikk:

- Store utfordringer og dårlig omdømme i begge kommuner over en lang periode.
- Personalet preget av manglende stabilitet i ledelsen.
- Høyt sykefravær, oppgis å være arbeidsrelatert.
- Stort arbeidspress
- Omfattende avvik i dokumentasjon og saksbehandling.

Nåsituasjon:

- To arbeidskulturer skal bli en, fra 1.3.2015 – bli kjent med hverandre
- Nytt administrativt system, fortsatt opplæringsbehov.
- Personalet rapporterer større tilfredshet i arbeidssituasjonen, lettere å fokusere på arbeidsoppgaver, arbeidssituasjonen oppleves noe mindre stressende
- God arbeidsinnsats, mye godt faglig arbeid, stor toleranse for tilbakemeldinger, positive til endringer. Begynnende tillit til at det vil være mulig å få til endring på sikt.
- Fortsatt omfattende avvik. Jfr. Nøkkeltall fra Familia
- Trenger å etablere en del lokale rutiner og avvikshåndtering
- Liten deltagelse i tverrfaglig samarbeid (stor frustrasjon hos samarbeidsparter)
- Behov for økt faglig kompetanse

Tiltak som er satt i gang:

- Teamorganisering: Undersøkelse og tiltak/fosterhjem, sortert og rendyrket arbeidsoppgaver i større grad
- Flyttet saker som det ikke jobbes i over på fagleder (reduere stress for de ansatte, ha bedre oversikt)
- Redusert fagteamdeltagelse
- Juridisk saksveiledning
- Prosessveiledning
- Fagdag med gjennomgang av saker med fagleder, referatføres
- Enslige Mindreårige – ryddet i ansvarsforhold og oppgaver
- Ryddet i merkantile oppgaver
- Prosess for å få helelektronisk arkivsystem og mobilt barnevern
- Tilsynsførerordningen, ryddes i og forberedes overført til Gjøvik fra 1.1.2016
- Lean-prosesser (Morgenmøte, Flytsone, nærvær/tilfredshet/behov for hjelp, organisering av dagen, forbedringsforslag)
- Rekruttering

- Opplæring

Behov:

Ønsker et samarbeid med Fylkesmannen i arbeidet med å etablere arbeidsprosesser og internkontrollrutiner som sikrer god og forsvarlig tjenesteproduksjon for barneverntjenestens målgruppe.

Nordre Land kommunestyre, K-Sak 26/2016 (10. mai 2016).

NORDRE LAND KOMMUNE
SÆRUTSKRIFT

Saksbeh.:	Berit Dokkebakke Navrud	Arkivkode:	151
Saksnr.:	Utvalg		Møtedato
49/16	Formannskapet		27.04.2016
26/16	Kommunestyret		10.05.2016
Lnr.:	6771/16		
Arkivsaksnr.:	16/771		
Arkivnøkkel:	151		

Saksbehandler: BDN

Utskrift til:

LAND BARNEVERNSTJENESTE- BEHOV FOR ØKT RAMME

Sammendrag:

Nordre og Søndre Land kommuner etablerte felles interkommunal barneverntjeneste 1.mars 2015. Tjenesten har siden oppstart hatt store utfordringer med å levere forsvarlige tjenester til sine innbyggere, dette pga økt saksmengde, samt for lite personalressurser. Det har vært leid inn privat aktør, som har bistått barnevernet i saksbehandling, samt tiltaksarbeid, dette for å kompensere for manglende personalressurser. Dette har medført økte kostnader utover vedtatte budsjetttrammer.

Rådmannen varsler at Land barneverntjeneste vil ha behov for et styrket budsjett i 2016, både til økt bemanning (midlertidig og permanent), og til investering og bruk av digitale verktøy som gjør at tjenesten kan drives mer effektivt.

Vedlegg:

Vedlegg 1. Referat fra møte i Søndre Land 16.10.2015

Vedlegg 2. Nøkkelinformasjon gitt i møte med Fylkesmannen 13.11.2015.

Vedlegg 3. Referat fra møte i Søndre Land 07.04.2016.

Vedlegg 4. Rapport Land barneverntjeneste, april 2016

Vedlegg 5. Nøkkeltall Barnevern pr 19.04.2016

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

FN's barnekonvensjon
Lov om barneverntjeneste
Forvaltningsloven
Offentlighetsloven
Rutinehåndbok for barneverntjenesten i kommunene(Q-1101)
Rutinehåndbok for kommunenes arbeid med fosterhjem (Q-1102)
Tilsynsførere i fosterhjem-en veileder (Q-1103)
Tiltaksplaner og omsorgsplaner i barneverntjenesten-en veileder (Q-1104)
Internkontroll i barneverntjenesten i kommunene-en veileder (Q-1105)
Rutinehåndbok for Land barneverntjeneste (under utarbeiding)

Saksopplysninger:

Historikk

Nordre og Søndre Land kommuner etablerte felles interkommunal barneverntjeneste 1.mars 2015. Begge kommuners barneverntjenester hadde da hatt store utfordringer med å levere forsvarlige tjenester til sine innbyggere over lengre tid. I Søndre Land var det en gjennomgang av barneverntjenesten i 2014 etter pålegg fra Fylkesmannen. I Nordre Land har det ikke vært en slik prosess.

Etter at ny leder for Land barneverntjeneste tiltrådte i september 2015, ble tjenesten kartlagt, og mange avvik ble dokumentert. Dette ble løpende rapportert til enhetsleder og rådmann, samt til rådmann i Søndre Land kommune (vedlegg 1), og til Fylkesmannen i eget møte i november (vedlegg 2). Fylkesmannen understreket at kommunen til enhver tid er ansvarlig for å levere forsvarlige tjenester til rett tid, og at fokus måtte være å ha en plan for å håndtere avvik. Fylkesmannen formidlet også at utfordringene må sees i et systemperspektiv, at det er ikke den enkelte saksbehandler, men leder, administrasjon og politikere som har ansvaret når det ikke leveres tjenester tråd med lovverket. I april 2016 ble det avholdt et nytt orienteringsmøte med administrativ ledelse i Søndre Land. (vedlegg 3)

Nåsituasjon

Land barneverntjeneste skal, jf Barnevernloven §1-1.Lovens formål:

-sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid.

- bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår

Tjenesten har totalt 15 årsverk fordelt på 1 leder, 1 fagleder, 1 merkantil, 11 saksbehandlerstillinger og 1 tiltaksarbeider.

13,7 stillinger er besatt, men det er ca 5 stillinger i manko i praksis i form av permisjoner og sykemeldinger.

I barneverntjenesten skilles det på saksbehandling etter barnevernloven og tiltaksarbeid som skal iverksettes med hjemmel i vedtak fattet etter barnevernloven. Saksbehandlerkapasitet er

en administrativ utgift. Tiltak er utgifter som følger av undersøkelsessaker der barneverntjenesten må iverksette hjelp i form av veiledning, besøkshjem, avlastning, omsorgsovertagelse osv.

For å få kontroll på avvik kjøpes fortsatt tjenester til saksbehandling, ca.4 årsverk. Tjenestens befolkningsgrunnlag er ca.12500. Det tilsier ifølge SSB ca 115-120 barn som til enhver tid vil være aktive i barnevernets fagsystem. I Land barneverntjeneste har pr. 18.04.2016 207 barn, fordelt på 131 i Nordre Land (11 enslige mindreårige) og 76 i Søndre Land. 80 av sakene er undersøkelsessaker. Dette innebærer at hver saksbehandler gjennomsnitt har ca. 17 saker.

Bemanningsnormen tilsier 9-15 saker pr saksbehandler avhengig av omfang/kompleksitet.

Mange av sakene er omfattende og har versert i tjenestene i årevis. Det innebærer at saker som i utgangspunktet kunne vært avhjulpet med enklere og mer tidsbegrensede tiltak nå har blitt mer komplekse og trenger andre typer tiltak. Det medfører oftest økte utgifter.

Kravene til barneverntjenesten er endret de siste årene. Det er økt krav til juridisk kompetanse i saksbehandling og i forberedelser/underbygging av saker i nemnda. Som hjelpetiltak kreves endringsrettede tiltak fremfor eller i tillegg til kompenserende tiltak. Dette innebærer at tiltaksarbeid krever mer kompetanse, er mer omfattende og mer ressurskrevende enn tidligere og utløser dermed høyere utgifter.

Pr i dag utføres en stor del av tiltaksarbeidet i form av veiledning i familier og fosterhjem av private aktører. Dette er i stor grad på grunn av manglende personellressurser i tiltaksarbeid, men også manglende kompetanse. Det er innledet et forberedende arbeid av barnevernledere i GLT-regionen for å se på muligheten for å etablere felles tiltaksteam som har relevant spesialkompetanse. Dette gjøres fordi det i de vanskeligste og mest komplekse sakene fordres omfattende spesialkompetanse på kartlegging av barn-foreldre-samspill og tilknytning, samspillsveiledning, traumesensitivitet m.m. Det vil være svært kostnadskrevende hvis hver barneverntjeneste skal inneha spesialkompetanse for de vanskeligste sakene. Målet for Land barneverntjeneste er å heve kompetansen slik at de fleste fosterhjem og familier etter hvert kan veiledes av tjenestens egne saksbehandlere og tiltaksarbeidere. Det vil ta tid og krever at noen av de ansatte tar videreutdanning eller at vi får ansatt nye medarbeidere som har relevant videreutdanning. Enn så lenge må man kjøpe tjenester til dette formålet. De andre tjenestene i regionen må også ut på det private markedet i forhold til tiltak og ønsker å se på mulighetene for å drifte felles tiltaksteam for å redusere kostnadene.

Avvikene i tjenesten omhandler (se vedlegg 5- nøkkeltall 19.4.16):

- fristbrudd i undersøkelsessaker
- fristbrudd i saker som skal til fylkesnemnda
- forsinkelse i dokumentasjon
- feilregistrering i fagsystemet
- manglende iverksetting av vedtatte tiltak
- feil i saksbehandling (juridisk, faglig)
- mangelfull saksbehandling
- manglende oppfølging i familier

Leder i Land barneverntjeneste har nå er oversikt over situasjonen, og det er helt nødvendig å fortsatt leie inn tjenester til saksbehandling, ca.4 årsverk. Dette er likevel ikke tilstrekkelig slik situasjonen er pr i dag fordi det kun delvis dekker opp for stillingene tjenesten mangler som følge av permisjoner og sykefravær. Ut ifra bemanningsnormen skulle tjenesten ha minimum 14, men ideelt sett 24 saksbehandlerstillinger. Pr i dag har barneverntjenesten 11 operative saksbehandlere, og da er 4 av disse stillingene innleide saksbehandlere med spesialkompetanse som tjenesten selv ikke har. I en periode fremover, inntil alle ansatte er tilbake i arbeid, og inntil tjenesten blir noe styrket på bemanningssiden, vil det oppstå avvik. Tjenesten arbeider systematisk for å redusere konsekvensene av slike avvik.

Det er videre et behov for å se på mulighetene for en interkommunal barnevernsvakt. Pr i dag er det ingen som tar seg av akuttsaker som politiet eller andre kommer i kontakt med etter kl 15.30. Det er politiets ansvar å håndtere slike akuttsaker, men politiet er avhengig av bistand fra barnevernet i en del saker. I Nordre Land vil det erfaringsmessig oppstå 4-6 slike saker i året, og noen færre i Søndre. Når akuttsaker oppstår jobber de ansatte overtid ut over det som er tillatt etter arbeidsmiljøloven, slik situasjonen er i dag. Tjenesten har heller ingen mulighet til å få foretatt uanmeldte besøk, eller ruskontroll i helger, høytider eller på kveldstid. Dette er tidspunkter hvor det er økt risiko for at barns omsorgssituasjon er dårlig. Barneverntjenesten har behov for å trygge barn og foreldre med kontrolltiltak, men også å dokumentere om noe negativt skjer. Erfaringene fra barnevernvakten på Gjøvik er så langt svært positive. Foruten at barn og familier får hjelp i rett tid så effektiviserer det og øker kvaliteten i saksbehandlingen.

Land barneverntjeneste er vertskommune for Tilsynsførerordningen i GLT-regionen. Barneverntjenesten i Gjøvik v/leder forbereder sak som vil fremmes i alle GLT-kommunene med tanke på overføring av ordningen til Gjøvik. Gjøvik har fått bevilget en 50% stilling til ivaretagelse av ordningen. Land barneverntjeneste har ikke fått øremerkede ressurser til dette og det er alvorlige avvik i drift av ordningen. Om ordningen ikke vedtas overført vil det være behov for midler til drift av ordningen.

I Nordre Land kommune er Enslige Mindreårige Asylsøkere etablert i bofellesskap etter Barnevernloven. Det innebærer saksbehandleromfang som fyller en 100 % stilling. Dette er ikke lagt inn i bemanningsplanen for tjenesten.

Tjenesten har gjennomført en vold- og risikoanalyse. På denne bakgrunn bygges tjenestens lokaler om for å ivareta sikkerheten. Ombyggingen vil også tjene brukere av tjenesten som vil få en resepsjon å henvende seg i samt et noe skjermet venterom.

Tjenesten innførte Visma Familia som fagsystem 1.3.2015 i forbindelse med sammenslåingen. I tillegg ble det besluttet at arkivet skulle digitaliseres og modul for digitalt arkiv er innkjøpt, men ikke implementert. Tjenesten har behov for effektivisering av den enkelte saksbehandlers arbeidsprosesser og utnyttelse av tid. Mye saksbehandlingstid går med til dobbeltføring (først for hånd og så skrive på nytt i fagsystemet, kopiering av dokumenter, oversendelse av dokumenter til samarbeidsparter (nemnd, advokater osv.) Det er også behov for at advokatfirmaet har tilgang til Familia og selv kan hente opplysningene de trenger fremfor at saksbehandlere skal kontaktes og sende dokumenter i posten. Samlet innebærer dette at tjenesten har behov for økonomiske ressurser til mobile enheter (PC), dvs. Bærbar

løsning med VPN-oppkobling, helelektronisk arkivsystem og digitalt internkontrollsystem tilsvarende sammenlignbare tjenester i regionen. Dette er viktige verktøy som ledd i tjenestens omfattende effektiviserings- og kvalitetssikringsprosess. Outlook på mobil, skal være på plass innen kort tid.

Behov

1. Økt administrativ ramme som omfatter:
  - a. Personalressurser
    - i. På kort sikt: Fortsatt innleie av private aktører for å kunne levere forsvarlige tjenester til rett tid
    - ii. På lang sikt: Økt antall stillingshjemler
  - b. Digitale verktøy - Bærbar løsning med VPN-oppkobling. Digitalt arkiv og internkontrollsystem. (Tilsvarende de andre barneverntjenestene i GLT-regionen slik at vi kan dra nytte av felles utarbeiding av rutiner på ulike områder) Outlook på mobil (iverksettes i disse dager)
  - c. Juridisk veiledning
  - d. Prosessveiledning
  - e. Kompetansehevingsmidler
  - f. Ombygging av lokaler i henhold til behov etter risikovurdering
2. Økte rammer til tiltak som er hjemlet i vedtak fattet etter barnevernloven:
  - a. Omsorgsplasseringer
  - b. Kompenserende tiltak
  - c. Veiledning i fosterhjem
  - d. Veiledning i familier
  - e. Flere enslige mindreårige asylsøkere

Vurdering:

Rådmannen varslet i desember 2015, i forbindelse med budsjettarbeidet for 2016, at det ville bli svært krevende for barnevernet å overholde de foreslåtte budsjettammer for 2016. Det ble likevel ikke fremmet forslag om å øke barnevernets rammer, da salderingen av budsjettet ga lite rom for dette.

Situasjonen så langt i 2016, og prognosen for resten av året, viser med all tydelighet at dette er en tjeneste med store utfordringer. Rådmannen viser til vedlegg 4, rapport for Land barneverntjeneste. Rådmannen vil, til tross for en tjeneste med mange avvik, berømme enhetsleder, leder av barneverntjenesten og medarbeiderne for å ha skaffet en oversikt over tilstanden i tjenesten, og sikret en kartlegging av avvik og årsakene til avvikene. Dette er de grunnleggende forutsetningene for å kunne rette opp avvikene, og utvikle en forsvarlig og forebyggende tjeneste. Det handler om kapasitet, kompetanse innenfor fagområdet, opplæring i fagsystemer etc, gode verktøy og gode rutiner i bunnen for arbeidet. Dette arbeidet er selvsagt i gang.

Rådmannen ser det som helt nødvendig å videreføre innleie av ekstern kompetanse og saksbehandlerkapasitet ut året. Dette er imidlertid kostbart, og kommunene bør derfor velge å styrke tjenestens ordinære bemanning, med både saksbehandlerkapasitet og tiltaksarbeidere.

Med den ressursbruk som tjenesten har i dag, vil dette også lønne seg økonomisk. Det er vanskelig å gi en prognose på hvor mange saker som tjenesten vil måtte håndtere i 2017 og 2018, men det er liten risiko knyttet til på skulle overbemanne tjenesten. I 2016 vil rådmannen altså anbefale at innleien fra Trygg Start AS videreføres, med 3-4 saksbehandlere. Denne kontrakten har 1 måneds oppsigelse. Når tjenesten er fulltallig, dvs. når de som er sykemeldt er tilbake på jobb og det er ansatt i ledige hjemler, vil det være naturlig å gjøre en vurdering av behovet for økt bemanning fra 2017. Det er å håpe at denne vurderingen kan foreligge til halvårsrapporten i Nordre, og kan legges fram som sak i begge kommuner i september i år. Det kan være aktuelt på be om at rekruttering starter til høsten, med den føring at disse stillingshjemlene og lønnsmidlene innarbeides i Handlingsplan og budsjett fra 2017.

Det har tidligere vært knyttet noe usikkerhet til om skjønnsmidlene fra fylkesmannen, kr. 2,7 millioner kroner, ville bli videreført fra 2015 til 2016. det er imidlertid budsjettert med dette, og de siste signaler fra fylkesmannen tilsier at de vil bli videreført på samme nivå også i 2016.

Barneverntjenesten er av en slik karakter, at den innebærer en del reiser og møter, og dermed opphold utenfor kontoret, for saksbehandlerne og tiltaksarbeiderne. For å kunne utnytte tiden effektivt i slike situasjoner, vil det være meget fornuftig å investere i en sikker og god hjemmekontorløsning for de ansatte, kombinert med at det nå tas i bruk outlook på mobil. Tjenesten har i samarbeid med Ikt utredet dette, og rådmannen slutter seg til at dette anskaffes.

Å sikre en Land barneverntjeneste som er god og forsvarlig, er et langsiktig arbeid. Rådmannen vil, med utgangspunkt i hva som er realistisk, anta at dette kan ta 2-3 år. Dialogen med fylkesmannen underveis er svært viktig, da dette erfaringsmessig gir gode innspill til prioriteringene innenfor barnevernet.

Økonomioversikt 1 kvartal:

	Budsjett 2016	Regnskap 1. kv	Prognose 2016	Avvik B-R
Administrasjon, andel Søndre Land	3257	1474	4377	+1 120
Administrasjon, andel Nordre Land	3075*	1730	4503	+1 428
Sum administrasjon	6332	3204	8880	+2 548
Tiltak Nordre Land	9119	5921	11000	+1 697

*Tiltaksutgifter skal jf avtale betales av kommunen der barna er bostedsregistrert. Søndre Land sine tiltaksutgifter beløper seg erfaringsmessig til ca 1million pr mnd.

* Etter at Søndre Land sin andel av det totale administrasjonsbudsjettet var kommunisert til Søndre Land, ble budsjettet i Nordre Land saldert ned til faktiske årsverk for å få enhetens ramme i balanse.

Anslag merutgift:

Med utgangspunkt i prognose 1 kvartal, ser det ut til at Nordre Land vil ligge an til et merforbruk på tiltak på ca 1,7 mill, på administrasjon ca 1,4 mill. Søndre Land vil ha en merutgift på administrasjon på ca 1,1 mill.

Investering i digitale verktøy er nødvendig for å:

- Øke sikkerheten
  - Færre papir ute i felten (risiko for spredning av sensitiv data)

- Sikker tilgang til alle klientdata – når man er ute fra kontoret
- Tidsbesparende
  - Kan opprette/sluttstille dokumenter når man er ute på besøk/møter
  - Man slipper da etterarbeid på kontoret, og får frigitt tid som kan benyttes ute
  - Bedre tid til saksbehandling, overholde frister, innmelding på rapportering/statistikk
  - Mindre behov for innleid konsulenthjelp
- Fylkesnemnd
  - Tilgang på alle dokumenter vedr. klient når man er i Fylkesnemnd
- Kvalitet
- Styrke relasjonen/dialogen i møtet ved å notere underveis
  - Lage aktivitetsplan sammen med klienten
  - Hente opp og jobbe med utvalgte dokumenter, sammen med den/de man har møte med

Merutgift på ca 200 000 + moms.

Administrasjonens innstilling:

Rådmannen vil råde Formannskapet til å fremme saken til Kommunestyret med slik forslag til vedtak:

1. Kommunestyret tar til etterretning Statusrapport for Land barneverntjeneste pr. april 2016.
2. Kommunestyret tar til etterretning at Nordre Land kommunes andel av Land barnevernstjeneste, vil gå ut over budsjetttrammer som en følge av nødvendig bruk av Trygg start AS og anskaffelse og bruk av hjemmekontorløsning/mobilt barnevern (se anslått merutgift under vurdering).
3. I september 2016 legges det frem en sak i begge kommuner, med en vurdering og anbefaling vedr. behov for budsjettjusteringer i 2016, og et budsjettforslag for 2017.

NORDRE LAND KOMMUNE, den 20. april 2016

Jarle Snekkestad
rådmann

Berit Dokkebakke Navrud

Behandling/vedtak i Formannskapet den 27.04.2016 sak 49/16

Behandling:

Vedtak:

1. Kommunestyret tar til etterretning Statusrapport for Land barneverntjeneste pr. april 2016.
2. Kommunestyret tar til etterretning at Nordre Land kommunes andel av Land barnevernstjeneste, vil gå ut over budsjetttrammer som en følge av nødvendig bruk av

Trygg start AS og anskaffelse og bruk av hjemmekontorløsning/mobilt barnevern (se anslått merutgift under vurdering).

3. I september 2016 legges det frem en sak i begge kommuner, med en vurdering og anbefaling vedr. behov for budsjettjusteringer i 2016, og et budsjettforslag for 2017.

Behandling/vedtak i Kommunestyret den 10.05.2016 sak 26/16

Behandling:

Mieke Punie fremmet følgende forslag på vegne av AP/SV:

Nytt pkt. 3:

3. Kommunestyret anmoder at ledige hjemler i barneverntjenesten i Land besettes våren 2016.

Rådmannens punkt 3 i innstillingen blir nytt punkt 4.

Anne Ingeborg Terningen fremmet følgende forslag:

Pkt. 5 Det må etableres økt tverrfaglig samarbeid i kommunen for å forebygge og styrke barns oppvekst.

AVSTEMMING:

Innstillingen med Punies og Terningens tilleggsforslag enstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. Kommunestyret tar til etterretning Statusrapport for Land barneverntjeneste pr. april 2016.
2. Kommunestyret tar til etterretning at Nordre Land kommunes andel av Land barnevernstjeneste, vil gå ut over budsjetttrammer som en følge av nødvendig bruk av Trygg start AS og anskaffelse og bruk av hjemmekontorløsning/mobilt barnevern (se anslått merutgift under vurdering).
3. Kommunestyret anmoder at ledige hjemler i barneverntjenesten i Land besettes våren 2016.
4. I september 2016 legges det frem en sak i begge kommuner, med en vurdering og anbefaling vedr. behov for budsjettjusteringer i 2016, og et budsjettforslag for 2017.
5. Det må etableres økt tverrfaglig samarbeid i kommunen for å forebygge og styrke barns oppvekst.

Rett utskrift:

22. mars 2017

Rapport Land barneverntjeneste, april 2016 (i begge kommuner)

Nordre Land kommune, som vertskommune for Land barneverntjeneste, legger med dette frem en statusrapport for tjenesten etter 1 års drift. Status er at tjenesten har store utfordringer og en rekke avvik, men at dette nå er kartlagt, og at denne oversikten sikrer at ledelse og medarbeidere kan arbeide systematisk med å lukke avvik og sikre en lovlig og forsvarlig tjeneste i tiden som kommer. Dette vil imidlertid kreve økte budsjettammer, herunder økt bemanning, og det jobbes med en tidshorisont på 2-3 år.

Status:

- Interkommunal tjeneste, Nordre og Søndre Land, sammenslått 1.3.2015
- Befolningsgrunnlag: ca. 12 500 innbyggere.
- 15 årsverk, 12 saksbehandlerstillinger, 1 fagleder, 1 merkantil, 1 leder.
- Ny barnevernleder fra 1.9.15, samt enhetsleder fra 17.8.15.
- Pr 01.04. 2016: 13,7 årsverk besatt (pt. 5,2 stillinger ikke operative pga. vakanse, sykmeldinger og permisjoner).
- Innleid: Ekstern saksbehandling i undersøkelses -og tiltakssaker, bl.a. fra Trygg Start
- Innleid: Privat veiledning av fosterhjem
- Innleid: Privat veiledning av familier
- Kjøp av juridisk veiledning for å sikre rett saksbehandling iht. lovverk.

Historikk:

- Store utfordringer og dårlig omdømme i begge kommuner over en lang periode.
- Personalet preget av stadig skiftende, og dels manglende ledelse..
- Omfattende problematikk internt i tjenesten og eksternt (internt i kommunen).
- Høyt sykefravær over tid, det meste oppgis å være arbeidsrelatert.
- Stort arbeidspress, mange gamle saker som det i lange perioder ikke har blitt jobbet med og som har måttet følges opp, kombinert med mange nye meldinger som har ført til undersøkelse (se nøkkeltall fra Familia, samt sammenlignbare kommuner)
- Omfattende avvik i dokumentasjon og saksbehandling, mye tilbake i tid før sammenslåingen av tjenestene, men også etter 1.3.2015. Det er ikke mulig å tallfeste.

Nåsituasjon:

- To arbeidskulturer skal smelte sammen til en enhet, og her oppleves stor framgang. Personalet rapporterer større tilfredshet i arbeidssituasjonen, lettere å fokusere på arbeidsoppgaver, arbeidssituasjonen oppleves noe mindre stressende.
- Det er god arbeidsinnsats, mye godt faglig arbeid, stor toleranse for tilbakemeldinger, positive til endringer. Begynnende tillit til at det vil være mulig å få til endring på sikt. Men endring tar tid.
- Nytt administrativt system, Familia. Mye uferdig i forhold til maler, systemutvikling. Det er fortsatt opplæringsbehov, og det jobbes kontinuerlig med å sikre rett rapportering, slik at tall som hentes ut er representative.
- Fortsatt omfattende avvik. Jfr. Nøkkeltall fra Familia.
- Har etablert en del lokale rutiner og avvikshåndtering, men mye gjenstår fortsatt i implementering og evaluering.
- Nedprioritering av deltagelse i forebyggende tverrfaglig samarbeid, noe som har ført til frustrasjon hos samarbeidspartnere.

- Behov for økt faglig kompetanse. De ansatte trenger mer spesifikk kompetanse innen ulike områder, som f.eks. veiledning, tilknytning, samspill, traumer, utvikling og følelshåndtering i relasjoner m.m. Det arbeides med en kompetanseplan for tjenesten
- Behov for innleie av saksbehandlerkompetanse. Tjenesten klarer ikke å håndtere saksmengden med de saksbehandlerne som er operative pr i dag, heller ikke med de innleide ressursene. Prioritering blir helt nødvendig de kommende månedene.

Tiltak som er satt i gang:

- Teamorganisering: Undersøkelse, tiltak og fosterhjem, sortert og rendyrkede arbeidsoppgaver i større grad.
- Redusert fagteamdeltagelse, nødvendig for å få håndtert saker, men negativt for samarbeidspartnere. Dette vil bli justert etter en tid.
- Juridisk saksveiledning, dette er helt essensielt, for å sikre rett saksbehandling iht. lovverk.
- Prosessveiledning. Mye av arbeidet er utfordrende, og det er nødvendig å få veiledning, slik at man håndterer prosesser på en god måte. Viktig også for saksbehandler for å kunne ha en viss distanse til jobben- profesjonalitet.
- Fagdag med gjennomgang av saker med fagleder og juridisk bistand, referatføres i tråd med krav om internkontroll/evaluering.
- Enslige Mindreårige – ryddet i ansvarsforhold og oppgaver, men fortsatt stort behov for gjennomgang av forankring med tanke på hvor omfattende barneverntjenesten skal være inne i den enkelte mindreåriges forløp. Har ikke stillingsressurs spesielt til Enslige mindreårige. Omfanget tilsvarer en saksbehandler
- Ryddet i merkantile oppgaver, men fortsatt en del å få klarhet i.
- Prosess for å få Bærbart Løsning med VPN-oppkobling, helelektronisk arkivsystem og digitalt internkontrollsystem tilsvarende sammenlignbare tjenester i regionen, som ledd i effektiviserings- og kvalitetssikringsprosess. Outlook på mobil, skal være på plass innen kort tid.
- Tilsynsførerordningen, ryddes i og forberedes overført til Gjøvik innen utgangen av 2016.
- Lean-prosesser (morgenmøte, flytsone, nærvær/tilfredshet/behov for hjelp, organisering av dagen, forbedringsforslag)
- Rekruttering, vi har hatt to utlysingsrunder. Fikk tilsatt én i første runde, nå avventer vi til søknadsfrist er ute i runde to.
- Opplæring av ansatte tar tid, og krever kompetanse.
- Lokalene til tjenesten er under oppussing, og det blir satt inn ulike sikkerhetstiltak.

Aktivitet:

Barnevernet har en stor økning i antall meldinger. Antall aktive saker ved årsslutt 2015, var 212. Pr 18.4 har tjenesten 207 aktive saker, herav 80 undersøkelsessaker.

Sakene i begge kommuner er komplekse, omfattende og mange har versert i tjenesten i årevis.

Behov:

- Få på plass digitale løsninger som gjør at man kan arbeide mer effektivt. Et stort antall møter gjennomføres i «felten». Alle referater må derfor dobbeltføres, først skrives med hånd og deretter føres inn. I tillegg er mange av saksbehandlerne ute på ulike oppdrag der det til tider blir mye venting. Hadde man hatt mobile løsninger, så kunne man ha arbeidet mens man ventet.
- I tillegg til at tjenesten må håpe på at alle 12 årsverk med saksbehandlere er operative, er det behov for økte ressurser til flere stillinger. Behovet er begrunnet med høyt antall saker i

forhold til folketall sett opp mot antall saksbehandlere/tiltaksarbeidere. Når vi i tillegg har store etterslep/avvik, så blir det nødvendig å tenke en styrking i en periode.

Økonomi:

Det blir laget sak til politisk behandling i april og mai i begge kommuner, der det blir nødvendig å be om økte rammer innen både administrasjon og tiltak.

Tjenestens hovedutfordring har vært at kun rundt 7 av de 12 årsverk har vært i operativ drift, pga vakanse, sykmeldinger og permisjoner. Dette har medført innleie av privat firma for å håndtere saksmengden, samt ifht lovverk og frister. I 2016 vil dette medføre store økte kostnader. Tjenesten har også måttet leie inn private firma til tiltaksarbeid, eks veiledning i hjemmet. Vi har som nevnt før, ikke hatt saksbehandlere som tilsvarer 12 årsverk i operativ drift, dette pga vakanse, sykmeldinger og permisjoner. Dette har medført innleie av privat firma for å håndtere saksmengden, samt ifht lovverk og frister. Dette har medført store økte kostnader.

Tiltaksutgifter:

Prognose tiltak: Begge kommuner har en utgift på ca 12 mill pr år.

Administrative utgifter: (fordelingsnøkkel på 45/55)

Prognose adm: pga privat innleie øker de administrative kostnadene for 2016, hvor mye vil være vanskelig å anslå, siden det kommer an på de personalressurser som til enhver tid er i operativ drift (se egen rapportering). Det vil månedlig bli rapportert på både tiltak og adm utgifter.

Kort oppsummert - veien videre:

Det vil ta tid å få denne tjenesten operativ og i stand til å håndtere det omfang og den kompleksitet som er i tjenesten pr i dag. Det er satt i gang mye bra og nødvendig, som nevnt over, men det vil ta tid å forankre dette og få dette godt implementert hos ansatte. Behovet for å få på plass digitale løsninger er kommentert, i tillegg må det vurderes en styrking av saksbehandlere/tiltaksarbeidere over en periode. Det vil være realistisk og tenke 2-3 år før man kan si at tjenesten er oppegående, med forbehold om de nødvendig nevnte tiltak for å få dette til, samt at det blir en stabilitet i tjenesten.

Vedlegg 8: K-SAK 49/2016, Orienteringssak og rapport til Nordre Land kommunestyre 6. september 2016.

ORIENTERINGER

1. Fritak eiendomsskatt bevaringsverdige bygninger v/John Løvmoen
2. Status barnevern:
  1. Halvårsrapport til Fylkesmannen
  2. Oversikt pr. 30.06.2016 over typer barnevernstiltak, kostnader og antall barn.

Både Halvårsrapporten og oversikten over tiltak ligger ved som egne dokumenter.

Vedlegg 9: Milepælsplan for Land barnevernstjeneste – forsvarlige barneverntjenester

Milepælsplanen ligger ved som eget dokument.

Vedlegg 10: Statusrapport Barnevern

Nordre Land kommune, K-Sak 81/14. Hele dokumentet er vedlagt som eget dokument.

PDF Rapporteringsskjema for kommune pr. 30.06.2016

Les dette før du begynner:

Dette skjema skal fylles ut og sendes inn elektronisk til fylkesmannen innen tidsfristen nevnt nedenfor.

Du kan skrive ut hele skjemaet på din skriver. Bruk øverst til høyre.

Du finner mer informasjon under øverst til høyre. Her finner du også opplysninger om hvem du kan kontakte hvis du har spørsmål av teknisk karakter.

Husk å kontrollere alle data før du sender inn skjemaet.

Kommunen er ansvarlig for riktig utfylling av skjemaet.

Med registreringstidspunktet menes 30.06.2016.

Med siste halvår menes perioden før registreringstidspunktet.

Frist for innsendelse til fylkesmannen er 11. august 2016

Fylke

Oppland

Kommunens navn

Nordre Land

Ansvarlig etat Land barneverntjeneste	Kontaktperson Gunn Anne Skår Struksnæs		
Adresse Postbok 173	Postnr. 2882	Poststed Dokka	
E-post gunn.a.s.struksnaes@nordre-land.kommune.no		Telefon 97071056	

Inngår kommunen i et interkommunalt samarbeid, jf. kommuneloven § 28 a (vertskommunemodellen)?
Hvis ja, oppgi hvilke kommuner som inngår i samarbeidet, det er kun navnet på kommunene som skal oppgis.

Ja

Nei

Søndre Land

1 Stillinger

Hvor mange stillingshjemler (omregnet til hele stillinger) er det i barneverntjenesten i kommunen? Ansatte i vikariat regnes med. Hvis kommunen har én stilling i 80% og én stilling i 70%, så skal du skrive inn summen som da blir 1,5. Besatte stillinger er stillingshjemler som på rapporteringstidspunktet har stillingsinnehaver og denne, eller vikar i dennes sted, er i arbeid på rapporteringstidspunktet	Fagstillinger funksjon 244, dvs stillinger knyttet til saksbehandling, inkl. vikarer	Antall 6,9849	Herav besatt 5,2118
	Merkantile stillinger (inkl. vikarer funksjon 244).	0,5373	0,5373
	Tiltaksstillinger funksjon 251, dvs ansatte i barneverntjenesten med ansvar for tiltak til barn og familier som mottar hjelp i hjemmet, inkl vikarer	0,5373	0
	Tiltaksstillinger funksjon 252, dvs ansatte i barneverntjenesten med ansvar for tiltak til barn som er plassert utenfor hjemmet.	0	0

2. Meldinger siste halvår

Vi ønsker tall på både meldinger og barn som omfattes av meldingene.

Hvert barn regnes som en sak, dvs. at dersom én melding omhandler flere barn, så skal det telles som én melding pr. barn.

Alle meldinger (skriftlige, muntlige og anonyme henvendelser) til barnevernet (jf. Lov om barneverntjenester § 4-2) regnes med her.

Flere meldinger om **ett og samme barn og samme hendelse** regnes som en melding.

Likeledes regnes nye meldinger om barn der undersøkelsen av en tidligere mottatt melding ikke er avsluttet, **ikke** med her.

Dersom undersøkelsen er avsluttet og tiltak igangsatt og det kommer en ny melding om bekymring, må det vurderes i det enkelte tilfelle om dette er å betrakte som en ny melding.

A Antall mottatte meldinger siste halvår.	71
B Antall meldinger fra før som ikke er gjennomgått (mottatt i perioden 01.07.2015-31.12.2015).	0
C Antall mottatte meldinger siste halvår som ikke ga grunnlag for gjennomgang. Dette gjelder meldinger om personer over 18 år, eller som er åpenbart sjikanøse, eller klart knyttet til problemer utenfor barnevernets ansvarsområder. Tilfeller der barnevernet kommer til samme konklusjon <u>etter gjennomgang</u> av meldingene føres under F og G (forhold utenfor barnevernets ansvarsområder).	0
D Antall meldinger per 30.06.2016 som ikke er gjennomgått.	0
E Antall gjennomgåtte meldinger siste halvår (A+B-C-D = E).	Beregnes automatisk 71
E1 Herav gjennomgått innen 1 uke.	71
E2 Fristoversittelser (E-E1).	Beregnes automatisk 0
E3 Fristoversittelser i % (E2% av E).	Beregnes automatisk 0
F Antall henlagte meldinger siste halvår.	24
G Henlagt pga forhold som faller utenfor barnevernloven, jf bvl § 4-3. Dvs. at den konkrete meldingen ikke gir grunnlag for tiltak etter kapittel 4 i barnevernloven (inngår under F).	4
G1 Vist til annen instans. Hvor mange av meldingene som faller utenfor barnevernloven § 4-3 er vist videre til annen instans?	0
H Overført til barneverntjenesten i annen kommune/bydel (inngår under F).	0

Kommentarer

Har du kommentarer til utfyllingen for punkt 2 kan du skrive dette her. Skriv maksimalt 6 linjer.

Antall mottatte meldinger har økt kraftig i forhold til forrige halvår og det har også antall henlagte meldinger.

3. Undersøkelser siste halvår

Antall nye undersøkelser siste halvår (antall saker = antall barn). Tallet her skal være lik antallet gjennomgåtte meldinger (2E) ÷ antall henlagte meldinger (2F).	47
A Antall avsluttede undersøkelser siste halvår.	55
B Antall henlagte undersøkelser siste halvår.	30
C Vedtak om tiltak fattet av barneverntjenesten.	25
D Antall saker konkludert og oversendt fylkesnemnda. Saker som sendes fylkesnemnda uten en ny undersøkelsessak siste halvår regnes ikke med her.	0

Tid som kommunen/bydelen har brukt på de avsluttede undersøkelsessaker nevnt ovenfor siste halvår (antall saker = antall barn). Summen av E, F og G skal være lik tallet i A.

E Innen 3 mnd.	22
F Mellom 3-6 mnd.	14
G Mer enn 6 mnd.	20
H I hvor mange av sakene med mellom 3-6 mnd undersøkelsestid er det besluttet utvidet undersøkelse?	0
Kommunenes rapportering av fristoversittelser (F + G + H).	Beregnes automatisk 34
Kommunenes rapportering av fristoversittelser (i %).	Beregnes automatisk 61.82
I I hvor mange av sakene med mellom 3-6 mnd undersøkelsestid er beslutningen om utvidet undersøkelse godkjent av fylkesmannen? (fylles ut av fylkesmannen)	
3.1 Hvor mange barn venter på tiltak etter endt undersøkelse (dvs. saker der det er vedtatt tiltak, men tiltaket er ikke iverksatt?)	6

Kommentarer

Har du kommentarer til utfyllingen for punkt 3 kan du skrive dette her. Skriv maksimalt 6 linjer.

Tjenesten har omtrent samme antall nye undersøkelser dette halvåret i forhold til forrige. En del av tjenesten etterslep etter avvik over mange år samt sammenslåing av tjenesten har vært undersøkelsesrapporter. De fleste fristoverskridelsene handler om kapasitetsproblemer, men tjenesten er i ferd med å ta igjen etterslepet i undersøkelser Vi har avsluttet flere undersøkelser enn vi har påbegynt siste halvår, og dette handler om å påste opp og avslutte gamle saker. Det vil likevel ta tid før vi

4. Antall barn totalt i tiltak på registreringstidspunktet.

Oppgi antall barn som på registreringstidspunktet er i tiltak i barneverntjenesten.
Hvert barn skal bare registreres i én kategori.

Antall barn i tiltak på registreringstidspunktet

A1 Antall barn i hjelpetiltak totalt (§ 4-4).	74
Herav antall mellom 18-23 år.	14
A2 Antall barn i hjelpetiltak totalt som har tiltaksplan, jf. § 4-5. Her ønsker vi å vite hvor mange av dem som mottar hjelpetiltak som også har en tiltaksplan.	58
Antall barn i hjelpetiltak totalt som ikke har tiltaksplan, jf. § 4-5.	Beregnes automatisk 16
A3 Antall barn med tiltaksplan som har hatt sammenhengende tiltak etter § 4-4 i 3 måneder eller mer på registreringstidspunktet. Dette feltet skal ikke fylles ut for rapporteringen i 1. halvår 2016.	
Herav antall barn som har hatt sin tiltaksplan evaluert siste halvår. Dette feltet skal ikke fylles ut for rapporteringen i 1. halvår 2016.	
A4 Antall i botiltak etter § 4-4, 2. ledd (hybel, bolig med oppfølging, bofellesskap)	12
Herav antall mellom 18-23 år.	5
A5 Antall plassert etter § 4-4, 6. ledd. (fosterhjem, institusjon)	1
Herav antall mellom 18-23 år.	1

Antall barn plassert etter § 4-24 og § 4-26 (ikke under omsorg) på registreringstidspunktet

B Antall barn plassert etter § 4-24 som ikke er under omsorg.	0
Hvor mange av disse har tiltaksplan, jf. § 4-28?	0
C Antall barn plassert etter § 4-26 som ikke er under omsorg.	0
Hvor mange av disse har tiltaksplan, jf. § 4-28?	0

Antall barn under omsorg på registreringstidspunktet

D Antall barn under omsorg totalt (§§ 4-12 og 4-8, 2. og 3. ledd).	9
Hvor mange av disse har omsorgsplan? Her ønsker vi å vite hvor mange av dem som er under omsorg som også har gyldig omsorgsplan, jf. § 4-15, 3. ledd.	7
Antall under omsorg plassert i institusjon.	0
Hvor mange av de under omsorg er også plassert etter § 4-24?	0
Hvor mange av de under omsorg er også plassert etter § 4-26?	0
Antall under omsorg plassert i fosterhjem.	8

Antall plassert etter § 4-27

Vi ønsker å vite hvor mange som på registreringstidspunktet er plassert i § 4-27 hjem, og har derfor laget en egen kategori for disse. Disse barna/ungdommene skal også registreres i B, C eller D ovenfor.	0
---	---

Barn i midlertidige/foreløpige tiltak på registreringstidspunktet og siste halvår

Antall med flytteforbud (§ 4-8, 1. ledd).	E På registreringstidspunktet 0	E1 Siste halvår 0
Antall barn med hjemmel i § 4-6, 1. ledd.	F På registreringstidspunktet 0	F1 Siste halvår 0
Antall barn plassert etter § 4-6, 2. ledd.	G På registreringstidspunktet 1	G1 Siste halvår 1
Antall barn plassert etter § 4-25, 2. ledd, 2. punktum.	H På registreringstidspunktet 2	H1 Siste halvår 2
Antall med tiltak etter § 4-10.	I På registreringstidspunktet 0	I1 Siste halvår 0
Antall med tiltak etter § 4-11.	J På registreringstidspunktet 0	J1 Siste halvår 0
Antall med tiltak etter § 4-8, 2. ledd, 2. punktum, jf § 4-9.	K På registreringstidspunktet 0	K1 Siste halvår 0
Totalt i tiltak på registreringstidspunktet Summen av A-K skal være lik tallet i L.	L Beregnes automatisk 86	

Antall plassert etter § 4-29

Antall barn plassert etter § 4-29, 2. ledd i barnevernloven	M På registreringstidspunktet 0	M1 Siste halvår 0
Antall barn plassert etter § 4-29, 4. ledd i barnevernloven	N På registreringstidspunktet 0	N1 Siste halvår 0

Kommentarer

Har du kommentarer til utfyllingen for punkt 4 kan du skrive dette her. Skriv maksimalt 6 linjer.

I rapporteringen er det tatt med bofellesskapet med enslige mindreårige, 11 barn, bosettingen er tiltak etter barnevernloven §4-4, jfr §3-4 og §4-3.

Ellers er omfanget av barn med tiltak stabilt, men det er mer innhold i tiltakene og de er mer målrettede med tanke på endring.

5. Fosterhjem

Barn i fosterhjem, tilsynsansvar og oppfølgingsansvar på registreringstidspunktet

Er ansvaret for tilsyn med barn i fosterhjem i kommunen lagt til barneverntjenesten?	Ja ☐	Nei ☐
--	--------------------------	---------------------------

Hvis nei: Hvilken instans i kommunen har ansvar for tilsyn med barn i fosterhjem?

Det oppfordres til at også kommuner som har lagt ansvaret for tilsyn med barn i fosterhjem til andre instanser i kommunen enn barneverntjenesten besvarer punktene 5A - 5D.

A Antall barn i fosterhjem i kommunen totalt, også de <u>over</u> 18 år. Her telles både barn plassert i din kommune av din kommune og barn plassert i din kommune av annen kommune. Barn plassert i beredskapshjem skal også tas med her.	11
A1 Herav antall barn under 18 år i fosterhjem i kommunen. Her telles både barn plassert i din kommune av din kommune, og barn plassert i din kommune av annen kommune.	9

B Antall fosterbarn som kommunen har tilsynsansvar for (kun de <u>under</u> 18 år). Gjelder de under 18 år som din kommune har tilsynsansvar for, både de under 18 år som er plassert av og i <i>din</i> kommune, i tillegg de under 18 år som er plassert i annen kommune, der <i>din</i> kommune har et tilsynsansvar.	12
---	----

C Av punkt B antall barn som har vært plassert i fosterhjem i mer enn 1 år. (dvs lenger enn siden 01.07.2015)	12
C1 Av disse antall hvor krav om 4 (eventuelt 2 i spesielle tilfeller) tilsynsbesøk er oppfylt. Her telles antall besøk fra rapporteringstidspunktet og ett år tilbake i tid.	7
Antall av C hvor krav om 4 (eventuelt 2 i spesielle tilfeller) tilsynsbesøk ikke er oppfylt.	Beregnes automatisk 5

D Av punkt B barn som har vært plassert i fosterhjem i mindre enn 1 år. (dvs plassert etter 01.07.2015)	0
D1 Av disse antall som ligger an til at krav om 4 tilsynsbesøk blir oppfylt.	0
Antall av D som ikke ligger an til at krav om 4 tilsynsbesøk blir oppfylt.	Beregnes automatisk 0

E Antall fosterbarn som kommunen har oppfølgings- og kontrollansvar for, jf barnevernloven § 8-4, 3. ledd og fosterhjemsforskriften § 7. Gjelder de som din kommune har oppfølgings- og kontrollansvar for, både de som er plassert i din kommune og i tillegg de som er plassert i annen kommune der din kommune har oppfølgings- og kontrollansvar. Gjelder så lenge plasseringen varer. Barn plassert i beredskapshjem skal også tas med her.	17
--	----

F Av punkt E antall barn som har vært plassert i fosterhjem i mer enn 1 år (dvs lenger enn siden 01.07.2015)	16
F1 Av disse antall hvor krav om minimum 4 (eventuelt 2 i særlige tilfeller der barnet har bodd i samme fosterhjem i mer enn to år) besøk er oppfylt. Her telles antall besøk fra rapporteringstidspunktet og ett år tilbake i tid.	2
Av disse antall hvor krav om minimum 4 (eventuelt 2 i særlige tilfeller der barnet har bodd i samme fosterhjem i mer enn to år) besøk ikke er oppfylt.	Beregnes automatisk 14

G Av punkt E antall barn som har vært plassert i fosterhjem i mindre enn 1 år (dvs plassert etter 01.07.2015)	1
G1 Av disse antall hvor det ligger an til at krav om minimum 4 besøk blir oppfylt	0
Av disse antall hvor det ikke ligger an til at krav om minimum 4 besøk blir oppfylt.	Beregnes automatisk 1

Kommentarer

Har du kommentarer til utfyllingen for punkt 5 kan du skrive dette her. Skriv maksimalt 6 linjer.

Land bv.tj har hatt store utfordringer med å ivareta oppfølging av tilsynsførerordningen i GLT-regionen grunnet kapasitetsproblemer i egen tjeneste. I tillegg kommer sykdomsfravær hos tilsynsfører, for liten kapasitet samt sammenslåingen av tjenesten (Nordre og Søndre Land). Det er tilsatt nye tilsynsførere fra 01.06. 2016 (tre 20% stillinger med kapasitet til 14 barn hver) slik at situasjonen vil se bedre ut i andre halvår av 2016. Med hensyn til oppfølgingsbesøk

6. Ettervern siste halvår

Disse spørsmålene dreier seg om ungdom som din kommune har hatt omsorgen for, og som er fylt 18 år siste halvår.

Antall ungdom som har vært under omsorg og har fylt 18 år siste halvår.	1
Antall av disse som har fått tilbud om tiltak fra kommunen, men som har avslått med ønske om et annet tiltak.	0
Antall av disse som har fylt 18 år siste halvår og som ikke lenger har tiltak etter bvl. fordi de selv ikke har ønsket det.	0
Antall som har fylt 18 år siste halvår og som ikke lenger har tiltak etter bvl. fordi de har fått avslag fra kommunen.	0

Kommentarer

Har du kommentarer til utfyllingen for punkt 6 kan du skrive dette her. Skriv maksimalt 6 linjer.

7. Andre frister for siste halvår

Forberedelse til sak etter § 7-10, 2. ledd

A Antall krav fra den private part i perioden om endringer i tidligere vedtak, jf § 7-10, 2. ledd i barnevernloven der kommunen i siste halvår har forberedt og oversendt kravet til fylkesnemnda.	1
--	---

Tid som kommunen/bydelen har brukt i saken som oppgitt i A fra kravet ble mottatt til det ble oversendt til fylkesnemnda. Summen av B, C og D skal være lik tallet i A

B Innen 3 mnd.	1
C Mellom 3-6 mnd.	0
D Mer enn 6 mnd.	0
I hvor mange av sakene med mellom 3-6 mnd behandlingstid er det besluttet utvidet behandlingstid til 6 mnd?	0
Antall vedtak i h.h.t. § 4-6, 2. ledd som er bortfalt i perioden fordi oversendelsesfristen ikke er overholdt, jf § 4-6, 4 og 5 ledd.	0
Antall vedtak i h.h.t. § 4-25, 2. ledd, 2. punktum som er bortfalt i perioden fordi oversendelsesfristen ikke er overholdt, jf § 4-6, 4 og 5 ledd.	0
Antall vedtak om omsorgsovertakelse bortfalt, jf § 4-13, 2. punktum.	0

Kommentarer

Har du kommentarer til utfyllingen for punkt 7 kan du skrive dette her. Skriv maksimalt 6 linjer.

Oversikt over barnevern juni 2016

Under foreligger en oversikt over de poster i budsjettet for barnevernet i Nordre Land som har et merforbruk, eller poster som det er nødvendig å gi en nærmere forklaring/utdyping av.

Vedlagt er også de tall som er rapportert til Fylkesmannen pr juni 2016. Disse vil bli nærmere utdypet i møte.

Kontoart:	Økonomi:	Kommentarer/ forklaringer:	Antall barn:
Art: 10503 Godtgjøring fosterhjem	Regnskap: 2 363 Budsjett: 3 877 Prognose: 4 700 Merforbruk: 823	-Lønn til fosterforeldre -Ingen fast sum for avlønning, dette vil variere etter inntekt til oppdragstaker	Mellom 16 – 20 barn
Art: 10504 Godtgjøring av besøkshjem	Regnskap: 188 Budsjett: 520 Prognose: 450 Mindreforbruk: - 70	-Noen barn bor hjemme, noen i fosterhjem	Mellom 5 – 7 barn
Art: 11652 Utgifts dekning støttekontakt/ fosterhjem /avlastning	Regnskap: 994 Budsjett: 1 500 Prognose: 1 880 Merforbruk: 300	-Dekning av utgifter som tilkommer barnet.	I perioden varierer det fra 20 og 25 barn.
Art: 12702 Honorarer til juridisk bistand	Regnskap: 65 Budsjett: 120 Prognose: 275 Merforbruk: 155	-Bruker mer enn før juridisk hjelp i form av veiledning, saksforberedelse og bistand i nemd og tingrett.	Alle klienter i kommunen.
Art: 13301 Opphold i institusjoner	Regnskap: 186 Budsjett: 319 Prognose: 319 Forbruk: 0	-Refusjon fra Bufetat, betaler kun egenandel. -Akutt plasseringer, eller endring ift fosterhjems plassering	Antall kan ikke kommenteres pga få barn.
Art: 13709- Tiltak Kjøp av andre tjenester fra private	Regnskap: 947 Budsjett: 1 000 Prognose: 1 800 Merforbruk: 800	-bruk av tolk -veiledning i familier -legetjenester (innh av opplysninger, lab tjenester) -sakkyndige uttalelser	Alle klienter i kommunen.

Art: 13709- Adm Kjøp av andre tjenester fra private	Regnskap: 1898 Budsjett: 3075 Prognose: 5468 Merforbruk: 2393	Innleie av ekstern saksbehandling (Trygg start)	
Art: 14703 Bidrag andre formål	Regnskap: 652 Budsjett: 1 242 Prognose: 1 289 Balanse	-enslige mindreårige -veiledning -tilsynsførerutlegg -reiserutg ifb klientoppdrag	Alle klienter i kommunen.

Vedlegg 9:

Milepælsplan **utkast justert 20.3.2017**

Land barnevernstjeneste 2017-2018

Forsvarlige barnevernstjenester!

Milepælsplan for Land barneverntjeneste

1. Fylkesmannens rapport – 66 saker gjennomgått innen juni 2017

Innen utgangen av juni skal 66 saker som Fylkesmannen har bedt Land barneverntjeneste gå igjennom, på nytt være gjennomgått og eventuelle tiltak igangsatt.

2. ROS-analyse gjennomført innen april 2017.

ROS-analyse er gjennomført og resultat er oppsummert.

3. Mål og strategi for Land barneverntjeneste gjennomført innen utgangen av 2017.

Det er utarbeidet målsettinger og utarbeidet strategier for å nå mål for Land barneverntjeneste.

4. Kompetanseplan er utarbeidet innen utgangen av 2017

Det er utarbeidet en plan for kompetanseheving for ansatte i Land barneverntjeneste.

5. Internkontrollrutiner er på plass innen utgangen av 2017

Klare rutiner for internkontroll er på plass, både når det gjelder internkontroll i kommunen i forhold til barnevern, samt i saksbehandling for å sikre kvalitet i tjenesten.

6. Kommunen som ressurs i barns levekår – samarbeidsfora og samarbeidsrutiner er etablert innen 1. juni 2017.

Målretta samhandling mellom barnevernet og andre avdelinger i kommunene om tjenester og virkemidler til beste for barns levekår er etablert innen juni 2017.

Samarbeidsfora og samarbeidsrutiner klargjøres og etableres med og mellom øvrige avdelinger i begge kommuner, med fokus på forebyggende arbeid og tverrfaglig samarbeid.

7. Handlingsplan for Land barneverntjeneste innen utgangen av september 2018

Handlingsplan for Land barneverntjeneste er utarbeidet og klar for godkjenning i kommunestyret i Nordre Land kommune.

8. Barnevernets ressurser skal utnyttes målretta

Ledelse skal ha gode styringsverktøy – både for personalressurser og økonomi.

Hovedaktiviteter for Land barneverntjeneste - Lovlige og forsvarlige tjenester

Mål for hovedprosjektet

Innen utgangen av 2018 har Land barnevernstjeneste forsvarlige tjenester, kjennetegnet ved;

- En tjeneste som sikrer barn og unge forsvarlig bistand til rett tid.
- I samarbeid med andre avdelinger i kommunene, er barnevernet en reell ressurs i barns levekår.
- Fylkesmannens pålegg ivaretas, snarest.

For å sikre både det kortsiktige og langsiktige målet i hovedprosjektet, etableres to delprosjekt. Delprosjektene gjennomføres parallelt og med gjensidig avhengighet av funn, tiltak og prosess. Hensikten er å sikre hovedprosjektets måloppnåelse og retning for framtidig bærekraft i Land barnevernstjeneste, og samarbeidet om barns oppvekstvilkår i begge kommunene.

Delprosjekt 1: Lovlige og forsvarlige tjenester innen utgangen av 2018, med fokus på kvalitet, kompetanse, intern organisering, internkontroll, kapasitet og økonomi.

Delprosjekt 1 har to arbeidsmål:

1. Kortsiktig: Fylkesmannens pålegg gjennomføres, sammen med daglig drift.
2. Langsiktig: Forsvarlige tjenester til rett tid. Metodisk jobb utført innen utgangen av 2018.

Delprosjekt 2: Målretta samhandling mellom barnevernet og andre avdelinger i kommunene om tjenester og virkemidler til beste for barns levekår er etablert innen juni 2017.

Det overordnet perspektivet er forebyggende arbeid og tverrfaglig samarbeid om barns oppvekstvilkår i begge kommunene.

1. Fylkesmannens rapport – Avvik

Målet er å gjennomgå alle saker snarest. Fylkesmannen har bedt Land barneverntjeneste om å utrede saker på nytt. For å sikre en god utredning kan det være behov for å bruke inntil 3 måneder.

MÅL	Milepæl (F)	Sluttdato for gjennomført	Ansvarlig	Gjennomført
1.	66 saker er gjennomgått og kvalitetssikret.	20.06.2017	Rådmann/ Barnevernleder	
2.	Kommunen sikrer forsvarlig mottak, gjennomgang, vurdering og arbeidsflyt i sitt arbeid med meldinger til barneverntjenesten. (Avvik 1 er lukket)	31.10.2017	Rådmann/ Barnevernleder	
3.	Kommunen sikrer forsvarlig undersøkelse og evaluering av hjelpetiltak til hjemmeboende barn. (Avvik 2 er lukket)	31.10.2017	Rådmann/ Barnevernleder	
4.	Kommunen sikrer forsvarlig oppfølging av barn i fosterhjem. (Avvik 3 er lukket)	31.10.2017	Rådmann/ Barnevernleder	
5.	Tilbakemelding Fylkesmannen	Sept. – okt. 2017	Rådmann	

2. ROS-analyse

ROS-analysen bygger på tilbakemelding fra Fylkesmannen. Fylkesmannen har gitt Land barneverntjeneste en grundig og god oversikt over forbedringspunkter, gjennom sin rapport. ROS-analysen gjennomføres i 4 trinn:

1. Gjennomgang av Fylkesmannens 91 punkter. Punktene gjennomgås med hvert team i tjenesten. Alle punktene blir vurdert i forhold til sannsynlighet for at de vil oppstå.
2. I trinn 2 gjennomgås punktene med tanke på konsekvens dette har for organisasjonen. Konsekvensutredningen gjennomføres av leder og teamledere i tjenesten.
3. I trinn 3 samles alle ansatte i tjenesten og gjennomgår ROS-analysen og det jobbes med tiltak for å lukke avvik, endre og bedre kvaliteten i organisasjonen.
4. Oppsummering av ROS-analysen av prosjektlederne.

MÅL	Milepæl (R) ROS-analyse	Sluttdato for gjennomført	Ansvarlig	Gjennomført
1.	Gjennomgang av Fylkesmannens 91 punkter. Punktene gjennomgått med hvert team/alle ansatte i tjenesten. Alle punktene er vurdert i forhold til sannsynlighet for at de vil oppstå.	07.02.2017	Brit Bakken, RO	✓
2.	Punktene er gjennomgått og vurdert konsekvens dette har for organisasjonen.	Ny dato 31.3.2017	Brit Bakken, RO	Avvik pga. SM og endringer i lederstruktur
3.	Ansatte og ledere er enige om tiltak og endringer for å sikre kvaliteten i organisasjonen.	Ny dato 29.4.2017	Brit Bakken, RO	
4.	Kort notat oppsummerer ROS-analysen	Ny dato 30.04.2017	Brit Bakken, RO	

3. Mål og strategi for Land barneverntjeneste er utarbeidd innen utgangen av 2017.

Hovedutfordringen for Land barneverntjeneste er:

1. Store fristoverskridelser for meldinger og undersøkelser.
2. Mangel på tidlig innsats og forebygging av institusjons- og fosterhjems plasseringer.
3. Mangel på helhetlig oppfølgingsansvar for plasserte barn og unge.
4. Samhandling med interne og eksterne samarbeidspartnere.
5. Mangel på statlige og kommunale tiltak.
6. Sterkere krav om medvirkning.

Med utgangspunkt i ROS-analysens oppsummering gjennomføres en målvalgs-prosess med barneverntjenesten. Denne prosessen bygger på ROS-analysen, men også på tilbakemeldinger fra samarbeidspartnere i andre enheter i kommunene. Alle arbeidsinstruksjoner/ansvarsområder blir gjennomgått. Det utarbeides funksjonelle og klare ansvarsområder mellom leder, teamledere og ansatte. Det utarbeides målsettinger, satsningsområder med delmål for Land barneverntjeneste. (Her vil teksten i Milepælene vil bli justert når arbeidet med Milepæl M starter.)

MÅL	Milepæl (M) Mål og strategi for barneverntjenesten (Melding)	Sluttdato for gjennomført	Ansvarlig	Gjennomført
1.	Meldinger til barnevernet blir forsvarlig vurdert		Teamleder utredning	
2.	Tilbakemelding til melder er ivaretatt		Teamleder utredning	
3.	Tilbakemelding til offentlig melder er ivaretatt på ulike trinn i prosessen		Teamleder utredning	

(Barnevernloven §§ 1-1, 1-4, 2-1, 3-1, 4-1, 4-2, 6-1, 6-7a, og 8-1. Internkontrollforskriften §§ 4 og 5)

MÅL	Milepæl (M) Mål og strategi for barneverntjenesten (undersøkelse)	Sluttdato for gjennomført	Ansvarlig	Gjennomført
1.	Det gjennomføres tilstrekkelig undersøkelse		Teamleder utredning	
2.	Barns rett til medvirkning ivaretas		Teamleder utredning	
3.	Det er foretatt en konkret og individuell vurdering før undersøkelsen konkluderes.		Teamleder utredning	

(Barnevernloven §§ 1-4, 2-1, 3-1, 3-2, 3-2a, 4-1, 4-3, 4-4, 4-5, 4-6, 6-1, 6-3, 6-7a, 6-4, 6-9 og 8-1. FNs barnekonvensjon artikkel 12. Internkontrollforskriften §§ 4 og 5)

MÅL	Milepæl (M) Mål og strategi for barneverntjenesten (hjelpetiltak)	Sluttdato for gjennomført	Ansvarlig	Gjennomført
1.	Det sikres at det er foretatt en tilstrekkelig evaluering		Teamleder tiltak	
2.	Barnet har medvirket i evalueringen		Teamleder tiltak	
3.	Det er foretatt en barnevernfaglig forsvarlig vurdering før evalueringen avsluttes		Teamleder tiltak	

(Barnevernloven §§ 1-4, 2-1, 3-1, 3-2, 3-2a, 4-1, 4-3, 4-4, 4-5, 4-6, 6-1, 6-3, 6-7a, 6-4, 6-9 og 8-1. FNs barnekonvensjon artikkel 12. Internkontrollforskriften §§ 4 og 5)

MÅL	Milepæl (M) Mål og strategi for barneverntjenesten (fosterhjem)	Slutt dato for gjennomført	Ansvarlig	Gjennomført
1.	Barneverntjenesten sikrer at hvert enkelt barn i fosterhjem får en tilfredsstillende omsorg		Teamleder fosterhjem	
2.	Barneverntjenesten har god oppfølging og er tilgjengelig.		Teamleder fosterhjem	
3.	Barn får nok informasjon til rett tid		Teamleder fosterhjem	
4.	Barnets meninger blir hørt før avgjørelser blir tatt		Teamleder fosterhjem	
5.	Barneverntjenesten sikrer at fosterhjemmet har en god oppfølging		Teamleder fosterhjem	
6.	Barneverntjenesten sikrer at det er et godt samarbeid mellom tjenesten og fosterforeldre		Teamleder fosterhjem	
7.	Barneverntjenesten har rutiner for tilgjengelighet		Teamleder fosterhjem	

(Barnevernloven §§ 1-1, 1-4, 2-1, 3-1, 3-2, 3-2a, 4-1, 4-4, 4-5, 4-15, 4-16, 6-1, 6-3, 6-7, 7-10 og 8-1. FNs barnekonvensjon artikkel 12. Fosterhjemsforskriften §§6, 7 og 9. Internforskriften §§ 4 og 5)

4. Kompetanseplan er gjennomført innen utgangen av 2017

Fylkesmannen påpeker at det er behov for kompetanseheving i tjeneste.

1. Det gjennomføres en kartlegging av dagens kompetanse i tjenesten.
2. Kartlegging av hvilken kompetanse tjenesten har behov for.
3. Det utarbeides en plan for kompetanseheving.

MÅL	Milepæl (K) Kompetanseplan	Slutt dato for gjennomført	Ansvarlig	Gjennomført
1.	Kartlegging av kompetansebehov i Land barneverntjeneste	8.3.2017	Teamledere	✓
2.	Kartlegging av ansattes kompetanse	20.3.2017	Barnevernleder	Avvik pga. SM
3.	Skriftlig kompetanseplan med plan for kompetanseutvikling	28.4.2017	Brit Bakken, RO	

5. Internkontrollrutiner er på plass innen utgangen av 2017

Kommunen er pålagt å ha internkontroll. Det utarbeides rutiner for:

1. Internkontroll i den enkelte sak.
2. Internkontrollrutiner i henhold til lov om barnevern.

Innen utgangen av 2017 skal rutiner for internkontroll være utprøvd/kvalitetssikret og iverksatt.

Internforskriften § 1; Formålet med forskriften er å sikre at kommunen utfører oppgavene sine i samsvar med krav fastsatt i lov eller i medhold av lov.

MÅL	Milepæl (I) Internkontroll	Sluttdato for gjennomført	Ansvarlig	Gjennomført
1.	Plikten til internkontroll i barnevernet er ivaretatt		Barnevernleder	
2.	Barneverntjenestens aktiviteter planlegges, organiseres, utføres og vedlikeholdes i samsvar med krav fastsatt i eller i medhold av lov om barneverntjenester.		Barnevernleder	
3.	Utarbeidet internkontrollrutiner for Nordre Land kommune		Rådmann	
4.	Kontroll i saker: Forberede, planlegge, utføre og kontrollere. (Internkontrollforskriften. Barnevernloven)		Barnevernleder	

Kommentar:

Kommunen/barneverntjenesten sikrer nå en god oversikt over sakene, slik at overordnet nivå kan ha oversikt over saker og eventuelle avvik.

6. Kommunen som ressurs i barns levekår – samarbeidsfora og samarbeidsrutiner er etablert innen 1. juni 2017.

Barnevernloven på legger barnevernet å samarbeide med andre sektorer og forvaltningsnivå (§3-2). Det er derfor viktig at kommunenes øvrige avdelinger og samarbeidsparter erkjenner at de har en funksjon når det gjelder å bidra til et velfungerende barnevern.

§ 3-2.Samarbeid med andre deler av forvaltningen.

Barneverntjenesten skal medvirke til at barns interesser ivaretas også av andre offentlige organer. Barneverntjenesten skal samarbeide med andre sektorer og forvaltningsnivåer når dette kan bidra til å løse oppgaver som den er pålagt etter denne loven. Som ledd i disse oppgavene skal barneverntjenesten gi uttalelser og råd, og delta i den kommunale og fylkeskommunale planleggingsvirksomhet og i de samarbeidsorganer som blir opprettet.

MÅL	Milepæl (B) Kommunen som ressurs i barns levekår	Sluttdato for gjennomført	Ansvarlig	Gjennomført
1.	Arbeidsseminar med referansegruppa - barnet i sentrum, voksenrollen - forebyggende og tverrfaglig samarbeid	04.04.2017 05.04.2017	Møyfrid Hallset, RO	
2.	Arbeidsmøte rådmannens ledergruppe – Ledelse og kommunikasjon på tvers	05.04.2017	Møyfrid Hallset, RO	
3.	Samling mellomlederne - samarbeid og rutiner		Møyfrid Hallset, RO	
4.	Oppsummering og innspill til mål og strategi, internkontroll og kompetanse		Møyfrid Hallset, RO	

7. Handlingsplan for Land barneverntjeneste innen utgangen av september 2018

Ved prosjektets slutt skal det foreligge en handlingsplan for Land barneverntjeneste. Handlingsplanen skal være et styringsredskap både for barneverntjeneste og for kommunene for øvrig. Handlingsplanen skal gi en klar retning for hvordan barneverntjenesten skal drives. Planen skal ha fokus på:

1. Mål og satsningsområder for barneverntjenesten.
2. Kompetanseplan.
3. Internkontrollrutiner.
4. Samarbeidsrutiner internt og eksternt.
5. Økonomistyring.

Målet er at Kommunen skal ha en:

«Lovlig og forsvarlig tjeneste med fokus på kvalitet, kompetanse, intern organisering, internkontroll, kapasitet og økonomi.»

MÅL	Milepæl (H)Handlingsplan for Land barneverntjeneste	Sluttdato for gjennomført	Ansvarlig	Gjennomført
1.		September 2018	Barnevernleder/ Rådmann/ RO	
2.		September 2018		
3.		September 2018		
4.		September 2018		

8. Barnevernets ressurser skal utnyttes målretta – kontinuerlig arbeid.

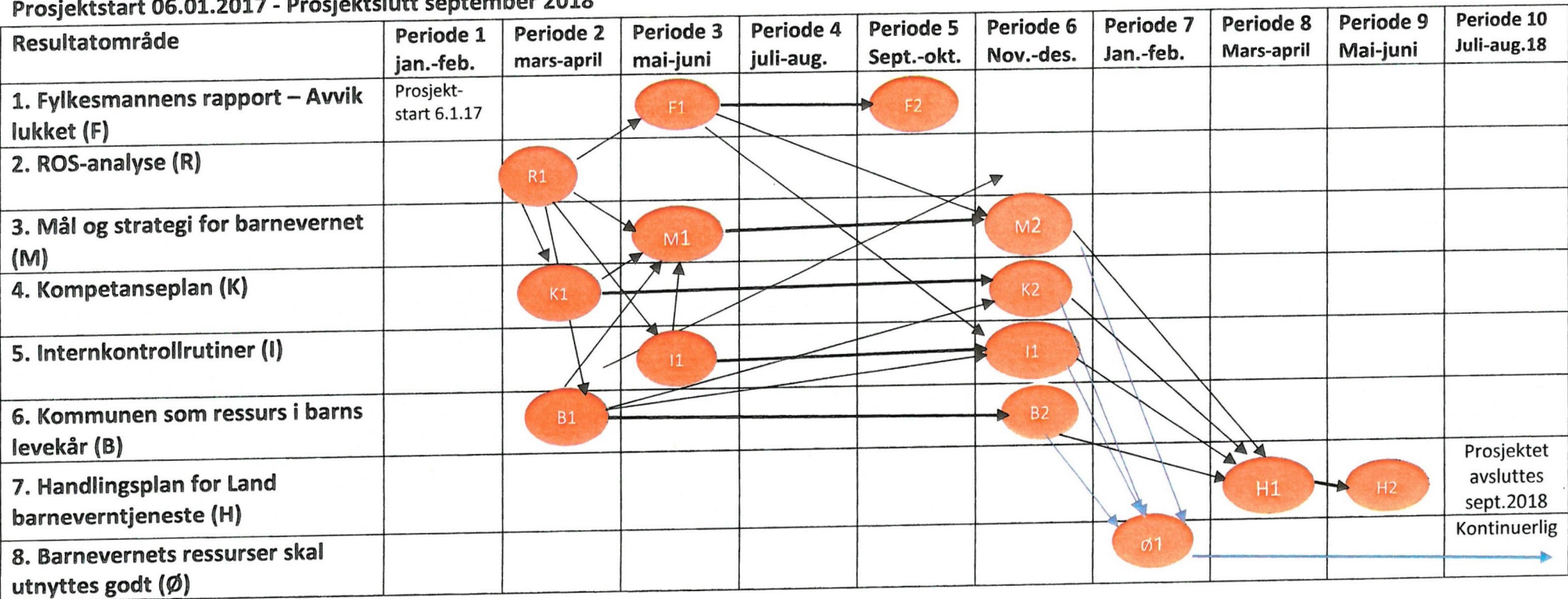
Barneverntjenesten skal ha god ressursutnyttelse, både når det gjelder bruk av personell / kompetanse og økonomi. Ved prosjektets slutt skal det foreligge en god oversikt over hvilken kompetanse barneverntjenesten har behov for, ansattes kompetanse, samt kompetanseplan. Barneverntjenesten skal ha fokus på forebyggende arbeid for barn og unge, riktig hjelp til riktig tid med vekt på å gi barnet stabil og god voksenkontakt og kontinuitet i omsorgen.

MÅL	Milepæl (Ø)Barnevernets ressurser utnyttes godt	Sluttdato for gjennomført	Ansvarlig	Gjennomført
1.	God økonomistyring		Rådmann/ barnevernleder	
2.	God ressursutnyttelse			
3.				
4.				

Milepælsplan

Resultatforløp Hver periode i matrisen representerer 2 måneder.

Prosjektstart 06.01.2017 - Prosjektslutt september 2018

Statusrapport for Barneverntjenesten i Nordre Land kommune

Dato: 21.10.14

Fra: Rådmannen

Til: Kommunestyret

1. Medarbeidere og kompetanse.

Barneverntjenesten i Nordre land kommune er en avdeling i enheten Familie og Helse. Barnevernet har 7 stillinger, 1 leder og 6 fagstillinger, per i dag er alle stillinger besatt. Dette har vært status siden mai 2014. Vi har ingen ledige hjemler.

Høsten 2013 og våren 2014 har vært utfordrende med ny leder, 2 nye ansatte, en langtidssykemeldt og en i svangerskapspermisjon. Dette har ført til en del «etterslep», samt gjort at arbeidsbelastningen på de resterende har vært stor.

Barneverntjenesten er nå en fullt bemannet avdeling som jobber målretta og godt. Rekrutteringsprosessen har vært krevende og tatt lang tid. Årsaken til dette er å få søkere med relevant kompetanse og erfaring. Kompetansen i avdelingen er:

- 2 barnevernpedagoger, fra 2-5 års erfaring
- 2 sosionomer, 6-8 års erfaring
- 1 vernepleier, 1 års erfaring
- 1 saksbehandler med annen erfaring, 1 års erfaring
- 1 pedagog, 1 år som leder

2. Formålet med barnevernet.

Barneverntjenesten i Nordre land kommune skal bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår, og sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid.

Barneverntjenesten iverksetter både hjelpetiltak og omsorgstiltak.

- Hjelpetiltak er fritidskontakt, besøkshjem, råd/veiledning, barnehageplass og støtte til fritidsaktiviteter.
- Omsorgstiltak er plassering i fosterhjem eller institusjon, enten frivillig eller etter vedtak om omsorgsovertakelse i Fylkesnemnda for sosiale saker.

Barneverntjenesten skal i samarbeid med andre hjelpetjenester sørge for at kommunens barn og unge får koordinerte og helhetlige tjenester når de trenger det.

De fleste bekymringsmeldinger barneverntjenesten i Nordre land kommune mottar er reelle bekymringer som krever undersøkelse. Undersøkelsene avdekker ofte familier med store levekårsutfordringer som f.eks svært dårlig økonomi, manglende og små nettverk.

Saksmengden er stor, sakene er komplekse og det kreves høy kompetanse og mye samarbeid med ulike avdelinger/enheter. Med henvisning til bemanningsnorm beskrevet i Barnevernpanelets rapport fra september 2011, anbefales det at en barnevernansatt i kommune kan arbeide med mellom 10 og 18 barn/unge og deres familier til enhver tid.

Antall aktive saker: 143

Saker per ansatt varierer fra 8-31 aktive saker. Årsaken til variasjonen er at saker krever ulik grad av aktivitet. Saker kan kreve daglig kontakt i perioder. Andre saker kan f.eks kreve at det er aktivitet/kontakt en gang pr måned, hvert kvartal.

År	2009	2010	2011	2012	2013	2014 per dd.
Antall meldinger	44	96	74	88	79	45

Antall meldinger har vært stabilt, ingen dramatisk økning eller nedgang. Det ser imidlertid ut som tjenesten for 2014 kan få en nedgang, og at den fordoblingen tjenesten hadde i 2009/2010 var et enkelttilfelle.

Alle meldinger blir registrert, også anonyme. Terskelen for å melde bekymring til barneverntjenesten er lav.

Barneverntjenesten har siste halvår hatt 2 fristoverskridelser på undersøkelser med bakgrunn i uforutsette hendelser i gjeldende familie.

Barnevernet overholder frister på nye meldinger og gjennomfører undersøkelser innen 3 måneder. Dette har vært et viktig satsningsområde for barneverntjenesten. Dette har gitt resultater.

Dette har gått på bekostning av utarbeiding av tiltaksplaner. Dette ble kommentert i Kommunebarometeret for 2013. Status på tiltaksplaner er at antallet har økt og det jobbes aktivt for å oppfylle lovkravet.

Barneverntjenesten har hatt 4 omsorgsovertakelser i 2013/14.

En omsorgsovertagelse foregår ved at barneverntjenesten treffer vedtak om å flytte barnet. Tjenesten kan bare treffe et slikt vedtak dersom forhold gjør det nødvendig, og anses til det beste for barnet. Barneverntjenesten foretar da en totalvurdering av nødvendigheten og hva som er til barnets beste ut fra barnets omsorgssituasjon, og vurderer hva som er best for barnets mulige fremtid, samt vurderer fordeler og ulemper. En omsorgsovertagelse er ofte den ytterste konsekvens, og en konklusjon når andre tiltak ikke har effekt.

De fleste undersøkelser barnevernet gjennomfører, leder til tiltak innenfor området råd/veiledning, tiltak i hjemmet. De kommunene tjenesten kan sammenligne seg med, små kommuner med levekårsutfordringer, ligger også noe høyere enn landsgjennomsnittet. Antall meldinger i Nordre land kommune har vært ganske stabilt over tid, meldinger tjenesten mottar er reelle meldinger som krever en undersøkelse. Barneverntjenesten erfarer at meldinger tjenesten får, ofte handler om familier som har utfordringer på flere områder,

kompleksiteten er stor. Mange av familiene har tett kontakt med helsesøster, psykisk helse, PPT og NAV.

Barneverntjenesten har hatt fokus på tidlig innsats, som et forebyggende tiltak. Barneverntjenesten har fokus på å sette inn hjelpetiltak for å forsøke å få familiene til å klare utfordringene sine. Det er lett å få hjelp i barneverntjenesten. En konsekvens av det kan være bistand i flere saker. Barnverntjenesten bruker og mye tid ute på å informere til barnehager og skoler, og på foreldremøter det fører til at terskelen for å ta kontakt med barneverntjenesten har blitt lavere. Noe som har vært en uttalt målsetning for tjenesten i mange år. Det har vært jobbet systematisk for å informere om at barneverntjenesten først og fremst er en hjelpetjeneste.

Fagertun bofellesskap for enslige mindreårige er organisert som et hjelpetiltak i barnevernet, dette drar opp prosentandelen.

Kostra	Nordre Land 2013	Søndre Land 2013	Oppland 2013	Landet uten Oslo 2013	Landet 2013
Prioritering					
Netto driftsutgifter til sammen per innbygger, konsern	2 350	2310	1 587	1 605	1 605
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barneverntjenesten, konsern	12 205	12091	7 853	7 184	7 290
Netto driftsutgifter (funksjon 244, 251 og 252) per barn i barnevernet, konsern	107 102	:	104 889	99 193	100 900
Netto driftsutgifter (funksjon 244, 251, 252) per barn med tiltak, konsern	147 140	:	147 520	149 874	152 581
Andel netto driftsutgifter til saksbehandling (funksjon 244), konsern	16,6	49,8	25,4	32,4	33,4
Andel netto driftsutgifter til barn som ikke er plassert av barnevernet (funksjon 251), konsern	20,3	24,1	13,8	13,0	13,1
Andel netto driftsutgifter til barn som er plassert av barnevernet (funksjon 252), konsern	63,1	26,2	60,8	54,6	53,6
Dekningsgrader					
Barn med undersøkelse ift. antall innbyggere 0-17 år	5,3	5,1	4,0	4,1	4,1
Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-17 år	8,3	7,3	5,3	4,8	4,8
Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-22 år	6,1	5,6	4,0	3,7	3,7
Produktivitet					

Brutto driftsutgifter per barn (funksjon 244), konsern	25 082	70793	42 751	41 099	42 503
Brutto driftsutgifter til tiltak (funksjon 251, 252) per barn med tiltak, konsern	152 841	104400	136 732	135 547	134 041
Brutto driftsutgifter per barn som ikke er plassert av barnevernet (funksjon 251), konsern	53 200	54603	..	..	..
Brutto driftsutgifter per barn som er plassert av barnevernet (funksjon 252), konsern	280 043	235 682	..	..	..
Barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk	19,3	16,6	17,7	17,0	16,7
Andel undersøkelser som fører til tiltak	69,4	44,2	49,3	43,4	43,0
Andel undersøkelser med behandlingstid over tre måneder	6,5	27,9	26,6	27,3	24,9
Andel barn med tiltak per 31.12. med utarbeidet plan	9	80	84	78	79

Hjelpetiltak som iverksettes skal evalueres regelmessig for å sikre at tiltak har ønsket effekt. Det har pga den lave bemanningen i perioder vært vanskelig å evaluere tiltak så ofte som ønskelig. Barneverntjenesten har som mål å evaluere regelmessig for å måle effekt av tiltaket og for å kunne senke kostnader rundt tiltak.

Barneverntjenesten har som målsetting å jobbe forebyggende og komme tidlig inn med gode tiltak. Dette for å gi familiene økte forutsetning for å ta vare på barna sine på en best mulig måte, samt bistå de i vanskelige situasjoner. Målet er at man med begrensede ressurser tidlig kan gjøre relativt store endringer og sikre at familiene har større mulighet til å klare seg uten bistand fra barneverntjenesten.

Barneverntjenesten bruker lite til administrasjon og saksbehandling og et større forbruk på ulike tiltak. Dette viser seg i tabellen.

3. Kompetanseutvikling.

Barneverntjenesten deltar i opplæring med Øyvind Kvello. Dette er et interkommunalt kompetansetiltak. Opplæringen har som mål å gi barneverntjenesten gode verktøy for å kunne registrere risikofaktorer og sette i gang målrettede tiltak. Dette verktøyet brukes i større grad enn tidligere og oppleves som nyttig.

Barnevernet skal delta i et opplæringsprogram "Tidlig Inn" sammen med de andre avdelingene i familie og helse. Dette er et opplæringsprogram knyttet til behandlingslinjene for gravide, sped- og småbarnsfamilier i risiko. Barneverntjenesten får kartleggingsverktøy som kan hjelpe i arbeidet med å avdekke vold, rus og seksuelle overgrep. Målet er å starte kartlegging allerede før barnet er født.

4. Samarbeid med andre instanser.

Barneverntjenesten samarbeider tett og målretta med andre enheter og avdelinger i kommunen. Det er samarbeid med andre kommuner på avdelingsledernivå.

Fra 01.01.14 ble det innført fagteam i alle barnehager og skoler i kommunen. Dette er et tverrfaglig sammensatt team hvor nye saker/bekymringer blir drøftet anonymt/etter samtykke fra foresatte/med foresatte til stede.

Gevinsten fra fagteam og oppstart av dette, er at nye saker raskere blir startet opp i rette enhet/avdeling. Drøftingen gir de som jobber direkte med barn/unge i barnehager og skoler gode råd som medfører at de selv kan jobbe videre med saken. Drøfting i fagteam kan også føre til at saken blir henvist videre til andre tjenester. Dette sikrer en enhetlig behandling og familier blir ikke en "kasteball" mellom ulike kommunale tjenester. En evaluering av dette hos de som har hatt saker er at de er fornøyd med denne organiseringen og føler at deres utfordringer tas på alvor.

Samarbeid med NAV: Det gjennomføres 4 faste drøftingsmøter mellom NAV og barnevern i løpet av et år. Hvorvidt NAV eller barnevern går inn med økonomisk hjelp i en familie, avhenger av hva slags tiltak barnevernet er inne med. Barneverntjenesten skal ikke kun yte økonomisk hjelp, men være inne med andre tiltak i hjemmet.

I tillegg er det tett samarbeid med de andre avdelingene i kommunen rundt felles familier. Der mange avdelinger er inne i samme familie, gjennomføres instansmøter med samtykke fra foresatte.

5. Samarbeide med BUF-etat på Gjøvik.

BUF-etat har blant annet ansvaret for:

- bistå kommunene med plassering av barn utenfor hjemme
- å rekruttere og formidle fosterhjem

BUF-etat bistår barneverntjenesten med følgende hjelpetiltak:

PMT – Parent Management training:

Behandlingstilbud for foreldre til barn mellom 3 og 12 år som viser tydelige tegn på høyt aggresjonsnivå og som ofte kommer i konflikt med andre barn og voksne. Foreldre får tilbud om opplæring/oppfølging for å endre barn atferd gjennom nye familierutiner og handlinger.

MST – Multisystemisk behandling:

Et frivillig og tidsbegrensa behandlingstilbud for familier som har ungdom mellom 12 og 18 år med alvorlige atferdsvansker. Med utgangspunkt i familie og hjem tar MST sikte på å bedre ungdommens oppførsel og fremme positive ferdigheter hjemme, på skolen og i nærmiljøet.

Familieråd:

I samarbeid med det kommunale barnevernet arrangeres et familieråd hvor målet er å komme fram til en plan for løsninger som ivaretar barnet. Familierådet tar utgangspunkt i de ressurser som finnes i familien og nettverket rundt familien og er en arbeidsmåte som bidrar til økt deltakelse fra brukerne

Det er faste møter med BUP (Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk) på Gjøvik. Drøftinger rundt ulike tema.

6. Fagertun bofelleskap for enslige mindreårige

Fagertun er å betrakte som et tiltak i barnevernet og de er barnevernets forlengede arm. Målet er at de som kommer dit skal integreres og få bistand til å bli selvstendige. Dette gjøres gjennom at de får seg utdanning, jobb, deltar på aktiviteter mm.

For tiden bor det 8 ungdommer på Fagertun, 4 jenter og 4 gutter. Det er faste samarbeidsmøter mellom barnevernleder og leder på Fagertun. I tillegg er det møter med ungdommene når det er snakk om flytting, skolegang, hendelser av ulike slag. Ungdommer flytter av ulike årsaker og det skaper en del utfordringer. Kommuner har ulike ordninger når det gjelder hvilken instans i kommunen som har ansvaret for enslig mindreårige. Overgangsordningen som trer i kraft når ungdommer flytter er derfor tidkrevende å få i system. Konsekvensen blir at Nordre land kommune bistår ungdommene økonomisk etter at de har flyttet ut av kommunen.

Per dags dato er det 4 ungdommer i tillegg til de som bor på Fagertun som har flyttet og som barneverntjenesten bistår økonomisk med husleie og livsopphold.

7. Sammenslåing med barneverntjenesten i Søndre land kommune

Det er politisk vedtatt at det skal utredes muligheter for en felles barneverntjeneste i Land.

Nordre land kommunestyre fattet våren 2013 følgende vedtak:

Sak 32/13: Nordre land kommunestyre vedtar at det settes i gang et forprosjekt for en felles barneverntjeneste for Nordre land og Søndre land.

Formannskapet i Søndre land fattet følgende vedtak 26.06.13 i sak 67/13:

1. Formannskapet vedtar at det settes igang et forprosjekt for en felles barneverntjeneste for Søndre land og Nordre land.
2. Rådmannen får fullmakt til å organisere arbeidet med forprosjektet.

Målet er at man håper å redusere sårbarheten, samt få et større fagmiljø. Det vil være en styrke ifht nyrekruttering, og at tjenesten får mulighet til å spesialisere seg i større grad enn de er i dag. Hvis dette skjer vil da tjenesten omfatte 14 årsverk totalt, noe som da gjør det mulig å gjøre noen organisatoriske endringer.

Et større barnevern vil kunne gi klientene en større anonymitet og en enda lavere terskel for å ta kontakt. Det vil og gjøre at det er enklere og fordele saker. Hvilken modell som velges er

uklart men det vil bli en modell for interkommunalt samarbeid som er hensiktsmessig. Det er viktig at behovet for kommunal styring og kontroll blir ivaretatt.

Det er positive signaler fra de ansatte i Barneverntjenesten i begge kommuner. Styringsgruppe og prosjektgruppe jobber intenst med å sammenstille rutiner, prosedyrer, arbeidsmåter, fagsystem, organisering mm. Fra 01.01.15 er målet at det skal være en felles barneverntjeneste. Barneverntjenesten i Land er tenkt lokalisert i 3 etg i Rådhuset på Dokka.

8. Risiko og sårbarhetsanalyser (ROS)

Barneverntjenesten har ulike utfordringer og det er viktig med gode rutiner og prosedyrer. Det er i siste halvår arbeidet med ROS analyser for å sikre kvalitet, samt for å «holde orden i eget hus». Det har vært jobbet systematisk med ansatte i alle stillinger for å unngå fristoverskridelse. Det har og av sikkerhetsmessige årsaker vært to medarbeidere inne i alle saker. Det har vært oppnevnt stedfortreder når noen har vært fraværende for å unngå stopp i godkjenninger hva gjelder økonomi og vedtak, gode postrutiner og ansvar rundt dette.

9. Økonomi

Barneverntjenesten har økt i omfang og utgifter de siste årene. Barnevernet hadde en nedgang i utgifter fra toppen i 2010. Barnevernet er nå litt over det nivået tjenesten befant seg på da. Utviklingen har vært stabil på det meste, med unntak av tiltak i hjemmet som har vært økende. Årsakene til dette er bla ønske om å jobbe forebyggende og sette i verk tiltak så tidlig som mulig, samt tiltak knyttet til enslig mindreårige som har flyttet ut fra Fagertun. Barneverntjenesten er ikke statisk og ting er uforutsigbart. Det er ikke mulig å forutsi hvor mange meldinger som kommer, innholdet i disse og hvilke tiltak som iverksettes. Dette gjør at de økonomiske rammene tjenesten er gitt, ikke alltid kan overholdes. Det er lovverket og det faglige skjønnet som er styrende for de vedtak barnevernet fatter. Barneverntjenesten i Nordre Land opplever at de gjør grundige og faglige vurderinger før tiltak iverksettes.

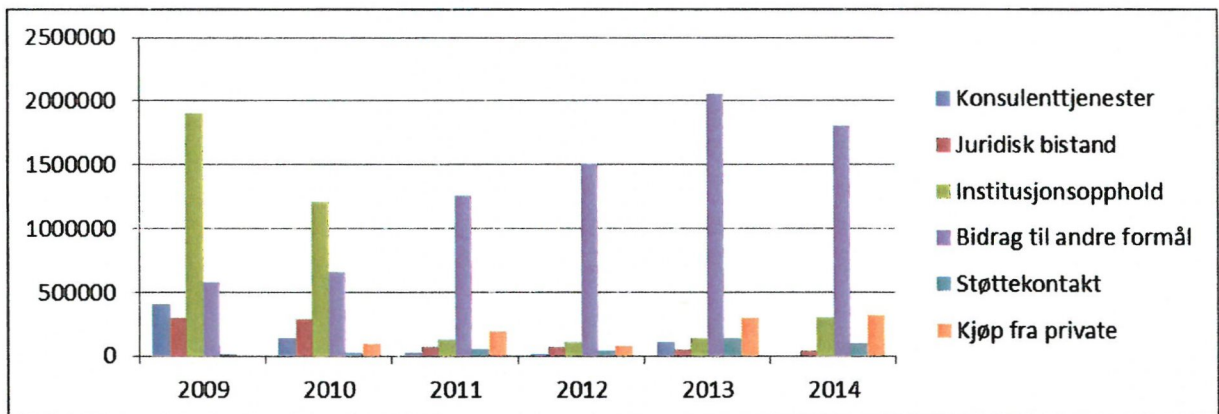
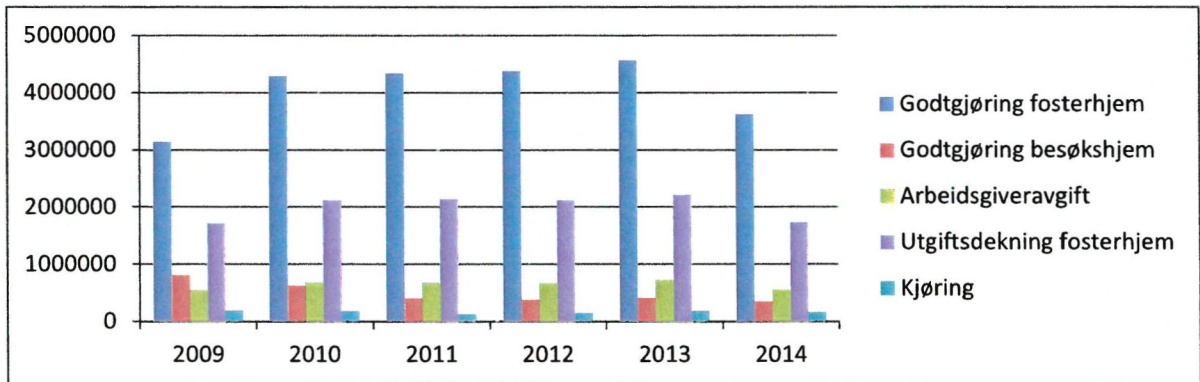
Barnevernet har gjennomført fire omsorgsovertakelser i 2014. Dette er dyre tiltak. I ytterste konsekvens kan en omsorgsovertakelse vare til ungdommen er 23 år. Det betyr at de fire plasseringene som er gjort i 2014 kan vare i 8-19 år pga barnets/ungdommens alder.

Kostnadene for 4 omsorgsovertakelser i 2014 blir opp mot 1 million kroner. Kostra viser at barneverntjenesten bruker mer penger pr innbygger enn landet for øvrig. Det har de siste årene vært fokus på å jobbe forebyggende og sette inn tiltak i hjemmet for å styrke foreldrene i deres foreldrerolle. Dette er tiltak som koster penger, men hvis man ser utviklingen i barneverntjenesten samlet så har ikke utgiftene økt noe vesentlig siden 2010. Antallet omsorgsovertagelser har gått ned.

Fagertun bofellesskap startet i 2011 og det har vært flere utfordringer på veien som har påvirket budsjettet og regnskapet. Barneverntjenesten bistår fortsatt 4 ungdommer som har flyttet ut med husleie og livsopphold. Kostnadene for 2014 beløper seg til ca 450 000 kr.

I tillegg brukes det personalressurser på fosterhjem, besøkshjem, avlastning, fritidskontakter. Barneverntjenesten godkjenner og betaler lønn til de som tar på seg disse oppgavene. Kostnadene på disse tiltakene vil anslagsvis beløpe seg til ca 8 millioner i 2014.

Økonomiutvikling ifht tiltak barneverntjenesten i perioden 2009-2015

Lnr.: 3020/17
Arkivsaksnr.: 17/609
Arkivnøkkel.: 033

Saksbehandler: LFU

Utskrift til:

REFERATER

1. Nordre Land kontrollutvalg – møteprotokoll fra møte 13.03.2017.
2. SMISO – styrets årsberetning for 2016
3. Kontrollrapport 2016 vedrørende skatteoppkreverfunksjonen for Nordre Land kommune
4. Storingsvalget og Sametingsvalget 2017 – Elektronisk avkrysning i manntallet på valgdagen

NORDRE LAND KOMMUNE, den 15. mars 2017

Jarle Snekkestad
rådmann

Liv Furuseth

MØTEPROTOKOLL

KONTROLLUTVALGET I NORDRE LAND KOMMUNE

Mandag 13. mars 2017 holdt kontrollutvalget møte i rådhuset fra kl. 0900 – 1530.

Som medlemmer møtte:

Hans Moon, leder (Ap)
Gunnar Løkkebø, nestleder (Ap)
Ole Strand (BL)
Monica Andersson (Ap)
Birgit Felde Sevaldrud (H)

Følgende medlem hadde meldt forfall:

Ingen

Ellers møtte:

Ordfører: Ola Tore Dokken (sak 17/17).

Fra rådmannen/administrasjonen: Rådmann Jarle Snekkestad og tjenesteområdeleder Berit Dokkebakke Navrud (begge møtte under sak 18/17).

Fra Innlandet Revisjon IKS: Oppdragsansvarlig revisor Reidun Grefsrud (sakene 16/17 – 18/17).

Sekretariatet: Kjetil Solbrækken og Ole Kristian Rogndokken.

Møteprotokollen er sendt til:

Ordfører, kontrollutvalgets medlemmer/varamedlemmer, rådmann, Innlandet Revisjon IKS og Oppland Arbeiderblad.

Utvalgsmøtet ble satt kl. 0900 med Hans Moon som møteleder.

Innkalling og sakliste ble enstemmig godkjent.

Til behandling:

SAK NR. 10/2017

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 30.01.17

Vedtak, enstemmig:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte den 30.01.2017 godkjennes.

SAK NR. 11/2017

KONTROLLUTVALGETS SEKRETARIAT: OPPGAVER OG FORVENTNINGER 2017-2020 (NY AVTALEPERIODE)

Fra behandlingen:

Sekretariatet ved Kjetil Solbrækken og Ole Kristian Rogndokken orienterte og svarte på spørsmål.

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kontrollutvalgets sekretariat sin presentasjon av sine oppgaver og dialog omkring forventninger tas til orientering. 2. Kontrollutvalget ber sekretariatet styrke sitt arbeid i 2017 i tråd med fremlagt forslag innenfor følgende områder: <ol style="list-style-type: none"> a) Oppfølging av politiske vedtak. b) Eksterne tilsyn (orienteringer om gjennomførte tilsyn og oppfølging). 3. Kontrollutvalget ønsker å styrke kontrollutvalgets bestillerfunksjon knyttet til forvaltningsrevisjon, der målet er forbedret beslutningsgrunnlag for bestilling av relevante og nyttige forvaltningsrevisjoner. Sekretariatet bes om å utarbeide et forslag til hvordan man kan nå dette målet.
---------------------------	--

SAK NR. 12/2017

KONTROLLUTVALGSKONFERANSEN 2017

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	Saken utsettes.
---------------------------	-----------------

SAK NR. 13/2017

FORSLAG TIL NY KOMMUNELOV (NOU 4:2016)

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	Forslag til ny kommunelov, avgrenset til foreslåtte endringer av betydning for egenkontroll, tilsyn og revisjon, tas til orientering.
---------------------------	---

SAK NR. 14/2017

KONTROLLUTVALGETS ÅRSRAPPORT 2016

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	<p>INNSTILLING TIL KOMMUNESTYRET:</p> <p>Kontrollutvalgets årsrapport for 2016 tas til orientering.</p>
---------------------------	--

SAK NR. 15/2017

INVITASJON TIL SAMARBEID OM FELLES KARTLEGGINGSPROSJEKTER

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Invitasjon fra kontrollutvalget i Vestre Toten kommune om å delta i en felles kartlegging/forundersøkelse innenfor områdene «informasjonssikkerhet» og «barnevern» tas til orientering. 2. Kontrollutvalget er prinsipielt positiv til å kunne samarbeide om gjennomføring av felles kartlegginger/revisjonsprosjekter, men ser ikke rom for slikt samarbeid i 2017 innenfor budsjettammen.
---------------------------	---

SAK NR. 16/2017

**FYLKESMANNENS TILSYN MED LAND
BARNEVERNSTJENESTE – FORELØPIG
TILSYNSRAPPORT**

Vedtak, enstemmig:

1. Foreløpig rapport fra Fylkesmannens tilsyn med Land barnevernstjeneste tas til orientering.
2. Kontrollutvalget har merket seg at tilsynet har avdekket alvorlige svikt i tjenesten.
3. Rådmannens svar på foreløpig rapport og endelig tilsynsrapport fra Fylkesmannen legges frem på neste møte.

SAK NR. 17/2017

**OPPFØLGING AV KOMMUNESTYRETS VEDTAK OM
IGANGSETTING AV FORUNDERSØKELSE –
INTERNKONTROLL OG LEDELSE**

Fra behandlingen:

Ordfører Ola Tore Dokken og Innlandet Revisjon IKS v/oppdragsansvarlig revisor Reidun Grefsrud deltok under behandlingen av saken.

Oppfølgingen av kommunestyrets vedtak i k.sak 1/2017 ble drøftet:

Med utgangspunkt i Fylkesmannens endelige rapport om Land barnevernstjeneste ber kommunestyret om at kontrollutvalget starter opp en forundersøkelse angående de avvikene som fremkommer i rapporten på internkontroll og ledelse.

Vedtak, enstemmig:

1. Som oppfølging av kommunestyrets vedtak i k.sak 1/2017 bes Innlandet Revisjon IKS om å lage en prosjektplan for et forvaltningsrevisjonsprosjekt rettet mot kontroll, styring og ledelse i perioden 2010-2016.
2. Prosjektplan bes lagt frem på neste møte i kontrollutvalget (18. april 2017) med tanke på fremleggelse for kommunestyret i deres møte den 25. april 2017.

SAK NR. 18/2017

**PROSJEKTPLAN FOR UTVIKLING AV LAND
BARNEVERNSTJENESTE 2017-2018**

Fra behandlingen:

Rådmann Jarle Snekkestad og tjenesteområdeleder Velferd Berit Dokkebakke Navrud orienterte og svarte på spørsmål. Milepælsplan og hovedaktiviteter innenfor følgende områder ble gjennomgått:

1. Fylkesmannens rapport - Avvik lukket innen juni 2017
2. ROS-analyse gjennomført innen mars 2017.
3. Mål og strategi for Land barneverntjeneste gjennomført innen utgangen av 2017.
4. Kompetanseplan er gjennomført innen utgangen av 2017.
5. Internkontrollrutiner er på plass innen utgangen av 2017.
6. Kommunen som ressurs i barns levekår.
7. Handlingsplan for Land barneverntjeneste innen utgangen av juni 2017.
8. Barnevernets ressurser skal utnyttes godt.

Vedtak, enstemmig:

1. Prosjektplan for utvikling av Land barnevernstjeneste «Land barnevernstjeneste 2017 -2018 - Forsvarlige tjenester», tas til orientering.
2. Rådmannens presentasjon av milepælsplan for det videre arbeidet med utvikling av Land barnevernstjeneste tas til orientering.
3. Kontrollutvalget ber rådmannen om en statusrapport for arbeidet med utvikling av barnevernstjenesten. Saken følges opp i kontrollutvalgets møte den 29. mai 2017.

SAK NR. 19/2017

REFERATSAKER

Følgende saker ble referert:

1. Kommunestyrets møte 21.02.17 – k.sak 11/16 Kontrollutvalgets plan for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll 2016-2019
2. Vurdering av oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor sin uavhengighet (4 egenvurderinger fra Innlandet Revisjon IKS)
3. Status for forvaltningsrevisjonsprosjektet «Ansettelsesprosedyrer»
4. Kontrollrapport vedr. skatteoppkreverfunksjonen i Nordre Land kommune
5. Neste møte: Tidspunkt/saksliste

Vedtak, enstemmig:

Referatsakene tas til orientering.

Dokka, 13. mars 2017.

_____
Hans Moon
leder

**RETT UTSKRIFT:
Dokka, 13. mars 2017.**

Kjetil Solbrækken
_____
Kjetil Solbrækken
utvalgssekretær

NESTE MØTE

Dato: TIRSDAG 18. APRIL 2017

Tidspunkt: KL. 0900

Aktuelle saker:

- *Forvaltningsrevisjonsrapport: «Ansettelsesprosedyrer»*
- *Årsregnskap 2016 for Nordre Land kommune – kontrollutvalgets uttalelse*
- *Endelig tilsynsrapport – Fylkesmannens tilsyn med Land barnevernstjeneste*
- *Prosjektplan: Internkontroll, styring og ledelse 2010-2016 (utarbeidet av Innlandet Revisjon IKS)*

Saker til oppfølging senere:

- *Kontrollutvalgskonferansen 2017 (KU-sak 12/17)*
- *1. halvår 2017: Forundersøkelse skole, dialog med ny skolesjef (KU-sak 42-16)*
- *Møte 29/5-17: Status for prosjektet «Land barneverntjeneste – forsvarlige tjenester» (KU-sak 18/17)*

Bestilte undersøkelser og revisjonsprosjekter (Innlandet Revisjon IKS):

- *Revisjonsprosjekt: Ansettelsesprosedyrer*

Møteplan 2017:

- Mandag 30.01.17 kl. 0900
- Mandag 13.03.17 kl. 0900
- Tirsdag 18.04.17 kl. 0900
- Mandag 29.05.17 kl. 0900
- Mandag 18.09.17 kl. 0900
- Mandag 13.11.17 kl. 0900

Styrets årsberetning for 2016

Virksomhetens art og hvordan den drives

Formål:

SMISO er et tilbud til ungdom over 16 år, til kvinner og menn som har vært utsatt for seksuelle overgrep, til støttepersoner for incestutsatte barn og voksne og til de som ønsker informasjon og veiledning. Ungdom under 16 år kan ta kontakt, men kan kun bruke senteret i samarbeid og forståelse med foresatt(e) eller støttepersoner i hjelpeapparatet.

Støttesenteret er et lavterskeltilbud. Her trengs ingen henvisning, alle kan henvende seg direkte til senteret - anonymt, hvis ønskelig. Alle senterets tilbud er gratis. Senterets mål er å gi støtte, veiledning og hjelp til brukere basert på prinsippet om hjelp til selvhjelp.

Videre skal SMISO drive forebyggende arbeid, informasjon og veiledning til andre instanser. Senteret erstatter ikke, men kommer i tillegg til offentlige hjelpeinstanser.

Organisasjonsforankring:

Støttesenteret mot incest og seksuelle overgrep (SMISO) i Oppland ble offisielt åpnet den 22.april 2008. Driften er organisert som et interkommunalt selskap - et samarbeid mellom 15 kommuner. Det interkommunale selskapet er eier av virksomheten, og styret er oppnevnt av Representantskapet til å ivareta Selskapsavtalens premisser for virksomheten.

Selv om ikke alle kommuner i fylket er deltagere i iks`et, er senteret et tilbud til alle innbyggere i hele Oppland fylke.

Virksomheten er medlem i Stiftelsen Fellesskap mot seksuelle overgrep, FMSO. FMSO ble etablert i 1999 ut fra et behov for et organisasjonsfellesskap og et bindeledd for kunnskapsformidling om seksuelle overgrep.

FMSO ønsker å bidra til å utvikle sentrene til stadig bedre organisasjoner ut fra brukernes behov, faglig forskning og samfunnsforhold for øvrig. FMSO arbeider for å fremme medlemsorganisasjonenes interesse i samfunnet og overfor offentlige myndigheter.

Det er i dag 22 sentre mot incest og seksuelle overgrep i Norge og det er minst et senter i hvert fylke, pr.01.01.2017 er 19 av disse medlem av FMSO.

Sammensetning:

SMISO iks har pr 01.01.2017 15 deltagerkommuner. Disse er Gjøvik (vertskommune), Østre Toten, Vestre Toten, Søndre Land, Nordre Land, Etnedal, Sør-Aurdal, Nord-Aurdal, Øystre Slidre, Vestre Slidre, Vang, Lunner, Gran, Lillehammer og Øyer.

Jevnaker kommune valgte å gå ut av selskapet i 2014. Dette begrunnet de med sitt nære forhold til Helse Viken og ønsket å benytte senteret i Drammen for sine innbyggere.

I 2013 ble Lillehammer, Øyer og Gausdal invitert til å bli med i iks`et. Lillehammer og Øyer fattet i 2014 vedtak om å bli med, Gausdal valgte å takke nei.

Styret har ikke gjort nye fremstøt for å utvide selskapet i 2016.

Samhandling:

SMISO jobber med å pleie sine kontakter innen flere tjenesteområder i kommunene. Denne nettverksbyggingen over tid har vist seg å være viktig for å nå ut med informasjon fra SMISO til kommunene, og ikke minst for at kommunene skal oppleve det naturlig og lett å ta kontakt med SMISO ved behov for råd og veiledning i enkeltsaker.

I følge Selskapsavtalens § 9 skal det årlig innkalles til et Samrådningsmøte med representanter fra hhv. Fylkesmannen i Oppland, Helse Sør-Øst og Oppland fylkeskommune. Disse tre er økonomiske bidragsytere til senteret foruten staten (ved Bufdir.) og deltagerkommunene. Formålet med Samrådningsmøtet er å opprettholde et godt og løpende samarbeid mellom alle aktører i faglige og økonomiske spørsmål. De siste årene har samtlige innkalte meldt forfall til Samrådningsmøtet, og møtene er derfor blitt avlyst. I 2016 ble det innkalt til samrådningsmøte i etterkant av fagdag på Gjøvik gård den 09.11. Møtet ble også denne gangen avlyst fordi de innkalte meldte forfall.

Årsregnskap/budsjett

Det vises til regnskap og revisors anmerkninger og kommentarer. SMISO drives med god budsjettdisiplin.

Overskuddet for 2016 er på 25.000,-.

Ved årets lønnsoppgjør har de ansatte fått en lønnsøkning i tråd med minstelønnsats fra sentrale forhandlinger i VIRKE. I tillegg er det gitt personlige tillegg i tråd med personal- og lønnspolitiske retningslinjer.

Styret har valgt å holde lønnsnivået på Høgskolenivå fordi ingen av våre stillinger krever Masternivå.

Styret mottar styrehonorar for sin deltagelse. Dette utgjør årlig et beløp på kr.20.000 til styreleder og kr.10.000 til hver av de øvrige styremedlemmene. Beløpet er skattepliktig og innbefatter også reiseutgifter. Reiseutgifter beregnes særskilt etter statens satser, og trekkes fra det samlede styrehonoraret før skatt beregnes. Beløpets størrelse fastsettes av Representantskapet og har ikke vært regulert de siste 10 årene. Brukerrepresentantene får møtegodtgjørelse per møte, samt reisegodtgjørelse. Det ble i 2015 vedtatt at også vararepresentant for brukerne får møtegodtgjørelse ved oppmøte selv om den andre representanten møter.

Daglig leders og ansattes representants deltagelse i møtene utover sin ordinære arbeidstid, er kompensert for ved intern overenskomst.

Fortsatt drift

Forutsetningen for fortsatt drift er utvilsomt til stede. Brukerkontakten i 2016 er økende fra 2015 og den forebyggende delen med undervisning, råd og veiledning til samarbeidspartnere og tjenesteområder er stekt økende.

Den årlige rutinen med å søke midler til fortsatt drift av senteret fører til en stadig usikkerhet om senterets økonomiske grunnlag.

Beskjed om summen på tilskuddet fra Helse Sør-Øst kommer seint og gjør at det endelig budsjett ikke kan fastsettes før rett før Representantskapsmøte.

Det er ikke gitt noen signaler om at staten vil endre sine tildelingsrutiner, men det er likevel grunn til å ha en stadig oppmerksomhet rundt denne problemstillingen. Endring i statens tildelingspolicy vil kunne få følger for den kommunale medfinansieringen. Styret har imidlertid som intensjon å holde kommunens andel på det nivå som Selskapsavtalen angir så lenge som mulig.

Arbeidsmiljø

Det virker til å være et godt arbeidsmiljø ved senteret. Det har i perioder vært travelt med økt etterspørsel om undervisning og flere brukerkontakter. En 50% stilling har i høst stått vakant, men senteret har allikevel vært tilgjengelig på dagtid på hverdager.

Alarmen som ble installert i lokalene i 2014 gir en ekstra trygghet og det har heldigvis ikke vært behov for å bruke den.

Det gis tilbud om ekstern faglig veiledning. Veiledningen gjennomføres en gang per måned og de ansatte gir tilbakemelding om at dette er et viktig innslag i arbeidshverdagen på senteret.

Ytre miljø:

Senteret ligger midt i Gjøvik sentrum, omgitt av butikker og leiligheter. Det ytre miljøet medfører imidlertid ikke noen ulempe for senteret - snarere tvert i mot.

Senteret ligger i 2.etg. i et forretningsbygg, men har likevel god tilgjengelighet for mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Husleieavtalen ble i 2015 fornyet med 3 år.

Styrets arbeid

Oppgaver:

Styrets oppgaver er nedfelt i Selskapsavtalen og Lov om interkommunale selskaper. I tillegg er styrets rolle og deltagelse ovenfor virksomheten formalisert i Årshjulet; et flytskjema med milepælangivelser for bl.a. søknadsfrister, rapporteringsfrister og andre forutsigbare hendelser.

Sammensetning:

Styret er sammensatt av personer i ordinært arbeid. Samtlige styremøter foregår derfor på ettermiddag/kveld. Styreleder innkaller til og forbereder saksliste til styremøtene. Styreleder leder også møtene, mens daglig leder fører referat.

Forut for styremøtene har daglig leder og styreleder et forberedende møte hvor status for driften ved senteret gjennomgås og agendaen for styremøte avklares.

Styrets virksomhet:

Det har vært avholdt 6 styremøter siden forrige representantskapsmøte. I henhold til styrets instruks har møtene hatt fokus på løpende drift, faglig utvikling og økonomisk status. Styremøtene har hatt godt oppmøte.

Styrets hovedoppgave høsten 2016 har vært å ansette ny daglig leder. 17 personer søkte på stillingen. Styret valgte å innkalle 4 personer til intervju, en mann og 3 kvinner. Tilstede på intervjuene var styreleder, nestleder, ansattes representant og daglig leder. Den første som ble innstilt til stillingen, takket nei. Styret valgte da å tilby stillingen til en av de andre som hadde vært inne til intervju. Hun takket ja og starter i stillingen 06.03.17.

I januar 2016 gjennomførte styret sammen med staben, et arbeidsseminar med fokus på utfordringer og faglige prioriteringer for 2016. Innspillene fra arbeidsseminaret danner grunnlag for de mål og tiltak som fremkommer i Virksomhetsplanen.

Den 09.11.16 fikk styreleder ønske velkommen til en vellykket fagdag med Gry Stålsett på Gjøvik gård. Fagdagen ble arrangert av SMISO Oppland.

Roller:

Brukerne ved senteret er representert med to personer, den ene som vararepresentant. Brukerrepresentant har tale og forslagsrett i styret.

Gjøvik kommune stiller fast med sin vertskommunerepresentant. Staben møter med en ansattes representant i tillegg til daglig leder. Vedkommende har også tale- og forslagsrett. Øvrige ansatte samt vararepresentanter til styret har en stående invitasjon til å overvære styremøtene dersom de ønsker.

Stillingsstruktur i stab

Senteret har p.t. 4 ansatte som til sammen utgjør 3,6 stillinger. I tillegg er to personer tilknyttet senteret på timebasis. En av de faste ansatte gjennom mange år, har fra 01.08.16 ett års permisjon. Det er ansatt en vikar for henne fra 01.09.16. En ansatt har vært i svangerskapspermisjon fra mars-16 og en person har i 2016 vært ansatt i 90% stilling. Senteret har hatt en 60% stilling vakant fra 01.08-31.12.16. Det ble ikke leid inn noen i denne stillingen fordi den som ble tilbudt stillingen takket nei og det ble vurdert lite hensiktsmessig å ansette noen for en så kort periode.

Alle ansatte er kvinner. Dette må sies å være en tilfeldighet, og oppleves ikke som et stort problem i det daglige arbeidet. Det er imidlertid viktig å ha en oppmerksomhet rundt temaet. Det samme gjelder tilbud til fremmedkulturelle brukere.

Likestilling

Styret er oppmerksomme på at alle skal likebehandles uavhengig av kjønn og etnisk opprinnelse. Personer skal heller ikke diskrimineres p.g.a. nedsatt funksjonsevne. Det har så vidt vi vet ikke foregått diskriminering ved senteret på disse områdene i 2015.

Kravet om likestilling ved sammensetning av styret er ivaretatt ved at 60% er kvinner og 40% er menn. Dette gjelder både styrerepresentanter og vararepresentanter til styret.

Kolbu 12.03.2017

Anne Kari Hovde
styreleder

Reidar Thune
nestleder

Erik Bjørnsveen
styremedlem

Tove Lillejordet
styremedlem

Tone Gulbrandsen.
styremedlem.

Bente Brudal
daglig leder

Kommunestyret i Nordre Land kommune
Postboks 173
2882 DOKKA

NORDRE LAND KOMMUNE	
Reg.nr. 2687/17	Saksbeh.
09. 02. 17.	
Arkiv kode P	203
Arkiv kode S	
Ar/Saksnr. 14/543	Dok.nr. 1

Kontrollrapport 2016 vedrørende skatteoppkreverfunksjonen for Nordre Land kommune

1. Generelt om faglig styring og kontroll av skatteoppkreverfunksjonen

Skatteoppkreverens ansvar og myndighet følger av "Instruks for skatteoppkrevere" av 8. april 2014.

Skattekontoret har faglig ansvar og instruksjonsmyndighet overfor skatteoppkreverne i saker som vedrører skatteoppkreverfunksjonen, og plikter å yte veiledning og bistand i faglige spørsmål. Skattekontoret søker gjennom mål- og resultatstyring å legge til rette for best mulig resultater for skatteoppkreverfunksjonen. Grunnlaget for skattekontorets styring av skatteoppkreverfunksjonen er "Instruks for skattekontorenes styring og oppfølging av skatteoppkreverne" av 1. januar 2014.

Grunnlaget for skattekontorets kontroll av skatteoppkreverfunksjonen er "Instruks for skattekontorenes kontroll av skatteoppkreverne" av 1. februar 2011.

Skattekontoret har ansvaret for å avklare at skatteoppkreverfunksjonen utøves tilfredsstillende i henhold til gjeldende regelverk på følgende områder:

- Intern kontroll
- Regnskapsføring, rapportering og avleggelse av skatteregnskapet
- Skatte- og avgiftsinnkreving
- Arbeidsgiverkontroll

Riksrevisjonen har ansvaret for revisjon av skatteoppkreverfunksjonen. Skatteetaten utfører oppgavene med kontroll av skatteoppkreverfunksjonen.

2. Om skatteoppkreverkontoret

2.1 Bemanning

Sum årsverk til skatteoppkreverfunksjonen iht. skatteoppkreverens årsrapporter:

Antall årsverk 2016	Antall årsverk 2015	Antall årsverk 2014
2,3	2,5	2,5

3. Måloppnåelse

3.1 Skatte- og avgiftsinngang

Skatteregnskapet for Nordre Land kommune viser per 31. desember 2016 en skatte- og avgiftsinngang¹ til fordeling mellom skattekreditorene (etter fradrag for avsetning til margin) på kr 576 584 035 og utestående restanser² på kr 25 009 670, herav berostilte krav på kr 1 485 544. Skatteregnskapet er avlagt av kommunens skatteoppkrever 6. januar 2017.

3.2 Innkrevingsresultater

Vi har gjennomgått innkrevingsresultatene per 31. desember 2016 for Nordre Land kommune.

Resultatene viser følgende:

	Totalt innbetalt i MNOK	Innbetalt av sum krav (i %)	Resultatkrav (i %)	Innbetalt av sum krav (i %) forrige år	Innbetalt av sum krav (i %) regionen
Restskatt personlige skattytere 2014	14,1	99,47	93,50	94,74	94,04
Arbeidsgiveravgift 2015	103,2	99,60	99,70	99,71	99,86
Forskuddsskatt personlige skattytere 2015	35,3	97,03	98,40	97,20	99,17
Forskuddstrekk 2015	247,2	99,91	99,90	99,93	99,96
Forskuddsskatt upersonlige skattytere 2015	25,4	100,00	100,00	100,00	99,95
Restskatt upersonlige skattytere 2014	8,7	99,80	98,80	99,35	98,61

3.3 Arbeidsgiverkontroll

Resultater for kommunen per 31. desember 2016 viser følgende iht. skatteoppkreverens resultatrapportering:

Antall arbeidsgivere	Minstekrav antall kontroller (5 %)	Antall utførte kontroller i 2016	Utført kontroll 2016 (i %)	Utført kontroll 2015 (i %)	Utført kontroll 2014 (i %)	Utført kontroll 2016 region (i %)
285	14	14	4,9	6,6	4,9	4,2

4. Kontroll av skatteoppkreverfunksjonen

Skattekontoret har i 2016 ikke gjennomført stedlig kontroll av skatteoppkreverkontoret. Siste stedlige kontroll ble avholdt 25. august 2015.

Skattekontoret har i 2016 gjennomført kontorkontroll av skatteoppkreverkontoret for områdene intern kontroll, skatteregnskap, innkreving og arbeidsgiverkontroll.

5. Resultat av utført kontroll

- *Intern kontroll*

Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, finner vi at skatteoppkreverens overordnede interne kontroll i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk.

¹ Sum innbetalt og fordelt til skattekreditorene

² Sum åpne (ubetalte) forfalte debetkrav

- **Regnskapsføring, rapportering og avleggelse av skatteregnskap**

Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, finner vi at regnskapsføringen, rapporteringen og avleggelsen av skatteregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk og gir et riktig uttrykk for skatteinngangen i regnskapsåret.

- **Skatte- og avgiftsinnkreving**

Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, finner vi at utførelsen av innkreivingsarbeidet og oppfølgingen av restansene i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk.

- **Arbeidsgiverkontroll**

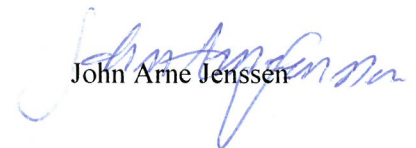
Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, finner vi at utførelsen av arbeidsgiverkontrollen i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk og utføres i tilstrekkelig omfang.

6. Ytterligere informasjon

Skattekontoret har gjennom sine kontrollhandlinger for 2016 verken gitt pålegg eller anbefalinger.

Vennlig hilsen

Cathrine Sjong Bakken
fung. avdelingsdirektør
Skatt øst

John Arne Jenssen

Kopi til:

- Kontrollutvalget for Nordre Land kommune
- Skatteoppkreveren for Nordre Land kommune
- Riksrevisjonen

NORDRE LAND KOMMUNE
SÆRUTSKRIFT

Saksbeh.:	Mona Sæther Harefallet	Arkivkode:	011
Saksnr.:	Utvalg		Møtedato
51/16 Kommunestyret			06.09.2016
1/17 Valgstyret			25.01.2017

Lnr.: 1015/17
Arkivsaksnr.: 16/838
Arkivnøkkel: 011

Saksbehandler: OTD

Utskrift til: Sekretariatet

**STORTINGSVALGET OG SAMETINGSVALGET 2017 - ELEKTRONISK
AVKRYSNING I MANTTALLET PÅ VALGDAGEN****Sammendrag:**

Nordre Land kommune har mottatt brev fra Valgdirektoratet angående elektronisk avkryssning i manntallet på valgdagen ved Stortingsvalget og Sametingsvalget 2017.

Hensikten med elektronisk avkryssning er at dette vil effektivisere valgavviklingen på valgdagen både for velgere og valgfunksjonærer, både i valglokalet, under opptelling og ved valgoppgjøret.

Det innstilles på at Nordre Land kommune innfører elektronisk avkryssning i manntallet fra og med Stortingsvalget og Sametingsvalget 2017.

Vedlegg:

Brev fra Valgdirektoratet datert 01.09.16

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen.

Saksopplysninger:

Etter lovendring i Valgloven ble det tilføyd en ny bestemmelse i § 9-5 a om elektronisk avkryssning i manntallet på valgdagen.

Nordre Land kommune har mottatt brev fra Valgdirektoratet med utfyllende informasjon om hva overgang til elektronisk avkryssning i manntallet på valgdagen ved Stortingsvalget og Sametingsvalget 2017 vil innebære.

Det er gjennomført forsøk med elektronisk avkrysning ved de tre siste valgene. Evalueringen av disse viser at forsøkskommunene har vært fornøyde, og ønsker ikke å gå tilbake til papirmanntall.

Hensikten med elektronisk avkrysning er at dette vil effektivisere valgavviklingen på valgdagen både for velgere og valgfunksjonærer, både i valglokalet, under opptelling og ved valgoppjøret. Bruk av elektronisk avkrysning vil også fjerne bruken av konvolutter for velgere som stemmer i annen krets enn vedkommende er manntallsført. Dette vil da i enda større grad sikre prinsippet om hemmelig valg.

Utstyr og nettilgang

Innføring av elektronisk avkrysning må innføres i samtlige av kommunens kretser. Det forutsettes også at det er stabil nettilgang i alle kommunens valglokaler. Nordre Land kommune har to kretser, Torpa og Dokka. Nettilgang både på skolen i Torpa og i Rådhuset anses for å være stabil. Allikevel er det viktig å sørge for gode back-up løsninger, dersom nettilgang er ustabil. Det er ikke mulighet til å benytte papirmanntall som back-up.

Ved innføring må det sørges for nok PC-er i valglokalene for å kunne håndtere velgermassen i valglokalet på en god måte. Det kreves også en del mer opplæring i forkant av valget ved første gangs gjennomføring.

Vurdering:

Innføring av elektronisk avkrysning i manntallet vil effektivisere valgavviklingen på valgdagen både for velgere og valgfunksjonærer, både i valglokalet, under opptelling og ved valgoppjøret.

Administrasjonens innstilling:

Rådmannen vil råde Valgstyret til å fatte slikt vedtak:

Nordre Land kommune innfører elektronisk avkrysning i manntallet fra og med Stortingsvalget og Sametingsvalget 2017.

NORDRE LAND KOMMUNE, den 16. januar 2017.

Jarle Snekkestad
rådmann

Mona Sæther Harefallet

Behandling/vedtak i Valgstyret den 25.01.2017 sak 1/17

Behandling:

Vedtak:

Nordre Land kommune innfører elektronisk avkrysning i manntallet fra og med Stortingsvalget og Sametingsvalget 2017.

Rett utskrift:
19. april 2017

.....

Behandling i Formannskapet:

Innstilling/Vedtak:

1. Rådmannens redegjørelse om Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse 2016 for Søndre Land og Nordre Land kommuner tas til etterretning.
2. Rådmannen følger opp forslag til tiltak administrativt.

Lnr.: 3944/17
Arkivsaksnr.: 17/785
Arkivnøkkel.: X20

Saksbehandler: JON

Utskrift til:

HELHETLIG ROS 2016-2020

Sammendrag:

1. Rådmannens redegjørelse om Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse 2016 for Søndre Land og Nordre Land kommuner tas til etterretning.
2. Rådmannen følger opp forslag til tiltak administrativt.

Vedlegg:

Helhetlig ROS Søndre og Nordre land kommuner 2016

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Søndre Land og Nordre Land kommuner har gjennomført en felles helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse i 2016 i henhold til kravene i gjeldende lov og forskrift om kommunal beredskapsplikt.

Analysen har identifisert og analysert uønskede hendelser med potensielt store konsekvenser. Den har gitt sårbarhetsvurderinger i et helhetlig perspektiv, og den har identifisert risikoreduserende tiltak på et overordnet nivå.

Prosjektet har identifisert 12 hendelsesområder som ble prioritert for analyse. Grunnlaget for prioriteringen ble gjort i en risikovurdering, med valg av hendelser som ble vurdert å ha høy risiko (høy sannsynlighet, konsekvens og usikkerhet).

Kommunens organisasjon og systemer er i varierende grad motstandsdyktige for de analyserte hendelsene. Kommunen er robust til å håndtere flere av dem, også når de vurderes som verstefallshendelser. Selv om deler av befolkningen kan oppleve utrygghet, vil kritiske samfunnsfunksjoner kunne opprettholdes eller gjenopprettes raskt. Imidlertid vil noen av hendelsene kunne skape problemer for kommunene. Analysene avdekker at de er spesielt sårbare for hendelsene "smitte og pandemier", bortfall av "elektrisitetsforsyningen" og bortfall av "telefoni og elektronisk kommunikasjon". Begge kommunene har stor sannsynlighet for flom, men konsekvensene vil ikke være særlig alvorlige. Nordre Land er sårbar for et dambrudd på Dokkfløy, men hendelsen vurderes å ha svært lav sannsynlighet.

De største sårbarhetene deles med store deler av samfunnet for øvrig. Sårbarhetene kan reduseres ved å implementere tiltak som reduserer sannsynlighetene for, og konsekvensene av hendelsene. Hendelsesanalysene identifiserer mange tiltak, både eksisterende og forslag til nye. Effekten av tiltakene antas å være sterkt varierende, men detaljerte ROS analyser vil kunne gi en verdisetting.

Noen tiltak er gjennomgående, og vurderes i det helhetlige perspektiv å kunne gi en god skadereduserende effekt på de aller fleste hendelsene. Det er:

- God informasjonsberedskap/kriseinformasjon fra kommunen til befolkningen.
- Ensartet og godt system for hurtig befolkningsvarsling og evakuering.
- Oppdaterte planene for evakuering og EPS. Et vel fungerende evakuerings- og pårørende senter (EPS).
- En godt planlagt- og vel fungerende kommunal kriseledelse.
- Beredskapsplaner eller tiltakskort for håndtering av hendelsene. Kommunen bør som et minimum ha planer for håndteringen av de viktigste funksjoner ved bortfall av elektrisitet, telefoni og elektronisk kommunikasjon, samt kontinuitetsplaner for ekstra stort sykefravær.
- Øvelse i håndtering av hendelsene (ledelse og samvirke).

Plan- og bygningsloven forutsetter at kommunenes helhetlige ROS-analyser er et av grunnlagsdokumentene i utarbeidelsen av kommuneplanen og øvrig relevant planverk. Rapport fra arbeidet og matrise med sårbarhetsvurdering og oversikt over scenariene vedlegges saken.

Bakgrunn for saken

Kunnskap om risiko og sårbarhet (ROS) er vesentlig for å redusere sannsynligheten for at en uønsket hendelse inntreffer, og for å redusere konsekvensene dersom den inntreffer. Gjennom å utarbeide en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse får kommunene både bedre oversikt over- og økt bevissthet om risiko og sårbarhet. I tillegg får kommunene kunnskap om hvordan risiko og sårbarhet kan håndteres for å styrke samfunnssikkerhetsarbeidet.

Kommunene utgjør fundamentet i norsk samfunnssikkerhets og beredskapsarbeid. [Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og sivilforsvaret](#). (LOV 2010-06-25 nr 45) trådte i kraft pr. 01.01.2011. Loven har tydeliggjort kommunenes beredskapsplikt og gir klare føringer for kommunenes plikter:

- Kommunen plikter å kartlegge hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i kommunen, vurdere sannsynligheten for at disse hendelsene inntreffer og hvordan de i så fall kan påvirke kommunen.
- Risiko- og sårbarhetsanalysen skal legges til grunn for kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap, herunder ved utarbeiding av planer etter lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven).
- Risiko- og sårbarhetsanalysen skal oppdateres i takt med revisjon av kommunedelplaner, jf. Lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) § 11-4 første ledd, og for øvrig ved endringer i risiko- og sårbarhetsbildet.
- Med utgangspunkt i risiko- og sårbarhetsanalysen etter § 14 skal kommunen utarbeide en beredskapsplan.

Videre er det vedtatt en [Forskrift om kommunal beredskapsplikt](#) FOR-2011-08-22-894 - § 2. Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse:

- Den helhetlige risiko- og sårbarhetsanalysen skal forankres i kommunestyret.
- Kommunen skal gjennomføre en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse, herunder kartlegge, systematisere og vurdere sannsynligheten for uønskede hendelser som kan inntreffe i kommunen og hvordan disse kan påvirke kommunen.
- Analysen skal som et minimum omfatte:
  - Eksisterende og fremtidige sårbarhetsfaktorer i kommunen
  - Risiko og sårbarhet utenfor kommunens geografiske område som kan ha betydning for kommunen
  - Hvordan ulike risiko- og sårbarhetsfaktorer kan påvirke hverandre
  - Særlige utfordringer knyttet til kritiske samfunnsfunksjoner og tap av kritisk infrastruktur
  - Kommunens evne til å opprettholde sin virksomhet når den utsettes for en uønsket hendelse
  - og evnen til å gjenoppta sin virksomhet etter at hendelsen har inntruffet
  - Behovet for befolkningsvarsling og evakuering

Prosess/medvirkning

Helhetlig ROS forankres hos kommunenes administrative og politiske ledelse for å sikre eierskap til gjennomføring, resultat og oppfølging av analysen. Helhetlig ROS skal forankres i kommunestyrene.

Helhetlig ROS Søndre og Nordre Land i 2016 har vært prosjektorganisert. Prosjektet har vært organisert med omtrent lik representasjon fra begge kommuner i de ulike gruppene; styringsgruppen, prosjektgruppe og analysegruppene.

Styringsgruppe: Rådmennene Arne Skogsbakken (SLK) og Jarle Snekkestad (NLK)

Prosjektleder: Jon Nybakke (NLK)

Sekretær: Line Bøe (SLK)

Prosjektgruppe: Geir Ole Sørhusbakken (politiet), Ole Bjerke (politiet), Tom Knutsen (VOKKS), Per Olav Bergli (NLK), Jens Mørch (SLK), Bjørn-Runar Eriksen (SLK), Inger Hagen (SLK).

29 fagekspertter har jobbet i 5 tverrfaglig- og interkommunalt sammensatte analysegrupper.

Gjennom en prosess ble det valgt 12 hendelsesområder, godkjent av prosjektgruppen. Det er gjort en avgrensning i antall uønskede hendelser i forhold til den overordnede ROS-analysen fra 2012.

Hendelsesområdene ble fordelt på representanter i analysegruppene, som fikk ansvar for å lede de ulike gruppene. Hendelsesområdene la grunnlag for sammensetning av analysegruppene slik at fagkompetanse og representasjon fra begge kommunene ble ivaretatt.

Analysegruppene har gjennomført analysene for hendelsene, og har i sitt vurderingsarbeid konferert med og hentet vurderinger fra begge kommunene internt, og hatt dialog med relevante eksterne ressurser/organisasjoner/ samvirkeaktører. De har vært i virksomhet i tiden august - oktober 2016. Rapporten ble godkjent av prosjektgruppen 23. november 2016.

Vurdering:

Økonomiske tiltak som følge av analysen vil bli tatt opp i forbindelse med budsjettprosessen.

Administrasjonens innstilling:

Rådmannen vil råde Formannskapet til å legge saken fram for Kommunestyret med slikt forslag til vedtak:

1. Rådmannens redegjørelse om Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse 2016 for Søndre Land og Nordre Land kommuner tas til etterretning.
2. Rådmannen følger opp forslag til tiltak administrativt.

NORDRE LAND KOMMUNE, den 29. mars 2017

Jarle Snekkestad
rådmann

Jon Nybakke

Lnr.: 4909/17
Arkivsaksnr.: 17/1016
Arkivnøkkel.: 140

Saksbehandler: BEO

Utskrift til:

MEDVIRKNING I OPPSTART AV ARBEIDET MED KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL

Sammendrag:

Kommunestyret får fremlagt analysen til kommuneplanens samfunnsdel, og skal jobbe i grupper med de utfordringene som ligger i analysen. Dette er oppstarten i medvirkningsprosessen som plan og bygningsloven § 5-1 krever i en revidering av kommuneplanens samfunnsdel.

Vedlegg:

Analysen til kommuneplanens samfunnsdel
Fylkesstatistikk for Oppland

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen.

Saksopplysninger:

Alle planprosesser etter Jfr. § 5-1. i Plan og bygningsloven – krever *Medvirkning*
Enhver som fremmer planforslag, skal legge til rette for medvirkning. Kommunen skal påse at dette er oppfylt i planprosesser som utføres av andre offentlige organer eller private.

Kommunen har et særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, herunder barn og unge. Grupper og interesser som ikke er i stand til å delta direkte, skal sikres gode muligheter for medvirkning på annen måte.

Kommunestyret er de første som inviteres inn i dette arbeidet med medvirkning.
Prosjektplanen sier at det skal jobbes aktivt innen dette området.

Analysen som ligger vedlagt er basert på fylkesstatistikken for Oppland, samt Folkehelse statistikk for Nordre Land kommune og Ung data undersøkelsen. Gjennom denne analysen er det laget et utfordringsbilde for kommunen. Dette arbeidet vil ligge til grunn for vurdering av målsettinger for planarbeidet.

Vurdering:

Resultatet fra workshopen løftes inn i det videre arbeidet med planen. Kommunestyret vil i juni møtet få et nytt utkast som det skal arbeidet videre med. Prosjektplanen sier at perioden april-september skal brukes til blant annet medvirkning.

Arbeidet vil legges opp slik at vi går fra analysedelen med utfordringene vi har i dag, til å utarbeide overordnede mål for Nordre Land samfunnet som det skal jobbes med i planperioden.. Satsingsområdene videre i planen vil bygges opp via målene som kommer i denne delen av prosessen. Dette vil det bli redegjort for i arbeidet med workshopen.

Administrasjonens innstilling:

Rådmannen vil råde Kommunestyret til å fatte slikt vedtak:

1. Innspillene fra workshopen tas inn i den videre prosessen med kommuneplanens samfunnsdel.

NORDRE LAND KOMMUNE, den 19. april 2017

Jarle Snekkestad
rådmann

Bente Øverby

Kommuneplanens samfunnsdel - Analyse og utfordringsbilde.

Innhold

1. Demografi.....	3
Utfordringer:.....	5
2. Oppvekst og leveforhold.	6
2.1. Husholdningenes økonomi.....	6
Utfordringer:.....	6
2.2. Boforhold – nåværende bolig og ønsker ved eventuelt boligbytte	6
Utfordringer:.....	6
2.3. Pendling.....	7
2.4. Arbeidsledighet og sykefravær.....	7
Utfordringer:.....	7
2.5. Grunnskole.	7
Utfordringer:.....	8
2.6. Videregående opplæring.....	9
Utfordring:.....	9
2.7. Utdanningsnivå.....	9
Utfordring:.....	9
2.8. Livskvalitet hos barn og unge.	9
Utfordring:.....	10
2.9. Trivsel, ensomhet og trygghet.....	10
3. Struktur og utviklingstrekk i næringslivet.....	11
Utfordringer:.....	13
4. Samferdsel, areal og naturressurser.	14
4.1. Kollektivtransport og veg.	14
Utfordringer:.....	14
4.2. Vernet areal og bygninger og natur og friluftsområder:.....	14
Utfordringer:.....	14
4.3. Klimaendringer og klimatilpasning	14
Utfordringer:.....	15
4.4. Møteplasser, aktiviteter og deltakelse i lag og foreninger.....	15

Utfordringer:.....	16
4.5. Tobakksbruk, alkohol og andre rusmidler	16
Utfordringer:.....	17
4.6 Fysisk aktivitet og kosthold	17
Utfordringer.....	17
4.7 Forventet levealder	18
Utfordringer.....	18
4.8 Livsstilssykdommer.....	18
Utfordring.....	19

1. Demografi

Oppland har lav befolkningsvekst sammenlignet med Landet, og 13 fylker hadde høyere befolkningsvekst enn Oppland i 2014. Den lave befolkningsveksten henger sammen med befolkningssammensetningen. Vi har landets eldste befolkning, og et lavt fødselsoverskudd.

Befolkningsveksten henger også sammen med nettoinnvandringen til fylket. I 2014 hadde Oppland en nettoinnvandring på 11 % som var bra sammenlignet med øvrige fylker. I første halvår 2015 har bildet endret seg og nettoinnvandringen er redusert fra 745 personer første halvår 2014 til 505 personer første halvår 2015.

I første halvår 2015 er Oppland det fylket med lavest befolkningsutvikling. Fødselsunderskuddet er ikke endret i stor grad i denne perioden.

Av fylkets 26 kommuner har 13 kommuner hatt vekst i folketallet i løpet av de siste 10 årene. Størst vekst i folketallet har det vært i Lillehammer, Gjøvik og i Hadelandskommunene.

Sett i forhold til folketallet hadde Gjøvik, Lillehammer, Dovre, Jevnaker, Vang og Søndre land størst vekst.

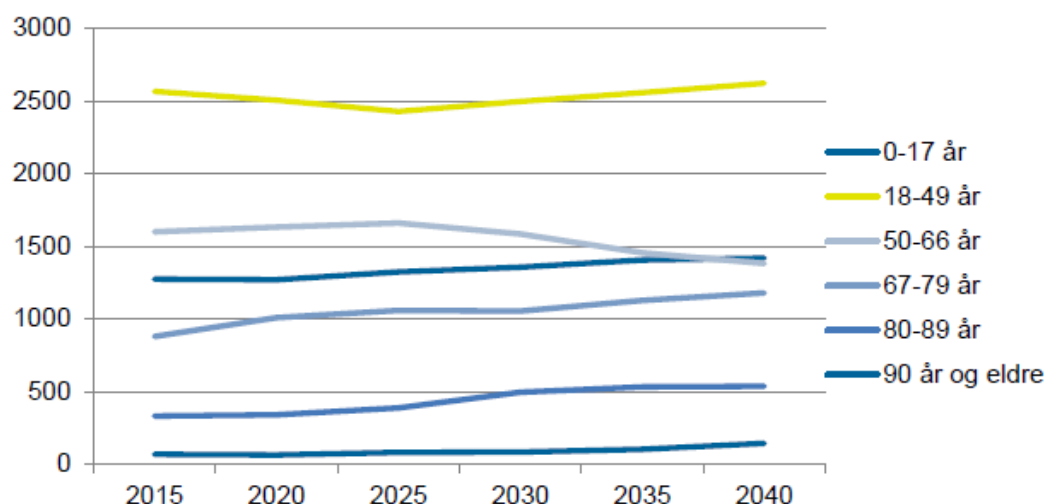
Av de 13 kommunene som har hatt nedgang i folketallet de siste 10 årene er det 3 kommuner som har hatt nedgang på over 5 %. Størst nedgang er det i Skjåk.

Nordre Land kommune har i perioden 1995-2005 hatt en folketallsreduksjon på -2,6 %, og i perioden 2005-2015 en reduksjon på -1,6 %. Befolkningsøkningen i Oppland var i samme periode på 3,1 %.

Fra 2014-2015 hadde imidlertid Nordre Land en vekst i folketallet på 0,6 % (40 personer), mot 0,5 % for Oppland i gjennomsnitt.

Alderssammensetningen bærer preg av at befolkningen sakte med sikkert «eldes». Nordre Land har en større andel over 70 år, og over 80 år, enn fylkes- og landsgjennomsnittet. Nordre Land har de samme kjennetegn som de fleste distriktskommuner i innlandet.

Prognosene for utviklingen i folketallet, hovedalternativet MMMM (middels utvikling i både fruktbarhet, levealder, innenlandsk flytting og innvandring), spår at folketallet i Nordre Land vil stige til 6881 innbyggere i 2030. Aldersfordelingen ser slik ut:

Figur 1: Befolningsframskriving fordelt i aldersgrupper.

Årstall		2020	2025	2030	2035	2040
Geografi	Alder					
Nordre Land	alle aldre	6 822	6 908	7 023	7 123	7 231
	0-14 år	1 052	1 067	1 083	1 103	1 112
	15-24 år	813	756	779	779	804
	25-44 år	1 439	1 501	1 522	1 548	1 559
	45-64 år	1 946	1 881	1 786	1 701	1 690
	65-74 år	866	846	906	961	938
	75-79 år	302	394	363	385	425
	80 år+	404	463	584	646	703

Kommunehelsa statistikkbank <http://khs.fhi.no/webview/>

Den norske befolkningen blir i gjennomsnittet eldre i perioden 2016 til 2040. Dette skyldes hovedsakelig at de store etterkrigskullene nærmer seg alderdommen etter hver og at de eldre stadig lever lenger. I tillegg får distriktskommunene ekstra utfordringer ved at de beholder de eldre, mens de yngre forsvinner som følge av at innenlands flytting og innvandring ofte blir gjort av yngre personer. For Nordre Land kommune antas det at andelen av befolkningen som overstiger yrkesaktiv alder øker fra 12 % i 2016 til nærmere 18 % i 2040.

Levealderen fortsetter å stige, og de eldres gjenstående levetid stiger. «Aldersbæreevnen», her definert som antall personer 70 år og eldre delt på antall personer 20-69 år, vil øke framover. I dag er omsorgsbyrden for eldre i Nordre Land 0,19, som innebærer at det er 19 personer i pensjonsalder per 100 personer i yrkesaktiv alder. Denne eldreomsorgsbyrden øker imidlertid fram mot 2040 - til 0,31- og stiger ytterligere fram mot 2100.

Konsekvensene av en økt levealder er ikke opplagte, hverken for samfunnet som helhet eller for enkeltindividene det angår. Dette skyldes at vi vet lite om hvordan sykkeligheten endrer seg når levealderen øker. En foreløpig konklusjon er at vi ikke nødvendigvis har fått færre år med sykdommer enn før, kanskje snarere flere. Likevel ser det ut til at vi klarer oss bedre med disse sykdommene enn tidligere. Dette kan henge sammen med bedre medisinsk behandling, bedre fysiske omgivelser og teknologi som tilrettelegger for at man kan klare seg selv, og at eldre i dag har mer utdanning enn eldre hadde før i tiden.

Utfordringer:

Hvordan få flere yngre mennesker til å velge Nordre Land som bosted, både bosatte, innflyttere og tilbakeflyttere?

Hvordan tilpasse tjenestene til innbyggernes fremtidige behov, innfor både helse- og omsorgstjenester og kultur, barnehage og skole?

2. Oppvekst og leveforhold.

2.1. Husholdningenes økonomi.

Nesten 10 % av befolkningen i Norge lever i husholdninger med vedvarende lav inntekt. Blant kvinner på 65+ havner nesten 15 % under lavinntektsgrensen. Lav inntekt er en risikofaktor for fysiske og psykiske helseproblemer. (Folkehelse rapporten 2014).

De fleste (80 %) i Oppland oppgir å ha økonomi til å betale løpende utgifter, en ukes ferie utenfor hjemmet i året, PC og internett-tilgang i husstanden, eie en bil, og betale for undersøkelse og behandling hos tannlege.

Noen klarer bare fire av fem (6 %) og andre igjen klarer bare tre av fem (14 %). Ikke overraskende er det sammenheng mellom opplevelse av økonomisk situasjon og sosioøkonomisk status (målt ved utdanning og rapportert bruttoinntekt). Husholdninger med personer 67 år og over svarer oftest at de ikke klarer alle fem.

I Nordre Land er det en relativt høy andel av husholdningene som ikke klarer alle fem (ca. 25 %), noe som plasserer kommunen på «topp», sammen med Etnedal, Ringeby og Søndre Land.

Barnefamilienes økonomi er relativt sett noe bedre, sammenlignet med de andre kommunene i fylket. Her er spørsmålet om de har en økonomi slik at barna kan ha sitt eget rom, kan ta med venner hjem, får delta i og selv ha bursdagsfeiring, kan delta på fritidsaktiviteter, og utstyr til å delta på fritidsaktiviteter. I Nordre Land er det ca. 8 % av barnefamiliene som svarer at de ikke klarer alle fem, og det er mange kommuner som skårer dette dårligere.

Utfordringer:

Hvordan kan husholdningene styrke sin inntektsbase?

2.2. Boforhold – nåværende bolig og ønsker ved eventuelt boligbytte

Det som er mest interessant for boligplanleggingen er eventuell diskrepans i dagens situasjon og hvilke ønsker man har for fremtidig bolig.

- 74 % har enebolig i dag, mens 56 % ønsker enebolig.
- 7 % har leilighet i dag, mens 22 % ønsker leilighet.
- 2 % har i dag bolig med servicetilbud, mens 16 % ønsker dette.
- 24 % rapporterer å ha bolig beliggende sentrumsnær til lokalt tjenestetilbud og sosiale møteplasser, mens 41 % ønsker dette.

Det å eie sin egen bolig har høy verdi, og mer enn ni av ti ønsker dette. De som ønsker å leie bolig, er gjerne 67 år og eldre, de med lav inntekt og enslige.

Utfordringer:

Hvordan skal det legges til rette for en «urbanisering» av Dokka og Torpa, og større utbygging av leiligheter.

2.3. Pendling

Nordre Land kommune hadde i 2014 en utpendling på 30,5 % (utpendling i prosent av bosatte). Dette tilsier en relativt god lokal arbeidsplassdekning. Noen flere pendler ut enn inn til kommunen. 980 arbeidstakere pendler ut, mens 672 pendler inn. Størst utpendling har vi til Gjøvik (313) og Søndre Land (159). Størst innpendling har vi fra Søndre Land (253), Gjøvik (118) og Etnedal (50).

2.4. Arbeidsledighet og sykefravær.

Den registrerte arbeidsledigheten har ligget lavt de siste årene. Pr februar 2017 var det 77 eller 2,3 % helt ledige og 31 ledige på tiltak.

Det er også en del av den yrkesaktive befolkningen som står helt eller delvis utenfor arbeidslivet som følge av høy sykemeldingsgrad (6,4 % mot nasjonalt 5,4 %), stor andel personer som har nedsatt arbeidsevne 9,9 % mot 7,3 nasjonalt (i hovedsak personer på arbeidsavklaringspenger, AAP) og høy andel personer på uføretrygd – 16,1 % (i aldersgruppa 18-67 år) mot landet 9,5 %. Andelen er nedadgående fra 16,7 % pr 31.12.14.

I følge Fylkesstatistikk for Oppland, lå Nordre Land helt på topp i fylket når det gjaldt legemeldt sykefravær 4. kvartal 2014, med 7,1 % mot fylkets 5,9 %.

Sammenlignet med andre sammenlignbare kommuner og nabokommuner, samt Oppland og landet for øvrig, har Nordre Land den sterkest økende andel uføretrygdde fra 2008 frem til 2013. Andelen har økt med nesten 2 % de siste årene. Status fra «Ung i Oppland, 2016» viser tall på at antall unge uføre under 30 år har økt med 50 % de siste 5 årene.

Utfordringer:

Hvordan sette inn mer effektive tiltak mot sykefraværet?

Hvordan sikre at flere unge kan komme ut av en passiv-situasjon og inn i arbeidslivet?

Hvordan sikre at arbeidssøkernes kvalifikasjoner i større grad kan matche arbeidslivets behov?

2.5. Grunnskole.

Grunnskolepoeng er den nasjonale målestandard for hva elevene har lært i grunnskolen, og hvor godt ungdommene er rustet for videregående opplæring.

Skoleåret 2014/2015 var det i Oppland kun Sør-Fron, med 37,3 grunnskolepoeng i snitt per 10-klasse, som lå lavere enn Nordre Land, med 38,0 grunnskolepoeng. Det er en direkte sammenheng mellom grunnskolepoeng og gjennomføring av videregående opplæring på normert tid (Fylkesstatistikk s. 39).

Skoleåret 2015/2016 viser en positiv utvikling i grunnskolepoeng i Nordre Land sammenlignet med året før. Nivået ligger nå på 39,3.

Grunnskolepoeng	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	Fylket 15/16	Landet 15/16
Samlet Nordre Land	36,1	37,6	38,0	39,3	40,7	41,1
Dokka u-skole	35,8	37,5	37,8	38,4	40,7	41,1
Torpa b- og u-skole	36,7	37,9	38,6	42,7	40,7	41,1

Tabellen inneholder tall for kommunen samlet, ungdomsskolene hver for seg, fylket og landet. Fra 2014/2015 er valgfag tatt med i beregningen av gjennomsnittet i grunnskolepoeng, derfor er det ikke sammenlignbare tall bakover derifra.

Samlet ligger Nordre Land-skolen fortsatt lavt i forhold til fylke- og landsgjennomsnitt, men resultatene viser en positiv utvikling.

For Dokka ungdomsskole er det en fortsatt svak økning i grunnskolepoeng, samme trenden er for øvrig også nasjonalt. Nasjonale prøver omtrent som landet, men noe svakere resultater i regning 8.trinn enn på landsbasis. Avgangselevne på Torpa barne- og ungdomsskole i 2016, oppnådde et meget godt læringsresultat, med grunnskolepoeng betydelig over landssnittet, noe det er all grunn til å være stolt av.

Nasjonale prøver.

Resultater nasjonale prøver - regning	Mål	2016	2015	2014	Fylket-16	Landet-16
5.trinn kommune.	49	49	47	45	49	50
8.trinn kommune.	49	47	48	46	49	50
9.trinn kommune.	53	51	51	51	53	54
Resultater nasjonale prøver - lesing						
5.trinn kommune.	49	49	48	46	49	50
8.trinn kommune.	50	50	49	47	49	50
9.trinn kommune.	53	52	50	51	54	54
Resultater nasjonale prøver - engelsk						
5.trinn kommune.	49	48	47	46	48	50
8.trinn kommune.	49	48	48	48	48	50

Høstens nasjonale prøver ga resultater som viser at Nordre Land-skolen endelig ligger på eller over fylkeskommunalt gjennomsnitt (parentesverdi) i både regning, lesing og engelsk på både 5. og 8. trinn. Nordre land-skolen ligger litt under fylkessnittet på lesing for 9. trinn, mens regning 9. trinn er litt under fylkessnittet. Nasjonalt gjennomsnitt for alle prøver er 50 skalapoeng. Nordre Land-skolen er for første gang på svært lenge på nasjonalt gjennomsnitt, totalt sett.

Utfordringer:

Hvordan sikre en fortsatt positiv utvikling i læringsresultater i grunnskolen?

2.6. Videregående opplæring.

Gjennomføringsgraden blir målt som elever og lærlinger som har bestått videregående opplæring innen fem år. Oppland har de seneste årene hatt en gjennomføringsgrad på 70 %. Gjennomføringsgraden har vært stabil i fylket i 15 år og ligger på landssnittet. Det har vært mye fokus på å øke gjennomføringa i videregående opplæring de seneste årene.

Elever fra Nordre Land kommune ligger høyt på frafallsstatistikken, mål i prosent som består etter fem år. Kun 59 % fullfører og består videregående på fem år. Bare Dovre og Etnedal har lavere gjennomføringsprosent.

Utfordring:

Hvordan får flere elever fra Nordre Land til å gjennomføre og bestå videregående opplæring innenfor 5 år.

2.7. Utdanningsnivå.

Sammenlignet med landssnittet har fylket en lavere andel innbyggere med høyere utdanning, forskjellen er på 7,3 prosentpoeng. Andelen med høyere utdanning har økt de siste årene, i år 2000 hadde bare 16,3 % av befolkningen i Oppland høyere utdanning. De siste fire årene har andelen økt fra 22 % til 24,1 %. Det er de største bykommunene som har størst andel innbyggere med høyere utdanning. Aller høyest utdanningsnivå har Lillehammer. Her har 37,8 % av befolkningen universitet- og høyskoleutdanning. Deretter følger Gjøvik og Lunner, med henholdsvis 28,1 og 23,7 % med høyere utdanning. Det er bare Lillehammer som ligger over landssnittet. Lavest andel høyere utdannede er det i Nordre Land kommune og Sel kommune, med henholdsvis 16,9 og 17,7 %.

Nordre Land har en relativt stor andel med kun grunnskoleutdanning (39,5 %) mot gjennomsnittet i fylket (30,8 %). Utdanningsnivået i Nordre Land kommune er delvis en funksjon av næringsstrukturen, med en stor andel handel, industri, transport og landbruk.

Utfordring:

Hvordan sikre næringslivet og offentlig virksomhet de godt kvalifiserte arbeidstakerne i fremtiden?

2.8. Livskvalitet hos barn og unge.

Trivsel og livskvalitet har betydning både for den fysiske og psykiske helsen. De fleste barn og unge i Norge rapporterer om god livskvalitet, men en undergruppe av de unge har redusert livskvalitet. Økonomiske ressurser, mobbing, sosiale bånd, støtte fra familie og venner og mulighet for egne valg er viktige faktorer for unges livskvalitet. Livskvalitet og trivsel handler om å ha det godt og fungere godt, kort sagt om hva som gjør livet godt å leve.

De aller fleste norske ungdommer er fornøyde med en rekke sentrale områder i livet.

- 84 % av de unge er «litt fornøyde» eller «svært fornøyde» med foreldrene sine og opplever foreldrene som viktige støttespillere i hverdagen sin.
- De aller fleste har nære venner som de kan stole på, er godt fornøyde med lokalmiljøet, trives på skolen og opplever den som et bra sted å være.

- De unge er også generelt optimistiske med tanke på framtiden og tre av fire tror at de kommer til å få et godt og lykkelig liv.

Imidlertid er det en gruppe som oppgir at de sliter med psykiske helseplager – særlig symptomer på stress.

- En god del forteller om mobbing, og at de har vært utsatt for vold.
- Nær 1 av 10 mangler også fortrolige venner, eller de har for tiden ingen de vil kalle venner.
- Ungdom i familier med dårlig råd er gjennomgående mindre tilfredse, og er sjeldnere fornøyde med foreldre, venner og lokalmiljøet. Det er tydelige sammenhenger mellom ungdommers livskvalitet og familiens økonomiske ressurser. (NOVA 2014)

Elevundersøkelsen for skoleåret 16/17 har fine resultater og vitner igjen om god trivsel og at forekomsten av mobbing er lav. Arbeidet mot mobbing tas på alvor, og dette er et ansvar alle ansatte i skolene har.

Utfordring:

Hvordan kan kommunens samlede tjenesteapparat i samarbeid med familiene og frivillige krefter, forebygge psykiske helseplager og utenforskap blant barn og unge?

2.9. Trivsel, ensomhet og trygghet.

Nordre Land kommune har jevnlig målt innbyggernes trivsel i såkalte innbyggerundersøkelser 2010 og 2012 og i «Landsbyundersøkelsen» i 2012 og 2014.

Resultatene fra den gang viste at den jevne Nordrelending trivdes bedre og var stoltere av kommunen sin, enn gjennomsnittsborgeren i Norge.

I Oppland trives 90 % godt i sin kommune mot 77 % i landet ellers. Få bor mot sin vilje i kommunene i Oppland, og det kan være medvirkende til at trivselen er så høy. Det å ha venner, familie og en jobb man trives i viktig for trivselen der man bor. 89 % av innbyggerne i Nordre Land trives godt eller svært godt, og kommunen har en relativt stor andel som trives svært godt (på 7 plass i fylket). Kobles bopreferanser med vurdering av kommunen finner vi at de som har høy skåre på trivsel også har høy skåre på at de liker naturen og det fysiske miljøet i kommunen. De som har gitt høy skåre på vurderingen av nabolaget/grenda har en høy skåre på trivsel i kommunen. Noen grupper trives bedre enn andre. Vi merker oss særlig at:

- Kvinner trives noe bedre enn menn.
- Alle aldersgrupper trives godt i kommunen, men de eldste (67+ år) trives bedre enn de yngste (16–34 år).

(Fylkesstatistikk 2015)

I Nordre Land er det i hht Fylkesstatistikk2015 ca. 33 % som ofte eller av og til opplever ensomhet, noe som plasserer kommunen litt over gjennomsnittet for Oppland.

I Nordre Land er det ca 94 % som rapporterer at de ikke har opplevd å bli diskriminert og/eller utsatt for overfall/vold og/eller innbrudd/hærverk i nabolaget/grenda, noe som er omtrent på linje med fylkessnittet.

3. Struktur og utviklingstrekk i næringslivet.

I Oppland er 35 % av arbeidsplassene i offentlig sektor. Til sammenligning er andelen nasjonalt på 30 %. To tredjedeler av de offentlige arbeidsplassene i Oppland er i helse- og omsorgsynter i kommunesektoren.

Holder vi oss til privat sektor er de tre største næringene i Oppland varehandel, bygg og anlegg og industri. Førstnevnte med 13 % av arbeidsplassene, mens andelen ligger på rundt 9 % for både industri og bygg og anlegg.

De største næringsstrukturelle forskjellene mellom Oppland og nasjonalt er dog innenfor primærnæringer og tjenesteyting. Primærnæringene (jordbruk, skogbruk og fiske) utgjør 6 % av arbeidsplassene i Oppland og kun 2 % nasjonalt.

Innen privat tjenesteyting avspeiler sysselsettingsstatistikken at Oppland er et reiselivsfylke. Det er en større andel arbeidsplasser innen reiselivet i Oppland enn nasjonalt.

Endringstall for perioden 2010–2014 viser at fylket har hatt en moderat sysselsettingsvekst, dvs. en vekst på 0,6 %. Vekstdriveren er offentlig sektor, men det har også vært god vekst i bygg og anleggsnæringen.

Landbruket (jordbruk og skogbruk) skiller seg ut i motsatt retning med en betydelig nedgang i antall arbeidsplasser.

Næringsstrukturen varierer mellom kommunene. Andelen sysselsatte i primærnæringene varierer fra 23 % i Lesja til 1 % i Lillehammer. Varehandelen er tyngst representert i regionsenterkommunene. Størst andel er det i Nord-Aurdal med 20 %. Deretter følger Nord-Fron, Gjøvik, Lillehammer og Nordre Land med 15–17 %. Vestre Toten har helt klart den største konsentrasjonen av industriarbeidsplasser, mens Øyer har den høyeste andelen innen reiseliv.

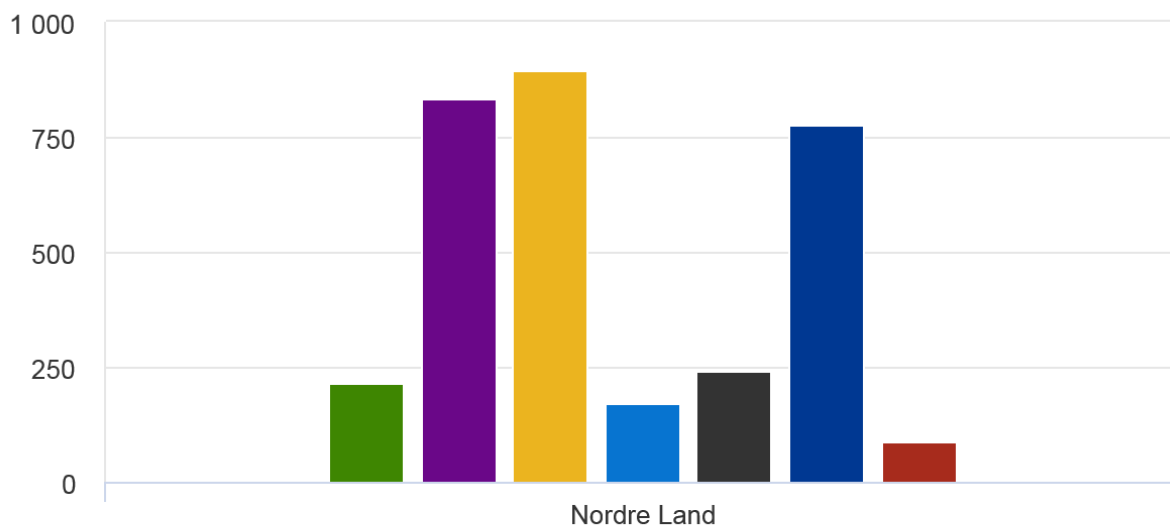
Fylkesstatistikken (4. Kv. 2014) viser at Nordre Land er en kommune med en meget variert næringsstruktur til å være en distriktskommune., med relativt mange sysselsatt i industrien (342), bygg og anlegg (308), varehandel (443), transport (194), teknisk tjenesteyting (99) og forretningsmessig tjenesteyting (79).

Nordre Land har 208 personer sysselsatt innen jordbruk og skogbruk (Fylkesstatistikk 2015), noe som også er en næring med betydelige ringvirkningseffekter. Til tross for den nedadgående sysselsettingsutviklingen i jordbruket over flere tiår har næringen klart å holde produksjonsvolumene oppe gjennom en betydelig produktivitetsvekst.

Samlet nasjonal aktivitet i skognæringen er veldig styrt av aktivitetsnivået i Hedmark som er det suverent største skogbruksfylket. Deretter følger Oppland. Første halvår i 2015 har det vært vekst i avvirkingen både i Oppland og Norge sammenlignet med samme periode året før, mens tømmerprisene har hatt en negativ utvikling. Det har skjedd en stor omstilling pga færre treforedlingsbedrifter i Norge. Svensk treindustri lokalisert i Karlstad-området tar nå i mot tilnærmet all norsk eksport av furu massevirke og 75 prosent av massevirke fra gran. Det grønne skiftet i Norge tilsier at verdien av skogressursene vil øke på lang sikt. I rapporten «SKOG22 Nasjonal strategi for

skog- og trenæringen» konkluderes det bl.a. med at «skog og trenæringen vil ta en nøkkelrolle for å utvikle og realisere det grønne skiftet i Norge», og videre at «Skog og trenæringen har et økonomisk omsetningspotensial på minst 180 mrd. kroner per år, mer enn en firdobling fra nivået i 2012 på 43 mrd.»

Hva innbyggerne arbeider med

- Jordbruk, skogbruk og fiske
- Sekundærnæringer
- Varehandel, hotell og restaurant, samferdsel, finanstjen., forretningsmessig tjen., eiendom
- Off.adm., forsvar, sosialforsikring
- Undervisning
- Helse- og sosialtjenester
- Personlig tjenesteyting

Kilde: Registerbasert sysselsetting, Statistisk sentralbyrå

	2011	2012	2013	2014	2014	2016
Antall bedrifter	928	904	924	942	969	962
Sysselsatte	2 908	2 984	2 981	2 952	3 031	-
Pendling inn	598	628	673	672	725	-
Pendling ut	936	942	951	980	952	
Omsetning varehandel pr. innb	77 448	76 987	75 862	77 981	77 712	77 448

Tabell 2 Næringsstatistikk

Nordre Land kommune hadde i 2014 2.952 sysselsatte i kommunen, en vekst på 2,2 % i perioden 2010-2013, men en nedgang på 1 % fra 2013 til 2014.

Antall bedrifter og sysselsatte i Nordre Land har holdt seg relativt stabilt over tid. Vi har en variert næringsstruktur og har mange arbeidsplasser i egen kommune. Andelen av arbeidstakere som pendler ut av kommunen er den laveste i vår region (se kap. 2.3. over).

Hvis vi ser på sammensetningen av næringslivet så er det 146 virksomheter som har mer enn 5 ansatte – fordelt slik:

5-9 ansatte	66 bedrifter
10-19 ansatte	43 bedrifter
20-49 ansatte	27 bedrifter
50-99 ansatte	6 bedrifter
100-249 ansatte	4 bedrifter

I sysselsettingssammenheng vil det være viktig å se på vekstpotensialet i eksisterende bedrifter – først og fremst de mindre bedriftene med under 50 ansatte. Dette må også være ett satsingsområde i tillegg til nyetableringer

Oppland er landets største reiselivsfylke, og herunder landets største hytte- og campingfylke. Nordre land er en av fylkets største hyttekommuner, med drøyt 2.500 fritidsboliger.

Den samlede omsetningen i Opplands varehandelsbedrifter er 16,5 mrd. Kr i 2013.

Oppland fylkeskommune har etablert en senterstruktur med tre nivåer:

- Regionalt handelssenter
- Kommunalt handelssenter (herunder Dokka)
- Lokalt handelssenter eller bydelssenter

Mer enn halvparten av omsetningen foregår i de regionale handelssentrene. Lillehammer og Gjøvik er store regionale handelssentre og det er stor forskjell i omsetningsvolumet i disse to byene og de øvrige regionsentrene. De eksterne kjøpesentrene og bydelssentrene står for 13 % av omsetningen, mens BigBox-områdene står for ca. 8 %. Nettbutikker i Oppland omsetter for omlag 85 mill kr, om lag 0,1 % av totalomsetningen i fylke.

Oppland skiller seg ut ved å ha en overdimensjonert dagligvarehandel, ofte i tettsteder nær store hytteområder.

Utfordringer:

Hvordan bidra til en fortsatt positiv utvikling innenfor industri, transport og bygg og anlegg?

Hvordan utnytte mulighetene innenfor reiselivs- og opplevelsesnæringen?

Hvordan bidra til en styrket handelsnæring?

4. Samferdsel, areal og naturressurser.

4.1. Kollektivtransport og veg.

Oppland, og Nordre Land er sammenlignet med landet, dominert av biltransport. Vi er et skoleskysfylke og et fylke avhengig av personbilen.

Kollektivtransporten er utbygd i byområdene, og i distriktet er kollektivtilbudet stort sett synonymt med skoleskysstilbudet. Ekspressbusstilbudet er kommersielt drevet, og stort sett samordnet med Opplandstrafikk sine ruter.

Siden 2000 har det vært en trafikkvekst i Oppland på ca. 25 %. Reduksjon i antall drepte og hardt skadde i samme periode er 61 %. Nedgangen i antall ulykker totalt sett er stor, særlig i perioden 2008–2013.

Utfordringer:

Hvordan sikre en bedre kollektivtransport i Gjøvikregionen og Nordre Land?

Hvordan sikre en god vegstandard?

4.2. Vernet areal og bygninger og natur og friluftsområder:

Oppland har store naturområder og størst andel vernet areal i landet med sju nasjonalparker i fylket. Vi ligger godt over landsgjennomsnittet når det gjelder tilgang til rekreasjonsareal og trygg tilgang til nærturterreng.

Bygninger:

I Oppland finner en over 600 fredede bygninger og anlegg (av totalt ca. 6 700 i Norge), i tillegg til i overkant av 40 000 bygninger som er oppført før 1900.

Utfordringer:

Hvordan utnytte mulighetene som Langsua nasjonalpark gir kommunen?

4.3. Klimaendringer og klimatilpasning.

Utslippene i Norge var omtrent 5 % høyere i 2013 enn i 1990. Norge har et nasjonalt mål om å redusere utslippene med 30 % innen 2020. Olje- og gassvirksomhet (27 %), industri (22 %) og veitrafikk (19 %) er de tre viktigste utslippskildene som stod for til sammen 68 % av totale klimagassutslipp i 2013.

Vi kan forvente følgende klimaendringene i Norge fram mot slutten av dette århundret (medianverdier):

- Årstemperatur: Økning på ca. 4,5 °C (spenn: 3,3 til 6,4 °C) .
- Årsnedbør: Økning på ca. 18 % (spenn: 7 til 23 %).
- Styrregnepisodene blir kraftigere og vil forekomme hyppigere.
- Regnflommene blir større og kommer oftere.
- Snøsmelteflommene blir færre og mindre.
- I lavtliggende områder vil snøen bli nesten borte i mange år, mens det i høyfjellet kan bli større snømengder i enkelte områder.
- Det blir færre isbreer og de som er igjen har blitt mye mindre.
- Havnivået øker med mellom 15 og 55 cm avhengig av lokalitet.

Det er særlig flomskader som har økt, og med det også årlige utbetalinger av erstatning. Bare i tidsrommet 2011–2014 er det i Oppland utbetalt erstatninger gjennom Norsk naturskadepool og Statens naturskadefond på over kr 878 millioner kroner. I tillegg kommer alle utgifter som kommunene, Statens vegvesen, Jernbaneverket og NVE mfl har hatt i forbindelse med opprydding etter uvær og flommer.

I 2009 (siste år ssb utarbeidet statistikk for klimautslipp på regionalt nivå) utgjorde utslippene fra vegtrafikk og jordbruk ca. 76 % av Opplands totale utslipp. De nasjonale tallene for 2011 viser en økning i utslippene fra jordbruket og en reduksjon i utslippene fra transportsektoren. Over halvparten av utslippene i fylket stammer fra transport (vegtrafikk + mobil forbrenning). Prosessutslipp fra jordbruk og avfallsdeponier er nest største utslippsskilde i Oppland. Storparten av utslippene er knyttet til husdyrhold og gjødselhåndtering. Utslipp av metan og lystgass i Oppland ligger høyt over landsgjennomsnittet, og viser med all tydelighet hvor viktig jordbruksdriften er i fylket.

Utfordringer:

Hvordan kan Nordre Land kommune bli en nullutslippskommune?

4.4. Møteplasser, aktiviteter og deltakelse i lag og foreninger.

73 % i Oppland rapporterer at de besøker/deltar på en eller flere av disse møteplassene: (museum og kunstutstilling, konsert, teater og kino, kirke og bedehus, idrettsarrangement, bibliotek og kafe, ungdomsklubb og/eller andre sosiale møteplasser).

I Nordre Land ligger tilsvarende tall på 70 %.

74 % av befolkningen i Oppland rapporterer at de deltar i en eller flere av disse nevnte aktivitetene: (musikk, sang, teater, menighetsarbeid, friluftsliv, dans, trening/idrett).

I Nordre Land ligger tilsvarende tall på 62 %, lavest i fylket.

Deltakelse i slike aktiviteter og møteplasser viser seg å ha en sammenheng med kjønn (kvinner deltar oftere), de eldre deltar mindre enn de yngre, deltakelsen øker med utdanningsnivå, deltakelsen øker med økt inntektsnivå, de som bor i de største kommunene (20000+), deltar oftere enn de som bor i

små kommuner og de med barn i alderen 7–19 år deltar oftere i aktivitetene enn de som ikke har dette.

42 % av opplendingene rapporterer at de er aktive i en eller flere av disse: Foreninger, politisk arbeid og/eller natur-/friluftsliv-/miljøorganisasjon siste seks måneder). Menn er oftere aktive i organisasjonsvirksomhet enn kvinner, og aktiviteten øker med utdannings- og inntektsnivå., de som bor i de minste kommunene (-4999 innbyggere) er mest aktive.

I Nordre Land er det 38 % som er aktive i lag og foreninger, tredje laveste skår i fylket.

Utfordringer:

Hvordan stimulere flere Nordreendinger til aktiv deltakelse på møteplasser, aktiviteter og i lag og foreninger?

4.5. Tobakksbruk, alkohol og andre rusmidler

I Oppland er det en lavere andel som rapporterer daglig røyking (13 %) og daglig snusing (7 %) enn på landsbasis (hhv. 15 og 9 %). Unge, menn, høyt utdannede og med høy inntekt er overrepresentert med snusbruk, mens lavt utdannede, med lav/middels inntekt i 50–66 års alderen er overrepresentert med røyking. Det er ikke forskjell mellom menn og kvinner for røyking.

I Nordre Land viser statistikken at relativt mange ca. 28 % er røykere, og kommunen ligger på topp i Oppland.

Alkohol er det rusmiddelet som forårsaker mest skader i Norge. Alkoholforbruket i Norge har økt med 40 % de siste 20 årene. Økningen har vært spesielt stor blant kvinner og unge i aldersgruppen 15–20 år, selv om det de siste årene har skjedd en utflating og også tegn til en viss nedgang (jf. Statens institutt for rusmiddelforskning, SIRUS) i forbruket blant ungdom.

Bruken av illegale rusmidler økte gjennom 1990- tallet, toppet seg rundt årtusenskiftet og har siden gått noe tilbake. Norge har et høyt antall overdosedødsfall sammenlignet med mange europeiske land.

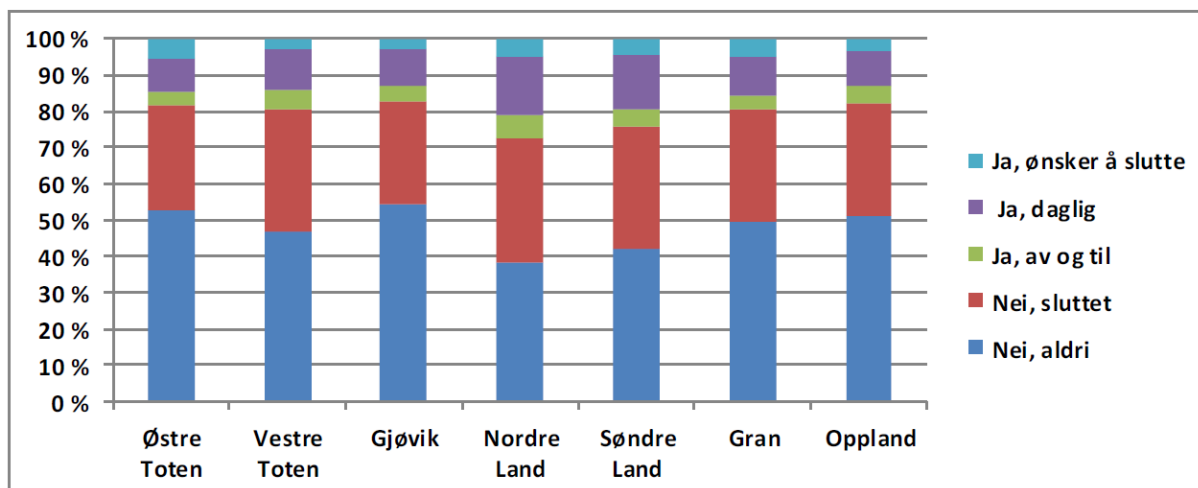
Salget av smertestillende og beroligende midler fra apotek har vært stabilt, mens salget av sovemidler har økt de siste årene. Andel brukere av vanedannende legemidler øker markant med økende alder. Fra 30-årsalderen er det en økende forskjell i bruk mellom kjønnene, der kvinners bruk øker mest.

Etter at automatforbudet kom i 2007, ble omfanget av spilleproblemer kraftig redusert. Med fremveksten av nettbaserte spill og spill på mobile plattformer ser vi at spillerne og spillemønsteret har endret seg. Mange som før spilte på automater spiller nå online via pc, mobiltelefon og nettbrett.

I Fylkesstatistikk 2015 er det et avsnitt om anabole steroider, der følgende fakta er tatt med; 51 % av alle norske ungdommer er misfornøyd med egen kropp (Ungdata, 2014).

Diagram: Røyking i Gjøvikregionen og Gran

Utfordringer:

Hvordan kan kommunen og frivillige krefter bidra til at flere stumper røyken, reduserer alkohol- og medikamentbruk?

Hvordan kan det bidras til at unge menneskers selvbilde kan styrkes?

4.6 Fysisk aktivitet og kosthold

I Oppland rapporterer 49 % om lett fysisk aktivitet tre timer eller mer hver uke. Videre rapporterer 25% i Oppland om hard fysisk aktivitet tre timer eller mer hver uke. Det er hard fysisk aktivitet som nok er «nærmest» forståelsen av «moderat» fysisk aktivitet som gis i Helsedirektoratets anbefaling. Sammenlignet med Helseundersøkelsen i Oppland av 2001 er det en klart høyere andel som rapporterer om hard fysisk aktivitet tre timer eller mer hver uke i 2014. Det er imidlertid forskjeller mellom grupper av de spurte. Nordre Land ligger på omtrent samme snitt som Oppland.

Usunt kosthold gir flest tapte leveår på grunn av tidlig død. På de neste plassene følger røyking, høyt blodtrykk, overvekt og fedme, mangel på fysisk aktivitet, høyt kolesterol, forhøyet blodsukker, alkohol og stoffmisbruk. Komponentene i kostholdet som betyr mest for disse tallene er lavt inntak av frukt, nøtter og frø, høyt saltinntak, lite grønnsaker, lite omega-3 fettsyrer, for mye bearbejdede kjøttprodukter, lite flerumettede fettsyrer og lite fullkorn- og fiberprodukter.

Utfordringer

Hvordan kan vi legge til rette for at flere er i aktivitet, og har et sunnere kosthold?

4.7 Forventet levealder

I 2013 var forventet levealder i Norge 83,6 år for kvinner og 79,7 år for menn. I Oppland ligger vi litt lavere enn landsgjennomsnittet i forventet levealder for begge kjønn. Det er store og vedvarende geografiske forskjeller i levealder. I perioden etter 1960 har sosiale forskjeller i levealder økt, men dette ser nå ut til å stagnere eller snu. Det er likevel store forskjeller i forventet levealder mellom grupper som kun har grunnskole og de som tar videregående eller høyere utdanning. I de siste 20 årene har forskjellen i forventet levealder mellom menn og kvinner blitt mindre. En hovedforklaring på dette er at menn i større grad og tidligere enn kvinner endret livsstilsvaner. Kvinner begynte for eksempel seinere å røyke enn menn, og har derfor hatt en tidsmessig forskyvning i røykerelaterte dødsfall.

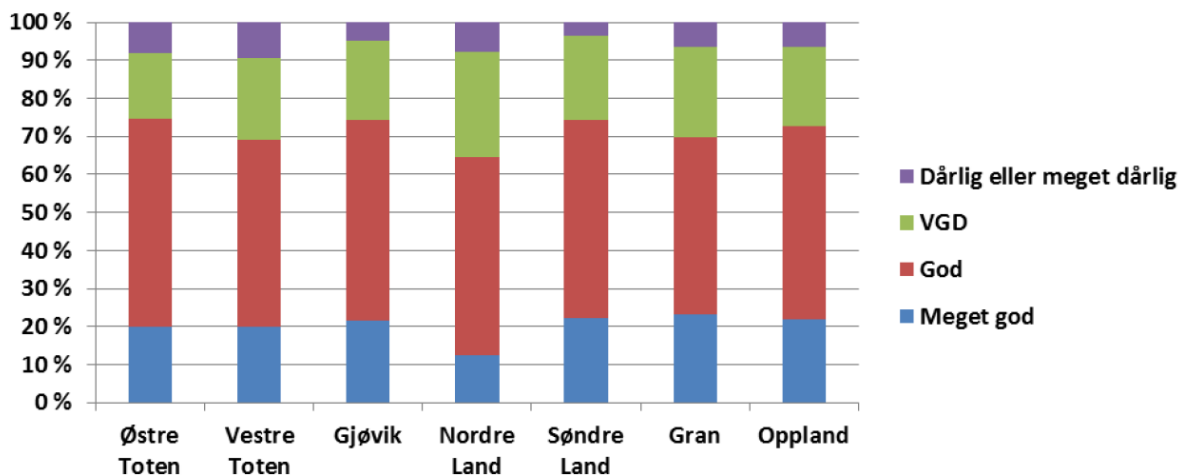
Utfordringer

Hvordan øke levealderen i vårt fylke?

Hvordan sikre høyere utdanning, og utjevning av sosiale forskjeller?

4.8 Livsstilssykdommer

Subjektiv helse kartlegges ved å stille spørsmål man blir bedt om å vurdere sin allmenne helsetilstand og/eller plager. Det subjektive elementet har den utfordring at vurderingen av helse, tannhelse, smerte, plager og sykdom vil variere fra person til person. Egenvurdering av helse er likevel ansett som en viktig helseindikator. Hvordan en person vurderer sin egen helse, gir god informasjon om forbruk av helsetjenester, framtidig sykkelighet og dødelighet. De som vurderer egen helse som god, lever lengre enn de som vurderer den som dårlig. Voksne som vurderer sin egen helse som dårlig, har høyere bruk av helsetjenester enn de som vurderer at helsen er god. Arbeidsledige, både kvinner og menn, rapporterer egen helse som dårligere enn folk som er i arbeid. Utdanningsnivå og helse har sammenheng i form av dødelighet, slik at de med lavest utdanningsnivå har høyest dødelighet (Folkehelse rapporten 2014).

Diabetes er en av de store folkesykdommene, og er forbundet med alvorlige komplikasjoner. Vel 200 000 personer (4 % av befolkningen) anslås å ha diagnosen diabetes. Disse behandles med

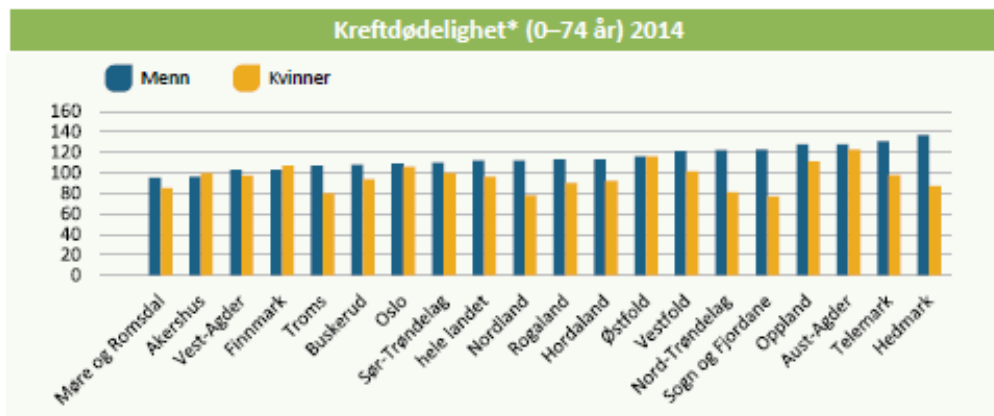
blodsukkersenkende legemidler (165 000) og/eller kost og mosjon. I tillegg kommer et betydelig antall tilfeller av udiagnostisert diabetes.

Luftveisallergi, astma og KOLS (kronisk obstruktiv lungesykdom) er utbredte sykdommer i befolkningen og årsak til betydelig sykkelighet og økonomiske kostnader.

Hjerte- og karsykdommer omfatter blant annet hjerteinfarkt, angina pectoris (hjertekramper) og hjerneslag. Mange lever med hjerte-karsykdom i Norge i dag. Siden slutten av 1980-årene har det vært en sterk nedgang i hjerte-kardødsfall i aldersgruppene under 75 år. Færre nordmenn dør av hjerte- og karsykdommer. Mindre tobakksbruk og bedre kosthold har bidratt til at Norges største dødsårsak er på vei ned. Hjerneslag eller apopleksi er i likhet med hjerteinfarkt og angina pectoris (hjertekrampe) en karsykdom som hvert år rammer et stort antall personer.

Status og utvikling for kreftsykdommer i Norge:

- Flere vil leve med kreft i framtiden. Stabil utvikling i dødelighet.
- 30 000 nye krefttilfeller ble diagnostisert i Norge i 2012 (16 500 menn og 13 500 kvinner).
- Det ventes en ytterligere økning i antall krefttilfeller. Spesielt ventes det en økning i antall tilfeller av føflekkreft.
- 5 800 menn og 5 100 kvinner døde av kreft i 2012.
- Forekomsten av kreft er omtrent 40 % høyere og dødeligheten mer enn 50 % høyere blant menn enn blant kvinner.
- Med dagens kreftforekomst og -dødelighet vil omlag hver tredje nordmann få diagnostisert kreft før de blir 75 år gamle.

Utfordring

Hvordan unngå røyking blant unge og eldre? Øke den fysiske aktiviteten, og hjelpe folk til å bedre sitt eget syn på egen helse. Øke utdanningsnivået i befolkningen.

Kilder:

Oppland Fylkeskommune – Fylkesstatistikk Oppland.

Ung data undersøkelsen.

Folkehelseoversikten for Nordre Land.

Behandling i Formannskapet:

Forslag fra Arnfinn Eng:

Kulturkalenderen opprettholdes som papirutgave til alle husstander i 2017. De som ønsker det, skal også få tilsendt på papir i de påfølgende år. De må i så fall selv melde fra om dette til kommunen. Kunngjøring om at slik melding må gis, skal skje på en tydelig måte i løpet av 2017.

Forslag fra Marit Rønningen:

Endringsforslag til punkt 1: ...vurderes avviklet fra 2018.

Punkt 4 i rådmannens innstilling tas ut.

AVSTEMMING:

I Rådmannens innstilling med endringsforslag fra Marit Rønningen satt opp mot Arnfinn Engs forslag. Rådmannens innstilling med Marit Rønningens endringsforslag vedtatt med 5 mot 2 stemmer.

Innstilling/Vedtak:

1. Kulturkalenderen opprettholdes som papirutgave i 2017, men vurderes avviklet fra 2018.
2. Nettsidenes aktivitetskalender utvikles til å bli mer brukervennlig og innholdsrik i løpet av 2017.
3. Det samarbeides med lag, foreninger, reiselivsnæring og andre for å få en best mulig kalender som kan markedsføre alle arrangementer på ett sted.

Lnr.: 3980/17
Arkivsaksnr.: 17/781
Arkivnøkkel.: 060

Saksbehandler: LSA

Utskrift til:

DIGITAL KULTURKALENDER

Sammendrag:

Rådmannen ser at beslutningen om å legge ned papirutgaven av kulturkalenderen ble tatt litt vel raskt. Vi har i dag et potensiale for å forbedre arrangementskalenderen på våre hjemmesider, for å gjøre den mer brukervennlig, og for å favne mer av kulturlivet enn den gjør i dag. Målet må være å ha en kalender som kan markedsføre alt som skjer i vårt område på ett sted. Den må ha god funksjonalitet og søkemuligheter.

Rådmannen foreslår derfor å videreføre kulturkalenderen på papir ut 2017, mens vi arbeider med å forbedre arrangementskalenderen på nett i samarbeid med andre lokale arrangører. Det tas sikte på å avslutte produksjonen av kulturkalenderen etter desemberutgaven 2017, og overføre ressursene til å videreutvikle kulturtilbudet, til å ha gode nettsider, og til å bidra til at flere kan delta digitalt.

Vedlegg:

Notat fra Tjenesteområdeleder Kultur

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Nordre Land kommune har startet et digitaliseringsprosjekt som har som mål å hente ut gevinster ved bruk av digitalisering både ved kvalitetsmessig heving, og kostnadsmessig besparende tjenesteproduksjon. Innbyggerne skal få flere muligheter for å kommunisere digitalt, og skal få utført flere tjenester på nettet.

Bakgrunnen for oppstart av prosjektet er både de statlige føringene om digitalt førstevalg for innbyggerne og effektiv digitalisering av offentlig sektor. Like viktig er Nordre Land kommunes behov for omstilling som vist i OU- og handlingsplanprosessen i 2016.

Et av forslagene som kom opp i prosjektet var digitalisering av kulturkalenderen. Forslaget må også sees i sammenheng med forslaget om forbedring av kalenderfunksjon «hva skjer» på kommunens hjemmeside, og muligheten for lag og foreninger til å benytte kommunens elektroniske billettsystem til salg av billetter til sine arrangement.

Bakgrunnen for forslaget var både å redusere kostnader, og å øke kvaliteten på informasjonen om kulturtilbudet vi har på hjemmesiden vår i dag. Stadig flere både bruker, og forventer å finne informasjon enkelt og greit på nettet.

Kulturkalenderen blir i dag distribuert til alle husstander i Nordre Land, og til noen i nabokommunene våre. Det trykkes opp 5000 eksemplarer hver måned. Kommunen har siden 1994 sendt ut kalenderen til alle, i alt 268 utgaver. Av våre nabokommuner er det bare Søndre Land som sender ut kulturnytt på papir, annenhver måned til alle husstander. De andre kommunene baserer seg på informasjon på andre kanaler som arrangementskalendre på hjemmesider, facebook og evt. annonsering av enkelte større arrangementer. Etnedal har omtale av sine arrangementer i kyrkjevarden som kommer ut fire ganger pr. år dersom det passer med tidspunkt for utgivelsen. Kulturarrangement i Land/Etnedal regionen blir også omtalt i Land Magasinet som kommer ut fire ganger pr. år.

Kostnaden til trykking og distribusjon av kulturkalenderen er årlig i underkant av kr. 180 000,- pluss mva. Fordelt med ca. kr. 78 000,- til trykking, og kr. 99 000,- til distribusjon. I tillegg kommer porto til forsendelser til enkeltpersoner og organisasjoner på ca. kr. 5 000,-. Arbeidet med å lage den er anslått til 10-14 timer pr. måned. Arbeidet med tilrettelegging av kinoprogram må uansett gjøres, uavhengig av produksjon av kulturkalenderen, og dersom vi slutter å lage kalenderen vil ca. 8-10 timers arbeidstid i måneden kunne spares inn, som tilsvarer en kostnad på ca. kr. 40 000,-

Rådmannen som prosjektansvarlig for digitaliseringsprosjektet og leder i styringsgruppa, besluttet i styringsgruppemøte den 10.01.17, å gå inn for forslaget om å gjøre kulturkalenderen heldigital. Beslutningen ble kommunisert i kulturkalenderen som kom ut i februar.

Formannskapet ble orientert om beslutningen i sitt møte den 25.01.17, og hadde følgende innspill: Innbyggere som ønsker en utskrift av kulturkalenderen/«Hva skjer», kan gå til Kulturkontoret og få dette.

Eldrerådet tok så saken opp på sitt møte den 09.02.17 og ba om at beslutningen om digitalisering av kulturkalenderen kanselleres/trekkes tilbake. Rådet viste også til at denne gruppen (de eldre) kan kreve reservasjonsrett dersom digitaliseringen blir gjennomført, d.v.s at hver enkelt kan kreve at kulturkalenderen fortsatt sendes i papirutgave.

Kommunestyret besluttet så i møte den 21.02.17 å ta saken opp til behandling i april-møtet etter eldrerådets innspill.

Vurdering:

I en situasjon der rammene er knappe og behovene for kommunale tjenester øker, må vi ta noen grep som kan gi oss mer tjenester for de pengene vi bruker. Digitalisering gir oss nye muligheter, også til å forbedre tjenestene våre dersom vi tar de riktige valgene. Stadig flere av våre innbyggere forventer mer tjenester tilgjengelig på nettet. Både bedrifter og statlige etater har utviklet løsninger for mer selvbetjening og bedre informasjonstjenester på nettet. En svært stor andel av befolkningen har tilgang til internett, enten via telefon, nettbrett eller PC. Norge er et av landene med høyest dekning og bruk av internett. Undersøkelser viser at 97 % av alle husstander der det bor noen i aldersgruppen 16-74 år, har

tilgang til internett hjemme, og at 96,1 % av alle i samme aldersgruppe bruker internett minst ukentlig. Den samme undersøkelsen viser at det i aldersgruppen 65-74 år er 82,4% som bruker internett regelmessig, minst en gang pr. uke. Andelen tjenester på nett, og brukere har vokst raskt de siste årene. [http://digital-agenda-data.eu/charts/see-the-evolution-of-an-indicator-and-compare-countries#chart={"indicator-group":"internet-usage","indicator":"i_iuse","breakdown":"IND_TOTAL","unit-measure":"pc_ind","ref-area":\["EU27","NO"\]}](http://digital-agenda-data.eu/charts/see-the-evolution-of-an-indicator-and-compare-countries#chart={)

Eldrerådet sier i sitt vedtak at innbyggere kan kreve reservasjonsrett dersom digitaliseringen blir gjennomført. Rådmannen antar at eldrerådet sikter til retten som alle har til å reservere seg mot å motta digital post. Dette er hjemlet i Forvaltningslovens §15a, og eForvaltningsforskriften § 9. Denne reservasjonsretten omfatter:

- enkeltvedtak
- forhåndsvarsel etter forvaltningsloven § 16
- andre meldinger som har betydning for vedkommendes rettsstilling, for behandling av saken
- meldinger som det av andre grunner er av særlig betydning å sikre at vedkommende mottar

Difi beskriver det nærmere slik på sine sider:

« Dette betyr at dersom innbyggeren reserverer seg, skal vedtak og lignende sendes på papir. Offentlige virksomheter kan fremdeles sende SMS, e-post eller digitale brev med påminnelser om avtaler, varsel om stenging av vann og lignende servicehenvendelser og informasjon, også til de som har reservert seg. Innbygger kan når som helst reservere seg og når som helst oppheve reservasjonen. De som har reservert seg mot å få vedtak og lignende digitalt, kan fortsatt bruke offentlige digitale tjenester som krever innlogging fra ID-porten. Reservasjonen er generell, omfatter alle punktene på listen ovenfor og gjelder for all offentlig virksomhet som reguleres av forvaltningsloven, da reservasjonsretten er hjemlet der.» <https://www.difi.no/fagomrader-og-tjenester/digitalisering-og-samordning/regelverk-digital-kommunikasjon>

Kulturkalenderen må anses som informasjon og service til innbyggere og er ikke regulert av forvaltningslovens bestemmelser. Forskriften hjemler ingen reservasjonsrett mot at kommunen legger ut informasjon bare på sin hjemmeside, framfor å sende det i posten til alle innbyggere, eller til de som måtte kreve det. Etter rådmannens oppfatning gjelder altså ingen reservasjonsrett med hensyn til kulturkalenderen.

Kulturkalenderens styrke er at det er et produkt som folk er vant med, at den har et hendig format, og at den sendes i posten til alle. Ulempen er at dette koster relativt mye, og at den også da sendes til mange som ikke har bruk for den, fordi de søker informasjon andre steder. Arrangører må melde inn arrangementer seinest den 12. i måneden før arrangementet skal finne sted, og for noen blir det da lang tid i forveien. Fordelen er at å bruke kalenderen er en innarbeidet praksis for mange arrangører, og at å ta i bruk et nytt verktøy vil trenge en tilvenning og kanskje noe veiledning i starten.

Fordelen med informasjon på nettet er at den kan oppdateres og endres helt fram til arrangementet finner sted. Vi når også de som ikke er bosatt i Nordre Land, for eksempel hyttefolk i området. Det er åpent for at arrangører selv kan legge inn sine aktiviteter. En kalender på nettet vil også ha mer plass tilgjengelig for å bedre kunne presentere og markedsføre arrangementene, og kan gi god mulighet for å dele på sosiale medier. Vi har svært god facebook-side i Nordre Land kommune som mange er daglige brukere av, og dette vil være en god kanal for å spre informasjon om ulike arrangementer. Ulempen er at ikke alle har tilgang til, kunnskap om eller ønske om å bruke nettet, selv om den andelen blir stadig mindre. Særlig i eldre aldersgrupper er det færre nettbrukere.

En kan selvsagt hevde at å utgi kulturkalenderen på papir ikke hindrer en videreutvikling av nettsidenes arrangementskalender, og at en kan si ja, takk begge deler. Til en viss grad stemmer dette, men da vil vi ikke kunne spare kostnadene heller. Det vil bli dobbelt opp med arbeid. Sannsynligvis vil det være slik at publikum også «venner» seg til å bruke nettet i større grad dersom det er der informasjonen finnes, og at det da blir viktigere å bruke denne kanalen for alle arrangører.

Rådmannen ser at beslutningen om å legge ned papirutgaven av kulturkalenderen ble tatt litt vel raskt. Vi har i dag et potensiale for å forbedre arrangementskalenderen på våre hjemmesider, for å gjøre den mer brukervennlig, og for å favne mer av kulturlivet enn den gjør i dag. Målet må være å ha en kalender som kan markedsføre alt som skjer i vårt område på ett sted. Den må ha god funksjonalitet og søkemuligheter.

Det jobbes med å etablere et utviklingsselskap i Land der et av målene kan være å markedsføre og synliggjøre flere arrangementer og aktiviteter. Hyttenæringen og reiseliv er viktige næringer for oss i Nordre Land, vi har en av Norges beste campingplasser med mange gode arrangementer. Arrangementer og aktiviteter bidrar til å gjøre vårt område mer attraktivt, mye kunne vært gjort med å markedsføre det vi allerede har, enda bedre.

Vi kunne trenge mer tid til å forbedre erstatningen for kulturkalenderen på papir. Lag og foreninger kan ha behov for veiledning for å enkelt kunne ta i bruk en elektronisk kalender.

Kommunen har også et ansvar for å bidra til å øke innbyggernes digitale deltagelse og kompetanse, slås det fast i Stortingsmelding 27, «Digital Agenda for Norge». Kurs og opplæring i nettbruk vil være en oppgave i så henseende. Eldre er en gruppe som kanskje i større grad enn andre har behov for bistand og opplæring, flere ønsker å lære mer. Eldrerådet inviteres med til å utforme et opplegg for å øke den digitale deltagelsen hos eldre. Vi vil satse på å tilby kursing og opplæring av de som ikke er nettbrukere i dag, men som ønsker å lære mer. Servicetorg og bibliotek er arenaer i dag som kan hjelpe de som ikke er nettbrukere til å finne fram til den informasjonen de trenger.

Rådmannen foreslår derfor å videreføre kulturkalenderen på papir ut 2017, mens vi arbeider med å forbedre arrangementskalenderen på nett i samarbeid med andre lokale arrangører. Det tas sikte på å avslutte produksjonen av kulturkalenderen etter desemberutgaven 2017, og overføre ressursene til å videreutvikle kulturtilbudet, til å ha gode nettsider, og til å bidra til at flere kan delta digitalt.

Administrasjonens innstilling:

Rådmannen vil råde Formannskapet til å legge saken fram for kommunestyret med slikt forslag til vedtak:

1. kulturkalenderen opprettholdes som papirutgave i 2017, men avvikles fra 2018.
2. Nettsidenes aktivitetskalender utvikles til å bli mer brukervennlig og innholdsrik i løpet av 2017.
3. Det samarbeides med lag, foreninger, reiselivsnæring og andre for å få en best mulig kalender som kan markedsføre alle arrangementer på ett sted.
4. Budsjettmidlene for 2018 brukt til produksjon av kulturkalenderen beholdes på TO kultur med 100 000,- til å videreutvikle kulturtilbudet, og 80 000,- overføres til sentraladministrasjonen til midler for videreutvikling av nettsider, og kursing for digital deltagelse

NORDRE LAND KOMMUNE, den 29. mars 2017

Jarle Snekkestad
rådmann

Liv Solveig Alfstad

NOTAT

Dato: 6. mars 2017

Fra: TO-leder kultur, Svein Ladehaug

Til: Rådmann, Jarle Snekkestad

Tema: KULTURINFORMASJON I NORDRE LAND

Konklusjon:

For kulturkontoret er det av avgjørende betydning å nå ut til alle, eller så mange av kommunens innbyggere som mulig med kinoprogram og informasjon om andre arrangementer i kommunal regi. I og med at opp mot 10% av kommunens innbyggere ikke har tilgang til digitale medier, gjøres dette pr. i dag best ved å kombinere informasjon på papir med digital informasjon. Ved å informere både via papir og digitalt, nås så godt som alle potensielle brukere av det kommunale kulturtilbudet. På tilsvarende måte når lag og foreninger ut til publikum med informasjon om sine arrangementer. Deler av kostnadene som er forbundet med produksjon, trykking og distribusjon av en kulturkalender på papir, er derfor å betrakte som indirekte støtte til driften av det frivillige kulturlivet i kommunen.

Papirutgaven av kulturkalenderen er pr. i dag viktig for kulturlivet i kommunen, fordi det skaper kontinuerlig og forutsigbar kommunikasjon mellom kommunen, lag og foreninger, eksterne arrangører og publikum. En må forvente at antallet innbyggere som ikke har tilgang til, eller ønsker/klarer å nyttegjøre seg digital informasjon, vil synke i årene som kommer. Ved å ta i bruk stadig nye og bedre digitale informasjonsplattformer, vil den relative nytten av en kulturkalender på papir trolig også synke. På et tidspunkt vil behovet opphøre eller være så lite at en nedleggelse vil være problemfri, men slik er ikke situasjonen i dag. De ca. kr. 182.000,- som benyttes til å spre kulturinformasjon til innbyggerne, er vel anvendte penger. Nordre Land kommune bør inntil videre fortsette med å gi ut kulturinformasjon på papir.

Historikk og status:

Nordre Land kommune ved kulturkontoret har siden november 1994 fulldistribuert en månedlig kulturkalender til kommunens husstander. Utgangspunktet var flere henvendelser fra kommunens innbyggere og lag/foreninger, som etterspurte en samlet oversikt over kulturtilbudet i kommunen. Avgjørelsen om å gi ut kulturkalenderen ble tatt administrativt av kulturkontoret i samråd med rådmannen. Hvis en tar med de utgavene som ble presentert i Landsavisa fra mars 1999 til juni 2000, har kulturkontoret, inkludert årets marsutgave, gitt ut 268 kulturkalendere med til sammen godt over 2000 sider.

Innholdet var til og begynne med hovedsakelig kinoprogram, men allerede fra starten ble lag og foreninger invitert til gratis å annonsere sine små og store arrangementer i kulturkalenderen. De første utgavene var på 4 sider i A5-format. Bortsett fra mars 1996, da kulturkalenderen ved feil fra trykkeriet kom i A4 (noe som ble særs dårlig mottatt), har formatet vært uendret. Sidetallet ble ganske raskt utvidet til 8, og i senere tid stadig oftere til 12 sider. Kulturkalenderen kom i svart hvitt fram til og med august 2012, etter den tid i fullfarge. Utgangspunktet for kulturkalenderen har uten unntak blitt laget på kulturkontoret. De 12 første utgavene av Odd Inge Sanden, fra og med november 1995 av undertegnede.

Tidvis har andre kommunale avdelinger brukt kulturkalenderen som informasjonskanal, både gjennom enkeltannonser, hele sider og en sjelden gang «vedlegg» på opp til 4 sider.

De første utgavene ble produsert lokalt på enkelt vis. Deretter ble kulturkalenderen trykket av Stokke Trykk i flere år, før Land Trykkeri overtok. Med unntak av et par år, da kalenderen ble distribuert av Oppland Distribusjon, har Posten – senere Bring – stått for distribusjonen ut til innbyggeren. P.g.a. ruteinndelingen til Bring ble opplaget økt fra 3600 til over 5000 i 2015, noe som betyr at også en del innbyggere i tilstøtende kommuner nå mottar kulturkalenderen.

Kulturkalenderen på papir har stort sett hele tiden også blitt distribuert i noen få eksemplarer til våre nabokommuner, samt skoler og bedrifter m.fl. i Nordre Land. Noen ganske få enkeltpersoner andre steder i landet, hovedsakelig utflyttede landinger, får også, etter forespørsel, kulturkalenderen tilsendt.

Etter oppdateringen av kommunes nettsider i 2007 har kinosiden inneholdt linker til filmomtaler på filmweb. Denne siden har totalt hatt i overkant av 138000 klikk, dvs. ca. 13800 klikk pr. år. Siden har daglig mellom 30 og 70 klikk. Et antatt gjennomsnitt på 50 pr. dag, gir ca. 1500 klikk pr. måned. Siden med kulturkalenderen i PDF-format har til sammenligning fra i underkant av 200 til ca. 500 klikk pr. måned. Undersiden «Hva skjer?» har fra 2007 hatt ca. 29000 klikk, men funksjonen har til nå ikke vært mye brukt – hverken av brukerne eller kommunen.

I februar 2010 ble kommunikasjonen mellom utgiver og trykkeri forenklet ved at originalen ble konvertert til en PDF-fil og oversendt trykkeriet via e-post. Omtrent samtidig ble kulturkalenderen i sin helhet lagt ut på kommunens hjemmeside – fritt tilgjengelig for alle – både til å lese og evt. utskrift.

Sentrum kino har hatt egen facebookside siden januar 2011. Enkeltarrangementer blir tidvis markedsført via kommunens fellesside på facebook.

I januar 2016 ble det elektroniske billettsystemet eBillett tatt i bruk for kinoforestillinger, men fortsatt blir de fleste kinobilletter kjøpt i billettluke. Høsten 2016 ble eBillett også tatt i bruk for kulturarrangementer. Her viser det seg at publikum i stor grad bruker eBillett hvis det sprer seg en oppfatning om at arrangementet kan bli utsolgt. Det betyr at publikum i stor grad er klar over at muligheten til forhåndskjøp av billetter er til stede, men at de ikke nødvendigvis benytter muligheten (hvis de da ikke frykter at arrangementet blir utsolgt).

Med priser pr. mars 2017 vil trykking og distribusjon av papirutgaven av kulturkalenderen koste ca. kr. 182.000,- (eks. mva.) inneværende år. I tillegg kommer arbeidet internt på kulturkontoret, som i effektiv arbeidstid ligger et sted mellom 10 og 14 timer pr. måned. Inkludert i denne tiden

ligger programmeringen av kinoen, som må gjøres uavhengig av hvordan programmet presenteres for innbyggerne, og som anslagsvis tar 3 - 4 timer pr. måned.

Etter drøftinger i digitaliseringsutvalget i januar 2017 besluttet rådmannen, mot kulturkontorets anbefaling, å legge ned papirutgaven av kulturkalenderen. Dette ble senere bekreftet via rådmannens orientering i formannskapet. Eldrerådet reagerte negativt på beslutningen og fattet vedtak om at «beslutningen om digitalisering av kulturkalenderen kanselleres/trekkes tilbake». Vedtaket ble referert i kommunestyret 21. februar. Der ble det besluttet at digitaliseringen av kulturkalenderen legges fram som sak i kommunestyret 25. april.

Papirbasert eller digital informasjon?

Den åpenbare fordelen med en kulturkalender på papir er at innholdet er tilgjengelig for så godt som alle kommunens innbyggere – også de som ikke har tilgang til digitale medier. Dessuten er den er fysisk til stede – og det selv om strømmen skulle gå... Brukeren kan holde den i hånden, henge den opp eller oppbevare den på bestemt sted. For mange har dette en verdi i seg selv.

De like åpenbare ulempene er produksjonstiden, og at papirutgaven ikke er dynamisk, men endelig. D.v.s. at det er vanskelig å rette opp eventuell feil og/eller nå alle med korrigerte opplysninger om f.eks. avlysninger eller endringer vedr. tidspunkt og innhold.

Opp gjennom årene har produksjon og utgivelse av kulturinformasjon på papir blitt kontinuerlig evaluert internt på kultur. Etter hvert som internett overtok mye av informasjonsflyten, har det gjentagende ganger i løpet av de siste årene blitt vurdert om papirutgaven av kulturkalenderen kunne eller burde legges ned. Ut i fra ubekreftede opplysninger kan det være opp mot 10% av kommunens innbyggere som ikke har tilgang til nett/mobil. Det er i så fall nesten 700 enkeltmennesker! I tillegg kommer alle de som har tilgang i teorien, men som ikke mestrer teknologien eller ikke ønsker å benytte den. Hensynet til denne delen av innbyggerne tilsier at kommunal informasjon fortsatt bør utgis på papir og distribuere ut til brukeren. Konklusjonen fram til nå har derfor vært at det er minst 10 for tidlig å legge ned papirutgaven av kulturkalenderen.

Det er viktig å presisere at for TO-kultur er det isolert sett ikke viktig å gi ut informasjon på papir, men det er helt avgjørende å benytte effektive informasjonskanaler for å nå ut til flest mulig av kommunens innbyggere. Derfor informeres det nå både på papir og digitalt. Selv om nettbasert informasjon uten tvil blir viktigere og viktigere, er det fortsatt slik at kulturkontoret mottar svært positive tilbakemeldinger på papirutgaven av kulturkalenderen. Dersom kulturkalenderen ev en eller annerledes grunn ikke dukker opp i postkassa, er det relativt mange som tar seg bryet med å respondere. Når det ble kjent at papirutgaven skulle legges ned, var reaksjonen fra innbyggerne klar. Kulturkontoret har mottatt en rekke negative reaksjoner både muntlig, pr. telefon og på e-post. 3 personer har skrevet leserinnlegg i Oppland Arbeiderblad. Nedleggelsen ble også redaksjonelt omtalt i OA til støtte for papirutgaven av kulturkalenderen. Ingen har uttrykt seg positivt til den foreslåtte nedleggelsen.

Om dette betyr at «alle kommunens innbyggere» ønsker kulturinformasjon på papir, er likevel usikkert. Av en befolkning på over 6700, er det tross alt relativt få som sier sin mening i det offentlige rom.

At kulturkalenderen brukes er det liten tvil om, men omfanget er det vanskelig å si noe om. Ingen vet hvor mange av de 5000 eksemplarene som månedlig trykkes som ikke leses, en del går trolig rett i søpla, mens det er sannsynlig at enda flere blir bladd i eller skummet igjennom for så å bli liggende ubrukt. Til tross for disse litt dystre antagelsene er det likevel slik at tilfanget av stoff er stort. Arrangører av store og små arrangementer ser fortsatt i stor grad ut til å benytte kulturkalenderen til sin annonsering. Tilfanget av stoff har økt opp gjennom årene, i hvert fall fra til og med 2015. Det føres ingen statistikk, så dette er en oppfatning basert på erfaring.

Selv om kulturkalenderen primært lages for å være en publikasjon på papir, ment for fysisk distribusjon til brukeren, er den også tilgjengelig digitalt i PDF-format via kommunens nettsider. For å begrense dobbeltarbeid har kulturkontoret fram til februar/mars 2017 ikke benyttet funksjonen «Hva skjer?» på kommunens nettside fullt ut. Kinoforestillingene har blitt lagt ut, samt en del andre arrangementer som ikke nødvendigvis er kategorisert som kulturarrangementer. Da beslutningen om å legge ned papirutgaven ble kjent, ble «Hva skjer?» døpt om til «Kulturkalender med kinoprogram». Meningen var å fjerne den nettsiden der kulturkalenderen i PDF-format til nå har blitt lagt ut. I kulturkalenderen for mars oppfordres brukerne til å ta i bruk den digitale kulturkalenderen ved selv å legge ut sine arrangementer. De som evt. ikke kan eller ønsker å gjøre dette selv, tilbys hjelp. For å få en pekepinn om hvordan den digitale kalenderen vil fungere hvis all informasjon legges ut der, ble alt stoff mottatt til marsutgaven lagt inn i den digitale kalenderen av kulturkontoret.

Da rådmannen orienterte formannskapet om nedleggelsen, ble det bestemt at de som ønsker det kan hente en utskrift fra den digitale kalenderen på kulturkontoret eller i sentrumsservice. Dersom mange velger denne løsningen, vil det bety både merarbeid og utgifter. Slik den digitale kalenderen er bygd opp i dag, er en utskrift heller ikke noe fullgodt alternativ. Lista inneholder bare «overskriftene» og mangler detaljer om arrangementene. Digitalt fungerer dette greit fordi en kan klikke på arrangementet og få opp detaljene. Selv om lista er laget for å kunne skrives ut, er den m.a.o. lite hensiktsmessig på papir.

Produksjon, trykking og distribusjon av kulturkalenderne tar normalt 16 – 18 dager. For at kalenderen for neste måned skal ligge i postkassene den siste dagen i måneden før, er fristen for innlevering av stoff satt til den 12. i hver måned. For arrangører av arrangementer helt i slutten av en måned betyr det at detaljene må være på plass mer enn 45 dager før arrangementet går av stabelen. Det kan synes som uforholdsmessig lag tid og for en del arrangører oppfattes nok dette som en ulempe. Det er likevel grunn til å minne om at det ofte er en fordel å være tidlig ute med informasjon om et arrangement – både for arrangøren, som får en mindre stressende inngang til sitt arrangement, og ikke minst for publikum, som lettere kan planlegge sine kulturaktiviteter.

Det er et paradoks at den første virkelig store feilinformasjonen i kulturkalenderens historie kom i mars 2017. Der står det at kulturkalenderen digitaliseres og at dette er siste utgaven som kommer på papir. Dette skjer fordi beslutningen om å ta digitaliseringen av kulturkalenderen opp som sak i kommunestyret i april, ble tatt etter at marsutgaven var sendt til trykking – noe som igjen førte til at kulturkalenderen også vil bli gitt ut på papir i april og mai. Dette viser kanskje papirutgavens svakhet (som beskrevet ovenfor), men også at beslutningsprosessen som ligger bak forslaget om nedleggelse ikke var den beste.

Mellom dagens papirutgave som fulldistribueres og full digitalisering, går det an å tenke seg flere alternative «mellomløsninger». Felles for dem er at de trolig vil bli både relativt

arbeidskrevende å administrere og kostbare (i forhold til nytteverdien). F.eks. vil en «abonnementsordning» der innbyggeren aktivt må be om å få kalenderen tilsendt, trolig medføre vesentlig mer arbeid enn i dag. Dessuten må kalenderen i så fall fortsatt produseres, trykkes og distribueres. Selv om opplaget blir langt lavere, vil innsparingen bli forholdsvis mye mindre, bl.a. fordi utsendelsen vil måtte foregå som adressert post.

TO-leder kultur er av den oppfatning at det er prinsipielt vanskelig å forsvare at kommunen med viten og vilje i noen tilfeller velger å utgi kommunal informasjon kun gjennom kanaler man vet at ikke alle har tilgang til. Dette gjelder ikke bare kulturinformasjon, men all kommunal informasjon, og i særdeleshet informasjon som for noen, og i en gitt situasjon, kan vise seg å være livsviktig. Sett i en slik sammenheng kan kulturinformasjon ved første øyekast synes å være mindre viktig, men i et årelangt perspektiv er også det å holde seg orientert om hva som skjer i kulturlivet en trivselsfaktor som ikke må undervurderes. Dette gjelder kanskje i særdeleshet innbyggere som p.g.a. alder eller andre forhold er mye alene og ikke like aktivt deltagende i kultur- og samfunnslivet som det store flertall. Kan Nordre Land kommune være bekjent av å gjøre denne gruppen innbyggere til annenrangs borgere?

Behandling i Formannskapet:

Innstilling/Vedtak:

Formannskapet anbefaler Kommunestyret å fatte slikt vedtak;

1. Motorferdselloven:

§ 4 Tillatelser med hjemmel direkte i loven.

Bestemmelsen delegeres til Rådmann.

§ 4a Forskrift om bruk av motorkjøretøy i utmark og islagte vassdrag.

Forskrift om bruk av motorkjøretøy i utmark og islagte vassdrag § 6 delegeres til Utvalg for landbruk, miljø og teknisk (LMT). De øvrige bestemmelsene i Forskrift om bruk av motorkjøretøy i utmark og islagte vassdrag delegeres til Rådmannen.

§ 5 Generelle tillatelser etter vedtak.

Ligger til Kommunestyret.

§ 6 Tillatelser etter søknad

Bestemmelsen delegeres til Utvalg for landbruk, miljø og teknisk (LMT).

2. Lakse- og innlandsfiskeoven:

§ 7 Regulering av utbygging og annen virksomhet

Bestemmelsen delegeres til Formannskapet

§ 23 Fiske på kommunal grunn

Bestemmelsen delegeres til Rådmannen.

§ 25 Organisering av fiskeforvaltningen i vassdrag

Bestemmelsen delegeres til Utvalg for landbruk, miljø og teknisk (LMT).

§ 25a Driftsplanlegging

Bestemmelsen delegeres til Utvalg for landbruk, miljø og teknisk (LMT).

§ 27 Pålegg om salg av fiskekort

Bestemmelsen delegeres til Rådmannen.

§ 28 Pålegg om fiskekulturtiltak

Bestemmelsen delegeres til Rådmannen.

§30 Fiskeravgift

Bestemmelsen fjernes fra det elektroniske delegeringsreglementet.

§ 31 Tvist om grenser m.m.

Bestemmelsen fjernes fra det elektroniske delegeringsreglementet.

§ 36 Fiske i friløpet, tilstopping

Bestemmelsen delegeres til Rådmannen.

§ 42 Kontroll, oppsyn og overvåking

Bestemmelsen delegeres til Rådmannen.

§47 Utkasting og administrativ inndragning

Bestemmelsen fjernes fra det elektroniske delegeringsreglementet.

Lnr.: 3860/17
Arkivsaksnr.: 17/148
Arkivnøkkel.: 033

Saksbehandler: MSH

Utskrift til: Sekretariatet

DELEGERING AV MOTORFERDSELLOVEN OG LAKSE- OG INNLANDSFISKLOVEN I NORDRE LAND

Sammendrag:

I kommunestyret den 21.02.17 sak 13/17 stilte Nordre Land SV spørsmål vedrørende delegering av motorferdselloven og lakse- og innlandsfiskeloven. Bestemmelsene i disse lovene er delegert til Rådmannen. Nordre Land SV stilte spørsmål om disse bør delegeres til Hovedutvalg for Landbruk, Miljø og Teknisk.

Det er foretatt konkrete vurderinger av de enkelte reglene i de to aktuelle lovene. Rådmannen innstiller på at Forskrift om bruk av motorkjøretøy i utmark og islagte vassdrag § 6, Motorferdselloven § 6 *tillatelser etter søknad*, Lakse- og innlandsfiskeloven § 25 *Organisering av fiskeforvaltningen i vassdrag* og § 25 a. *Driftsplanlegging*, delegeres til Hovedutvalg for Landbruk, Miljø og Teknisk.

Vedlegg:

Forskrift om motorferdsel, Nordre Land kommune, Oppland av 23.11.1993.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag (motorferdselloven)
Lov om laksefisk og innlandsfisk mv.(lakse- og innlandsfiskeloven)
Nytt politisk delegeringsreglement for Nordre Land kommune

Saksopplysninger:

I Kommunestyret den 21.02.17 sak 13/17 ble det nye politiske delegeringsreglementet vedtatt. I møte stilte Nordre Land SV spørsmål vedrørende delegeringene av bestemmelsene i motorferdselloven og lakse- og innlandsfiskeloven til Rådmannen. Denne informasjonen hadde falt ut av innstillingen i saken, og det ble derfor besluttet at disse punktene skal tas opp igjen på kommunestyrets møte 25.april 2017.

1. Motorferdselloven

Formålet med denne lov er ut fra et samfunnsmessig helhetssyn å regulere motorferdselen i utmark og vassdrag med sikte på å verne om naturmiljøet og fremme trivselen.

Fire bestemmelser i Motorferdselloven er lagt inn i det elektroniske delegeringsreglementet:

§ 4 Tillatelser med hjemmel direkte i loven

§ 4a Forskrift om bruk av motorkjøretøy i utmark og islagte vassdrag

§ 5 Generelle tillatelser etter vedtak.

§ 6 Tillatelser etter søknad

2. Lakse- og innlandsfiskeleven

Lovens formål er å sikre at naturlige bestander av anadrome laksefisk*, innlandsfisk og deres leveområder samt andre ferskvannsorganismer forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og slik at naturens mangfold og produktivitet bevares. Innenfor disse rammer skal loven gi grunnlag for utvikling av bestandene med sikte på økt avkastning, til beste for rettighetshavere og fritidsfiskere.

*Anadrom laksefisk: ferskvannsfisk som regelmessig vandrer til havet på næringsøk, og tilbake til ferskvann for gyting.

Tolv bestemmelser i Lakse- og innlandsfiskeleven er lagt inn i det elektroniske delegeringsreglementet:

- § 7 Regulering av utbygging og annen virksomhet
- § 7a Nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder
- § 23 Fiske på kommunal grunn
- § 25 Organisering av fiskeforvaltningen i vassdrag
- § 25a Driftsplanlegging
- § 27 Pålegg om salg av fiskekort
- § 28 Pålegg om fiskekulturtiltak
- §30 Fiskeravgift
- § 31 Tvist om grenser m.m.
- § 36 Fiske i friløpet, tilstopping
- § 42 Kontroll, oppsyn og overvåking
- §47 Utkasting og administrativ inndragning

§ 7a Nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder er ikke delegert i det elektroniske delegeringsreglement, da bestemmelsen ikke er aktuell for Nordre Land kommune. Det er kun regler som er aktuelle for kommunen som skal legges inn i verktøyet.

Vurdering:

Rådmannen har anbefalt endringer i det politiske delegeringsreglementet. Saker av prinsipiell karakter og saker som krever en skjønsmessig avgjørelse legges frem til politisk behandling. Saker som ikke er prinsipielle og ikke krever en skjønsmessig vurdering delegeres til Rådmannen.

1. Motorferdselloven

Det er fire bestemmelser i Motorferdselloven som er lagt inn i det elektroniske delegeringsreglementet:

§ 4 Tillatelser med hjemmel direkte i loven

Paragrafen er regelstyrt. Bestemmelsen er delegert til Rådmannen, og vurderes til at den bør være delegert til Rådmannen

§ 4a Forskrift om bruk av motorkjøretøy i utmark og islagte vassdrag

Bestemmelsen er hjemmel for en rekke forskriftsbestemmelser som gir delegeringsadgang. Se forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag §§ 5, 5a, 5b, 6 og 7. Alle disse med unntak av § 6 kan delegeres.

Forslag til delegering/endring: Bestemmelsen er delegert til Rådmannen. Vurderes til at § 6 legges til Utvalg for landbruk, miljø og teknisk (LMT). Rådmannen får delegert de øvrige bestemmelsene. Dette samsvarer også med tidligere praksis.

§ 5 Generelle tillatelser etter vedtak

Kun § 5 tredje ledd kan delegeres, og dette gjelder for Finnmark og Nord Troms, og er derfor ikke aktuelt for Nordre Land kommune.

Bestemmelsen ligger til Kommunestyret.

§ 6 Tillatelser etter søknad

Bestemmelsen omhandler tillatelse til bruk av motorfartøy eller luftfartøy som ligger utenfor hjemmel i loven. Har vært behandlet i LMT tidligere etter forskrift om motorferdsel Nordre Land.

Forslag til delegering/endring: Bestemmelsen er delegert til Rådmannen. Vurderes til at den legges til Utvalg for landbruk, miljø og teknisk (LMT).

2. Lakse- og innlandsfiske_loven

Lovens formål er å sikre at naturlige bestander av anadrome laksefisk, innlandsfisk og deres leveområder samt andre ferskvannsorganismer forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og slik at naturens mangfold og produktivitet bevares. Innenfor disse rammer skal loven gi grunnlag for utvikling av bestandene med sikte på økt avkastning, til beste for rettighetshavere og fritidsfiskere.

§ 7 Regulering av utbygging og annen virksomhet, er lagt til Formannskapet, mens de resterende bestemmelsene som kan delegeres i loven er delegert til Rådmannen. Tre av bestemmelsene er ikke aktuelle for Nordre Land kommune, og foreslås fjernet fra det elektroniske delegeringsreglementet.

Bestemmelsene i loven omhandler hovedsakelig saker av administrativ art, og bør derfor delegeres til Rådmannen.

De sakene som er av politisk prinsipiell karakter, vil bli lagt frem til politisk behandling, primært til Utvalg for landbruk, miljø og teknisk

§ 7 Regulering av utbygging og annen virksomhet

Forslag til delegering/endring: Bestemmelsen er delegert til Formannskapet, og vurderes til at den bør være delegert til Formannskapet.

§ 23 Fiske på kommunal grunn

Utløser typisk administrative oppgaver.

Forslag til delegering/endring: Bestemmelsen er delegert til Rådmannen, og vurderes til at den bør være delegert til Rådmannen

§ 25 Organisering av fiskeforvaltningen i vassdrag

Bestemmelsen utløser normalt administrative oppgaver knyttet til forvaltning. I tillegg mottar Nordre Land kommune årlig økonomiske midler fra Oppland Energi til forvaltning av fiskeressurser. For å ha lik praksis for fordeling av fiske- og viltmidler, bør fordelingen av disse midlene skje i Utvalg for landbruk, miljø og teknisk (LMT).

Forslag til delegering/endring: Bestemmelsen er delegert til Rådmannen, men vurderes til at den bør være delegert til Utvalg for landbruk, miljø og teknisk (LMT).

§ 25a Driftsplanlegging

Bestemmelsen omhandler plikten til å utarbeide driftsplan og innholdet i den. I kommunestyret den 21.02.17 ble det vedtatt at delegeringer vedrørende driftsplaner og fondstildelinger som tidligere lå til Utvalget for vilt- og fiskeforvaltning skulle legges under Hovedutvalget for landbruk, miljø og teknisk.

Forslag til delegering/endring: Bestemmelsen er delegert til Rådmannen, men vurderes til at den bør være delegert til Utvalg for landbruk, miljø og teknisk (LMT).

§ 27 Pålegg om salg av fiskekort

Utløser forvaltningsoppgaver.

Forslag til delegering/endring: Bestemmelsen er delegert til Rådmannen, og vurderes til at den bør være delegert til Rådmannen

§ 28 Pålegg om fiskekulturtiltak

Utløser forvaltningsoppgaver.

Forslag til delegering/endring: Bestemmelsen er delegert til Rådmannen, og vurderes til at den bør være delegert til Rådmannen

§30 Fiskeavgift

Bestemmelsen omhandler avgift for å fiske anadrome laksefisk, noe ikke Nordre Land kommune har.

Forslag til delegering/endring: Bestemmelsen fjernes fra det elektroniske delegeringsreglementet.

§ 31 Tvist om grenser m.m.

Avgjørelsesmyndigheten i denne bestemmelsen er lagt til Klima- og miljødepartementet.

Forslag til delegering/endring: Bestemmelsen fjernes fra det elektroniske delegeringsreglementet.

§ 36 Fiske i friløpet, tilstopping

Regelstyrt forvaltningsoppgave.

Forslag til delegering/endring: Bestemmelsen er delegert til Rådmannen, og vurderes til at den bør være delegert til Rådmannen

§ 42 Kontroll, oppsyn og overvåking

Regelstyrt forvaltningsoppgave.

Forslag til delegering/endring: Bestemmelsen er delegert til Rådmannen, og vurderes til at den bør være delegert til Rådmannen.

§47 Utkasting og administrativ inndragning

Avgjørelsesmyndigheten i denne paragrafen er lagt til Klima- og miljødepartementet.

Forslag til delegering/endring: Bestemmelsen fjernes fra det elektroniske delegeringsreglementet.

Administrasjonens innstilling:

Rådmannen vil råde Formannskapet til å legge saken frem for Kommunestyret med slikt forslag til vedtak;

1. Motorferdselloven:

§ 4 Tillatelser med hjemmel direkte i loven.

Bestemmelsen delegeres til Rådmann.

§ 4a Forskrift om bruk av motorkjøretøy i utmark og islagte vassdrag.

Forskrift om bruk av motorkjøretøy i utmark og islagte vassdrag § 6 delegeres til Utvalg for landbruk, miljø og teknisk (LMT). De øvrige bestemmelsene i Forskrift om bruk av motorkjøretøy i utmark og islagte vassdrag delegeres til Rådmannen.

§ 5 Generelle tillatelser etter vedtak.

Ligger til Kommunestyret.

§ 6 Tillatelser etter søknad

Bestemmelsen delegeres til Utvalg for landbruk, miljø og teknisk (LMT).

2. Lakse- og innlandsfiskeloven:

§ 7 Regulering av utbygging og annen virksomhet

Bestemmelsen delegeres til Formannskapet

§ 23 Fiske på kommunal grunn

Bestemmelsen delegeres til Rådmannen.

§ 25 Organisering av fiskeforvaltningen i vassdrag

Bestemmelsen delegeres til Utvalg for landbruk, miljø og teknisk (LMT).

§ 25a Driftsplanlegging

Bestemmelsen delegeres til Utvalg for landbruk, miljø og teknisk (LMT).

§ 27 Pålegg om salg av fiskekort

Bestemmelsen delegeres til Rådmannen.

§ 28 Pålegg om fiskekulturtiltak

Bestemmelsen delegeres til Rådmannen.

§30 Fiskeravgift

Bestemmelsen fjernes fra det elektroniske delegeringsreglementet.

§ 31 Tvist om grenser m.m.

Bestemmelsen fjernes fra det elektroniske delegeringsreglementet.

§ 36 Fiske i friløpet, tilstopping

Bestemmelsen delegeres til Rådmannen.

§ 42 Kontroll, oppsyn og overvåking

Bestemmelsen delegeres til Rådmannen.

§47 Utkasting og administrativ inndragning

Bestemmelsen fjernes fra det elektroniske delegeringsreglementet.

NORDRE LAND KOMMUNE, den 27. mars 2017

Jarle Snekkestad
rådmann

Rigmor F. Rosenberg

Forskrift om motorferdsel, Nordre Land kommune, Oppland.

Dato	FOR-1993-08-31-964
Publisert	Avd II 1993 Nr. 9
Ikrafttredelse	23.11.1993
Sist endret	
Endrer	FOR-1981-05-29
Gjelder for	Nordre Land kommune, Oppland.
Hjemmel	LOV-1977-06-10-82-§4
Kunngjort	
Korttittel	Forskrift om motorferdsel, Nordre Land

Kapitteloversikt:

1. Motorferdsel i vann og vassdrag.
2. Ikrafttredelse.

Fastsatt av Nordre Land kommunestyre 31. august 1993 med hjemmel i lov av 10. juni 1977 nr. 82 om motorferdsel i utmark og vassdrag.

1. Motorferdsel i vann og vassdrag.

A. Generelt.

Med hjemmel i lovens § 4 siste ledd er bruk av motorfartøy i vann og vassdrag forbudt i Nordre Land uavhengig av innsjøen eller vassdragets størrelse.

Unntatt fra dette er:

1. Bruk av registrert småbåt med påhengsmotor inntil 6 hk i forbindelse med fiskerettighetshavers garnfiske i Akksjøen, Synnfjorden og den del av Dokkfløy som ligger i Nordre Land.

(Båtene skal ha påført registreringsnr. i henhold til forskrift om registrering av småbåter).

2. Bruk av motorfartøy på Randsfjorden, med de begrensninger som går fram av pkt. 1.B. i denne forskrift.
3. Nødvendig transport i forbindelse med offentlig forskning og oppsynsvirksomhet.

B. Felles bestemmelser for Randsfjorden i Jevnaker,

Gran, Søndre Land og Nordre Land kommuner.

- 1.0. Med Randsfjorden menes i denne sammenheng området fra Randsfjorden bru i syd, til en linje trukket fra Ertnesodden (Lands Sag) til Mikkelstuen i nord.
- 2.0. Fartsgrenser: 5 - fem - knop er største tillatte hastighet innenfor en avstand av 100 m fra land, båthavner, brygger o.l. på Randsfjorden.
- 3.0. Forbud mot motorisert ferdsel: Hvor offentlig badeplass/friområde er merket med merkebøyer, er motorisert ferdsel innenfor disse merkebøyene forbudt.

Merkebøyene og deres plassering skal tilfredsstillende krav som er angitt i Sjøfartsdirektoratets forskrifter av 23. mai 1968 om fartsgrenser for motorfartøyer m.v. ved badeområder og om oppmerking av badeplasser, § 2, jfr. § 3b.

- 4.0. Motorferdsel med husbåt er ikke tillatt.
- 5.0. Bruk av luftfartøy på vann og is er ikke tillatt utover det som er hjemlet direkte i lov om motorferdsel i utmark og vassdrag og generelle tillatelser som den enkelte kommune har bestemt i medhold av § 5 i denne loven.
- 6.0. Dokkadeltaet naturreservat:

For området nord for en linje trukket fra Ertnesodden til Mikkelstuen (se pkt. 1) til elvedelet mellom østre og vestre hovedelv ved Storsanden gjelder følgende regler:

- 6.1. Fartsgrenser:

For hele området er 5 - fem - knop største tillatte hastighet.

- 6.2. Forbud mot motorferdsel:

I tiden 15. mars til 1. juni er motorferdsel generelt forbudt i deltaet, med unntak av merket båtled til båtplass ved Våten, vestre hovedelv til båtplass ved Tørristuen og østre hovedelv til Skøyen. (Med deltaet menes farbart vassdrag mellom øyene i elva og nord i Randsfjorden og en avstand fra disse på 100 m ut i fjorden).

- 6.3. Forøvrig gjelder de samme regler som for Randsfjorden (jfr. pkt. 4 og 5).

2. Ikrafttredelse.

Denne forskrift trer istedet for forskrift vedtatt av Nordre Land kommunestyre den 29. juni 1981 og trer i kraft fra kunngjøring i Norsk Lovtidend.

Behandling i Formannskapet:

Forslag fra Marit Rønningen:

Rådmannens innstilling punkt 1 beholdes.

Rådmannens innstilling punkt 2 og 3 strykes.

Rådmannens innstilling pkt. 4 blir nytt punkt 2

Nytt punkt 5: Kjøpet finansieres med låneopptak.

AVSTEMMING:

I Rådmannens innstilling satt opp mot Marit Rønningens forslag. Marit Rønningens forslag enstemmig vedtatt.

Innstilling/Vedtak:

1. Nordre Land kommune erverver inntil 6 daa skoggrunn av gnr. 116, bnr. 1 for opparbeidelse av veg og parkeringsplasser til Vølstad kirke. Selger er Johan Wien.
2. Rådmann gis fullmakt til å framforhandle avtale med nabo til Vølstad om eventuelt framtidig bruk av ny veg og et engangsbeløp til delvis dekning av opparbeidelsen.
3. Kjøpet finansieres med låneopptak.

Lnr.: 2012/17
Arkivsaksnr.: 17/300
Arkivnøkkel.: Q00

Saksbehandler: AKH

Unntatt offentlig ofl §5

Utskrift til: Johan Wien, Odnesvegen 230, 2870 DOKKA

ADKOMST OG PARKERING VØLSTAD KIRKE

Sammendrag:

Det er behov for ny adkomst til Vølstad kirke og likeså opparbeidelse av parkeringsplasser. Etter at velforeningen solgte Gry har det blitt drift på eiendommen som innbefatter dyrehold og dette gjør at det ikke er like kjekt å måtte benytte vegen over tunet og ned til kirken. Grunneier på naboeiendom, Johan Wien ble kontaktet og han viste stor vilje til å finne løsning på dette og ga kommunen et tilbud i brev av 14.02.2017.

Rådmannen anbefaler at det inngås avtale med nevnte grunneier sånn at opparbeidelse av veg og parkering kan komme på plass tidlig sommer. I denne avtalen ligger det også inne at kommunen selger Grangardsenga og at dette blir en del av oppgjøret ved erverv av grunn på Vølstad.

Vedlegg:

Situasjonskart – Vølstad og Grangardsenga.
Illustasjonsskisse – p-plasser Vølstad.
Brev fra Johan Wien datert 14.02.2017 med forslag til løsning, både arealmessig og kostnadmessig.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Brev fra Johan Wien datert 25.02.2016.
Søknad om erverv av Grangardsenga datert 22.09.2016 fra Lars Hasvold.

Saksopplysninger:

Tidlig 2015 ble det ny eier på Gry II, gnr. 116, bnr. 8. Med ny eier kom det hester til Gry og driften ble en helt annen enn da kommunen leide eiendommen til barnehagedrift. For de som skal til kirken, og dermed må kjøre eller gå over gårdsplassen, ble dette en stor endring. De nye eierne har og tatt i bruk den p-plassen som var oppe ved hovedvegen. Dette legger og større begrensinger for de som skal til kirken. Denne problematikken tok kirkekontoret opp med eiendomsavdelingen og det ble besluttet å ta kontakt med Wien som er eier av naboeiendommen. Befaring ble avholdt og grunneier var positiv til å avstå grunn for ny adkomst og samtidig avstå nødvendig grunn til ny parkeringsplass. Dette med parkering har i alle år vært et problem på Vølstad men for de som kunne gå et stykke var plassen oppe ved hovedvegen tross alt en grei løsning.

Grunneier Wien ga for en del år tilbake tillatelse til at det kunne benyttet et areal utenfor porten på Vølstad sånn at noen p-plasser kunne opparbeides der. Dette er et område som kirken i disse årene har fått benytte kostnadsfritt.

Som situasjonskartet viser så er tanken å legge ny veg langsmed grensen til Gry II. Om det blir problem å få avkjøringstillatelse har grunneier åpnet muligheten for å koble seg på dagens avkjøring til tunet på hoved bøle 116/1. Han har videre sagt at det skal bli mulig å benytte stedlig masse i opparbeidelsen i den grad det finnes egnet masse i nærområdet. Ved tidlig oppstart av arbeidet med opparbeidelse kan det og bli en mulighet for mottak av masse fra vegutbyggingen på fv. 134 – Gry/Landåsbygda.

Området består for øvrig av skoggrunn og gammelt beite. Prisen på sånne områder vil da ligge på fra kr. 1 500,- pr. dekar skoggrunn til kr. 2 000,- for beite. Nødvendig areal for å opparbeide dette vil være ca 4 daa men dette er avhengig av hvordan vegen blir liggende. Grunneier har for øvrig satt som en betingelse er at ved fradelingen så legges den nye eiendommen inntil dagen Gry II sånn at det ikke blir stående igjen noen småteiger langsmed den eiendomsgrensen.

En foreløpig plan viser at det fint kan opparbeides 50 p-plasser og at dette kan økes ytterligere ved en utvidelse mot vest. I samme retning er det en boligeiendom som det er grunn til å tro vil være interessert i å være med på en ny vegtrase. Dette har fram til nå ikke vært en sak overfor grunneieren.

Wien har i brev av 14.02.2017 satt opp et tilbud til kommunen med tanke på verdier og her er det og tatt inn at han får kjøpt Grangardsenga av kommunen. I den sammenheng må det nevnes at en annen nabo til enga og har søkt om å få erverve denne. Dette ut fra at han hadde registrert sak om mulig salg av Grangard. Et salg av Grangard, med unntak av tunet, er ikke aktuelt pr. nå men enga ligger som en egen teig og kan sånn sett selges uavhengig av eiendommen for øvrig. Ut fra gårdskartet så er enga på et samlet areal på 40,3 daa. Av dette utgjør den fulldyrka jorda 31,6, skog av høg bonitet 3,9 og jorddekt fastmark 4,8 daa. I dette arealet vedrørende fastmark er det grunn til å tro at steinmur og veg mot elva er medregnet.

Tilbudet til kommunen lyder på en samlet sum til kommunen på kr. 70 000,- og framkommer på følgende måte;

Grangardsenga kr. 5 000,- pr. daa fulldyrket jord	kr. 150 000,-
- 6 daa areal på Vølstad	kr. 12 000,-
- Ulempeserstatning	kr. 50 000,-
- Skjønnskostnad	<u>kr. 20 000,-</u>
	kr. 82 000,-
	<u>Kr. 68 000,-</u>

Denne avrundes og utbetales med kr. 70 000,-.

Før en eventuell opparbeidelse av veg og p-plasser kan starte må det utarbeides en plan. Dette arbeidet er tenkt igangsatt om kort tid. Da det gjelder avkjøring i forbindelse med ny adkomst ble dette meldt inn og tatt med i arealdelen i reguleringsplanen for fv. 134. Det regnes derfor som en enkel sak å få på plass en avkjøringstillatelse da vegeier følgelig er kjønt med saken.

Vurdering:

Rådmannen anser det som viktig å få på plass en ny adkomst til Vølstad kirke og verdsetter høgt grunneiers positive vilje til å finne løsninger. Han tenker og at det er en god løsning å ta Grangardsenga inn i saken og se dette som en helhet tross om det er en søker til som ønsker å erverve enga. Begge disse har eiendom som ligger inntil og sånn sett stiller likt i forhold til en god framtidig drift.

Da det gjelder prissetting som er gjort av selger er denne vurdert som en akseptabel løsning, men med et unntak. Det er kanskje ikke sannsynlig at det blir overtatt 6 daa på Vølstad men den verdien anbefaler likevel rådmann at blir stående men at det settes en verdi på øvrig areal på Grangardsenga utover den fulldyrkede jorda. Selv om dette er en helhet så synes det ikke riktig at ca 10 daa ikke blir verdsatt også i dette området. Rådmannen anbefaler derfor at dette arealet setter til kr. 10 000,- og at oppgjørssummen med det blir kr. 80 000,-. Oppgjørssummen anbefales benyttet til delvis dekning av opparbeidelsen av veg og plasser. Investeringsmidlene til kirken dekker opp det øvrige av kostnadene.

Rådmann anbefaler videre at det forhandles med eier av boligeiendommen som ligger i Vølstad området mot at de gis framtidig vegrett over kommunens eiendom. Hvis det er interesse for dette fra grunneiers side bør rådmannen få fullmakt til å sluttforhandle en avtale på dette både med tanke på verdisetting ved et engangsbeløp nå i forbindelse med opparbeidelsen og framtidig fordeling av sommer og vintervedlikehold.

Administrasjonens innstilling:

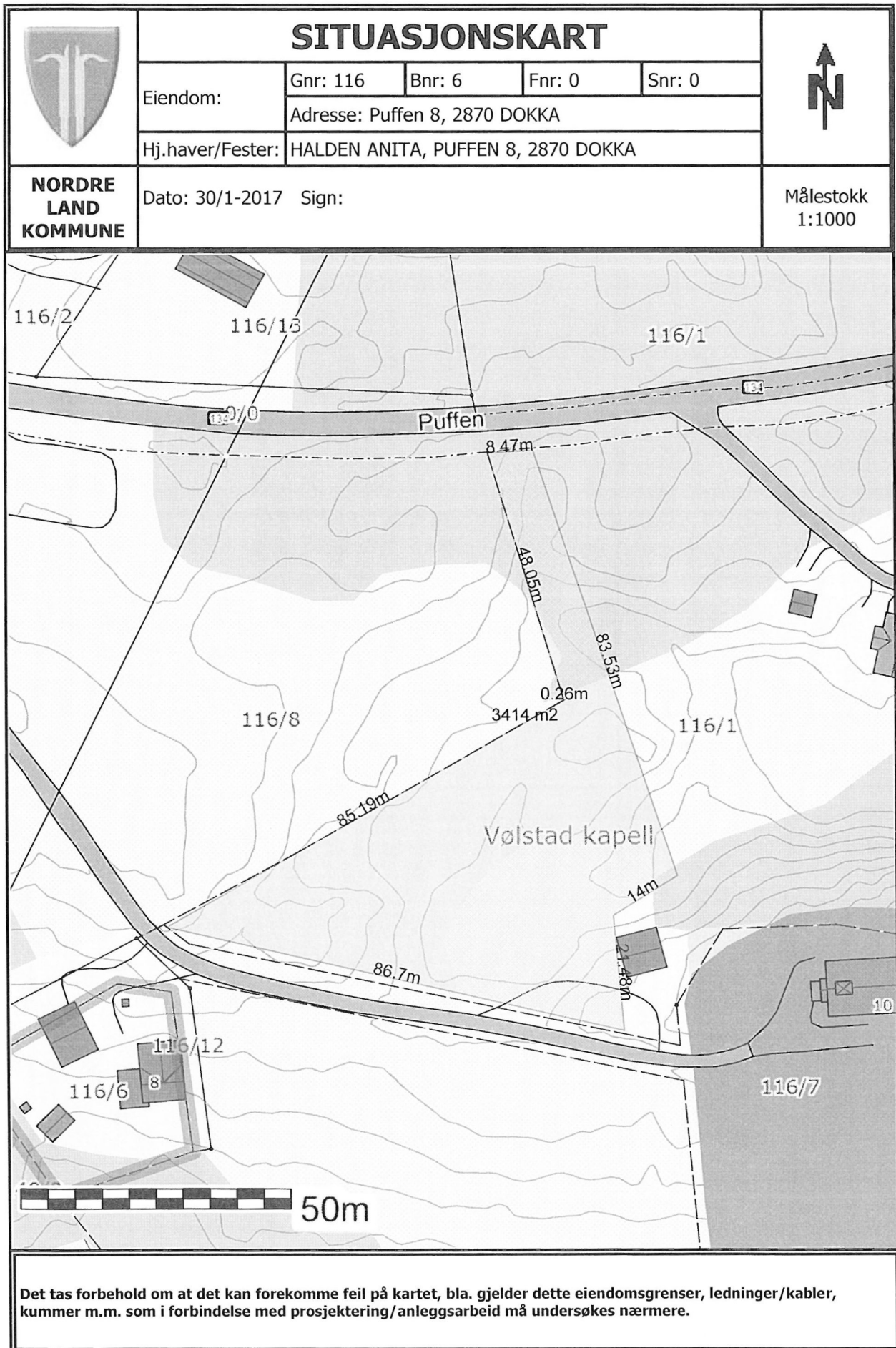
Rådmannen vil råde Formannskapet til å legge fram saken for Kommunestyret med slikt forslag til vedtak:

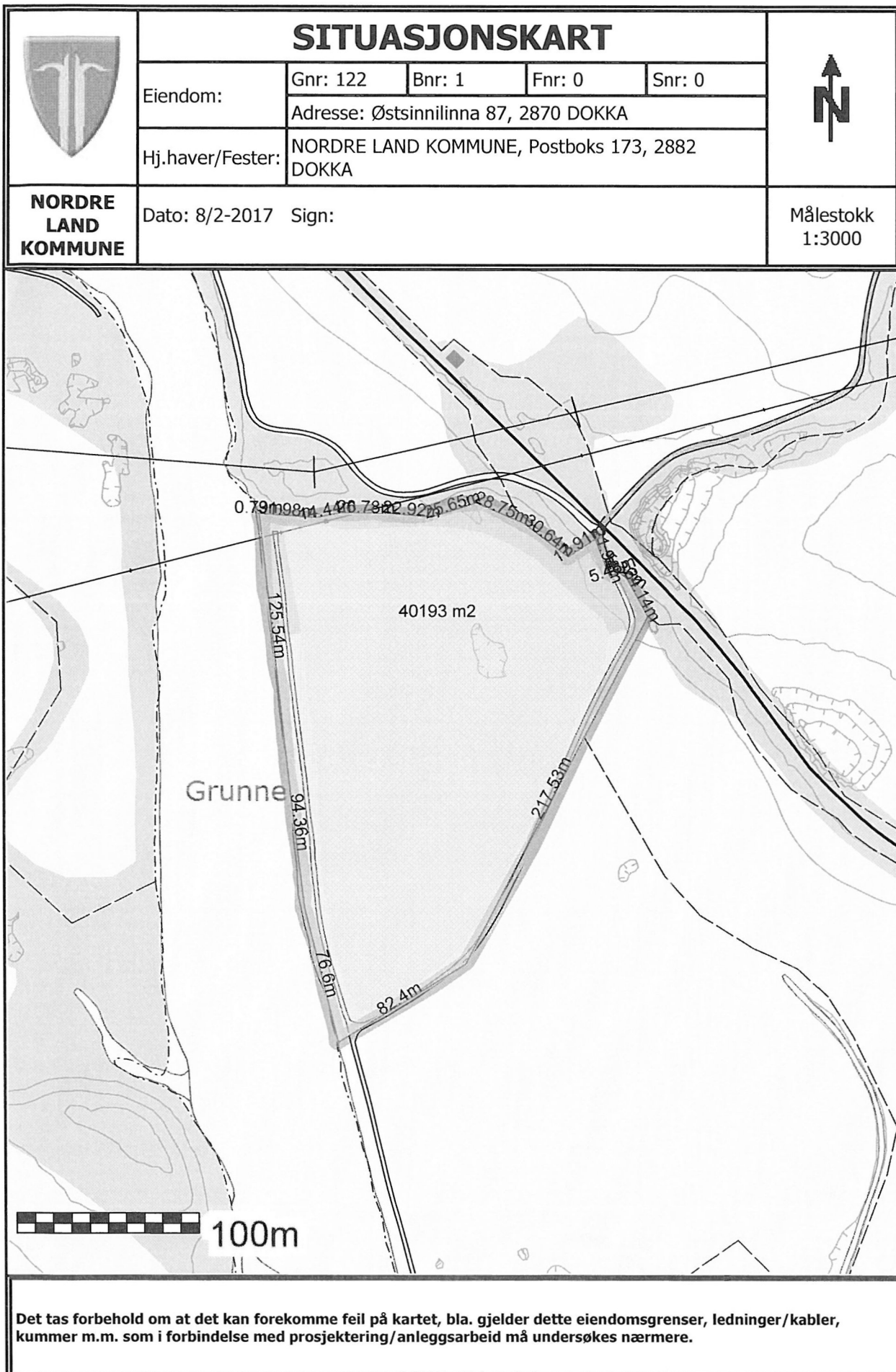
1. Nordre Land kommune erverver inntil 6 daa skoggrunn av gnr. 116, bnr. 1 for opparbeidelse av veg og parkeringsplasser til Vølstad kirke. Selger er Johan Wien.
2. Nordre Land kommune selger Grangardsenga (parsell 1 av gnr. 122, bnr. 1) til Johan Wien mot et mellomoppgjør på kr. 80 000,- til kommunen.
3. Midlene avsettes til delvis dekning av opparbeidelsen.
4. Rådmann gis fullmakt til å framforhandle avtale med nabo til Vølstad om eventuelt framtidig bruk av ny veg og et engangsbeløp til delvis dekning av opparbeidelsen.

NORDRE LAND KOMMUNE, den 10.03.2017

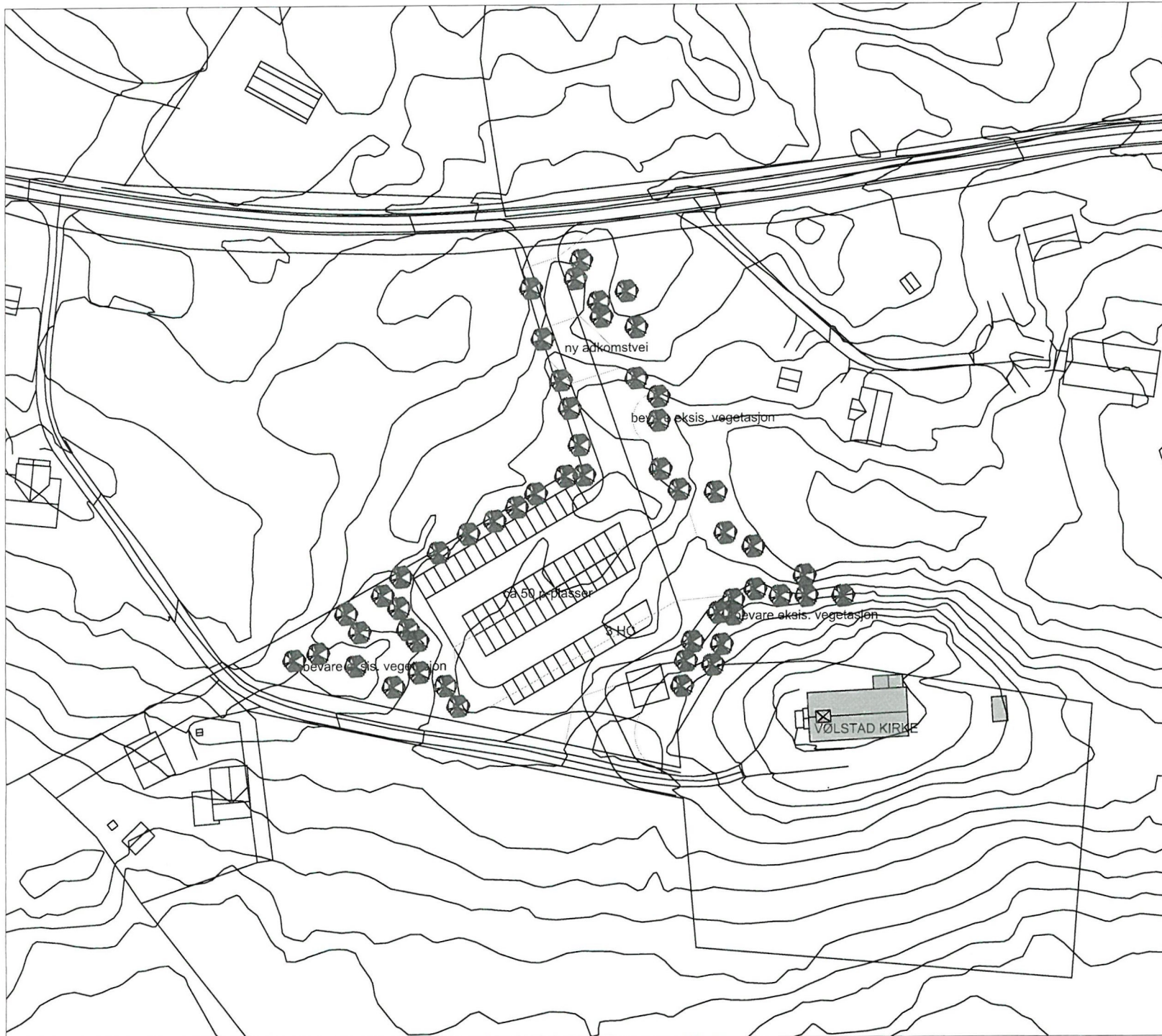
Jarle Snekkestad
rådmann

Astrid Kringli Hagen

Det tas forbehold om at det kan forekomme feil på kartet, bla. gjelder dette eiendomsgrenser, ledninger/kabler, kummer m.m. som i forbindelse med prosjektering/anleggsarbeid må undersøkes nærmere.

NORDRE LAND KOMMUNE
KOMMUNEPLANENS AREAL

ILLUSTRASJON
PARKERING OG ADKOMST

VØLSTAD KIRKE

15.12.2015 - HM

VEG/PARKERINGSPLASS VØLSTAD KIRKE.

I hht avtale med Astrid Kringli Hagen har jeg i det etterflg. redegjort for et resonnement som grunnlag for en minnelig ordning ved et makeskifte for å få til veg og parkeringsplass for Vølstad Kirke.

Verdsetting «Grandgardsenga»:

Fulldyrket jord: 30 daa. á kr. 5.000,-	kr. 150.000,-
--	---------------

Verdsetting «motytelse» Vølstad:

Avståelse areal: 6 daa. á kr. 2.000,-	kr. 12.000,-	
Ulempeserstatning	« 50.000,-	
Sparte sjønnskostnader ved minnelig ordning	« 20.000,-	« 82.000,-
		kr. 68.000,-

Undertegnede godtgjør kommunen et avrundet beløp kr. 70.000,-

Andre momenter:

- En slik løsning som framgår av den foreliggende skissen for veg og parkeringsplass vil kunne innebære ny adkomst til boligeiendommen som disponeres av Anita Halden og Rune Komperud. Det forutsettes at kommunen vil kunne forhandle seg fram til en avtale for denne ytelsen.

- For lang tid tilbake ble det etablert en parkeringsplass ved inngangen til kirken. Bakgrunnen for dette var ønske om å bedre bevegelseshemmedes adgang til kirke og kirkegård I hht avtale skulle det, av kirkevergen, utarbeides utkast til en leieavtale ang. forholdet. Dette ble ikke fulgt opp og undertegnede har aldri mottatt noen kompensasjon for denne ytelsen.

- Det antas behov for å heve terrenget noe for opparbeidelse av veg og parkeringsplass. Undertegnede er villig til å gi tilgang til egnet stedlig masse for slikt formål uten særskilt kompensasjon.

- For etablering av ny avkjøring fra Fv. 134 «Puffen» er undertegnede innforstått med å kunne avstå fra én av dagens to avkjøringer til tunet på «Vølstad».

- Dersom enighet mellom partene om en minnelig løsning som skissert ovenfor vil det uten opphold kunne igangsettes opparbeidelse av veg og parkeringsplass. I motsatt fall vil prosessen med grunnavståelse ta noe tid.

Dokka 14.02.2017

Johan Wien

Behandling i Formannskapet:

Rådmannen foreslo følgende siste setning som tillegg til innstillingen;
Prosjektet finansieres med disposisjonsfond i 2017, og innarbeides i driftsbudsjettet for 2018.

AVSTEMMING:

I Rådmannens innstilling og endringsforslaget enstemmig vedtatt.

Innstilling/Vedtak:

Formannskapet vil råde kommunestyret til å fatte slikt vedtak:

1. Kommunestyret bevilger 80.000,- i 2017 og 80.000,- i 2018 til Geovekstsamarbeidet for samfinansiering av periodisk ajourhold av grunnkart (FKB i C-områder)
2. Prosjektet finansieres med disposisjonsfond i 2017, og innarbeides i driftsbudsjettet for 2018.

Lnr.: 1422/17
Arkivsaksnr.: 17/322
Arkivnøkkel.: L20

Saksbehandler: HAA

Utskrift til:

GEOVEKSTPROSJEKT OPPLAND FKB-C 2017, FINANSIERING

Sammendrag:

Rådmannen anbefaler at Formannskapet bevilger 80.000,- i 2017 og 80.000,- i 2018 til Geovekstsamarbeidet for samfinansiering av periodisk ajourhold av kartdata i Nordre Land.

Vedlegg:

Geovekstprosjekt, Oppland FKB-C

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen.

Saksopplysninger:

Denne saken gjelder finansiering av Nordre Land kommune sin andel av periodisk ajourhold av grunnkart (FKB i C-områder). Følgende temaer skal ajourholdes :

- Bygg/bygn.messige anlegg
- Veg, ledning, traktorveger.
- Markslagskart - AR5
- Vann – eget delprosjekt

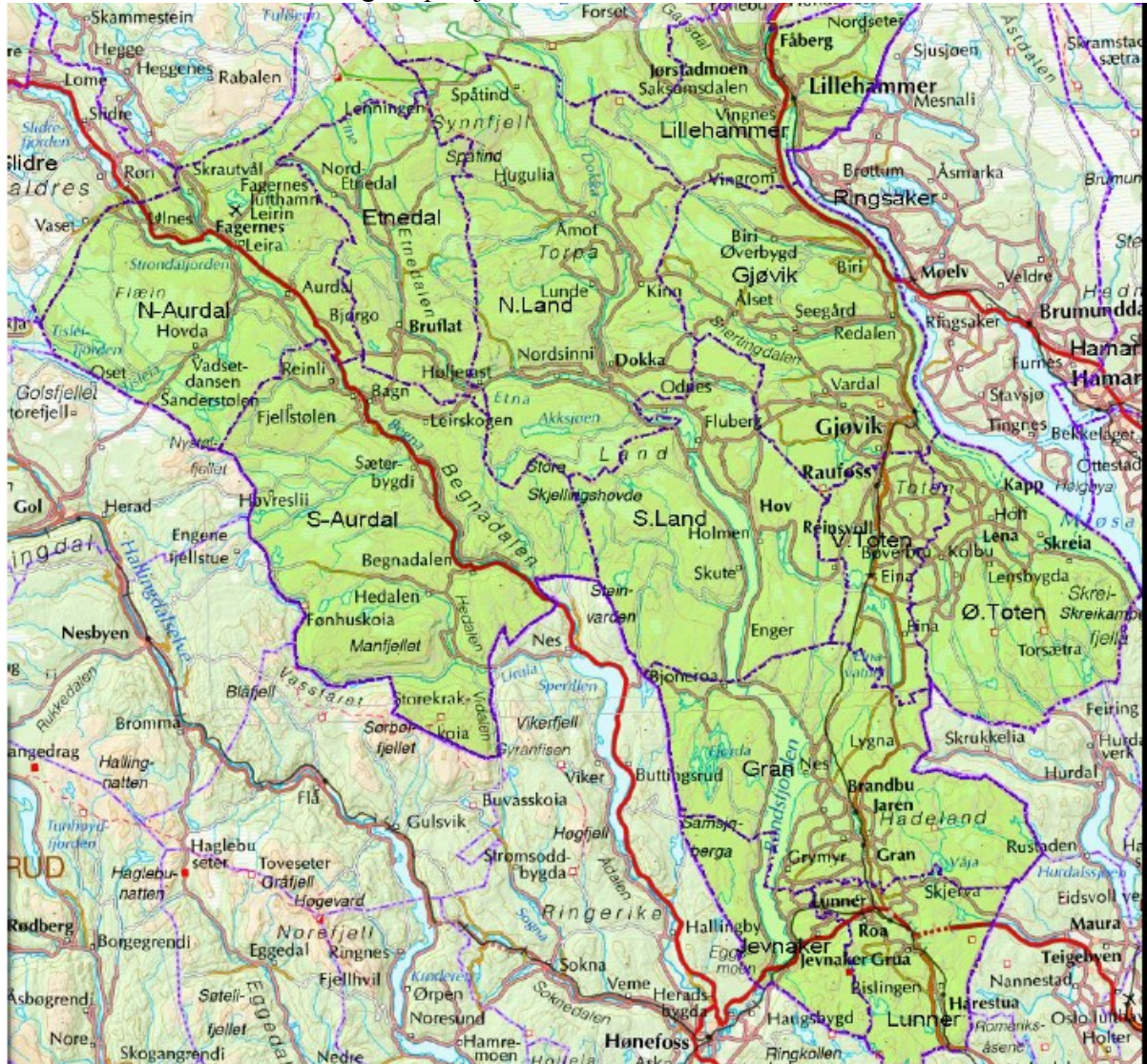
Ajourholdet er organisert som et Geovekst prosjekt. Geovekst er et samarbeid om felles etablering, forvaltning, drift, vedlikehold og bruk av geografisk informasjon.

Partene i Geovekst er :

- Statens vegvesen
- Energi Norge
- KS (kommunesektorens organisasjon)
- Kartverket
- Telenor
- Landbruksdepartementet med underliggende etater
- Norges vassdrags- og energidirektorat (laser)

Målsettingen for geodatasamarbeidet er å gjennomføre felles kartleggingsprosjekter, samt etablere og vedlikeholde et felles sett av geografiske data som tilfredsstiller et bredt brukerbehov. Gjennom samfinansiering kan det produseres større mengder data samtidig som det blir rimeligere for hver av partene.

Kartet viser området som inngår i prosjektet :

Arbeidet med ajourholdet i dette prosjektet skal finansieres over to år og Nordre Land sin andel av kostnadene er 80.000,- i 2017 og 80.000,- i 2018 til sammen 160.000,-

Det er Statens Kartverk som koordinerer dette arbeidet og de ber om en bekreftelse på finansieringen så raskt som mulig.

Vurdering:

Arbeidet med digitale kart i Norge er organisert gjennom Geovekst. Kommunene har det største ansvaret for det løpende ajourholdet av kartverket, mens det periodiske ajourholdet organiseres over større områder ved opptak av nye flybilder og laserdata.

Denne måten å organisere arbeidet på gir samfunnet hele tiden oppdaterte kartverket og kostnadene holdes nede. Rådmannen anbefaler derfor at Formannskapet slutter seg til finansieringsplanen og at det bevilges henholdsvis 80.000,- til prosjektet i 2017 og i 2018, tilsammen 160.000.

Det er ikke avsatt penger på rammen til Tjenesteområde Samfunnsutvikling til dette prosjektet og det må derfor finansieres ved egen bevilgning.

Administrasjonens innstilling:

Rådmannen vil råde Formannskapet til å legge saken fram for kommunestyret med slikt forslag til vedtak:

Kommunestyret bevilger 80.000,- i 2017 og 80.000,- i 2018 til Geovekstsamarbeidet for samfinansiering av periodisk ajourhold av grunnkart (FKB i C-områder)

NORDRE LAND KOMMUNE, den 8. mars 2017

Jarle Snekkestad
rådmann

Halvor Askivg

Geovekstprosjekt

Oppland FKB-C 2017 LACHOP74

(prosjekt 102046)

Revidert kalkyle **ETTER** oppstartmøte 26.01.2016

Konklusjoner fra møtet

- Enighet om å ajourføre FKB i C-områder som er dekket av omløpsbilder – følgende tema: Bygg/bygn.messige anlegg, veg, ledning, traktorveger. Nykonstruksjon av bygg der eksisterende bygg er etter gammel standard(uten mønelinjer), for øvrig ajourføre. Ajourføring og nykonstruksjon er nå delt på to kostnadsgrupper. Se vedlagt kart over ajourføring/nykonstruksjon bygg og Prosjektdata/Prosjektøkonomi.
- Enighet om at det ikke er hensiktsmessig å konstruere stier. FKB-Sti bør registreres med gps, og samordnes med rute-data.
- AR5 ajourføres fotogrammetrisk i kommuner dette er aktuelt – se oversikt under Prosjektdata
- Vann skal i utgangspunktet ikke ajourføres fotogrammetrisk. Det pågår for tiden et testprosjekt på vann, med mål å utarbeide ny spesifisering for vann, samt å finne fram til egne metoder for forbedring av vanndata opp mot laserdata/flomveger/N50. Vi setter av noen timer til arbeid med vann i prosjektet, og kommer tilbake til hva som konkret skal gjøres når resultatet fra testprosjektet er klart. Et minimum i prosjektet er å sikre at alt vann har høydeverdi. Vist foilserie om testprosjekt vann er vedlagt.

Prosjekt data

Prosjekt-volum	Vegnett	AR5	FKB-C	Bygg nykonstr	OmløpKost	Bygg ajourf.	(tot.bygg)	Byggvask
Volum (fra rad 80):	7 192,0	3 348,8	4 443,0	9 181,0	276 675,1	862,0	22012	190
	Totalareal i km²		24 164,8					

Parter	Gruppe	Kode	Kontaktperson	Kundenr	Fakturaref
Statens vegvesen Region Øst	V	SVV_OP	Jens Aabø	1 000 340	KRIBEN
Flere E-verk		E00			
Flere kommuner		K00			
Statens kartverk Hamar	S	SKHAM	Bente Kristiansen	1 000 366	
Telenor Norge A/S	T	TN	Geir Bjørnsen	1 002 105	
Landbruket Oppland	L	FMLAOP	Espen Gudevang	1 000 048	
Bane NOR SF	B	JBV	Jon Haugland		

Kommuner i Prosjektet	Gruppe	Kode	Kontaktperson	Kundenr	Fakturaref			
Gjøvik kommune	K	K0502	Bård Nysveen	1 003 211				
Østre Toten kommune	K	K0528	Knut Gulbrandsen	1 002 777				
Vestre Toten kommune	K	K0529	Pål Andreas Hoel	1 001 336				
Jevnaker kommune	K	K0532	Trude Ødegaard	1 001 371				
Lunner kommune	K	K0533	Per Ola Egge	1 001 372				
Gran kommune	K	K0534	Fredrik Hågnemark	1 001 373				
Søndre Land kommune	K	K0536	Svein Andreassen	1 001 374				
Nordre Land kommune	K	K0538	Halvor Askvig	1 001 375				
Sør-Aurdal kommune	K	K0540	Bjørn Gustavsen	1 003 073				
Etnedal kommune	K	K0541	Siv Byfuglien	1 001 376				
Nord-Aurdal kommune	K	K0542	Jo Dalen	1 001 377				
Lillehammer kommune	K	K0501	Svein Inge Gausemel	1 001 869				
				2 030		4 441	2 411	(Gausdal ikke inkl)

Arealfordeling på kommunene	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
Kommunennummer:	Vegnett	AR5	FKB-C	Bygg nykonstr	OmløpKost	Bygg ajourf.	(tot.bygg)	Byggvask	Hele		
Gjøvik kommune	642,0		382,0		26 890	62,0	2 210,0		1 024		
Østre Toten kommune	502,0		290,0		22 503	352,0	1 998,0	10	792		
Vestre Toten kommune	249,0				9 981				249		
Jevnaker kommune	205,0	194,9	121,0	188,0	9 029		188,0		521		
Lunner kommune	292,0	291,9	122,0	240,0	11 674		240,0		706		
Gran kommune	706,0	687,7	423,0	1 732,0	30 266		1 732,0	30	1 817		
Søndre Land kommune	698,0	290,3	548,0		29 134	28,0	1 267,0		1 536		
Nordre Land kommune	955,0	480,9	635,0		38 213	134,0	1 618,0		2 071		
Sør-Aurdal kommune	1 108,0	277,1	762,0	2 449,0	44 361		3 961,0	60	2 147		
Etnedal kommune	460,0	209,5	260,0	1 434,0	18 366	8,0	1 632,0	30	929		
Nord-Aurdal kommune	905,0	439,2	611,0	3 138,0	36 259	153,0	5 063,0	60	1 955		
Lillehammer kommune	470,0	477,4	289,0			125,0	2 103,0		1 236		
SUM	7 192,0	3 348,8	4 443,0	9 181,0	276 675	862,0	22 012,0	190,0	14 984		

Gausdal inkluderes i GV-avtale om løp eller fotografering 2017, 117 km² Omk 117 4 560,0 4 440,0 Totalareal bestilles fra tirma

E-verk i Prosjektet	Gruppe	Kode	Kontaktperson	Kundenr	Fakturaref
Eidsiva Energi A/S	E	E_EE	Svein Arne Rakstang	1 003 304	
Valdres Energiverk AS	E	E_VEAS	Anders Lundby	1 000 101	
Glitre Energi Nett AS	E	E_Had	Asgeir Haugen	1 001 323	
Sør-Aurdal Energi AS	E	E_SAE	Nils-Martin Sætrang	1 000 471	
VOKKS Nett AS	E	E_VOKKS	Vegard Dårflot	1 002 815	

Arealfordeling mellom E-verk	Vegnett	AR5	FKB-C	Bygg nykonstr	OmløpKost	Bygg ajourf.	(tot.bygg)	Byggvask	Hele
Eidsiva Energi A/S	1 863,0	477,4	961,0		59 373,6	539,0	6 311,0	10	69 525
Valdres Energiverk AS	905,0	439,2	611,0	3 138,0	36 259,1	153,0	5 063,0	60	46 568
Glitre Energi Nett AS	1 203,0	1 174,4	666,0	2 160,0	50 968,4		2 160,0	30	58 332
Sør-Aurdal Energi AS	1 108,0	277,1	762,0	2 449,0	44 361,1		3 961,0	60	52 918
VOKKS Nett AS	2 113,0	980,7	1 443,0	1 434,0	85 712,9	170,0	4 517,0	30	96 371
SUM	7 192,0	3 348,8	4 443,0	9 181,0	276 675,1	862,0	22 012,0	190,0	323 714

117 Gausdal ikke m
4523
72
4451

E-verk	Kode
E_EE	1 024
E_EE	792
E_EE	249
E_Had	521
E_Had	706
E_Had	1 817
E_VOKKS	1 536
E_VOKKS	2 071
E_SAE	2 147
E_VOKKS	929
E_VEAS	1 955
E_EE	1 236

Prosjektøkonomi

					Se	PLAN (kalkyle/avtale)			
Kostnads	Aktivitet	Utfør.			Kostnad		Timer	SUM	SUM pr
gruppe	Beskrivelse	etat	Enhet		Ant.	Pris	620	kr	Kost.gr
Prosj.adm.	Prosjektledelse	S	timer	x			200,0	124 000	144 000
	Div. utgifter	Firma	Antatt	x	1,0	20 000		20 000	
Foto GSD 25 - Omløp	Geovekst sin andel av fotokostnader	Firma	Beløp	x	1,0	276 675		276 675	276 675
	Tall fra sentralt (grunnlagsdatafila)			x					
Nykonstr C	FKB-C: Nykonstr Bygg, ajourføre veg, traktorveg (2030 km²)	Firma	ant bygg	x	9181,0	150		1 377 150	1 377 150
	Konstr bygg utover estimert ant	Firma	km²	x					
	Ajourføring Ledning (original: Everk/Manus FKB og N50)	Firma	km²	x					
	Ajourføre vegnett (2030 km²)	Firma	km²	x					
Ajourf C	Ajourføre FKB-C; bygg, veg, traktorveg (2411 km²)	Firma	ant bygg	x	862,0	250		215 500	215 500
	Konstr bygg utover estimert ant	Firma	ant bygg	x					
	Ajourføring Ledning (original: Everk/Manus FKB og N50)	Firma	km²	x	4443,0				
	Ajourføre vegnett (2411 km²)	Firma	km²	x					
Kvalitetsheve VANN	"Vask" mot flomveger/DTM/N50 evt konstr.	S	km²	x			500,0	310 000	310 000
	Awenter ny reg.instruks/standard FKB-Vann	S	timer	x					
Nykonstruksjon VANN	Nykonstruere utvalgte områder?	Firma	km²	x		160			
	Awenter ny reg.instruks/standard FKB-Vann			x					
Periodisk AR5	Periodisk anjørhold av AR5	Firma-L	km²	x	3348,8	1 070		3 583 205	3 583 205
				x					
Redigering	Kontroll og redigering /Presentasjonsdata	S	timer	x			500,0	310 000	434 000
	Databearbeiding, tilrettelegging	S	antatt	x			200,0	124 000	
Byggvask	Byggvask	K0528	timer	x			10,0	6 200	117 800
	Etter prosjektet skal det ikke finnes byggpkt uten bygn.kropp	K0534	timer	x			30,0	18 600	
		K0540	timer	x			60,0	37 200	
		K0541	timer	x			30,0	18 600	
		K0542	timer	x			60,0	37 200	
Prosjektets total kostnader (rad 400)					x	SUM		6 458 330	6 458 330

Partsøkonomi

102046	LACHOP74 OPPLAND FKB-C 2017								PLAN (Kalkyle/avtale)								
B	KOSTNADSDELING								L	KOSTNAD PR. PART							
gruppe	SVV_OP	E-verk	Kommuner	SKHAM	TN	FMLAOP	JBV		Sum	SVV_OP	E-verk	Kommuner	SKHAM	TN	FMLAOP	JBV	
Prosj.adm.	15,0	15,0	20,0	20,0	15,0	15,0	2,0	102,0	144 000	21 176	21 176	28 235	28 235	21 176	21 176	2 824	
Foto GSD 25 - Omløp	6,0	8,0	32,0	28,0	8,0	18,0	2,0	102,0	276 675	16 275	21 700	86 800	75 950	21 700	48 825	5 425	
Nykonstr C	8,0	6,0	32,0	33,0	6,0	15,0	2,0	102,0	1 377 150	108 012	81 009	432 047	445 549	81 009	202 522	27 003	
Ajourf C	8,0	6,0	32,0	33,0	6,0	15,0	2,0	102,0	215 500	16 902	12 676	67 608	69 721	12 676	31 691	4 225	
Kvalitetsheve VANN	8,0	6,0	32,0	33,0	6,0	15,0	2,0	102,0	310 000	24 314	18 235	97 255	100 294	18 235	45 588	6 078	
Nykonstruksjon VANN	8,0	6,0	32,0	33,0	6,0	15,0	2,0	102,0									
Periodisk AR5	3,0	3,0	20,0	11,0	3,0	60,0	2,0	102,0	3 583 205	105 388	105 388	702 589	386 424	105 388	2 107 768	70 259	
Redigering	8,0	12,0	32,0	28,0	12,0	8,0	2,0	102,0	434 000	34 039	51 059	136 157	119 137	51 059	34 039	8 510	
Byggvask	8,0	12,0	32,0	28,0	12,0	8,0	2,0	102,0	117 800	9 239	13 859	36 957	32 337	13 859	9 239	2 310	
								0,0									
Sum								0,0	6 458 330	335 346	325 103	1 587 648	1 257 647	325 103	2 500 849	126 634	
Pr. km²										14	13	66	52	13	103	5	

		BETALINGSPLAN (Kalkyle/avtale)							
	Kostnad Egeninnsats	6 458 330	335 346	325 103	1 587 648	1 257 647	325 103	2 500 849	126 634
		985 800			117 800	868 000			
ProsjNr ved overføring	Å betale	5082883	335 346	325 103	1 469 848		325 103	2 500 849	126 634
		2 593 997	167 673	325 103	850 797			1 250 425	
		2 488 886	167 673		619 051		325 103	1 250 425	126 634
	Rest	0		0	0				

Kommuneøkonomi

102046	Fordeling kommuner														
B	Nøkkel	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	
gruppe	Kol i arealtabell	Produkt	K0502	K0528	K0529	K0532	K0533	K0534	K0536	K0538	K0540	K0541	K0542	K0501	Sum
Prosj.adm.	N	Hele	6,8	5,3	1,7	3,5	4,7	12,1	10,3	13,8	14,3	6,2	13,0	8,3	100,0
Foto GSD 25 - Omløp	H	OmløpKost	9,7	8,1	3,6	3,3	4,2	10,9	10,5	13,8	16,0	6,6	13,1		100,0
Nykonstr C	G	Bygg nykonstr				2,0	2,6	18,9			26,7	15,6	34,2		100,0
Ajourf C	I	Bygg ajourf.	7,2	40,8					3,2	15,5		0,9	17,7	14,5	100,0
Kvalitetsheve VANN	F	FKB-C	8,6	6,5		2,7	2,7	9,5	12,3	14,3	17,2	5,9	13,8	6,5	100,0
Nykonstruksjon VANN															0,0
Periodisk AR5	E	AR5				5,8	8,7	20,5	8,7	14,4	8,3	6,3	13,1	14,3	100,0
Redigering	N	Hele	6,8	5,3	1,7	3,5	4,7	12,1	10,3	13,8	14,3	6,2	13,0	8,3	100,0
Byggvask	L	Byggvask		5,3				15,8			31,6	15,8	31,6		100,0
Sum															0,0
Pr. km²															

PLAN - K												
Kostand pr kommune												
Sum	K0502	K0528	K0529	K0532	K0533	K0534	K0536	K0538	K0540	K0541	K0542	K0501
28 235	1 930	1 492	469	982	1 330	3 423	2 895	3 902	4 046	1 751	3 684	2 330
86 800	8 436	7 060	3 131	2 833	3 662	9 495	9 140	11 988	13 917	5 762	11 375	
432 047				8 847	11 294	81 506			115 247	67 482	147 671	
67 608	4 863	27 608					2 196	10 510		627	12 000	9 804
97 255	8 362	6 348		2 649	2 671	9 259	11 995	13 900	16 680	5 691	13 374	6 326
702 589				40 883	61 240	144 278	60 912	100 886	58 129	43 948	92 145	100 168
136 157	9 305	7 197	2 263	4 733	6 414	16 508	13 961	18 818	19 510	8 446	17 767	11 235
36 957		1 945				5 835			11 671	5 835	11 671	
1 587 648	32 895	51 650	5 863	60 926	86 612	270 305	101 099	160 004	239 200	139 544	309 687	129 863
66	1	2	0	3	4	11	4	7	10	6	13	5

Kostnad Egeninnsats		
Å betale		
		0,0
2 017	LACF	Partskonto
2 017	F	Faktura
2 018	F	Faktura
2 019	F	Faktura
2 018	LACF	Partskonto
		Rest

PLAN - K												
1 587 648	32 895	51 650	5 863	60 926	86 612	270 305	101 099	160 004	239 200	139 544	309 687	129 863
117 800		6 200				18 600			37 200	18 600	37 200	
1469848	32 895	45 450	5 863	60 926	86 612	251 705	101 099	160 004	202 000	120 944	272 487	129 863
850 797	32 895	45 450	5 863	60 926	86 612	125 853	50 549	80 002	101 000	60 472	136 244	64 932
619 051						125 853	50 549	80 002	101 000	60 472	136 244	64 932

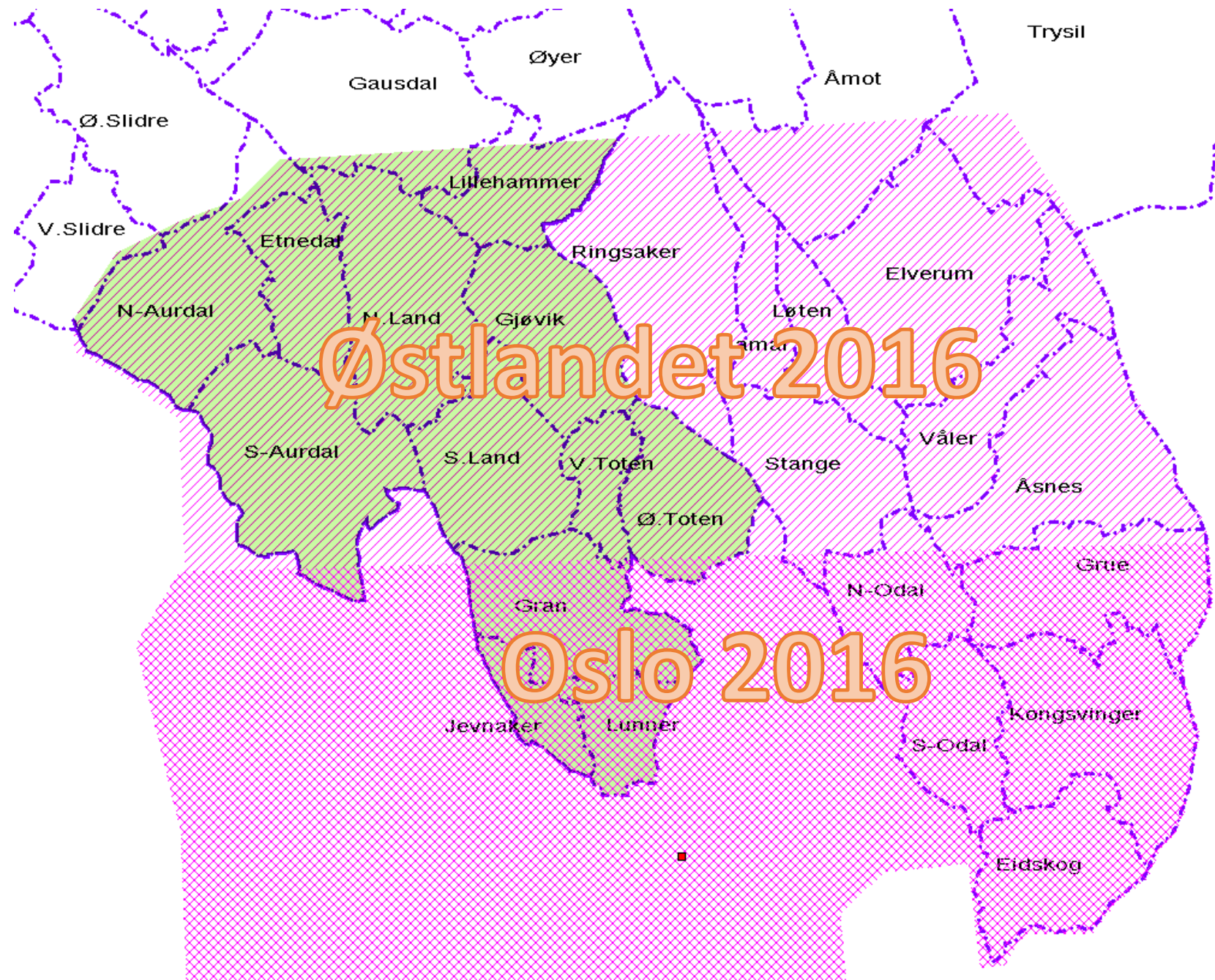
Everks-økonomi

102046	% Fordeling E-verk						PLAN - E					
B	108	109	110	111	112	120	Kostnad pr E-verk					
gruppe	E_ EE	E_ VEAS	E_ Had	E_ SAE	E_ VOKKS	Sum	Sum	E_ EE	E_ VEAS	E_ Had	E_ SAE	E_ VOKKS
Prosj.adm.	21,5	14,4	18,0	16,3	29,8	100,0	21 176	4 548	3 046	3 816	3 462	6 304
Foto GSD 25 - Omløp	21,5	13,1	18,4	16,0	31,0	100,0	21 700	4 657	2 844	3 998	3 479	6 723
Nykonstr C		34,2	23,5	26,7	15,6	100,0	81 009		27 688	19 059	21 609	12 653
Ajourf C	62,5	17,7			19,7	100,0	12 676	7 926	2 250			2 500
Kvalitetsheve VANN	21,6	13,8	15,0	17,2	32,5	100,0	18 235	3 944	2 508	2 733	3 127	5 922
Nykonstruksjon VANN						0,0						
Periodisk AR5	14,3	13,1	35,1	8,3	29,3	100,0	105 388	15 025	13 822	36 960	8 719	30 862
Redigering	21,5	14,4	18,0	16,3	29,8	100,0	51 059	10 966	7 345	9 201	8 347	15 200
Byggvask	5,3	31,6	15,8	31,6	15,8	100,0	13 859	729	4 376	2 188	4 376	2 188
						0,0						
						0,0						
Sum							325 103	47 796	63 880	77 955	53 120	82 353
Pr. km ²							13	2	3	3	2	3

	PLAN - E					
	325 103	47 796	63 880	77 955	53 120	82 353
Kostnad Egeninnsats						
ProsjNr ved overføring	325103	47 796	63 880	77 955	53 120	82 353
			3,1	4,0		79,6
2 017	LACF	Partskonto				
2 017	F	Faktura				
2 018	F	Faktura				
2 019	F	Faktura				
2 018	LACF	Partskonto				
Rest						

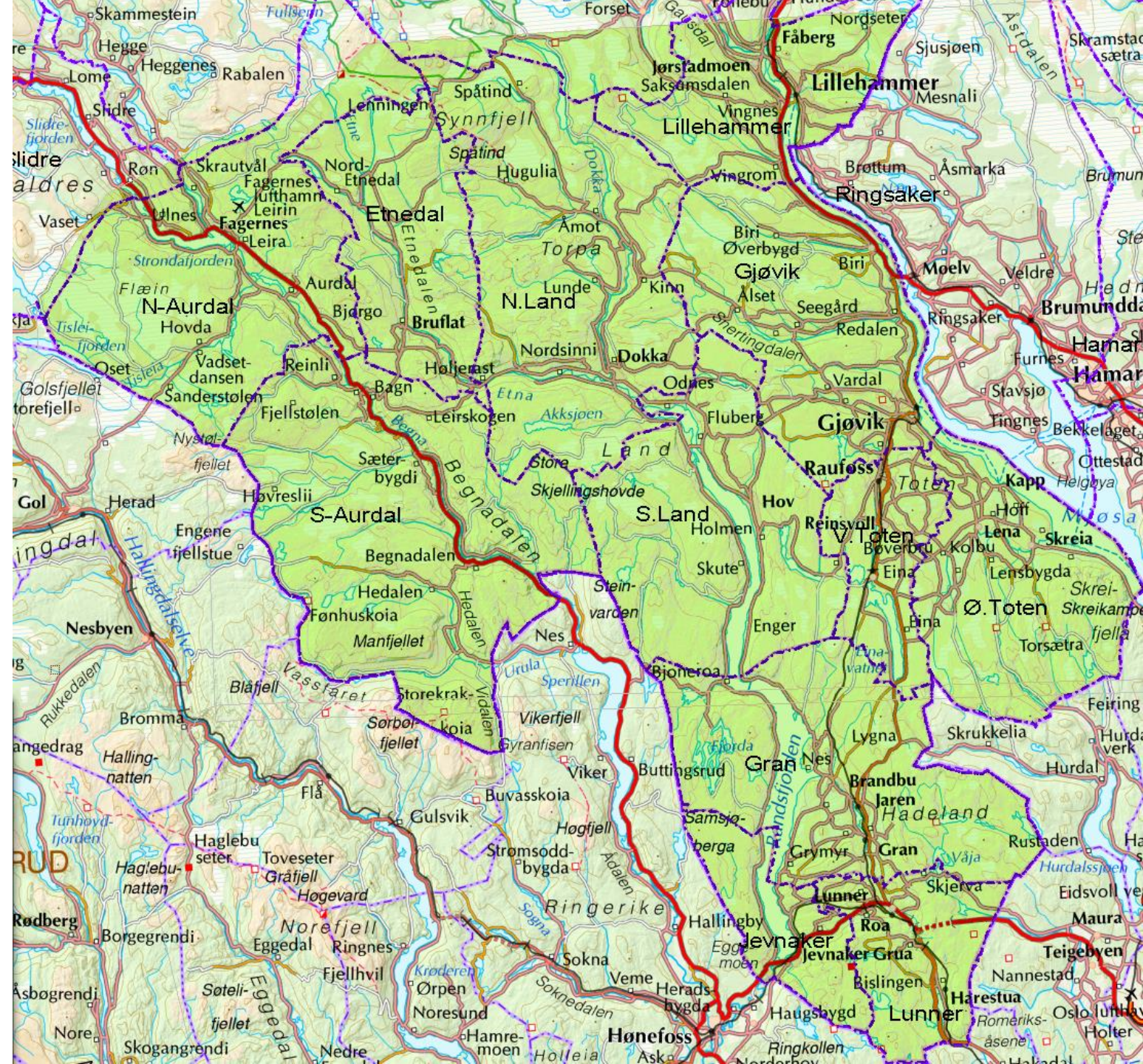
Geovekstprosjekt Oppland FKB-C 2017 LACHOP74

Dekkes av
omløpsfotoprojekt:
-Østlandet 2016
-Oslo 2016

Geovekstprosjekt Oppland FKB-C 2017 LACHOP74

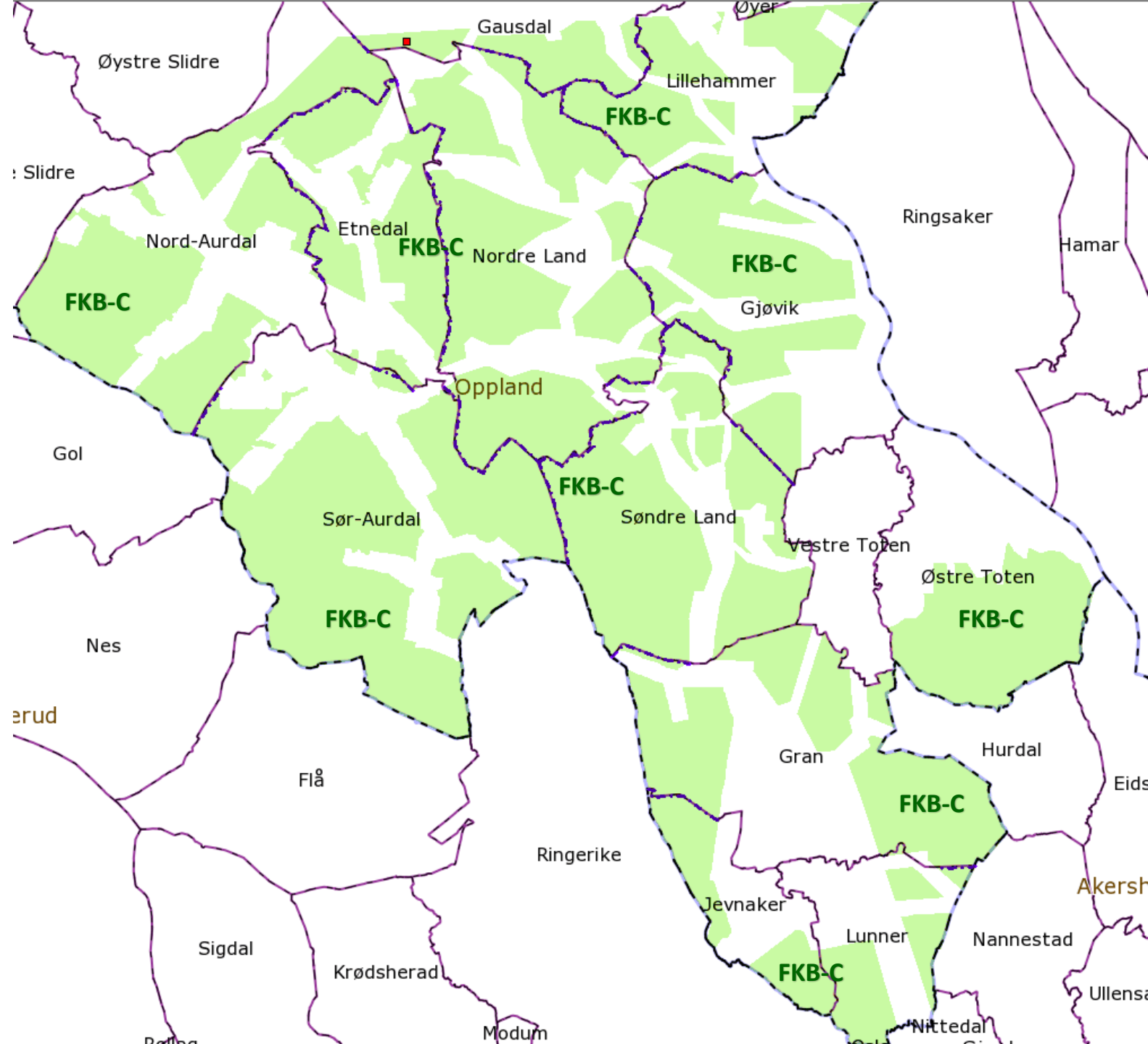
Arealer for:
*Senterlinje veg ajourføring

Geovekstprosjekt Oppland FKB-C 2017 LACHOP74

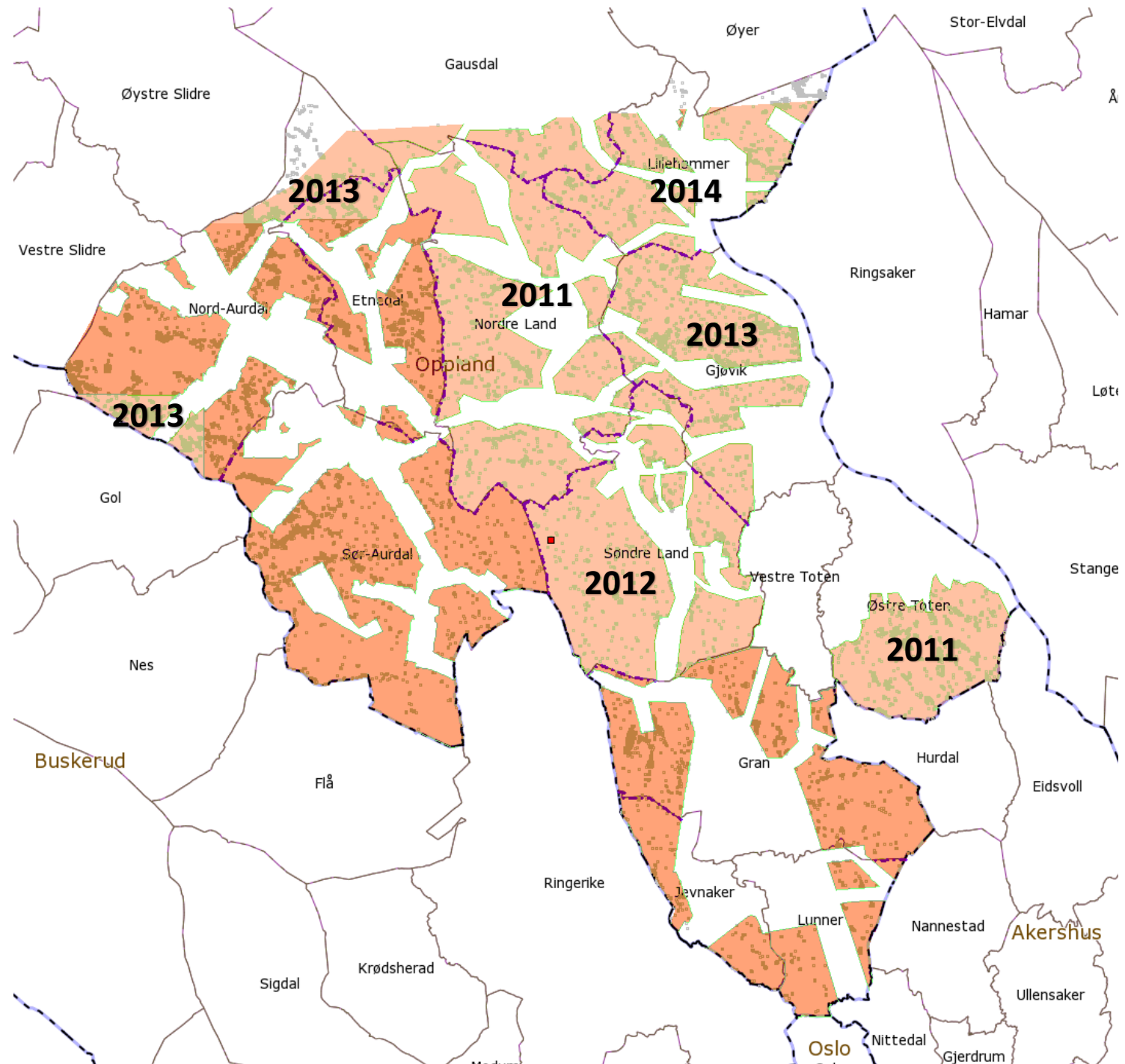
- Aktuelle arealer for:
* Ajourføring FKB-C

Bygg – byggvask
Veg,
ledning,
traktorveg
(vann)

Nykonstruksjon/ ajourføring av bygg

- Bygg nykonstrueres: mørk oransj
- Bygg ajourføres: lys oransj

Lnr.: 3022/17
Arkivsaksnr.: 17/610
Arkivnøkkel.: 216 &14

Saksbehandler: LFU

Utskrift til: Kontrollutvalget

KONTROLLUTVALGETS ÅRSRAPPORT 2016

Sammendrag:

Kontrollutvalgets årsrapport for 2016 tas til orientering

Vedlegg:

Årsrapport 2016

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Kontrollutvalget i Nordre Land behandlet saken i møte den 13. mars 2017 som sak 14/2017.

Administrasjonens innstilling:

Kontrollutvalget vil råde Kommunestyret til å fatte slikt vedtak:

Kontrollutvalgets årsrapport for 2016 tas til orientering.

NORDRE LAND KOMMUNE, den 18. mars 2017

Hans Moon
kontrollutvalgets leder

(

KONTROLLUTVALGET I NORDRE LAND KOMMUNE

Årsrapport 2016

Kontrollutvalgets virksomhet

Innhold:

1. Kontrollutvalgets ansvar og oppgaver
2. Medlemmer og sekretariat
3. Aktivitet
4. Økonomi
5. Regnskapsrevisjon
6. Forvaltningsrevisjon mv.
7. Selskapskontroll
8. Oppfølging av kommunens revisor / Innlandet Revisjon IKS

1. Kontrollutvalgets ansvar og oppgaver

Kontrollutvalgets oppgaver og ansvar fremgår av kommunelovens § 77 med tilhørende forskrift for kontrollutvalg.

Kontrollutvalgets overordnede målsetting kan formuleres som ”å bidra til å skape tillit til forvaltningen”.

I forskrift om kontrollutvalg (§ 4) er utvalgets alminnelige oppgaver formulert slik:

Kontrollutvalget skal føre det løpende tilsyn og kontroll med den kommunale eller fylkeskommunale forvaltningen på vegne av kommunestyret eller fylkestinget, herunder å påse at kommunen eller fylkeskommunen har en forsvarlig revisjonsordning. Utvalget kan ikke overprøve politiske prioriteringer som er foretatt av kommunens eller fylkeskommunens folkevalgte organer.

I tillegg fremgår det av lovverket at:

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m.

Kontrollutvalgets tilsynsoppgaver deles inn i:

- Regnskapsrevisjon
- Forvaltningsrevisjon
- Selskapskontroll

2. Medlemmer og sekretariat

Kontrollutvalget har i løpet av året bestått av følgende medlemmer og varamedlemmer:

Medlemmer	Varamedlemmer
Hans Moon, leder (Ap) Gunnar Løkkebo, nestleder (Ap) Monica Andersson (Ap) Birgit Felde Sevaldud (H) Ole Strand (BL)	<u>For Ap/Sv:</u> 1. Kjartan Stensvold (Sv) 2. Anne Sagstuen (Ap) 3. Svein Rønningsveen (Ap) <u>For Sp/H/BL/Krf:</u> 1. Harald Åsødegård (Krf) 2. Trude Gry Eli Bjelland (Sp)

Sekretariat:

Forskrift om kontrollutvalg stiller krav om at sekretær for utvalget skal være uavhengig av både kommunens revisor og kommunens administrasjon. Kommunene i Gjøvik- og Hadelandsregionen har inngått felles avtale om kjøp av sekretærtjenester fra firmaet Kontrollutvalgstjenester AS v/Kjetil Solbrækken etter utlyst anbudskonkurranse. Kontrakten utløp 31.12.2016 og ny anbudskonkurranse ble gjennomført høsten 2016. Ny avtale med Kontrollutvalgstjenester AS er inngått for perioden 01.01.2017 – 31.12.2020 med mulighet for forlengelse ett + ett år.

3. Aktivitet

År	2016	2015	2014	2013	2012
Antall møter	6	6	5	5	6
Antall saker	52	49	42	43	50

4. Økonomi

Kontrollutvalget utarbeider selv forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen, jf. forskrift om kontrollutvalg § 18. Det er kommunestyret som fastsetter de økonomiske rammene for kontrollutvalgets virksomhet. Nedenfor følger oversikt over kontrollutvalgets budsjett og regnskap siste år:

	Konto	Regnskap 2016	Budsjett 2016	Regnskap 2015	Regnskap 2014
10500	Trekkpliktig godtgjørelse	317		362	300
10800	Fast godtgjørelse	23 400	22 000	21 601	22 050
10801	Møtegodtgjørelse	8 350	15 000	8 700	9 300
10802	Tapt arb.fortjeneste	25 740	20 000	24 819	24 331
10990	Arb.giveravgift	6 128	6 000	5 881	6 593
11001	Aviser/tidsskrifter/faglitteratur	10 780	12 000	1 600	16 580
11151	Beverting møter	3 078	3 000	2 560	2 140
11205	Tjenestefrikjøp	14 430	0	8 578	0
11501	Opplæring/kurs	13 800	32 000	0	6 300
11600	Kjøregodtgjørelse	220	2 000	762	1 442
12 700	Konsulenttjenester ordinær drift (sekretærtjenester)	0	180 000	171 583	161 227
13709	Kjøp av andre tjenester	203 268	0	2 713	2 600
13750	Kjøp av tjenester fra interkommunalt selskap (Innlandet Revisjon IKS)	728 560	898 000	831 099	673 863
14290	Momskompensasjon (utgift)	50 792	45 000	49 677	52 956
17290	Momskompensasjon (inntekt)	-50 792	- 45 000	- 49 677	- 52 956
	Totalt	1 037 969	1 194 000	1 080 218	926 726

Kommentarer til avvik mellom budsjett og regnskap:

- *Kto. 13750 Kjøp av tjenester fra interkommunalt selskap/Innlandet Revisjon IKS:* Mindreforbruket skyldes i hovedsak mindre kjøp av forvaltningsrevisjon enn budsjettet.

5. Regnskapsrevisjon

Oppfølging av revisjonsarbeidet og tilsyn med revisors faglige arbeid:

Kontrollutvalget skal påse at regnskapene blir revidert på en betryggende måte, jf. § 6 i forskrift om kontrollutvalg. Dette er knyttet til flere forhold:

- At revisjonen skjer i samsvar med lover, regler og god kommunal revisjonsskikk.
- At revisor oppfyller krav til uavhengighet og kvalifikasjoner.
- At revisjonen følger eventuelle avtaler inngått mellom revisor og kontrollutvalget.

Kontrollutvalget ivaretar sitt oppfølgingsansvar gjennom følgende aktiviteter:

- Revisors uavhengighetserklæring (skriftlig, årlig)
- Presentasjon av strategi og plan for revisjon av kommunens regnskaper, samt underliggende risikovurderinger (årlig)
- Presentasjon av status midtveis i revisjonsarbeidet / interimrevisjon (årlig)

- Presentasjon av revisjonsberetningen og gjennomføringen av revisjonsarbeidet (årlig)
- Fremleggelse av eventuelle brev og revisjonsrapporter til rådmannen, herunder eventuelle nummererte brev (vesentlig svikt i internkontrollen, rapportering av misligheter mv).
- Fremleggelse av resultatet av ekstern kvalitetskontroll av revisor (forbundsbasert kontroll minimum hvert femte år)

Uttalelse om årsregnskapet:

Når kontrollutvalget er blitt forelagt revisjonsberetningen fra revisor, skal utvalget avgi en uttalelse til årsregnskapet, jf. forskrift om kontrollutvalg § 7. Uttalelsen skal følge regnskapssaken til kommunestyret, via formannskapet.

Kontrollutvalget har i løpet av året avgitt uttalelse til følgende regnskaper:

- *Årsregnskapet for Nordre Land kommune for 2015*

Til stede under behandlingen av saken i kontrollutvalget var Innlandet Revisjon IKS v/oppdragsansvarlig revisor og administrasjonen v/rådmannen m.fl.

Oppfølging av kommunestyrets merknader:

Kontrollutvalget skal rapportere til kommunestyret om hvordan kommunestyrets merknader til årsregnskapet er blitt fulgt opp (forskriftens § 8).

Det foreligger ingen merknader fra kommunestyret til oppfølging.

6. Forvaltningsrevisjon og undersøkelser

Lovpålagte oppgaver:

- Det skal utarbeides en plan for forvaltningsrevisjon, minimum en gang i valgperioden (første året i valgperioden). Planen skal vedtas av kommunestyret.
- Kontrollutvalget skal påse at kommunens virksomhet årlig blir gjenstand for forvaltningsrevisjon.
- Kontrollutvalget skal avgi rapport til kommunestyret om hvilke forvaltningsrevisjoner som er gjennomført og resultatet av disse.
- Kontrollutvalget skal rapportere til kommunestyret om hvordan kommunestyrets merknader til rapporter om forvaltningsrevisjon er blitt fulgt opp. Det skal også rapporteres om tidligere saker, som etter utvalgets mening ikke er blitt fulgt opp på en tilfredsstillende måte.

Plan for forvaltningsrevisjon:

Kontrollutvalget har i løpet av året utarbeidet en plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016-2019. Planen ble behandlet/vedtatt i kommunestyret i februar 2017. Planen er basert på en overordnet analyse av kommunens virksomhet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for forvaltningsrevisjon på ulike sektorer.

Kommunestyret har delegert til kontrollutvalget å foreta undersøkelser og eventuelt igangsette kontroller på andre områder enn de som er nevnt i planen, dersom det oppstår behov for dette i planperioden.

Kontrollutvalgets aktiviteter gjennom året:

a) Forvaltingsrevisjonsprosjekter:

- **Forvaltningsrevisjonsrapport: Innkjøp – etterlevelse av offentlige anskaffelser** (sluttbehandlet i kommunestyret)

b) Mindre undersøkelser, foranalyser, orienteringer mv.:

- **Presentasjon av kommunens administrative organisering, utviklingsarbeid, risikovurderinger mv.** (orientering v/rådmannen)
- **Rapport 1. kvartal 2016**
- **Organisasjonsutvikling (OU) – sluttrapport** (orientering v/rådmannen)
- **Internkontroll i Nordre Land kommune – hovedprosjekt** (orientering v/rådmannen)
- **Tilstandsrapport Nordre Land-skolen 2015** (orientering v/skolefaglig rådgiver)

Oversikt over revisjonsrapporter tidligere år og oppfølgingen av disse:

År	Tema / område	Oppfølging / kommentar
2016	(ingen)	
2015	Revisjonsrapport: Innkjøp – etterlevelse av offentlige anskaffelser (sluttbehandlet i kommunestyret)	Rapporten konkluderte med at rutiner for å sikre at anskaffelser gjøres i tråd med regelverket er etablert, men at etterlevelsen av regelverket kan forbedres. Stikkprøven avdekket flere brudd på konkurransekravet i lovverket.
2014	(ingen)	
2013	Revisjonsrapport: Oppfølging av politiske vedtak (sluttbehandlet i kommunestyret 17/12-14)	Kontrollutvalgets innstilling enstemmig vedtatt. Påpekt forbedringspotensial i f.m. rådmannens rapportering til politisk nivå – tre anbefalinger.
2012	(ingen)	
2011	Revisjonsrapporten "Samhandling mellom barnehager og barnevern" (sluttbehandlet i kommunestyret)	Vurdert som ikke aktuelt å følge opp. Avsluttet.
2011	Kartleggingsrapport: Ressursbruk til barnehager. (sluttbehandlet i kontrollutvalget)	Rapporten ble oversendt rådmannen til oppfølging og videre bruk i sin interne analyse og diskusjon omkring kommunens barnehagedrift. Avsluttet.
2010	Innkjøp (etterlevelse av lov om offentlige anskaffelser) (sluttbehandlet i kommunestyret)	Kort om rapporten: <ul style="list-style-type: none"> • Gjennomført stikkprøve av anskaffelser mellom 100 000 og 500 000. • Gjennomført revisjonsprosjekt med fokus på overordnede rutiner mht overholdelse av lov om offentlige anskaffelser. • Positiv konklusjon.
2009	Enkeltvedtak om spesialundervisning – får elevene det de har rett på? (sluttbehandlet i kommunestyret)	Ikke prioritert å følge opp.
2008	(ingen)	-

2007	<i>Etikk i Nordre Land kommune</i> (sluttbehandlet i kommunestyret)	Ikke prioritert å følge opp.
------	---	------------------------------

7. Selskapskontroll

Lovpålagte oppgaver:

- Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper.
- Det skal utarbeides en plan for forvaltningsrevisjon, minimum en gang i valgperioden (første året i valgperioden). Planen skal vedtas av kommunestyret.
- Selskapskontrollens obligatoriske del går primært ut på å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser i selskaper gjør dette i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger (eierskapskontroll). Selskapskontroll kan også omfatte forvaltningsrevisjon i selskapet

Plan for selskapskontroll:

Kontrollutvalget har laget en plan for selskapskontroll for perioden 2016-2019. Planen ble vedtatt av kommunestyret februar 2017. Planen er basert på en overordnet analyse av kommunens virksomhet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for kontroll med kommunens styring med selskaper (eierskapskontroll), eller med forvaltningen i kommunalt eide selskaper. Følgende områder/tema er prioritert i planen:

- VOKKS AS
- Nordre Land ASVO AS
- GLT-avfall IKS
- Gjøvik Krisesenter IKS

Kommunestyret har delegert til kontrollutvalget å foreta undersøkelser og eventuelt igangsette kontroller på andre områder enn de som er nevnt i planen, dersom det oppstår behov for dette i planperioden.

Kontrollutvalgets aktiviteter gjennom året:

- Revisjonsprosjekt:
  - ***Selskapskontrollrapport: VOKKS AS*** (revisjonsrapporten ble sluttbehandlet i kommunestyret 21.06.2016)
- Mindre undersøkelser, foranalyser, orienteringer mv.:
  - ***Gjennomgang av eierskapsmelding 2014 – Nordre Land kommune*** (kontrollutvalget ga flere innspill til videre utvikling av eierskapsmeldingen)

Oversikt over kontroller siste årene og oppfølgingen av disse:

År	Tema / selskap	Oppfølging / kommentar
2016	<i>VOKKS AS</i> (revisjonsrapporten sluttbehandlet i kommunestyret)	Rapporten fokuserte på kommunen som eier (eierstyring) og ga flere anbefalinger. Ordfører følger opp rapporten gjennom generalforsamlingen og overfor kommunestyret.

2015	Etterlevelse av felles eierskapspolitikk i Gjøvikregionen (revisjonsrapporten sluttbehandlet i kommunestyret)	Rapporten konkluderte med at eierskapspolitikken ikke er fullt ut implementert. Ordfører og rådmann ble bedt om å følge opp rapportens anbefalinger. Kommunestyrets vedtak i er ikke fulgt opp nærmere, men saken egner seg for en oppfølging på et senere tidspunkt.
2014	(ingen)	Flere planleggingsaktiviteter gjennomført, bl.a. rettet mot VOKKS AS og bestilt evaluering av den vedtatte eierskapspolitikken.
2013	Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter AS	Ordfører orienterte og svarte på spørsmål fra utvalget. Kontrollutvalget tok informasjonen til orientering og saken ble ikke fulgt opp videre.
2012	(ingen)	Ikke prioritert konkrete kontroller. Gjennomført kartlegging og risikovurdering som ledd i utarbeidelse av ny plan for selskapskontroll 2012-2015.
2011	(ingen)	Ikke prioritert.
2010	(ingen)	Ikke prioritert.
2009	Nordre Land ASVO AS	<ul style="list-style-type: none"> • Utvalget er blitt orientert om selskapet av daglig leder Jan Olav Jacobsen. • Utvalget besøkte selskapet og fikk en omvisning. • Vedtatt ikke å gjennomføre nærmere kontroller, men vil følge opp selskapets etablering av kvalitets-system (2011).
2009	Eierstyring	<ul style="list-style-type: none"> • Rådmannen orienterte om kommunens arbeid med etablering av prinsipper for eierstyring. Vedtatt å følge opp når disse har fungert en tid.
2008	(ingen)	Ikke prioritert.
2007	GLT Avfall IKS	<ul style="list-style-type: none"> • Det ble gjennomført et revisjonsprosjekt i samarbeid med kontrollutvalgene i de andre eierkommunene. • Rapporten påpekte flere forhold rettet mot eierstyring og håndtering av regelverket for selvkost. Oppfølging av rapporten er foretatt på ulikt vis over flere år, og oppfølgingspunktene fra rapporten anses i dag å være tilfredsstillende fulgt opp.

8. Oppfølging av kommunens revisor / Innlandet Revisjon IKS

Kommunen ivaretar sine lovpålagte revisjonstjenester ved deltakelse i selskapet Innlandet Revisjon IKS, jf. vedtak i kommunestyret. Innlandet Revisjon IKS yter eierkommunene revisjon i egenregi til selvkost.

Kommunestyret har delegert til kontrollutvalget å inngå avtale mellom oppdragsgiver og selskapet. Avtalen (kalt oppdragsavtale) regulerer omfang, pris og kvalitet og rulleres årlig. Avtalen tydeliggjør kontrollutvalgets bestillerfunksjon.

Kontrollutvalget og Innlandet Revisjon IKS har felles mål at revisjonstjenestene skal være til konkurransedyktig pris og kvalitet. Innlandet Revisjon IKS har en uttalt strategi å være kundeorientert. Kontrollutvalget er bevisst disse målsettingene i sin oppfølging og dialog med revisor.

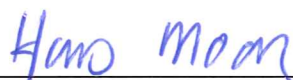
Pris følges opp gjennom krav til årlig sammenligning ("benchmarking") av kostnadene til revisjon mot andre kommuner. Slik sammenligning er foretatt i løpet året og viser at kostnadene til regnskapsrevisjon ligger omtrent på "snittet" sammenlignet med kommuner på samme størrelse. Sammenligningen er presentert for kontrollutvalget.

Kvalitet på revisjonstjenestene følges primært opp gjennom de enkelte tjenesteleveransene (regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll). I tillegg følges opp:

- At oppdragansvarlig revisor oppfyller de formelle kompetansekravene.
- At kravene til uavhengighet og objektivitet er oppfylt, herunder at revisor ikke har tatt på seg rådgivningsoppdrag eller andre tjenester for kommunen, som kan reise tvil om dette. Det påses at det årlig blir avgitt en uavhengighetserklæring fra revisor til kontrollutvalget.

Forbundsbasert kvalitetskontroll av Innlandet Revisjon IKS (i regi av Norges Kommunerevisorforbund) ble sist gjennomført høsten 2014. De utvalgte revisjonsoppdragene og forvaltningsrevisjonsprosjektene fikk "godkjent" (høyeste score). Innlandet Revisjon IKS v/daglig leder har orientert kontrollutvalget om kontrollen og resultatene.

Dokka, 13. mars 2017.

Hans Moon

Leder av kontrollutvalget

Lnr.: 3697/17
Arkivsaksnr.: 17/738
Arkivnøkkel.: 033

Saksbehandler: OTD

Utskrift til: De valgte, VOKKS AS, Sekretariatet

VALG TIL STYRET I VOKKS

Sammendrag:

Rådmannen legger saken fram for kommunestyret uten innstilling.

Vedlegg:

Brev fra VOKKS datert 21.03.2017

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen.

Saksopplysninger:

Generalforsamling i VOKKS AS avholdes 13. juni 2017.

Følgende personer er på valg:

Styremedlemmer: Liv Solveig Alfstad og Marit Midthaugen Rønningen

Varamedlemmer: Mieke Punie og Svein Rønningsveen

Vurdering:

Saken legges fram uten innstilling.

Administrasjonens innstilling:

Rådmannen vil råde kommunestyret til å fatte slikt vedtak:

1. Som styremedlemmer til styret i VOKKS AS velges:
2. Som varamedlemmer til styret i VOKKS AS velges:

NORDRE LAND KOMMUNE, den 18. april 2017

Jarle Snekkestad
rådmann

Mona Sæther Harefallet

Besøksadresse: Jevnakerveien 3 Postadresse: Postboks 160, 2882 DOKKA
Foretaksnr: NO 980 271 412 MVA Bankgiro: 6179 05 00953

Nordre Land kommune
2870 Dokka

NORDRE LAND KOMMUNE	
Reg.nr. 3695/17	Saksbeh.
24.03.17	
Arkiv kode P	033
Arkiv kode S	
År/Saksnr. 17/738	Dok.nr. 1

Dokka, 21. mars 2017

VALG TIL STYRET I VOKKS

Generalforsamling i VOKKS AS avholdes 13. juni 2017. Liv S. Alfstads og Marit M. Rønningens periode som styremedlemmer og Mieke Punies og Svein Rønningsveens som varamedlemmer til styret i VOKKS utløper denne våren.

En ber om at administrasjonen i VOKKS får beskjed så snart nye representanter fra Nordre Land kommune er valgt.

Med vennlig hilsen
VOKKS AS

Jan Otrebski
Adm. sjef

Lnr.: 4547/17
Arkivsaksnr.: 17/959
Arkivnøkkel.: K40

Saksbehandler: OLS

Utskrift til:

REVIDERING AV MÅL FOR HJORTEVILT 2017-2022

Sammendrag:

Forlag til revidering av mål for hjortevilt er lagt fram for godkjenning. Det er ikke store endringer fra forrige periode. Dette skyldes en stabil hjorteviltstamme med et tilfredsstillende beite.

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen.

Saksopplysninger:

Gjeldende «Mål og retningslinjer for hjorteviltforvaltningen» i Nordre Land kommune skal revideres.

Hjorteviltforvaltningen foregår etter bestandsplaner utferdiget av rettighetshaverne som er organisert i 6 vald. Det er benyttet faglig kompetanse i form av et firma som heter Stenbrenden Vilt og Skog. Det var også de som foretok beitetakst for kommunen i 2015, og således godt kjent med tilstanden i kommunen, med tanke på elg/hjortebestand og beite. Bestandsplanene skal ligge innenfor vedtatte kommunale mål. De kommunale målene er derfor et viktig juridisk rammeverk for rettighetshavernes planer og forvaltningsarbeid. Revidering av gjeldende kommunale mål og rettighetshavernes bestandsplaner skal fornyes i 2022.

Mål og retningslinjer for hjorteviltforvaltningen i Nordre Land kommune 2017-2022

Utkast pr.15.03.2017

Mål og retningslinjer:

1. Organisatoriske mål

1.1. Samarbeid og ansvarsfordeling mellom kommune og rettighetshavere

Kommunen har et overordnet ansvar for verdier og interesser knyttet til opplevelsesverdier, biologisk mangfold, trafikkproblemer, skader på jord- og skogbruk og andre skader/ulempes. Det kommunale ansvaret ligger derfor hovedsaklig i regulering av størrelsen på de ulike bestandene. Kommunen har også

ansvar for å ivareta jaktretthavernes rettigheter og rettssikkerhet gjennom å fastsette

forskrifter og fatte enkeltvedtak. Jaktretthaverne har ansvar for den detaljerte bestandsplanleggingen med årlig avskytningsplan og jaktutøvelsen.

Kommunen ønsker å legge til rette for at rettighetshaverne skal ta et større ansvar i hjorteviltforvaltningen i samsvar med nasjonalt lovverk og forskrifter.

For å oppnå dette skal kommunen definere overordnede og tydelige mål i hjorteviltforvaltningen som angir rammer for rettighetshavernes bestandsplanlegging og øvrige forvaltningstiltak, og dessuten arbeide for at jaktidsrammene utvides slik at forvaltningens mulighet til handling samsvarer bedre med samfunnsansvaret som tilligger lokal forvaltning.

Viltfondet skal aktivt brukes til å øke kunnskapen om viltet og beslutningsgrunnlaget i hjorteviltforvaltningen.

1.2. Samarbeid med andre kommuner

Nordre Land kommune skal aktivt ta del i stammerettet forvaltning av hjortevilt på tvers av kommunegrensene.

1.3. Antall vald, størrelsen på valdene og bestandsplanlegging

Det er 6 store og et lite vald i kommunen i dag. Dette fungerer bra, men man ønsker at flere kan slå seg sammen for å få størst mulig forvaltningsområde.

2. Mål for næring og rekreasjon

2.1. Utvikling av landbrukets næringsinteresser

Hjorteviltbestanden skal innenfor rammene av målene for bærekraftig forvaltning gi en høy og mest mulig stabil avkastning som grunnlag for verdiskapning i landbruksnæringen.

3. Bærekraftig forvaltning

3.1. Arealforvaltning som tar vare på hjorteviltets leveområder

Kommunen skal gjennom arealforvaltningen bidra til å ta vare på/ sikre viktige trekkruiter og leveområder for hjorteviltet.

Ungskogpleie i elgens vinterbeiteområder skal også ta hensyn til beiteproduksjon.

3.2. Sunn hjorteviltstamme

Elgbestandens sunnhet, kondisjon og produktivitet skal forbedres gjennom fortsatt fokus på bestandens størrelse i forhold til beitetilgangen

Mål for slaktevektene er 70 kg for kalv og 140 kg for årringer i gjennomsnitt for begge kjønn.

Mål for elgbestandens kjønns- og alderssammensetning ligger til rettighetshavernes Ansvarsområde. Hjorteviltbestandens tetthet har også betydning for økt risiko for smitte og utbredelse av flått, hjortelusflue og skrantesjuka (CWD).

Uttak av mindrevverdige dyr bør stimuleres.

3.3. Hjorteviltet og forholdet til andre arter – biologisk mangfold

Valdene skal utføre beiterregistreringer som en del av bestandsplanleggingen.

Biologisk bæreevne: Beiteutnyttelsen skal ikke overstige 40 % av siste års skuddproduksjon på prefererte beitearter (ROS) i noen vald.

3.4. Forholdet til andre samfunnsinteresser

Skogbruk

Beitetakst må foretas og resultatet skal følges opp. Det bør ikke være kvistuttak som overstiger 30% på gran og furu når det gjelder siste års produksjon.

Trafikk

Når det gjelder påkjørsler bør dette ikke overstige 20 elger pr. år.

Her må man etterstrebe å samarbeide med lokale grunneiere og statens vegvesen for å få til en planlagt rydding langs de mest belastede vegene i kommunen.

3.5. Bestandsstørrelse

Mål om hjorteviltet og forholdet til andre arter (pkt 3.3) og forholdet til andre samfunnsinteresser (pkt 3.4) skal være styrende for elgstammens størrelse.

Rettighetshaverne skal gjennom sin bestandsplanlegging angi måltall for elgbestanden og virkemidler for å komme dit.

Minstearealet for elg og hjort er 2500 dekar i hele kommunen.

3.6. Tiltak ved avvik

Dersom antall hjortevilt kommer ut av kontroll og dermed påvirker trafikkbildet og landbruksnæringen må man kunne iverksette tiltak som avhjelper den oppståtte situasjonen.

Dette er også ting som er tatt med i bestandsplanarbeid for valdene i kommunen.

Det er også mulig for kommunen å iverksette bestandsregulerende tiltak i form av uttak av dyr i de områdene som elgtettheten er for stor. Inntektene av dette uttaket vil da gå til viltfondet.

Det presiseres at hoveddel av jaktuttak skal foregå i september/oktober som tidligere.

3.7. Forvaltning av rådyr og hjort

Rådyrstammen i Nordre Land antas å påvirkes primært av klimaet og av predatorer som rev og gaupe. En aktiv forvaltning av rådyrbestanden er ikke et kommunalt mål.

Nordre Land Kommune sitt engasjement i rådyrforvaltningen er avgrenset til å fastsette minsteareal, tildele fellingstillatelser og å samle inn jaktstatistikk.

Minsteareal for rådyr er 1000 daa.

Hjortestammen er i vekst i kommunen og over noe tid registreres og felles noe mer hjort også hos oss. Det er ikke ønskelig å øke hjortestammen

utover dagens bestandsnivå. Dette er primært begrunnet i nedslitte beiter forårsaket av elg, selv om beitepreferansene for elg og hjort til dels er forskjellige.

Det er et mål at rettighetshaverne profesjonaliserer hjortejakta gjennom

hensiktsmessig organisering og jaktutøvelse. Det utarbeides en bestandsplan for hjort for hele kommunen får samme planperiode som elg 2017-2022.

Vurdering:

De foreslåtte mål innebærer den trend som er gjeldene med tanke på rettighetshavernes ansvar og rett med tanke på økt handlingsrom i forvaltningen. Det må også her presiseres kommunens overordnede ansvar med å tydeliggjøre viktige samfunnshensyn. Det er vedtatt ny jaktidsramme for elg som er gjeldende fra 1.april 2017 – 31. mars 2022.

Det vil si at den jakttiden vi nå har benyttet fra 2012- 2017, etter søknad, nå er permanent.

Administrasjonens innstilling:

Rådmannen vil råde utvalg for landbruk, miljø og teknisk til å legge fram saken for kommunestyret med slikt forslag til vedtak:

Kommunestyret vedtar at forslag til «Mål og retningslinjer for hjorteviltforvaltningen i Nordre Land kommune 2017-2022» datert 15.mars 2017 gjøres gjeldende for den angitte perioden og trer i kraft etter vedtak i kommunestyret.

NORDRE LAND KOMMUNE, den 6. april 2017

Jarle Snekkestad
rådmann

Olaf Sæthre

Behandling i Formannskapet:

Rådmannen fremmet følgende justerte innstilling, da bruk av disposisjonsfond fordrer behandling i kommunestyret;

Rådmannen vil råde formannskapet å gi slik innstilling til kommunestyret:

1. Nordre Land kommune støtter videreføringen av Musikkregion Gjøvik, og går inn som eier med en årlig økonomisk driftsstøtte på inntil kr. 84.000,- + årlig regulering i.h.t. lønns- og prisvekst.
2. Tilskuddet finansieres ved bruk av disposisjonsfond i 2017 og innarbeides i driftsbudsjettet fra 2018.
3. Rådmannen tillegges ansvaret for å følge opp videreføringen av Musikkregion Gjøvik.

Forslag fra Arnfinn Eng om nye punkt 4 og 5 i innstillingen;

4. Det forutsettes at bevilgningen ikke skal gå på bekostning av støtte til lokalt kulturarbeid.
5. Deltakelse i prosjektet evalueres etter to år.

AVSTEMMING:

I Forslagene, samt rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

Innstilling/Vedtak:

1. Nordre Land kommune støtter videreføringen av Musikkregion Gjøvik, og går inn som eier med en årlig økonomisk driftsstøtte på inntil kr. 84.000,- + årlig regulering i.h.t. lønns- og prisvekst.
2. Tilskuddet finansieres ved bruk av disposisjonsfond i 2017 og innarbeides i driftsbudsjettet fra 2018.
3. Rådmannen tillegges ansvaret for å følge opp videreføringen av Musikkregion Gjøvik.
4. Det forutsettes at bevilgningen ikke skal gå på bekostning av støtte til lokalt kulturarbeid.
5. Deltakelse i prosjektet evalueres etter to år.

Lnr.: 2342/17
Arkivsaksnr.: 17/293
Arkivnøkkel.: C30

Saksbehandler: SVL

Utskrift til:

- Gjøvikregionen Utvikling
- Administrasjonen for oppfølging

VIDEREFØRING AV MUSIKKREGION GJØVIK

Sammendrag:

Musikkregion Gjøvik ble opprettet som et samarbeidsprosjekt i 2012, og Nordre Land kommune har bidratt til finansieringen med kr. 52.000,- pr. år. Prosjektet er nå avsluttet og evalueringen konkluderer med at det er ønskelig å videreføre et regionalt musikkcenter på permanent basis. Intensjonen er å utvikle Musikkregion Gjøvik videre til et ressurscenter for musikk med hele Oppland som nedslagsfelt.

Rådmannen vurderer det slik at det langsiktige perspektivet som legges til grunn, vil medføre at et regionalt musikkcenter over tid vil få stor betydning for musikkmiljøet også lokalt i Nordre Land. Rådmannen foreslår derfor at kommunen støtter videreføringen av Musikkregion Gjøvik og bidrar til finansieringen med et årlig tilskudd på opp til kr. 84.000,-

Vedlegg:

- Regionrådet 26/16 Etablering av Oppland Musikkcenter
- Evaluering av Musikkregionen Gjøvik

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Diverse rapporter, møtereferater etc. fra forprosjekt og prosjekt Musikkregion Gjøvik i perioden 2010 – 2016.

Saksopplysninger:

Musikkregion Gjøvik ble opprettet som et samarbeidsprosjekt i 2012 etter initiativ fra bransjen. Prosjektet er nå avsluttet og evaluert. Evalueringen tilsier at en videreføring på permanent basis er ønskelig. Drøftinger i regionrådet konkluderte med at et flertall av kommunene ønsker en videreføring av den regionale musikksetningen med en spissing i retning en næringsrettet profil.

Nordre Land kommune har vært deleier i prosjektet med en årlig støtte på kr. 52.000,-. Kultursjef Svein Ladehaug satt i referansegruppen i forprosjektet, og lydtekniker/musiker Nils Harald Mæhlum har sittet i styret under selve prosjektet.

Videreføringen av Musikkregion Gjøvik har vært behandlet i regionrådet for Gjøvikregionen flere ganger, med følgende vedtak:

Regionråd sak 7/16

- 1. Regionrådet mener evalueringen av Musikkregionen gir et godt bilde på hva Musikkregionen har drevet med og fått til.*
- 2. Ut fra evalueringen mener regionrådet at Musikkregionen har bidratt til utvikling av «mer og bedre musikk til flere» og at den har gitt et viktig bidrag til følge opp Oppland fylkeskommune sin kulturstrategi.*
- 3. Prosjektperioden er over og regionrådet mener en mulig videreføring i varig drift - slik som det foreslås i evalueringen - må drøftes med prosjekteierne.*

Regionråd sak 13/16

- 1. Regionrådet ber om at det blir utredet muligheter for å realisere et musikksenter for Oppland med base i Gjøvik med forslag om ressursbruk og organisering.*
- 2. Regionrådet ber om å framlagt en sak om dette høsten 2016.*

Regionråd sak 21/16

- 1. Regionrådet ber regionsjefen kalle inn til møte med kultursjefene i kommunene i regionen for å drøfte mandat og en spisset målsetting. Videre avklares hva som skal gjøres lokalt og regionalt i regi av Musikksenteret innen den økonomiske rammen skissert i saksframstillingen.*
- 2. Regionrådet ber om at regionsjefen tar kontakt med Oppland Fylkeskommune for å drøfte mulig involvering.*
- 3. Regionrådet ber om at saken legges fram igjen for regionrådet på møtet 2. desember.*

Finansieringsbehov:

*50% stillingsressurs kr. 400.000,- Husleie – inkl. ikt/datakostnader kr. 60.000,-
Tiltaksmidler, nettverksetablering kr. 200.000,- Totalt kr. 660.000,-*

Finansiering

Forslag til kommunal fullfinansiering ved at en vertskommune tar kostnadene for husleie og kr. 200.000,- mens øvrige 4 kommuner finansierer restbeløpet på kr. 400.000,- hvorav 50% like deler og siste halvpart etter folketall.

Regionrådet sak 26/16

- 1. Regionrådet slutter seg til forslagene til spissing og målsettinger som framkommer i saksframstillingen.*
- 2. Regionrådet ber om at hver kommune innen 1. mars 2017 foretar en politisk behandling av målsetting og innhold, organisering og forpliktelser ift. finansiering.*
- 3. Regionrådet ber om at Oppland fylkeskommune blir koblet på arbeidet med å etablere Oppland Musikksenter, og at dette sees i sammenheng med samarbeidet med Hedmark om felles musikksatsing.*

Regionrådet ber om at regionsjefen finner midler til å opprettholde aktiviteten i Musikkregionen Gjøvik til kommunene har foretatt sine politiske avklaringer.

For å stå best mulig rustet til å vurdere om Nordre Land kommune skal prioritere å bidra økonomisk til videreføringen av Musikkregionen, ble 15. februar 2017 frivillige lag, musikere, dansere, arrangører, lys- og lydteknikere m.fl. invitert til et åpent møte med dette som tema.

Fra Musikkregionen deltok Ingelin Sørbo og fra Musikknettverk Østlandet (MØST) deltok Trond Grovane Moe. Fra kommunen deltok varaordfører Tove Haug og kultursjef Svein Ladehaug.

Selv om oppmøtet var relativt beskjedent ble sentrale temaer bragt på bane og diskutert inngående. En del spørsmål, delvis kritiske, ble besvart av Sørbo. Konklusjonen etter møtet kan oppsummeres på følgende måte:

- Gjennom prosjektperioden har det lokalt i Nordre Land vært for lite kjent hva den enkelte musiker kunne hente ut av et samarbeid med Musikkregion Gjøvik. Dette skyldes både at tilbudet/tiltakene har blitt for dårlig kommunisert fra Musikkregionens side, og at musikklivet i Nordre Land i for liten grad har kontaktet Musikkregionen for informasjon. Nordre Land kommune kunne også vært mer aktiv når det gjelder å formidle informasjon mellom musikklivet lokalt og Musikkregionen.
- Den regionale satsingen på musikk må ses i et langsiktig perspektiv. Det vil derfor være galt og ikke bidra til videreføringen av Musikkregionen.
- Markedet for musikere, arrangører og teknikere omfatter hele regionen og begrenses i liten grad av kommunegrenser. Musikkmiljøet i Nordre Land vil derfor uansett dra nytte av et regionalt musikkcenter.

Vurdering:

Rådmannen har registrert at Gjøvikregionen har et sterkt musikkmiljø på nasjonalt og internasjonalt nivå. Musikkbransjen synes å være en viktig identitetsskapende og kulturbærende faktor, og er en næring med et betydelig antall arbeidsplasser. Den har også en stor økonomisk betydning for andre næringer, som reiselivsbedrifter og detaljhandel. Det store antallet profesjonelle og semiprofesjonelle utøvere medfører at musikkopplæringen ligger på et høyt nivå, slik at tilveksten av nye utøvere er solid, samtidig som musikklivet på amatørnivå nyter svært godt av disse kreftene.

Musikkregion Gjøvik hadde et tredelt innsatsområde: Musikk som kunst, næring og samfunn. De siste årene med et spesielt fokus på næring. Musikkregionen vil med en spissing i retning næringsutvikling tilby tjenester for musikkbransjen som ikke tilbys andre steder. Evaluering av prosjektet og økonomiske rammer tilsier at næringsperspektivet bør vektlegges. Musikkregionen har klart å tiltrekke seg deler av musikklivet som ikke tidligere har vært i kontakt med virkemiddelapparatet, kanskje særlig innen populærmusikken. Dette må utvikles ytterligere i videreføringen av Musikkregionen.

Disse tiltakene skal prioriteres:

- Skape bevissthet om hvordan realisere verdier av musikkprodukt
- Friscene og turnéstøtte har vært en suksess i et næringsperspektiv, og ordningene videreføres og videreutvikles – større fokus på profesjonalisering og kommersialisering
- Bidra til å utvikle produksjonsfelleskap
- Aktiv nettverksbygger, også på tvers av bransjer og sjangre - oppfølging av samarbeid med andre lokale og nasjonale aktører som MØST, Norske konsertarrangører og Gramart
- Informasjon om stønadsordninger
- Henvise til etableringsveiledning når dette er vurdert som aktuelt
- Hjelp til søknadsskriving, koble opp til lokal- regional næringsrådgiving
- Praktiske råd om drift av «musikkbedrift»
- Utvikle, oppdatere og gjøre tilgjengelig oversikter over musikkressurser (spillesteder, øvingssteder, studio, stønadsordninger osv.)
- Musikkrelatert næring som dans skal innlemmes med tanke på å skape profesjonelle produksjoner.

Det foreslåtte navnet, Oppland Musikkcenter, viser at det foreligger en intensjon om å være et ressurscenter for hele Oppland. Kapasiteten med en halv stilling vil kunne gjøre dette vanskelig, dette tilbudet vil måtte bygges opp i samarbeid med øvrige kommuner og Oppland fylkeskommune. For ikke å binde et eventuelt tilskudd fra Nordre Land til et bestemt navn, har rådmannen valgt å bruke «videreføring av Musikkregion Gjøvik» eller (regionalt musikkcenter) i denne saken. Musikkregion Gjøvik er et innarbeidet navn og det kan være hensiktsmessig å beholde dette inntil grunnlaget er skapt for eventuelt å utvide til et musikkcenter for hele eller en større del av Oppland.

Etter vedtatt finansieringsnøkkel vil Nordre Land kommunes andel bli kr. 83.260,- pr år, pluss årlig prisvekstjustering. Gjøvik som vertskommune tar kostnadene for husleie og kr. 200.000,- mens de øvrige 4 kommunene finansierer restbeløpet på kr. 400.000,- hvorav 50% like deler og siste halvpart etter folketall.

Kommune	Innbyggertall pr. 01.01.16	Andel etter befolkningstall	Fast sum pr. kommune	Totalt
Nordre Land	6.751	33.260	50.000	83.260
Søndre Land	5.758	28.368	50.000	78.368
Vestre Toten	13.180	64.934	50.000	114.934
Østre Toten	14.906	73.438	50.000	123.438
Sum	40.595	200.000	200.000	400.000

Musikkcenteret er tenkt organisert som et vertskommunesamarbeid med base i Gjøvik. Rådmannen har registrert at det forventes at alle kommunene tar aktivt eierskap. Det må bli faste styrings- og møtepunkter, der eierne er representert fra både kultur og næringsutvikling. Brukerne av centeret må ha eierskap og medbestemmelse. Det må gjennomføres regelmessig evaluering og justering av Musikkcenterets prioriteringer og tjenesteyting. En omforent strategi og gode måleparametre må utarbeides.

Rådmannen oppfatter kr. 84.000,- som et betydelig beløp, og innser at midlene på kort sikt kanskje kan skape vel så mye aktivitet hvis de brukes lokalt. Musikkregion Gjøvik er en langsiktig satsing, der tyngden og kraften i regionalt samarbeid over tid trolig vil evne og skape en betydelig gevinst også lokalt. Styrken til en felles satsing på et regionalt musikkenter, som på sikt har ambisjoner om å nå ut til musikkmiljøet i hele Oppland, ligger nettopp i det langsiktige perspektivet. Også for fullt ut å kunne høste fruktene av det arbeidet som er gjort, er det viktig at musikkregionen videreføres. Rådmannen er av den oppfatning at det kun er gjennom kontinuerlig satsing over mange år det er mulig å oppnå varig nivåheving og gjennomgripende endring til beste for alle deler av musikkmiljøet Oppland, i Gjøvikregionen og i den enkelte kommune.

Musikkmiljøet i Nordre Land vil dra nytte av et regionalt musikkenter, uavhengig av om alle kommunene deltar i finansieringen eller ikke. Rådmannen mener derfor det er både viktig og riktig at Nordre Land kommune bidrar til videreføringen av Musikkregionen, slik at musikere fra vår kommune ikke oppfattes/oppfatter seg som «gratispassasjerer».

Med dette som utgangspunkt anbefaler rådmannen at Nordre Land kommune støtter videreføringen av Musikkregion Gjøvik.

Administrasjonens innstilling:

Rådmannen vil råde formannskapet til å fatte slikt vedtak:

1. Nordre Land kommune støtter videreføringen av Musikkregion Gjøvik, og går inn som eier med en årlig økonomisk driftsstøtte på inntil kr. 84.000,- + årlig regulering i.h.t. lønns- og prisvekst.
2. Tilskuddet finansieres ved bruk av disposisjonsfond i 2017 og innarbeides i driftsbudsjettet fra 2018.
3. Rådmannen tillegges ansvaret for å følge opp videreføringen av Musikkregion Gjøvik.

NORDRE LAND KOMMUNE, den 6. mars 2017.

Jarle Snekkestad
Rådmann

Svein Ladehaug

Sak 26/16 ETABLERING AV OPPLAND MUSIKKSENTER

Tidligere saksframlegg

Regionrådssak 21/16 og Regionrådssak 13/16 og Regionrådssak 7/16

Vedtak i regionrådet 2.12.16

1.Regionrådet slutter seg til forslagene til spissing og målsettinger som framkommer i saksframstillingen.

2.Regionrådet ber om at hver kommune innen 1.mars foretar en politisk behandling av målsetting og innhold, organisering og forpliktelser ift finansiering

3.Regionrådet ber om at Oppland fylkeskommune blir koblet på arbeidet med å etablere Oppland Musikkenter, og at dette sees i sammenheng med samarbeidet med Hedmark om felles musikksatsing.

4.Regionrådet ber om at regionsjefen finner midler til å opprettholde aktiviteten i Musikkregionen Gjøvik til kommunene har foretatt sine politiske avklaringer.

Bakgrunn

I regionrådssak 21/16 vedtok Regionrådet følgende;

- 1 Regionrådet ber regionsjefen kalle inn til møte med kultursjefene i kommunene i regionen for å drøfte mandat og en spisset målsetting. Videre avklares hva som skal gjøres lokalt og regionalt i regi av Musikkenteret innen den økonomiske rammen skissert i saksframstillingen.**
- 2 Regionrådet ber om at regionsjefen tar kontakt med Oppland Fylkeskommune for å drøfte mulig involvering.**
- 3 Regionrådet ber om at saken legges fram igjen for regionrådet på møtet 2.desember.**

Utgangspunktet for fortsatt musikksatsing

Drøftingen i regionrådet konkluderte med at et flertall av kommunene ga uttrykk for at de ønsket å videreføre den regionale musikksatsingen, i en litt annen setting og med en tydeligere profil.

Evalueringsperioden og nåværende økonomisk fundament tilsier at det er behov for et tydeligere mandat og en nærmere beskrivelse av retning, tilpasset resultater og kapasitet

Det må være en prioritert oppgave å utarbeide gode **måleparametre** for arbeidet med Musikkenteret, samt å ha en omforent **strategi** for hva Musikkenteret skal oppnå – **målsettinger**, og effekter av arbeidet.

En tilleggsdimensjon

Intensjonen med å etablere et Musikksenter for Oppland innebærer at en på sikt har ambisjoner om å ta på seg ansvar og oppgaver som vil ha betydning for å hele Oppland og/evt for Innlandet. Tidligere er det påpekt at Gjøvik kan påta seg rollen som Musikkhovedstad i Innlandet på samme måte som Hamar og Lillehammer er senter for henholdsvis teater og film. Vi er også kjent med at det nå pågår et arbeid i regi av Oppland og Hedmark fylkeskommuner hvor målsettingen er å iverksette et to-årig arbeid med å kartlegge-/tilrettelegge for *«et nettverk for profesjonelle aktører og administrasjoner innen musikk.»* « Det vises her til at kr 1,5 mill som FT i Oppland tidligere bevilget til Orkester Innlandet bl a kan benyttes til å engasjere en prosjektleder som kan bidra til å etablere nevnte nettverk. Kultursjefene Gjøvikregionen vektlegger viktigheten av å synliggjøre regional vilje til å medvirke til etablering av et profesjonelt ensemble. *«Et Oppland musikksenter kan være interessant i seg selv, men levedyktig inn i framtida om det kobles på en videre utredning og utvikling av et ensemble».* Det er viktig at Oppland fylkeskommune blir koblet på arbeidet, og at dette sees i sammenheng med samarbeidet med Hedmark om musikksatsing.

Som kjent er musikk valgt som et av satsingsområdene i OFKs nylig vedtatte Kulturstrategi for Oppland 2016-2020; *«Gjøvikregionen har valgt å framheve sine sterke og aktive musikkmiljø og enkeltutøvere som markerer seg både nasjonalt og internasjonalt. For at bestrebelsene på å utvikle et profesjonelt musikkensemble i innlandet med utgangspunkt i det sterke musikkmiljøet i Gjøvikregionen skal lykkes, er et bredest mulig finansieringsgrunnlag avgjørende.»*

Fram til realiseringen av en evt framtidig fellessatsing innen klassisk musikk mellom Oppland og Hedmark, vil det være viktig at kommunene i Gjøvikregionen fortsatt viser at de vil prioritere å bruke ressurser bidrar til utvikling av musikk- og musikkmiljøene i regionen.

Vurdering

Musikkregionen har hatt tre innsatsområder: Musikk som kunst - Musikk som næring – Musikk og samfunn. Mye innsats har også vært lagt ned på synliggjøring av musikklivets kvalitet og kvantitet i regionen. Musikkregionen har vært en fasilitator, lagt til rette for at aktivitet og vært opptatt av å kommunisere direkte med musikere og med musikklivet i regionen. Denne strategien synes å ha vært vellykket – i alle fall for de musikerne/musikkmiljøene som har engasjert seg. I ettertid kan det synes som om eierne (kommunene) har blitt for lite involvert og informert, hatt for lite påvirkning ift prioritering av tiltak (ikke med i styret) og at de har opplevd at satsingen har vært for lite synlig i egen kommune. Sist, men ikke minst kan det påpekes at det gjennom årene har blitt kommentert som en belastning som har slått negativt ut for prosjektets anseelse at det på ordfører/rådmannsnivå er besluttet å benytte midler til en regional satsing som spiser av kulturbudsjettens begrensede midler. For å sette det på spissen, prioritert som en regional satsing, men ikke godt nok forankret i den enkelte kommune.

Kultursjefenes anbefaling – spissing og profesjonalisering

Prosjektet har de siste årene hatt spesiell fokus på musikk som næring. Dette er en viktig satsing som kultursjefene mener bør vektlegges enda mer i det nye musikksenteret. *«Næringsperspektivet skiller seg ut ved at tjenester med dette perspektivet for musikere ikke ytes andre steder. Både evaluering av*

prosjektet og økonomien tilsier at næringsperspektivet bør vektlegges .» Det var enighet blant kultursjefene om at ordninger som styrker økonomien og gjør det lettere å satse, bør videreføres.

«Friscene og turnéstøtte har vært en suksess i et næringsperspektiv, og ordningene krever lite administrasjonsressurs.» Kultursjefene var enige om at friscenen på Gjøvik har vært en suksess og hatt stor betydning for musikkutøvere og som musikkopplevelse for musikere og musikkinteresserte fra hele regionen. I den nye satsingen er det enighet om at dette tiltaket videreføres og det er grunnlag for å etablere friscener andre steder – eksempelvis i kombinasjon med dans. Turnestøtten har muliggjort synliggjøring av regionens musikalske talent langt i regionen og langt utover regionens grenser, dette tiltaket er det ønskelig å videreføre, men økonomien begrenser her mulighetene. Kultursjefene var også i stor grad enige om at musikkrelatert næring som dans bør vurderes som en tilleggsdimensjon i musikk-satsingen. Dette åpner for å se på muligheter for å differensiere aktivitet og tiltak mer ut fra lokale behov og prioriteringer.

«Musikksenter Oppland realiseres ved at det etableres og driftes som et tiltak der både næring og kultur vektlegges – altså verken et rent næringstiltak eller et rent kulturtiltak, men et kultur/næring-tiltak, der de to fagmiljøene drar nytte av hverandre og innser verdien av å samarbeide.» Dette utsagnet er et viktig innspill og en viktig erkjennelse som vil ha betydning for fundamentet og finansieringen av musikk-satsingen. Dersom det er enighet i kommunene om at satsing på musikk har næringsmessig betydning, vil det være grunnlag for å kunne hevde at utgifter til musikk-satsing er en form for inntekts ervervelse.

Næringsperspektivet ble i det heletatt gitt stor oppmerksomhet og det ble understreket betydningen av å legge til rette for og vektlegge profesjonalisering både ift musikkutøvelse og yrkesutøvelse relatert til musikk og dans. *«Amatørene skal kulturskolene ta seg av.»*

Følgende næringsrelatert aktivitet i et framtidig musikksenter bør derfor vektlegges spesielt og bli lagt inn som bærende element i den nye musikk-satsingen:

- Skape bevissthet om hvordan realisere verdier av musikkprodukt
- Oppfølging av samarbeid med andre lokale og nasjonale aktører som MØST, Norske konsertarrangører og Gramart
- Bidra til å utvikle produksjonsfelleskap
- Aktiv nettverksbygger , også på tvers av bransjer og sjangre
- Utvikle produkt og produksjonsformer i skjæringspunktet musikk og dans
- Informasjon om stønadsordninger
- Henvise til etableringsveiledning
- Hjelp til søknadsskriving, koble opp til lokal- regionale næringsrådgiving
- Praktiske råd om drift av «musikkbedrift»
- Utvikle, oppdatere og gjøre tilgjengelig oversikter over musikkressurser (spillesteder, øvingssteder, studio, stønadsordninger osv.)
- Digitalisering og nye kommunikasjonsformer og muligheten dette gir for kommersialisering og næringsutvikling med utgangspunkt i musikkutøvelse/opplevelse

Oppsummering – forslag til mandat og målsetting

Oppland Musikksenter skal :

På sikt har ambisjoner om å ta på seg ansvar og oppgaver som vil ha betydning for å hele Oppland og/evt for Innlandet – dette krever god involvering/samhandling med Oppland fylkeskommune .

Gjøvikregionen og Gjøvik skal bli kjent som Musikkarnested for Innlandet. Kommunene skal gjennom musikksatsingen bidra med ressurser med forventning om at musikksatsingen i tillegg til kulturell egenverdi skal ha næringsmessig betydning.

Musikksatsingen skal ha et regionalt- men også markedsrelatert fokus med øye for å legge til rette for at musikere og musikkmiljø som har ambisjoner, dokumenterer vilje og talent og bidra til å skape mer profesjonalitet i alle ledd.

Næringsaspektet skal vektlegges spesielt og det skal etableres et tettere samarbeid med kommunenes/regionens næringsutviklingsapparat. Konkret skal følgende prioriteres:

- Skape bevissthet om hvordan realisere verdier av musikkprodukt
    - Friscene og turnéstøtte har vært en suksess i et næringsperspektiv, og ordningene videreføres og videreutvikles – større fokus på profesjonalisering og kommersialisering
  - Bidra til å utvikle produksjonsfelleskap
  - Aktiv nettverksbygger , også på tvers av bransjer og sjangre - oppfølging av samarbeid med andre lokale og nasjonale aktører som MØST, Norske konsertarrangører og Gramart
  - Informasjon om stønadsordninger
  - Henvise til etableringsveiledning når dette er vurdert som aktuelt
  - Hjelp til søknadsskriving, koble opp til lokal- regionale næringsrådgiving
  - Praktiske råd om drift av «musikkbedrift»
  - Utvikle, oppdatere og gjøre tilgjengelig oversikter over musikkressurser (spillesteder, øvingssteder, studio, stønadsordninger osv.)
- musikkrelatert næring som dans skal innlemmes med tanke på å skape profesjonelle produksjoner.

Organisering

Kultursjefene mener at vertskapskommunemodellen er å anbefale. I tillegg mener de at det blir svært viktig med en lokalisering av tjenesten som må være hensiktsmessig for målgruppa og gi gode arbeidsforhold. De er videre opptatt av at alle kommunene bør være med å bidra (ikke bare nyte, men også yte), samt at det vil være viktig å få med Oppland fylkeskommune.

Det bør i tillegg oppnevnes en styringsgruppe hvor alle kommunene er representert på ulike nivå og med ulike fagområder (viktig at både kultur og næring er representert). Kommunene må i større grad ta ansvar for å gi jevnlig innspill til- og bidra til utvikling av musikksatsingen.

Ved siden av den formelle styringsgruppa anbefales det å opprette et fag-/bransjeråd som kan bidra med faglige råd og bistå styringsgruppa med kontinuerlig evaluering av tiltak. *Det bør også sikres at profesjonelle musikere innen ulike genre blir invitert inn og hørt. Vel etablerte næringsdrivende innen musikk- og dansefeltet vil kunne ha mye å bidra med.*» Eierskap til musikkcenteret og delingskultur innen bransjen blir viktig med en så liten stillingsressurs.

Finansiering av musikk-satsingen må innarbeides i de kommunale budsjetter og ikke alene belastes kulturbudsjettene. Det blir i tillegg viktig at spesielle og kostnadskrevende tiltak kan vurderes i sammenheng med – og gis muligheter for støtte av det regionale bedriftsrettede utviklingsprogrammet.

Betydningen av regional Musikk-satsing og hvor aktivitetene legges?

Dette var et tema som ble gjenstand for politisk drøfting på regionrådsmøtet 11.11. Regionsjefen skal ikke fremføre sine meninger om dette, men gjengir i stedet sitater fra kultursjefene ;

«Selv om Musikkregionen tilsynelatende har hatt liten konkret betydning for Nordre Land, er det åpenbart at enkeltpersoner og bedrifter med adresse Nordre Land har hatt utbytte av Musikkregionens tilstedeværelse. Dette gjelder enkeltpersoners deltagelse på kurs og ikke minst at det er hele Gjøvikregionen som samlet sett danner grunnlaget for etablering og drift av bedrifter som leverer tjenester innen lyd- og lysteknikk.».... Nordre Land er uansett en del av Gjøvikregionen, og kommunens innbyggere, musikere og leverandører av tekniske tjenester og vil uansett forholde seg til alle kommunene i regionen som et samlet marked på tvers av kommunegrensene.»

«Lokaliseringsdebatter om hvor mye som skjer innenfor ulike kommunegrenser er et blindspor og har vært ødeleggende for prosjektet. Vi bør samle oss om at vi skal gi et tilbud for våre felles musikere som jobber på tvers av kommunegrenser. Bransjen må høres på hvilken lokalisering som er hensiktsmessig for dem. «

«Det er ofte slik med prosjektarbeid at når fruktene endelig kan høstes og effektene begynner å melde seg så legges prosjektet ned. Oppland musikk-senter vil kunne tilby en spisset tjeneste som kommunene i dag ikke er i stand til å tilby, og sånn sett utfylle vårt eget næringsarbeid på en god måte. Regionalt samarbeid er riktig for å gi mer gjennomslagskraft og større effekt enn om vi jobber hver for oss..»

Kommunal forankring og videreføring av kompetanse.

I og med at musikk-satsingen forutsetter kommunal finansiering (jfr sak 21/11) innenfor en ramme på kr 660.000,- og at det er viktig med eierskap til ordningen, vil det være nødvendig at hver kommune foretar en politisk behandling, før de evt gir tilslutning til etableringen. En antar at dette vil ta noe tid og en etablering av musikk-senteret ikke bli etablert før saken er ferdigbehandlet i alle kommunestyrene. En antar at den politiske behandlingen ikke vil bli avsluttet før i slutten av februar. Tilsvarende forventes fellesprosjektet mellom Oppland og Hedmark å være avklart og vedtatt iverksatt innen den tid. Derfor foreslås det at en om mulig opprettholder musikkregionens kontor fram til 1.mars. Regionsjefen bes om å finne midler til en slik midlertidig ordning.

6

Gjøvik 25.11.16

Tore J Killi

Evaluering av Musikkregionen Gjøvik

Innholdsfortegnelse

Sammendrag av evalueringen	3
Om evalueringen	5
Organisering og rammer	5
Bakgrunn for prosjektet	5
Varighet	6
PLP-organisering.....	6
Finansiering og økonomi	7
Hva er gjort.....	8
Strategi og handlingsplan	8
Aktivitet	8
Samarbeidspartnere.....	10
Prosjektets betydning.....	11
Kunstnerisk kvalitet	13
Næringsutvikling:.....	13
Bolyst: Hvilke koblinger har prosjektet til øvrig arbeid med «bolyst»?	15
Synliggjøring	16
Tilbakemeldinger fra andre	18
Kommunemøtene	18
Musikkbransjen	18
Forslag til videre musikksatsing.....	22
Innretning på arbeidet	22
Ansvars- og virkeområde.....	25
Organisering	26
Finansiering av en videre musikksatsing	27
Oversikt over vedlegg.....	28

Sammendrag av evalueringen

Denne egevalueringen skal bidra til at kommunene i Gjøvikregionen, Regionrådet og Oppland fylkeskommune har et godt grunnlag for å vurdere prosjektet «Musikkregion Gjøvik», og om det skal videreføres.

Evalueringsprosessen har inkludert evalueringsmøter med alle kommunene i Gjøvikregionen og fylkeskommunen, en kvalitativ spørreundersøkelse av musikere og andre tilbakemeldinger fra musikere som har brukt musikkregionens tilbud. Styringsgruppa for Musikkregionprosjektet er avsender av egevalueringen, arbeidet er utført av en arbeidsgruppe, ledet av Benedikte Narum Jenssen.

Musikkregionen ble startet opp etter et omfattende forprosjekt som omfattet musikkbransjen, åpne møter i Nordre Land, Søndre Land, Østre Toten, Vestre Toten og Gjøvik kommuner, Gjøvikregionen og Oppland fylkeskommuner. Prosjektet er styrt etter PLP-metoden og har hatt en representasjon som har ivaretatt musikere og musikkbransje siden forprosjekt, opp til i dag.

Tilbakemeldinger fra musikere og andre brukere av våre tjenester har vært svært positive. Også prosjekteierne - kommunene i regionen og Oppland fylkeskommune, ved politisk ledelse - har gitt gode tilbakemeldinger til prosjektet og ønsker at arbeidet fortsetter i en eller annen form.

Musikkregionen har hatt tre innsatsområder: Musikk som kunst - Musikk som næring – Musikk og samfunn. Mye innsats har også vært lagt ned på synliggjøring av musikklivets kvalitet og kvantitet i regionen. Egevalueringen har brukt Ønskekvistmodellens¹ begreper villen (vilje, engasjement), kunnen (kompetanse, dyktighet) og skullen (relevans for andre) til å drøfte kvaliteten med det arbeidet som er gjort. Jevnt over mener vi at vi har en god balanse i vektlegging av disse begrepene i prosjektet, men at vi kunne vært flinkere i den interne informasjonen. Musikkregionen er en fasilitator, vi skal legge til rette for at aktivitet. Prosjektet er opptatt av å kommunisere med musikklivet om prosjektets innhold og styringsgruppa har hele tiden vært opptatt av å sette inn ressurser der det har vært størst etterspørsel og behov.

Anbefaling

- Musikkregionprosjektet har høstet mange erfaringer som er nyttig for flere regioner i Oppland. Musikkregionen kan gjøre disse erfaringene tilgjengelig for hele fylket ved å bli et fylkeskommunalt kompetansesenter – eksempel «Oppland Musikkcenter».
- Egevalueringen gir en klar anbefaling om å fortsette musikkregionen i Gjøvikregionen til å omfatte hele Oppland, som fast drift under «Gjøvikregionen utvikling».
- Satsingen må ses i sammenheng med andre satsinger i regionen og må bidra til å styrke disse. En styrking av kulturnæringer og et kulturbasert næringsliv krever at de ulike satsingene på dette området er samstemte og bidrar til å styrke hverandre.
- Det anbefales at en videre satsing fortsatt arbeider med musikk som kunst og næring, bidrar til synliggjøring av musikken og til attraksjonsbygging.

---

¹ En modell hentet fra Århus for evaluering av organisasjoner som presenterer musikk og scenekunst. Modellen er ikke brukt i sin helhet, ettersom den er laget for kunstneriske organisasjoner, men begrepene villen, kunnen og skullen har vist seg som tjenlig å strukturere egevalueringen etter.

- Det foreslås at virksomheten får et styre med representasjon med sammensetning etter modell fra prosjektets styringsgruppe.

Prosjektet bør prioritere arbeid innenfor følgende aspekter ved musikk:

Kunst

- Videreutvikle turné- og produksjonsstøtten
- Videreføre samarbeid med kulturhusene om lokalleie
- Bidra til etablering av et profesjonelt ensemble lokalisert i Gjøvikregionen

Næring

- Kompetanseutvikling
  - Videreutvikle kurstilbudet i dialog med bransjen
  - Utvikle metoder for «kollegaveiledning»
  - Utvikle andre mer interaktive og praktiske kursformer
  - Skape bevissthet om hvordan realisere verdier av et musikkprodukt
  - Oppfølging av samarbeid med andre lokale og nasjonale aktører som MØST, Norske konsertarrangører og Gramart
- Nettverksarbeid
  - Musikerlunsjer og møteplasser
  - Bransjetreff
  - Bidra til å utvikle produksjonsfelleskap
  - Aktiv nettverksbygger
- Veiledningstjenester.
  - Oppfølging av tema fra kurs og samlinger
  - Karriereveiledning
  - Informasjon om stønadsordninger
  - Hjelp til søknadsskriving
  - Praktiske råd om drift av «musikkbedrift»
  - Utvikle, oppdatere og gjøre tilgjengelig oversikter over musikkressurser (spillesteder, øvingssteder, studio, stønadsordninger osv.)

Synliggjøring/attraktivitet/bolyst

- Samarbeid med kulturskolene om fordypningsprogrammer innen musikk
- Låtskrivercamper for ungdom
- Være oppdatert på og spre informasjon om musikk fra Oppland
- Videreutvikle nyhetsbrev og hjemmeside, samt en målrettet bruk av sosiale medier mot musikere og musikkbransje
- Å styrke internkommunikasjon med eiere og mot andre satsinger i regionen og fylkeskommunen.

Om evalueringen

Siden starten av prosjektet 5. mars 2012, har prosjektledelsen og prosjektets styringsgruppe hatt en løpende evaluering av prosjektets innretning og av kost/nytte ved de ulike aktivitetene i prosjektet og har foretatt justeringer underveis. Dette har vært gjort i dialog med prosjektansvarlig og prosjekteier.

Prosjektet har ikke hatt krav om følgeforskning underveis. Når vi nå skal lage en evaluering av prosjektet gjør vi det derfor i form av en egevaluering som skal munne ut i forslag til hvordan musikksatsingen kan videreføres.

At styringsgruppa er relativt stor og er bredt sammensatt, med god representasjon fra bransjen, er også et argument for valget av evalueringsform. I møterunden vi hadde med våre prosjekteiere i januar/februar, og med fylkesordførere og fylkesvaraordførere rett før jul var det tilslutning til denne framgangsmåten.

I evalueringen ser vi på hva som er gjort i prosjektet så langt og gir forslag til hvordan arbeidet kan videreføres.

Egevalueringen vil basere seg på:

- Data fra virksomheten
- Innspill fra møter med politisk og administrativ ledelse i kommunene i regionen og Oppland fylkeskommune.
- Kultursjefene i regionen blir invitert til innspillmulighet før evalueringsrapporten sendes til politisk behandling i regionrådet.
- Tilbakemeldinger fra musikere underveis.
- Kvalitativ intervjurunde med fire musikere som har brukt Musikkregionens tilbud.
- Den løpende evalueringen som styringsgruppa for prosjektet har utført, og som finnes dokumentert i protokoller og annet skriftlig materiale, f.eks. underveisrapporter.

Styringsgruppa har satt ned en evalueringsgruppe med Benedikte Narum Jenssen og Gerd Myklebust Wang som representanter fra styringsgruppa, prosjektleder Ingelin Sørbo. Gruppa ble ledet av Benedikte Narum Jenssen. Evalueringsgruppa har konsultert regionsjef Tore-Jan Killi. Styringsgruppa vedtok egevalueringen i møte 4. april. Styringsgruppas vedtatte egevaluering med forslag til videre musikksatsing i regionen, sendes videre til presentasjon i Regionrådet i april.

Organisering og rammer

Bakgrunn for prosjektet

Regionrådet vedtok i sak 11/10, på møte på Dokka 19.03.2010, å starte en forstudie for «Musikkregionen Gjøvik». Arbeidet ble gjennomført av en styringsgruppe, ledet av regionkoordinator Tore Jan Killi som også var kontaktpunkt mot de politiske utvalgene i regionen. Fra musikknæringene har Nils Harald Mæhlum og Sissel Gullord Morken vært representert; Sigmund Hagen og Gerd Myklebust Wang og fylkeskultursjef Tone Kolaas og kultursjef i Vestre Toten Elisabeth Lund.

Kultursjefene fungerte som referansegruppe for forstudien og hadde også en viktig rolle i innhold, organisering og gjennomføring av høringsmøter, som ble gjennomført for musikklivet i alle 5 kommunene.

Utgangspunktet for musikksatsingen er i tenkt som en **langsiktig intensjon** om å utvikle kulturlivet.

Mandatet til forprosjektet er å gi forslag til hvordan "Gjøvikregionen skal bli et **attraktivt sted for musikknæringen å etablere seg og å virke i**"

Forprosjektet hadde tre hovedmål:

1. *Etablere et kompetansemiljø i regionen.*
2. *Ha fokus på økt bruk og bedre tilrettelegging av arenaer og møteplasser.*
3. *Utredningen skal skape bevissthet om verdien av musikkopplevelser og musikkutøvelse og vise hvordan musikklivet i regionen kan bidra til et positivt omdømme.*

Forstudien ble presentert på et dagsseminar for musikkbransje og beslutningstakere fra kommunene, regionen og fylkeskommunen 5. november 2010. I diskusjonen som fulgte rapporten for forstudien, ble det enighet om å starte opp prosjektet med oppstart i august 2011.

En styringsgruppe ble satt ned, bestående av bransjefolk og beslutningstakere som representerte hele regionen og med representanter fra Oppland fylkeskommune. Den samme styringsgruppa sitter fortsatt.

Etter utlysning ble det ansatt en prosjektleder, som ble sykemeldt sent høsten 2011. Dette førte til at prosjektet, i en kort periode, ble lagt på is. Prosjektet ble restartet, med ny prosjektleder, 5. mars 2012. Dette ble av eierne regnet som ny startdato for prosjektet. Denne egenevalueringen konsentrerer seg derfor i hovedsak om perioden etter 5. mars 2012.

Varighet

Musikkregionen var i utgangspunktet et tre-årig prosjekt, som skulle avsluttes 5. mars 2015. Med den litt vanskelige oppstarten av prosjektet, var imidlertid prosjekteierne enig at tre år var for kort varighet og i 2014 ble det vedtatt å utvide prosjektperioden ut 2016.

PLP-organisering

Musikkregionen er organisert etter PLP-metoden, med faste roller og klare beslutningsprosesser.

Det er de 5 kommunene og Oppland fylkeskommune som er eiere. Regionsjef **Tore-Jan Killi** er prosjektansvarlig. Prosjektleder fra 5. mars 2012 var Helge Øye. Fra 1. januar 2016 er Ingelin Sørbo prosjektleder.

Styringsgruppa består av:

Storingsrepresentant **Tore Hagebakken** (leder av styringsgruppa)

Musiker og kulturskoleinspektør **Benedikte Narum Jenssen** (nestleder)

Musiker og lydtekniker **Nils Harald Mæhlum** (leder av bransjerådet)

Musiker **Knut Anders Sørum**

Kulturhusleder **Unni Heimdal**

Musiker og politiker **Gerd Myklebust Wang**

Musiker og kulturskolerektor **Bente Hemsing**

Regionkoordinator **Sigmund Hagen**

Produktsjef for Music Retail Holdning **Per Olav Hagen**

Turistsjef **Arne Jørgen Skurdal**

Trygve Rønningen, Randi Eek Thorsen og Grethe Steensen har også vært med i styringsgruppe i 3 år og mer.

Styringsgruppa har hatt fokus på styring og oppfølging gjennom hele perioden. Første halvdel av prosjektperioden ble det viktig å konkretisere målene for prosjektet. Det var viktig å komme raskt på banen som et tydelig og relevant prosjekt for en stor bredde av aktører. Prosjektets innretning de første ett og et halvt årene hadde nettopp dette åpne utgangspunktet. Styringsgruppa vedtok deretter en gradvis endring av retningen i prosjektet med mer vekt på musikk som næring, med veiledning og kursing av musikere.

Finansiering og økonomi

Den årlige, økonomiske rammen for prosjektet ble satt til kr. 1 400 000, halvparten i partnerskapsmidler og resten fordelt på Oppland fylkeskommune og kommunene i regionen. Rammen er ikke indeksregulert eller økt på andre måter i perioden.

Etter de tre første driftsårene hadde prosjektet, gjennom stram økonomistyring, spart opp drøyt kr. 600 000. Dette ble brukt til økt satsing på å utvikle prosjektets aktivitet rettet mot næring i form av veiledning, nettverksarbeid, kurs med mer. Blant annet ble stillingsressursen i prosjektet styrket, midler direkte til musikere økt og aktiviteten på kurssiden ble betydelig større.

I 2015 hadde prosjektet et forbruk på drøyt kr. 1 700 000. Samme forbruk er beregnet for 2016. Dette oppfattes av styringsgruppa som en nøktern ramme, men som gir rom for de viktigste satsingene. Når prosjektet er ferdig er det beregnet at den totale rammen for prosjektperioden er benyttet.

I 2012 hadde prosjektet 100% stillingsressurs, i 2013 var det økt til 120%, i 2014 hadde prosjektet 150% stillingsressurs, i 2015 var ressursen noe redusert til 140% og i 2016 er ressursen 160%.

Hva er gjort

Strategi og handlingsplan

Etter restarten av prosjektet i 2012 var det første styringsgruppa tok fatt i, å få på plass en prosjektplan. Planen ble vedtatt 30. mars 2012 og har vært grunnlaget for prosjektet videre.

Prosjektplanen formulerte følgende visjon: «Mer og bedre musikk til flere» med ambisjonen om at «Gjøvikregionen er det selvfølgelige senteret for musikk i Innlandet.» Prosjektet beskrev tre områder de ville arbeid innenfor:

1. Kunstnerisk utvikling med profesjonell konsertproduksjon og turnevirksomhet i regionen.
2. Næringsutvikling, for å utvikle en mer robust og samlet musikkbransje i regionen.
3. Musikklivet som instrument for økt bolyst i regionen.

Disse målområdene er hentet fra forprosjektet og vekten mellom disse ville endre seg i løpet av prosjektperioden. Strategiplanen er brukt for å vurdere retningen i prosjektet. Etter at prosjektet hadde gjennomført en etableringsfase, vedtok styringsgruppa 25.10.13, å arbeide mer med veiledning og rådgiving og i tillegg fokusere på næringsutvikling og synliggjøring av musikken fra regionen.

Aktivitet

Det er svært mange aktiviteter som er gjennomført i løpet av prosjektperioden. De følger opp handlingsplanen og er konsentrert om områdene kunstnerisk utvikling, næringsutvikling og bolyst.

I løpet av prosjektperioden er det løpende rapportert om aktiviteten. I denne egevalueringen serverer vi bare overskriftene, men vedlagt denne rapporten er en oppsummering av aktiviteter i prosjektet fra restarten i 2012 og ut 2015. Flere av aktivitetene dekker flere kategorier. De er plassert der de primært hører hjemme.

Kunsterisk utvikling

- Gratis utleie av kulturhuslokaler. I løpet av prosjektperioden er det gjennomført over 400 (!) konserter i regionen som resultat av tilbudet om gratis sceneutleie på Gjøvik Kino og Scene og Fyrverkeriet kulturhus. Dette har, i tillegg til de åpenbare fordelene for musikere, også bidratt til økt arrangørkompetanse i regionen.
- Turné og produksjonsstøtte skal bidra til at musikere fra regionen får mulighet til å utvikle bedre konsertproduksjoner og presentere seg selv på turneer utenfor regionen. Det er gitt støtte til 15 turneer i perioden.
- Et orkester for innlandet. Musikkregionen har gjennomført forprosjektet for et orkester for innlandet. Rapporten ble godt mottatt, men hverken Hedmark eller Oppland fylkeskommuner har vedtatt satsingen som er foreslått i forprosjektet. Det arbeides likevel sterkt lokalt med å holde turnétallet oppe. Her har også Musikkregionen vært en sentral medspiller for orkesteret.
- Akustikkmålinger er gjennomført for å gi bedre utviklingsgrunnlag for musikklivet i regionen. Det er foretatt 25 målinger og det er arrangert et seminar for kultur- og bygg/eiendomsansvarlige i kommunene for å spre kunnskap om akustikk i kommunene.

Næring

- Kompetanseutvikling /kursvirksomhet har vært del av prosjektets virksomhet siden starten. Allerede i forprosjektet ble dette testet ut for å se hvordan en slik formidlingsform fungerte. Også i 2011, altså før restarten av prosjektet, ble det gjennomført en fagsamling for musikere og musikkbransje. I løpet av prosjektet etter 5. mars 2012 er det gjennomført 28 kurs. Vi viser til vedlegget for en mer detaljert oversikt. Kursene er som oftest gjennomført i samarbeid med sentrale fagmiljøer som MØST - Musikknettverk Østlandet og Gramart.
- Kursene er viktige også for vårt arbeid med **nettverksutvikling**. Det har vært vesentlig for oss å føre folk sammen over sjangergrenser, alderstrinn og geografi. Det er arrangert 3 nyttårsbord og 16 månedlige lunsjer for musikere og bransje. I noen tilfeller er det kombinert med faglige innspill og noen ganger er det det sosiale som er viktigst. Musikere er som regel organisert i små enheter og tilbakemeldinger fra deltakerne viser at det er behov for sosiale og faglige treffpunkter.
- Veiledning av musikere er et annet område som er sentralt. I tillegg til kursene er det mange som ønsker å drøfte sine egne prosjekter og andre forhold rundt musikervirksomheten. Vi har ukentlig henvendelser av denne typen. Veiledning inkluderer hjelp til søknader, råd knyttet til beskrivelser av kunstneriske prosjekter og forhold rundt organisering av musikervirksomhet. Etter at Musikkregionen har blitt mer kjent skjer det ofte at vi får henvendelser fra arrangører, bedrifter og andre om tips til musikere til ulike typer events og arrangementer.
- Nye kontorlokaler fra 2015 har også medført at det er enklere å ta kontakt og bruke de tjenestene Musikkregionen kan tilby. Mange kommer også innom for å slå av en prat og ta en kopp kaffe. Det gir oss også mulighet til å få direkte innspill på det tilbudet Musikkregionen gir. Mange av besøkene resulterer i mer forberedte veiledningssamtaler.
- Bredden i henvendelser gjør at vi bruker mye tid til faglig oppdatering. Skal Musikkregionen være et «kompetansemiljø» for regionen, som regionrådet ba om når arbeidet med forprosjektet ble satt i gang, er arbeidet med faglig oppdatering viktig.

Nærmiljø og bolyst

- Prosjektet inviterte tidlig til samarbeid med kulturskolene:
  - Vi har bidratt til gjennomføringen av en felles ny-sirkusforestilling med elever fra alle kulturskolene i regionen
  - Et større Fordypningsprogram er gjennomført, med samspill for elever i kulturskolene i Gjøvikregionen
  - Tangentiaden – en mønstring/konkurranse for pianister på alle nivå fra kulturskolene i regionen.
- De over 400 arrangementene som har funnet sted gjennom sceneutleieavtalene har bidratt til å øke konserttilbudet til publikum i regionen betydelig.
- Musikkregionen ønsket å fokusere på nyskrevet musikk, skrevet av ungdom. Vi har derfor, i samarbeid med Hege Øversveen, gjennomført 4 låtskrivercamper for ungdom med profesjonelle utøvere/låtskivere som produsenter. Låtene er blitt spilt på konserter og i radiosendinger og en av låtene er nå klar for kommersiell utgivelse.
- Below zero – er et prosjekt for utvikling av unge arrangører med gjennomføring av kulturprogrammet under kortbaneløpene i Ungdoms-OL som mål. Gruppen har gjennomgått grundig skoleing og har også hatt ansvar for ulike arrangementer som del av prosessen.
- Musikkregionen har tatt kontakt med Mjøsmuséet for å fokusere på den rike Pop og rock – historien som har vært levende i Gjøvikregionen siden tidlig på 60-tallet. Det har vært

gjennomført et solid arbeid med innsamling, fortellerkvelder og quizer. Målet er en utstilling som skal være klar når muséet får ferdigstilt nye utstillingslokaler i Gjøvik.

Synliggjøring

- Nyhetsbrev sendes ut månedlig til musikkbransjen i regionen. Nyhetsbrevet inneholder informasjon om Musikkregionens tilbud, andre relevante arrangementer og søknadsfrister til stønadsordninger.
- For å gjøre bredden i musikken fra Gjøvikregionen mer synlig, gjennomførte Musikkregionen programserien «Frisцена» på Radio Toten. 70 programmer ble produsert. De aller fleste programmene hadde en gjest som presenterte sin musikk. Programmet hadde mange lyttere også utenfor regionen, spesielt i Trondheim og Oslo.
- Vi har også arbeidet for å være synlig i mediebildet. Media har vist stor interesse for prosjektet, spesielt avis. Men også i radio og TV har prosjektet og våre aktiviteter fått oppmerksomhet. Vi har dessverre ikke full oversikt, men bare i 2015 var det over 20 oppslag bare i Oppland Arbeiderblad.
- Sosiale medier: Musikkregionen er aktiv på mange plattformer og arbeider bevisst med å utvikle kompetanse på sosiale medier, som også kan komme musikkbransjen til gode.
- Musikkregionen har etablert en hjemmeside som skal kunne gi oppdatert og relevant informasjon om tilbud og muligheter knyttet til musikkregionen. Vi hadde lenge en hjemmeside knyttet til Kulturnett-Oppland, men i takt med de endringene som dette nettstedet har gjort, ble det mer interessant for oss å ha en egen side.
- Det har vært viktig for prosjektet å være synlig i samfunnsdebatten. Vi har skrevet tre kronikker: Om frivillig arbeid, om musikkregionprosjektet og om mulighetene en levende musikkbransje gir.
- Det er fire Musikkambassadører for Gjøvikregionen: Trond Nagell Dahl, Ellen Andrea Wang, Eli Kristin Hanssveen og Nora Jabri. Disse fire er utnevnt uten søknad. Mottakere av Turné- og produksjonsstøtte er også å anse som ambassadører for Musikkregionen.
- Musikkregionen har også arbeidet for å tallfeste og konkretisere bredde i musikkliv og arrangement i regionen. At det er 70-80 000 publikummere på 2-300 sommerarrangementer – som gjennomføres av 20-30 arrangører er eksempel på slik synliggjøring

Vi viser til vedlegget for flere aktiviteter og mer utfyllende beskrivelser.

Samarbeidspartnere

Prosjektet har stor bredde i sine aktiviteter, selv om man de to siste årene i større grad har konsentrert seg om utvikling av musikk som næring. Prosjektet har også en relativt liten administrasjon. Det har derfor vært nødvendig å samarbeide med andre og koble seg mot andre fagutviklingsmiljøer, både regionalt og nasjonalt. Det hadde ikke vært mulig å gi det tilbudet vi har gitt uten å knytte til oss den kompetansen og mulighetene som ligger hos samarbeidspartene.

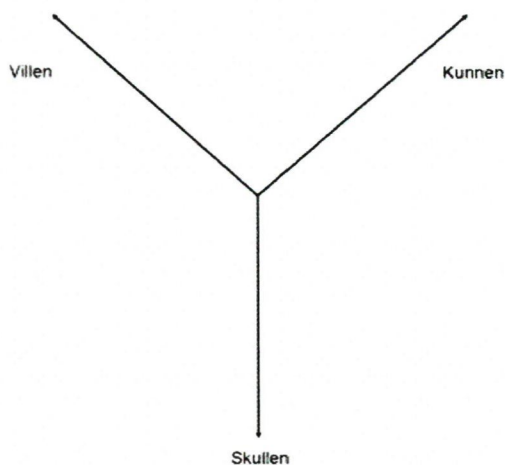
For å vise omfanget av samarbeidspartnere vil vi her nevne de viktigste. En bedre oversikt over hva vi har samarbeidet om ligger i vedlegget. Alle disse samarbeidspartnerne har bidratt sterkt til å styrke kompetansen i prosjektet: Gjøvik Kino & Scene, MØST – Musikknettverk Østlandet, Norske konsertarrangører, Gramart, Fyrverkeriet kulturhus og kulturskole, Peder Balke-senteret, Gjøvikregionen næringsråd, Mjøsmuséet, Totens sparebank, 4Sound Gjøvik, Norsk Musikkråd-Hedmark og Oppland, Rikskonsertene, Ungdoms-OL, Ung i Gjøvik, Innlandet Filharmoniske Orkester, Kulturskolen Mjølkefabrikken, og Radio Toten.

Prosjektets betydning

Musikkregionen er først og fremst en fasilitator, som skal legge til rette for økt kvalitet og aktivitet. Med utgangspunktet i prosjektplanen, gjennomfører vi en rekke konkrete tiltak som skal bidra til videre utvikling av musikken i regionen. Hvordan effekt måles innenfor målområdene våre (musikk som kunst, næring og i samfunnet) er vanskeligere å uttale seg om enn hva vi har oppnådd gjennom de ulike aktivitetene. Når vi ikke har en skala eller noe allment anerkjent utgangspunkt, må vi forholde oss til å formulere effekt på en annen måte². Disse effektene vil av natur være diskutabile, ettersom de vil være *vurdering* av effekt. De aller fleste kulturprosjekter vurderes på en slik måte.

En måte å gjøre det på er å anta effekt ut fra kvalifiserte vurderinger av hva som har hendt i løpet av prosjektet. Den danske Ønskekvist-modellen³, som bl. a. evalueringen av Den Norske Opera og Ballett⁴ ble basert på, er en slik metode og som er mye benyttet. Den baserer seg på å vurdere kvalitet som effekt av vurderinger på områder som villen (vilje, engasjementet, visjonen og kommunikasjonsviljen), kunnen (evne, ferdigheter som skal til for å realisere visjonen) og skullen (relevans, prosjektets relasjon til samtiden og dialogen med publikum.) Vi vil bruke deler av begrepsapparatet til Ønskekvistmodellen, men i og med at vi ikke er en rent kunstnerisk organisasjon er det vanskelig å bruke denne modellen fullt ut.

Det er likevel grunn til å vurdere prosjektet ut fra engasjement, i hvor stor grad prosjektet har hatt ambisiøse nok målsettinger og evnen til å kommunisere, om vi har hatt eller hatt tilgang på kompetanse og hatt evne nok til å gjennomføre dette og om det som er gjort har hatt relevans til den samtiden vårt publikum (hovedsakelig musikere i Gjøvikregionen) lever i.

Ønskekvistmodellen

² Effekt kan også måles med ubestridelige tallverdier ut fra en på en objektivt anerkjent skala, som et termometer. Eller det kan være å måle utvikling ut fra et allment anerkjent utgangspunkt, f. eks prosentuell utvikling i omsetning.

³ Jørn Langsted, Karen Hannah og Charlotte Rørddam Larsen: Ønskekvist. En håndbog i evaluering af teater, dans og musik, Forlaget Klim, Århus 2005

⁴ Røyseng, Sigrid m.fl. «På de skrå bredder» - En evaluering av Den Norske Opera & Ballett, 2015 s. 11

Tar vi et overordnet blikk på prosjektet, vil dets «villen» være knyttet til ambisjonene i prosjektplan, til å følge opp intensjonene og viljen til å sette i gang tiltak for å følge opp planen. I dag ser vi at de områdene som prosjektplanen la vekt på er fulgt opp. Det er gjennomført mange og gode tiltak både under musikk som kunst, musikk som næring og musikk som instrument for bolyst. Styringsgruppa bestemte tidlig i perioden at Musikkregionen skulle ha en tilretteleggerrolle, fokus skulle ligge på å bidra til utviklingen av aktørene i musikkbransjen, med et særlig fokus på musikere. Dette har gjort at musikkregionen ikke har lagt seg opp som «konkurrent» med andre aktører i regionen, som arrangører, andre aktører i musikk- og kulturliv, kommunenes arbeid, eller organisasjoner i det frivillige musikklivet. «Villen» handler også om deltakelse og oppfølging av prosjekter. Musikkregionen er i stor grad synlig både på andres arrangementer og i den offentlige debatten. Årsaken for denne viljen til å være synlig er å løfte fram de store musikkmiljøene i regionen som en viktig del i utviklingen av regionen.

Hvis vi ser på «kunnen», må vi se hele prosjektorganiseringen under ett. I stor grad ble medlemmer i styringsgruppa valgt for å være representativ for alle kommunene i regionen og med god representasjon fra musikkbransjen. For å styrke kompetansen i styringsorganene, hadde man de to første årene også et bredt sammensatt bransjeråd som senere er lagt ned, for heller å styrke styringsgruppa med ytterligere bransjerepresentasjon. Også kompetansen hos de ansatte i prosjektet er høy. Det er stor bredde i det mandatet prosjektet arbeider innenfor, derfor har prosjektet knyttet til seg kompetanse fra en rekke sentrale og regionale aktører. Prosjektet har hatt god gjennomføringsevne, og har evnet å konsentrere aktivitetene til områder som er viktig for aktørene i musikklivet i regionen, som enkel og billig tilgang til konsertsteder, tilskudd til utvikling av konserter, akustikkmålinger i framførings- og øvingslokaler, kurs og veiledning, og så videre. Styringsgruppa har vært bevisst på å evaluere prosjektets aktivitet og prioriteringer kontinuerlig og har justert retning og innsatsområder løpende for at prosjektet skal være mest mulig relevant for målgruppa og i henhold til prosjektplanen.

Prosjektets «skullen» handler om at prosjektet er i tråd med eiernes intensjoner og at det prosjektet bruker ressursene sine til er relevant for prosjektets målgruppe. Evalueringsmøtene med hver enkelt eierkommune viser at eierne er godt fornøyd med den retningen prosjektet har og de aktivitetene som er gjennomført. I møtene med Land-kommunene ble det etterlyste at prosjektet kunne ha gjennomført flere aktiviteter i disse to kommunene, men var likevel svært fornøyd med det tilbudet Musikkregion retter mot musikere og bransje i kommunene. At det er økende oppslutning om kurs og andre tilbud som prosjektet gjennomfører ser vi som et tegn på at prosjektet også oppfattes som relevant for musikere. Det er selvsagt også nyanser her. Fra noen, dog relativt få, musikere har vi fått tilbakemelding om at for mange av tiltakene våre er mer rettet mot det rytmiske miljøet. Slike tilbakemeldinger tas på alvor, men vi har på samme tid meldinger fra andre som sier det motsatte. Det viktige er at vi er i tett dialog med de ulike miljøene for å fange opp slike signaler, for å få oversikt over situasjonen og vurdere hva vi eventuelt kan gjøre for å gjøre prosjektet mer relevant for flere.

For kort å summere opp, mener vi at prosjektet har en god balanse mellom vilje og evne til gjennomføring, og at det har relevans for regionen og for musikkmiljøene. For å nyansere vil vi vurdere de ulike innsatsområdene i prosjektet og vurdere dem på samme måte.

Kunstnerisk kvalitet

Det finnes – generelt - få objektive mål for som setter oss i stand til å måle effekt av kunstnerisk kvalitet på det arbeidet vi har gjort. I denne evalueringen vil vi trekke fram tre satsinger som har vært viktig i forhold til kunstnerisk kvalitet.

Vi har satsset på gratis utleie av kulturhuslokaler for musikere og arrangører, fordi en utøvers opptreden gir en kompetanse og en læring man kun får ved å opptre på en scene foran et publikum. Det er gjennomført drøyt 400 konserter i denne ordningen. Turné- og produksjonsstøtten har gitt mulighet for musikere til å planlegge og gjennomføre konserter og turnéer de ellers ville hatt større vanskelighet med å finansiere. Derfor har vi også valgt å gi utviklingsmulighet til noen få produksjoner med høy kvalitet og potensiale, heller enn å gi småsummer til mange. Et høyt kvalifisert kunstnerisk råd, uten direkte tilknytning til Gjøvikregionen velger hvem som får støtte. I tillegg de åpenbart positive effektene det har hatt for de 15 produksjonene som har fått slik støtte, har ordningen også hatt en effekt gjennom å løfte fram noen «eksemplariske» konsertproduksjoner fra regionen. Ordningen gir også grunnlag for å kunne søke støtte fra andre ordninger.

Effekten av å gjennomføre 25 akustikkmålinger er stor. For det første gir det kunnskap - basert på objektive fakta - om tilstanden, for det andre skaper det holdninger om at akustikk faktisk er viktig også hos de som arbeider med bygg og eiendom og for det tredje gir det bedre arbeidsforhold når man tenker akustikk allerede i planleggingsfasen. Den nybygde Fyrverkeriet kulturskole er et godt eksempel på dette. De har brukt de nye norske standardene for akustikk i øvingslokaler og har nå lokaler som fungerer utmerket til den bruken de skal ha.

Det er selvsagt kunstnerne/musikerne som gjør at den kunstneriske kvaliteten blir større. Musikkregionen har gjennom sine hovedgrep lokaleie, produksjonsstøtte og akustikkmålinger arbeidet med å gi rammer for kunstnerisk utvikling. Tilbakemeldinger fra musikere sier oss at vi har truffet bra med disse tiltakene, og at det oppleves som viktige bidrag til den kunstneriske utviklingen i regionen.

I en kjapp villen-kunnen-skullen analyse har musikkregionen hatt vilje til å satse på noen få områder der vi mener det er strategisk riktig å gå inn for å skape bedre rom for kunstnerisk utvikling. Der vi har manglet riktig kompetanse og kunnskap, har vi koblet til oss fagkunnskap gjennom kunstnerisk råd, Norsk Musikkråd og kulturhusene i regionen. Det har bidratt til at tiltakene våre har hatt en faglig høy kvalitet. Aktivitetene har hatt stor etterspørsel. Det er musikere og arrangører som har etterspurt konsertlokaler, kommuner/kulturhus som har bestilt akustikkmålinger og musikere som søker produksjons- og turnéstøtten. Det er derfor relativt god balanse mellom villen – kunnen og skullen på dette området.

Næringsutvikling:

Musikkregionen er også en kunnskapsbase. Å bidra til å samle og spre relevant kunnskap om og forståelse for de næringsmessige sidene ved musikkvirksomheten har vært viktig for musikkregionen fra starten av. Vi har gjennomført ulike typer tiltak for å utvikle denne forståelsen. Vi har rent faglige bransjetreff og kurs med ulike temaer, nettverkssamlinger for musikkbransjen, som har som funksjon å skape nettverk også på tvers av sjangre og fag (musikkhandel, lyd, lys, arrangører, med mer er også invitert), og vi har tilbudt og forberedt til sammen 20 deltakere plass på nasjonale bransjetreff som

Bylarm. Vi gir tilbud om relevante kurs i Oslo, på Lillehammer og Hamar og andre steder som har slikt tilbud.

Med høy aktivitet som omfatter 28 kurs, 20 nettverkssamlinger i perioden til og med 2015, har denne aktiviteten blitt stadig mer kjent, som følge av dette opplever vi stadig økning i deltakelsen. Musikknæringene har ikke noen stor tradisjon for å gå på kurs. Den er preget av «learning by doing», som er en god læremetode, men man kan unngå mye feiling og finne mange snarveier ved å ta del av andres erfaringer. Heldigvis får vi stadig tilbakemeldinger på nettopp dette hos musikere som har benyttet seg av kursmulighetene.

Vi jobber også med direkte veiledning til musikere. Det kan være snakk om alt fra stønadsordninger, karrierevalg, tilbakemeldinger på idéer om tjenester de ønsker å tilby, å komme i gang med arrangementer med mere. Vi har registrert at det er et stort behov for veiledning. Det er mangel på næringsrådgivere med kunnskap om musikkbransjen, der man har en mikroorganisering, stor bruk av nettverk, relativt lite penger – men stor humankapital, og der man har markert større fokus på tjenesteproduksjon/innhold enn på inntjening. Med etablering av kontor sentralt plassert i Storgata på Gjøvik, har veiledningstilbudet blitt lettere tilgjengelig og stadig flere tar kontakt.

Musikkregionen har formalisert samarbeid med Musikknettverk Østlandet (MØST) og har koblet på fagfolk på regnskap, sosiale medier, programvare og så videre for å sikre at kursene holder et høyt nivå. Mange musikere fra vår region har høy kompetanse på ulike områder. Vi har ønsket å bruke disse kompetansepersonene for å gi kollegabasert kunnskapsoverføring. Disse kursene har hatt god oppslutning.

Prosjektet har fått tilsagn fra Oppland fylkeskommune på kr. 100 000 for å kartlegge omfanget av musikknæringene i Gjøvikregionen. Ettersom arbeidet har vært koblet til en større kartlegging i regi av Høgskolen i Gjøvik, har dette dratt ut i tid blant annet pga. fusjonen med NTNU, og undersøkelsen er ikke gjennomført.

I årene 2012 – 15 ga et Bransjeråd prosjektet innspill om hva næringen mener det er viktig for Musikkregionen å arbeide med. Bransjerådet er nå lagt ned og styringsgruppa er styrket med flere medlemmer som er sentrale i musikkbransjen i regionen, både musikere, arrangører, lys/lyd og musikkhandel er representert i styringsgruppa. Fra å være et råd har nå bransjen direkte påvirkning på prosjektets retning gjennom deltakelse i styringsgruppa.

Dette næringsutviklingsarbeidet har musikkregionen arbeidet opp fra scratch. Det er ingen andre som gir denne typen tilbud i regionen. Det er jobbet godt for å få på plass et fagnettverk som kan bidra til å holde høy faglig kvalitet på kursene. På de fleste av områdene vi tilbyr kurs innenfor, bruker vi kompetansen våre faglige nettverkene kan gi. Når det gjelder behovet for kurs er det et litt mer komplisert bilde. På mange kurs er deltakelsen lav, mens de som deltar gir kursene høy karakter. Vi får mange henvendelser om saker som vi allerede har hatt kurs på. Vi mener derfor at behovet er der, men at det tar tid å innarbeide kurs, fagsamlinger o.l. som ordinære arbeidsmåter. Vi ser også at det er stadig økende oppslutning om kursene, og at de som er til stede snakker positivt om kursene til andre.

Vi mener derfor vi at musikkregionen har vist sterk vilje på dette området, styrket områdets «kunnen» ved å koble på ekstern spisskompetanse. Med stadig mer bevissthet rundt

nærings spørsmål hos flere i musikkbransjen og i kulturnæringene generelt, har også dette feltet stor relevans for musikere og bransje i regionen.

Bolyst: Hvilke koblinger har prosjektet til øvrig arbeid med «bolyst»?

Musikkregionen konkretiserer sitt bolyst-arbeid med begrepene:

- Bomiljø – der vi konkret har prioritert samarbeid med kulturskoler og tilbud til ungdom.
- Omdømme – der vi mener at den kvaliteten og det omfanget musikken har i regionen er godt for vårt omdømme
- Profilering av regionen – både internt og eksternt.

Disse begrepene går selvsagt over i hverandre og påvirker hverandre.

Musikkregionprosjektet har fokusert på å si noe om mengden av musikkarrangementer i regionen. Dette gjør vi fordi forskning⁵ forteller oss at kulturtilbud har verdi for regionen fordi det har en

- (A) realverdi: mange bruker tilbudet. For eksempel trakk sommertilbudet i 2013 til seg 70 000 publikummere – i hovedsak fra regionen.
- (B) arveverdi: Det er godt for mine barn – derfor vil jeg ta vare på det. Vi vil gjerne bo og være kjent av at det nå og i framtida er gode tilbud der vi bor. Og vi vil gjerne engasjere og for å sørge for at våre barn vokser opp i et positivt miljø.
- (C) opsjonsverdi: Om jeg ikke går ut på noe i dag, eller i år har jeg muligheten senere. Man ser på og er stolt over tilbudet og ser det helt klart som en mulighet.
- (D) eksistensverdi: Det er ikke sikkert at jeg bruker tilbudet i det hele tatt, men at det finnes og er tilgjengelig er et gode i seg selv. Om ikke annet kan man fortelle sine slektninger og venner, som ikke bor her, hvor fantastisk det er i Gjøvikregionen og hvor mye som skjer.

De ulike verdiene som tilbudet har, gjør arbeidet med å kartlegge aktivitet, arrangementer og bruken av dem viktig. For eksempel at det 2013 var 70 000 publikummere på mer enn 200 arrangementer i sommermånedene (drøyt 2 arrangementer i gjennomsnitt pr. dag!) rundt 25 arrangører arbeider med arrangementene og stadig nye aktører kommer til. Vi fokuserer på Totenbølgen som er brukt av riksdekkende media for å beskrive all musikken fra regionen, spesielt den som bruker dialekt. Vi mener dette er viktig for å underbygge de verdiene som nevnt over. Dette er verdier som medborgerne i regionen opplever at tilbudet gir, og som bidrar til selvtillit og stolthet innad, samt en større attraksjonsverdi utad.

Som man ser av aktivitetslisten er det et stort spekter av tiltak Musikkregionen har satt i gang under bolyst-overskriften. Vi samarbeider også med Mjøsmuseet for å kunne synliggjøre den lange tradisjonen Gjøvikregionen har innen pop/rock, låtskrivercamper for ungdom, samarbeid med kulturskolene og utvikling av unge arrangører i regionen.

Effektene kan være mange: For deltakerne har låtskrivercampene vært svært viktig. Tilbakemelding fra deltakerne er at de får løftet blikket og økt sin egen selvtillit som låtskrivere. De beskriver seg selv

---

⁵ McCarthy, Kevin F. m.fl : *Gifts of the Muse - Reframing the Debate About the Benefits of the Arts*, The RAND Corporation 2004

som «en som skriver låter» og at seminarene har gitt kunnskap og lyst til å fortsette å skrive låter. Det er vel egentlig nok.

I samarbeid med kulturskolene har vi gitt støtte til en samarbeidskonsert for alle fem kulturskolene i regionen. I 2013 og i 2014 gikk kulturskolene sammen til innkjøp av et sirkustelt. Vi har bidratt til en felles musikk/teater/sirkus-forestilling for kulturskolene i dette teltet. Fra og med 2015 samarbeider vi med kulturskolene i regionen om et fordypningsprogram som tilbys kulturskoleelever som gjerne vil ha mer undervisning og som ønsker å arbeide mer med musikken. Deltakerne i fordypningsprogrammet har holdt flere offentlige opptredener og konserter, og tilbakemeldingene er svært gode.

Talent omfatter også å ha gode arrangørtjenester. Vi har utviklet en god dialog med Ungdoms-OL og Ung i Gjøvik om utvikling av Unge Arrangører som har vervet ungdom fra kommunene i regionen for å arrangere et kulturprogram rundt gjennomføringen av Ungdoms-OL i 2016. I denne sammenhengen vil vi også trekke fram utviklingen av arrangørkompetanse som er resultat av de over 400 sceneutleiene i kulturhusene.

Det er også grunn til å nevne at flere av klassene, elevgrupper og band fra Gjøvik videregående skole og Viken folkehøgskole har benyttet seg av gratisutleien av scener. Dette har bidratt til å gjøre det flotte arbeidet som gjøres ved Gjøvik videregående skole synlig for et publikum utenfor skolen.

En av de tidligste tilbakemeldingene fra musikere når prosjektet startet, var at kommunegrenser ikke er viktig. Man bor en plass, samarbeider med andre musikere fra andre kommuner og spiller overalt. For bransjen er ikke bomiljøperspektivet veldig viktig. Bolystperspektivet er derfor ikke en viktig del for prosjektets direkte forhold til musikere og musikkbransje. Musikk har derimot mye med trivsel, bomiljø, attraktivitets- og identitetsbygging å gjøre. Dette er et felt som har vært viktig siden mandatet for forprosjektet ble satt, og de aktivitetene vi har gjennomført har følgelig hatt stor relevans. Låtskrivercamp og samarbeid med kulturskolene er initiert av Musikkregionen, og vi har gode resultater å vise til.

Synliggjøring

For et lite prosjekt er det viktig å være synlig og tydelig utad. Musikkregionen har utviklet et godt forhold til media og har brukt sosiale medier strategisk for å kommunisere hva vi arbeider med og hva vi ønsker å oppnå. Synliggjøring handler også om hvorvidt vi har maktet å bli synlige i offentligheten, og i hvor stor grad arbeidet oppfattes viktig for andre. Informasjon er imidlertid ferskvare med kort holdbarhet. Derfor har vi tatt dette arbeidsområdet med som et eget punkt i evalueringen.

Fra starten av har prosjektet hatt oppmerksomhet og har skapt interesse. Mange media-oppslag og et gjensidig godt forhold til mediene ble raskt etablert og vi har maktet å opprettholde dette forholdet. Den eksterne informasjonen har vært god gjennom hele prosjektet. I forhold til musikere og musikkbransje har vi blitt mer målrettet. Gjennom sosiale medier og ikke minst direkte informasjon til enkeltaktører, har vi kommet et langt stykke videre.

Vi har også brukt mye ressurs, spesielt i løpet av de første to-tre årene av prosjektet, for å gi et konkret bilde av størrelsen og betydningen av musikkbransjen i regionen. Det gjør inntrykk å se

antallet profesjonelle CD-produksjoner som musikere fra regionen står bak, eller få en samlet presentasjon av alle musikerne som arbeider internasjonalt i regionen. Dette arbeidet bør utvikles videre, både å sørge en mer systematisk innsamling av informasjonen og å utvikle bedre måter å presentere informasjonen på.

Gjennom evalueringsmøtene var en viktig tilbakemelding at vi ikke har vært flinke nok til å gi løpende orientering til kommunene om aktiviteter og resultater i prosjektet. Dette er tilbakemeldinger som en videreføring av Musikkregionen må ta på alvor. Selv om det gis informasjon gjennom møter i regionen og gjennom sakspapirer, er den interne informasjonen viktig. Prosjektet har nok hatt større fokus på å utvikle informasjonsstrategier for en mer generell offentlighet og informasjon direkte rettet mot musikkbransjen. I møtene ble det også signalisert ønske om at prosjektet burde være mer synlig med aktivitet i kommunene. I forhold til eierne av prosjektet er det nok riktig å si at vi har hatt vilje til å informere, at vi ikke har klart å gjennomføre dette informasjonsarbeidet godt nok, samtidig som det er stor etterspørsel etter informasjon hos eierne.

I arbeidet med å synliggjøre prosjektet og hva vi arbeider med har vi hatt stor vilje til å spre informasjon gjennom relevante medier og formater. Vi har også i stor grad evnet å være synlig. Informasjon er et eget fag, og det er åpenbart at en liten organisasjon som Musikkregionen er, ikke kan ansette en egen informasjonsmedarbeider. Likevel – gjennom strategisk å utvikle sosiale medier og gjennom systematisk arbeid med å informere om, har aktivitetene våre blitt godt synlige. Og det er vår oppfatning at det er behov for en kulturpolitisk stemme i offentligheten og det er behov for å ta opp temaer knyttet til kulturnæringenes rammer i den offentlige debatten. På området *synlighet* vil vi derfor si at prosjektet har lyktes med å synliggjøre prosjektet og problemstillingene vi arbeider med. Det er imidlertid mye arbeid som gjenstår før kulturnæringer blir oppfattet som en del av næringslivet. Og kanskje må vi ha en bredere innfallsvinkel enn vi har hatt på dette området – fra musikknæring til kulturnæring.

For å konkludere på balansen mellom vilje, evne og relevans: På områdene Musikk som kunst, Musikk som næring og Synliggjøring er det relativt god balanse. Ingenting er perfekt og alt kan utvikles, men gjennom dialog med eiere, målgruppene og de faktiske deltakerne på våre aktiviteter mener vi at vi faktisk har truffet godt med de tiltakene vi har gjennomført. Prosjektet er tidsbegrenset, så det er grunn til å melde at også på disse områdene er det mye ugjørt, som for eksempel å skape forståelse for mulighetene musikk- og kulturnæringene representerer.

Det vil alltid være balanser og vektning av hvor bredt et prosjekt som dette skal favne og hvor vi bør spisse innsatsen. Tilbakemeldingen fra kommunene var at Musikkregionen har gjort mye i prosjektperioden, men at det kanskje blir for bredt – samtidig som man ønsker mer arbeid i den enkelte kommune. Dette trenger ikke å være noe motsetningsforhold. I et eventuelt videre arbeid må Musikkregionen klare å ivareta både bolystperspektivet og spissing av innsatsområdene.

Tilbakemeldinger fra andre

Kommunemøtene

Som del av evalueringsprosessen gjennomførte Musikkregionen en runde til alle kommunene i Gjøvikregionen for å gi en kort introduksjon til prosjektet og få tilbakemeldinger om hvordan kommunene oppfatter Musikkregionen.

En punktvis oppsummering av møtene er lagt ved evalueringen, i evalueringen her vil vi ta med noen hovedpunkter. Som nevnt i avsnittet om synliggjøring er det viktigste ankepunktet fra noen av kommunene at de ikke har fått nok informasjon om hvordan prosjektet har utviklet seg. Denne tilbakemeldingen må en videre driftsfase følge opp. Søndre Land og Nordre Land synes i tillegg at mer aktivitet kunne vært gjennomført lokalt.

Hovedmeldingen fra eierkommunene er at prosjektet oppfattes som vellykket og relevant for kommunene. Prosjektet har også vært påpasselig og ikke gjennomført tiltak som er kommunalt ansvar. Akustikkmålingene er et slikt område, og da har prosjektet vært svært varsom med å gi føringer om hvilke steder man bør måle og heller ikke stilt krav til kommunal oppfølging av resultatene.

Musikkregionen har vært et prosjekt i over fem år, med mange gode resultater. En tilbakemelding fra møtene var at vi har bruk for tiltak som dekker hele bo- og arbeidsregionen. Utviklingsarbeidet som Musikkregion-prosjektet har startet er langsiktig og eierne mener det er viktig at arbeidet blir videreført i en driftsfase.

Musikkbransjen

Grunnlaget for prosjektet var en relativ tung kartlegging av interesser og behov i musikkbransjen. Dette har vært fulgt opp av diskusjoner i bransjeråd, med god bransjerepresentasjon i styringsgruppa og ikke minst samtaler med musikere på nettverkstreff og kurs, og gjennom mange enkeltsamtaler med musikere i prosjektperioden.

Musikkregionen får mange gode tilbakemeldinger for tilbudene vi tilbyr. Dette tar vi som tegn på at satsingene er relevant for bransjen. Vi har samlet noen tilbakemeldinger som kan bidra til å gi et bilde av hva musikere fra regionen kan få ut av våre tilbud.

Først noen sitater fra en anonym brukerundersøkelse om kursvirksomheten vår

- «Kurs/arrangementene de (Musikkregionen) organiserer er veldig spennende, relevante og innholdsrike. De inspirerer samt øker kunnskapen vår. Musikkregionen gjør en meget viktig jobb! Infoen som kommer ut er både oversiktlig og det er lett å følge med på. Heia Musikkregionen»
- «Profesjonelt og bra.»
- «Positivt å delta på arrangement.»
- «En og annen (panel)debatt er ikke dumt, f.eks. om mangelen på utøverarenaer i området - faste spillesteder, festivaler etc.»
- (Det mangler kurs om) «Entreprenørskap for klassiske musikere»
- «Ja, jeg har vært på et par kurs og har vært veldig fornøyd med det!»

- «Jeg deltok på studiekurs med Trond Nagell Dahl på 4sound, og opplevelsen hadde en ganske stor påvirkning på musikken min!»
- «Mer fokus på eksport. Dere er flinke på ting som skjer i regionen. Men det er viktig med globalt perspektiv og mål. Mer fokus på eksport fra innlandet og ut til både resten av Norge og resten av verden.»
- Skulle gjerne hatt noen kurstilbud for oss som driver med klassisk musikk
- «Ja. Fint med muligheter for kurs lokalt, i stedet for å måtte reise til Oslo hver gang.»
- «Musikkregionen gjør veldig en viktig jobb. Fortsett sånn! :)»
- «Det er kjennes veldig godt å ha Musikkregionen "på laget". Fortsett sånn!»

Tilbakemeldinger på Produksjons- og turnéstøtta

Jeg hadde/har stor nytte av denne tildelingen da det som oftest er store økonomiske utfordringer knyttet til å honorere bandmusikerne til ren produksjonstid der det ikke kommer inn inntekter via konsertvirksomhet. Denne ordningen gjør dette mye lettere. Vi fikk gjennomført en god produksjonslanghelg i forkant av konsertene vi hadde med bandet i Seattle i februar.

Martine Kraft

Støtten gjorde det mulig for oss å gjennomføre en skikkelig turné. Vi fikk spilt for folk som kjenner oss fra før og vi nådde nytt publikum. Geografisk/demografisk spilte vi både i landets minste kommune (Utsira) og landets største (Oslo). Fem musikere og en tekniker fra regionen satt igjen med grei betaling etter en måneds knallhard jobbing, dessuten genererte turnéen flere jobber i etterkant.

Lars Christian Narum

Produksjonsstøtten garanterte meg inntekt for en turné jeg ville gjennomføre. Hovedmålet var å treffe nytt publikum, noe som pr definisjon betyr å spille på steder en ikke har spilt før. Det betyr i praksis lave billettinntekter. Jeg fikk gjennomført så godt som alle konsertene jeg beskrev i søknaden min. Det er to år siden, jeg husker ikke eksakt, men et sted mellom 10 og 15. Det viktigste var forutsigbarheten og at støtten minsket risikoen for prosjektet.

Torbjørn Dyrud

Jeg fikk spilt sju konserter og jeg hadde god nytte av ordningen. Den gjorde det mulig for meg å betale musikere og lydmann uten å gå i minus selv. Jeg tror ordningen kan være med på å gjøre konserter fra regionen bra, fordi det forplikter å få denne støtten. En vil gjøre seg fortjent til den. Den gjør det også mulig å spille flere konserter andre steder i Norge da den er en god økonomisk hjelp. Allikevel kreves det selvfølgelig en stor innsats fra artisten selv å få til en god konsert. Det er mulig den kan forbedres. Kanskje legge inn en dag med pre-prod hvor artisten får konkrete råd om hva som kan bli enda bedre?

Kristin Fjellseth

Gratis utlån av kulturhuslokaler

Uansett, selv har jeg med både Traktor og Resonans nytt godt av gratis lokaler i kulturhuset, det er et helt enestående godt tilbud som mange bør benytte seg av. Til konserter eller prøver og preprod.

Johannes Skyberg

Jeg har forskjellige hatter, for jeg er jo også sangpedagogen som lager elevkonserter. Da er ordningen med gratis sceneleie helt genial. Skulle jeg å betalt lokalleie for et slikt elevarrangement så hadde det blitt et minusprosjekt, selv om vi har billettinntekter og selger en god del billetter. Jeg synes det er viktig med ordentlige konsertscener - for alle som framfører musikk. Jeg er utrolig glad og takknemlig for den ordningen.

Lene Selmer

Om veiledning og nettverksarbeid

Musikkregionen har gjort det mulig at jeg er der jeg er nå i dag!

Jon Harald Gjesdal

Det jeg tror jeg likte aller best var nettopp det å være der som delegat fra musikkregionen; jeg følte meg veldig sett av musikkregionen da jeg ble spurt om jeg ville ha delegatpass, og det var helt supert å bli kjent med flere av musikerne fra regionen [...] Så det å bygge litt nettverk innad i vår egen region likte jeg veldig godt - fin gjeng!

Astrid Ekern

Mesteparten av seminarene var veldig gode, informative. Kjente at jeg lærte en del som jeg ellers ikke ville lært. Og seminarene fungerte som en plattform, til dels til å bygge nettverk.

Tor Hadrian Løvstad

I tillegg til selve By:Larm opplegget, var det fint å være mer sammen med de andre delegatene. Greit å kjenne hverandre bedre, så vi kan støtte hverandre og kanskje samarbeide litt sammen i fremtiden.

Miriam Våga

Kvalitative intervjuer med fire musikere

Musikkregionen gjennomførte i mars 2016 en kvalitativ intervjuundersøkelse der fire profilerte musikere -to av hvert kjønn - som på en eller annen måte har vært i kontakt med Musikkregionen i løpet av prosjektperioden. Musikere var på ulike stadier i karrieren, men alle har musikk som hovedinntekt. Vi understreker at resultatet selvsagt kunne vært annerledes dersom vi hadde valgt andre informanter. Likevel stemmer svarene godt overens med tilbakemeldinger fra svært mange andre i målgruppen.

Alle respondentene var svært fornøyd med tilbudet. Bruken var selvsagt svært forskjellig, avhengig av den enkeltes ståsted og behov. Kurstilbudet, veiledning, tilbudet om sceneutleie og nettverksarbeidet ble pekt på som viktigst. Jevnt over var alle informantene godt informert om tilbudet. En kjente til hele bredden av Musikkregionens tilbud, mens andre kjente primært til de tilbudene som var direkte nyttig for egen musikkvirksomhet.

Flere nevnte det at store deler av arbeidet med musikk utføres alene, og at behovet for kollegialt fellesskap og muligheten for å treffe kolleger, også innenfor andre sjangere, er verdifullt og nyttig. Og det er også flere eksempler på at musikere som har truffet hverandre gjennom de sosiale treffene innleder samarbeid, eller bruker hverandres tjenester.

Informantene legger vekt på at Musikkregionen trekker kompetanse til regionen, gjennom kursholdere og gjennom å være oppdatert på pågående diskusjoner i musikkbransjen, Og flere melder i intervjuene at de har hatt direkte nytte av de kontaktene de har fått med kursholdere som Musikkregionen har leid inn på ulike områder. Gjøvikregionen mangler noen ledd i en komplett musikkbransje, f.eks. innenfor promo og management, og noen av kursene vi har hatt har ført til økt kompetanse og kunnskap om disse emnene. For en musiker er det viktig å få tilegnet seg denne typen kunnskap for å klare å realisere verdier av et musikkprodukt.

Informantene opplever at det er lav terskel inn til Musikkregionen og at de blir møtt med respekt. Det er også en bevissthet på at man styrker Musikkregionen når man bruker veiledningstjenesten vår, eller tar kontakt for å få svar på spørsmål. Som en av informantene sa: «Dere er jo hjelperne våre, på et vis. Og vi hjelper dere til å gjøre en bedre jobb i og med at vi kommer med spørsmål som dere må finne ut av.»

Det blir også vektlagt, som et stort pluss, at Musikkregionen har brukt musikere fra regionen som kursholdere. Det finnes mye skjult kompetanse i regionen og det styrker hele regionen at man får en kultur på å dele kompetanse.

Tilbakemeldingene på at musikkregionen har styrket kompetansen gjennom å trekke sterke fagfolk til regionen, gjennom å undersøke konkrete problemstillinger gjennom spørsmål og veiledning, og gjennom deling av den store kompetansen musikere fra regionen representerer, er viktige.

Musikkregionen er i ferd med å utvikle et kompetansenettverk for musikkbransjen, og det oppleves som direkte nyttig. Å treffe mennesker fysisk, og ikke bare forholde seg til informasjon gjennom data oppleves som viktig. Som en av de mer etablerte informantene understreket når vi snakket om veiledningstjenester: «.. og det er så bra, og spesielt når du tenker på disse her, litt yngre da. For at jeg husker jo selv, da jeg var i midten av 20- åra ... Vi visste jo ikke hvordan du skulle få søkt penger til ditt eller datt, vi visste jo ikke hvordan vi skulle få ei låt på radio ... og i dag har jeg inntrykk at det er så mye lettere å innhente informasjon, ikke minst når det er et åpent kontor midt nedi Storgata».

Informantene var svært fornøyd med hvordan Musikkregionen fungerer. Kursvirksomhet og veiledning, sceneutleie, stønadsordningen og nettverksarbeid er viktigst å videreføre. På spørsmål om videreføring av Musikkregionen, var svaret «fortsett slik som det har begynt». Det ble også understreket behov for å videreutvikle den praktiske tilnærmingen som prosjektet har hatt. Det kan gjøres gjennom kurs som er mer verkstedsrettet. Dette kan være en form for praktisk service, f.eks trykking i små kvanta, arbeide for samlokalisering av arbeidsplasser for musikere og andre kunstnere, og en «festival»/showcase der musikere fra regionen blir presentert samlet. Hovedinntrykket er at Musikkregionen har valgt arbeidsmåter og innsatsområder som føles svært relevant for vår viktigste målgruppe.

Forslag til videre musikksatsing

Innretning på arbeidet

En fortsettelse av Musikkregionen i fast drift må ha en begrunnelse i nytteverdien for målgruppa, og skal samsvare med satsingene Gjøvikregionen og Oppland fylkeskommune har vedtatt. Det er gjort erfaringer i prosjektet som er relevant for musikere fra hele fylket. Kurs, nettverks og veiledningstilbudet er da også brukt av musikere utenfor Gjøvikregionen. En videreføring bør være lokalisert til Gjøvikregionen, men tilbudet gis til musikere fra hele Oppland.

Musikkregionprosjektet har arbeidet innenfor flere geografiske perspektiv, primært kommunalt og regionalt. Men vi har også gitt tilbud og hatt deltakelse fra flere regioner om kurs, veiledning og nettverk til musikere. Det er et uttalt ønske fra flere musikere om at Musikkregionen utvider sitt geografiske nedslagsfelt.

Når vi tar hensyn til det som har skjedd siden prosjektet startet, vil det være grunn til å vurdere om prosjektet også skal ta ansvar utenfor Gjøvikregionen og omfatte hele Oppland fylke, gjerne som et fylkeskommunalt kompetansesenter - Oppland Musikkcenter. Dette er ikke nye tanker. Allerede i prosessen med etableringen av prosjektet ble også dette temaet brakt på bane. I arbeidet med forprosjektrapporten var dette tema på flere møter: «*Flersentrisk tenking: Lillehammer har film, litteratur og visuell kunst, Hamar har teater og visuell kunst, Gjøvik bør være senter for musikk.*»⁶

Gitt de satsingene Gjøvikregionen har, og som er gjengitt over, og vektleggingen av Gjøvikregionen og musikkfeltet i Kulturstrategien for Oppland, er det naturlig å videreføre musikksatsingen som startet i Gjøvikregionen med et mandat om å gi tilbud til hele Oppland fylke, og som kan bidra med kompetanse for gjennomføring av noen fylkeskommunale målsettinger og oppgaver på musikkfeltet. På området visuell kunst finnes en slik avtale til dels med Oppland kunstsenter, der driften er helfinansiert av Oppland fylkeskommune.

Gjøvikregionen

Som prioritert område under «Nærings- og stedsutvikling i Regionalt handlingsprogram (RHP) for 2016 står det at man vil: «Bruke kunst, arkitektur, kulturaktiviteter og arrangement som ledd i nærings- og stedsutvikling for å styrke attraktiviteten for innbyggere og besøkende.» Musikkregionen er nevnt i kapitlet fra Gjøvikregionen om sammenhengen mellom kultur og kulturliv. Det er også et signal det er viktig å ta med seg i diskusjonen om videreføring av Musikkregionen: «**Kommunenes satsing på Musikkregionen Gjøvik står som et symbol på kulturens og kulturlivets betydning for en hel region.** Urbane Totningers sommershow trekker til seg, sammen med andre små og store arrangementer, nærmere 80 000 publikummere i en hektisk sommersesong. Det foregår en kunstnerisk utvikling og en profesjonalisering av musikkbransjen.» Av prioriterte samarbeidsområder mellom Gjøvikregionen og OFK er det relevant i denne sammenhengen at det i RHP vises til utfordringer og muligheter knyttet til Gjøvik som universitetsby og til nærings- og arbeidsplassutvikling, og der det om satsing på mat står at det også omfatter «opplevelsesnæring tuftet på mat og kultur.»

I Gjøvikregionen skjer det parallelt med Musikkregionprosjektet en rekke spennende satsinger det vil være naturlig for Gjøvikregionen å se i sammenheng.

---

⁶ Musikkregion Gjøvik – forprosjektrapport 2010, s.22

- At Gjøvikregionen i sterkere grad vektlegger kreative næringer og kulturnæringer er viktig.
- Arbeidet med et orkester for innlandet, har sterk støtte i regionen. Musikkregionen har vært del i dette arbeidet, og orkestersatsingen blir også framover viktig for utviklingen av det profesjonelle musikklivet i regionen og for arbeidet med å utvikle attraktivitet.
- Gjøvikregionen Hadeland Ringerike Reiseliv er, i samarbeid med Gjøvikregionen og Hadelandsregionen, i gang med et spennende prosjekt for arrangementsutvikling. Dette er et prosjekt som til dels har sammenfallende interesser med Musikkregionen i arbeidet med kulturnæringer, og vi ser at arrangementsutviklingsprosjektet vil være en viktig premissleverandør og samarbeidspartner framover.
- Kommunene i Gjøvikregionen ser Musikkregionen som en viktig regional aktør videre. Vi må finne en god måte å fordele oppgaver mellom regionen og kommunene på og vi må framover også bidra til å spre kompetanse og ressurser på en bedre måte.
- Det har vært samtaler med ROM eiendom og aktører i kulturnæringene om bruk av Lokstallen på Gjøvik. Dette bygget har potensial til å kunne være en samlokalisering for ulike aktører og også være en sentral scene i mellomstørrelse, en arena som vi ikke har i regionen.
- At Gjøvik nå er en universitetsby, er satt som et viktig samarbeidsområde mellom Oppland fylkeskommune og Gjøvikregionen, der «- å bidra til at Gjøvik utvikles som et attraktivt regionsenter» er et sentralt punkt. Universitetsbyen er også framhevet i Oppland fylkeskommunes nylig vedtatte kulturstrategi. Oppland fylkeskommune har tatt et initiativ ovenfor kommune og region om å starte et arbeid på dette området.
- Kommunestyret i Gjøvik har vedtatt at det skal gjennomføres en mulighetsstudie/forstudie som bl.a. skal se på muligheter for å etablere nye, og samordne eksisterende kulturarenaer i Gjøvik sentrum.
- Gjøvikregionen spisser sitt arbeid gjennom omorganiseringen og blir til Gjøvikregionen Utvikling, med 2 områder: samfunnsutvikling og næringsutvikling.

En videre utvikling av Musikkregionen må forholde seg til den helheten som er skissert over.

Oppland fylkeskommune har vedtatt *Kulturstrategi for Oppland 2016-2020* som også er en viktig kontekst for videre satsing på musikk i Gjøvikregionen. Kulturstrategien skal:

- Synliggjøre hvordan Oppland fylkeskommune kan bidra til å styrke og videreutvikle kulturlivet i fylket.
- Synliggjøre hvordan fylket gjennom tverrfaglig samhandling kan bidra til større og tydeligere satsinger på kulturområdet.
- Synliggjøre på hvilke kulturområder Oppland kan ta ledende roller nasjonalt og internasjonalt og anbefale satsinger heretter.

I kulturstrategien er Gjøvikregionens satsing på musikk og orkesterplanene spesielt nevnt. Musikk er et av 5 framhevede områder. Om musikk står det: «*Musikk er en viktig og grunnleggende del av kulturlivet i Oppland. Som del av kulturen har den en særlig bredde i sjangre, uttrykksformer og målgrupper, og har forankring og utbredelse i hele fylket. Samtidig er den et viktig element i andre kulturformer. Oppland fylkeskommune har derfor ambisjoner om å stimulere til aktive og kompetente musikkmiljø i ulike deler av fylket og vil fortsette arbeidet med sikte på å realisere et framtidig profesjonelt musikalsk ensemble.*»⁷

⁷ Kulturstrategi for Oppland 2016-2020, Vedtatt av Fylkestinget i Oppland 11.02.16

Musikkmiljøene i regionen

De fem kommunene i Gjøvikregionen er ulike i forhold til hvilke aktiviteter som finnes i musikklivet. Felles for kommunene er imidlertid sterke musikermiljøer og god tilgang på profesjonelle musikktenester. Utvikling av musikklivet er avhengig av et godt samspill mellom profesjonell og amatører, og mellom private aktører og kommunale aktører. Det er nødvendig for, kvalitet, rekruttering, samt å gi rom og innhold til det omfattende musikk- og arrangementstilbudet i regionen. Musikkregionen skal være med og identifisere måter å løfte dette arbeidet ytterligere.

I tillegg har alle kommunene gode kulturskoler og et sterkt og aktivt fritidsmusikkliv. Musikere er ikke opptatt av kommunegrenser og det er utstrakt samarbeid mellom musikere over kommunegrensene. Likevel er det grunn til å understreke at hver enkelt kommune har sine spesielle styrker. Det er bosatt flere musikere i alle kommunene i Gjøvikregionen som markerer seg sterkt nasjonalt og internasjonalt.

Østre Toten kommune:

Er kjent som arrangementskommune, med blant andre Urbane Totninger og Mårråstund ved Mjøsa, og gir gjennom dette rom og mulighet til musikere fra hele regionen. Utviklingen av Peder Balke-senteret er svært spennende og her er også musikk en stor del av helheten. Det finnes et utdanningstilbud på Toten folkehøgskole.

Vestre Toten kommune:

Har gjort et stort utviklingsarbeid gjennom Fyrverkeri-organiseringen, der man i større grad ser kommunens kulturarbeid i sammenheng. Satsinger som blant annet 2830-festivalen, Friluftsliv for alle og kunstnerresidensen R.E.D., samt flere andre mindre festivaler viser ambisjoner i kommunen. Kommunen er også nasjonalt og internasjonalt kjent for sine gode lydstudioer.

Søndre Land kommune:

I løpet av de siste årene har en rekke profilerte kunstnere og musikere flyttet til Søndre Land. Disse utgjør, sammen med andre musikere fra kommunen, et stort potensial for regionen. To av kunstnerresidensene i Oppland, Madstun og Falland, ligger i Søndre Land. Arrangementer som sommerkonserten på Husodden, «Tid for tømmer» og Fjordflyt bidrar til utviklingen.

Nordre Land kommune:

Kommunen er sete for noen av de mest sentrale lyd- og lysfirmaene i innlandet, og kompetansen er høy. Landsbysatsingen i Nordre Land har hatt nasjonal oppmerksomhet. Nordre Land har også profilert seg med aktive miljøer innen dans, spesielt for ungdom. I kommunen finnes også arrangementsmiljøer med en mer folkelig appell, spesielt Lavvotunet på Dokka.

Gjøvik kommune:

Har flere sterke arrangementsmiljøer og høy aktivitet, innenfor alle sjangre, hver uke hele året. Eksempler på slike miljøer er Sommerslagere og Resonans. Gode utdanningsinstitusjoner som Viken FHS og Gjøvik videregående skole. Innlandets to største musikkforhandlere ligger her. Det er startet et spennende utviklingsarbeid for å få bedre arenaer for musikk i kommunen. Initiativet til et orkester for innlandet kommer fra miljøet rundt tidligere Gjøvik sinfonietta.

I det videre arbeidet blir det viktig å ha en tett og god dialog med kommunene, slik at arbeidet med å styrke musikken i regionen også blir en del av kommunenes handlingsplaner.

Ansvars- og virkeområde

Musikklivet er bredt. En videreføring av Musikkregionen må forholde seg til hele musikklivet, men hovedmålgruppa vil være profesjonelle og semiprofesjonelle musikere/kunstnere og unge musikere med vilje til å satse på musikk. Fritidsmusikklivet er også avhengig av tilgang på profesjonelle musikere. Hovedområdet skal være musikk. En klar tilbakemelding fra kommunene er at man også må ha oppmerksomhet mot musikkrelaterte kunstarter. Det vil si kunstarter som er i samspill med musikk, f.eks dans. Prosjektet bør prioritere arbeid innenfor følgende aspekter ved musikk:

Kunst

Prosjektet bør fortsatt ha et kunstfokus og utvikle tiltak som legger til rette for kunstnerisk kvalitet. Ambisjonene om å «realisere et framtidig profesjonelt musikalsk ensemble» er en viktig oppgave for regionen og vil viktig for å realisere denne ambisjonen.

- Videreutvikle turné- og produksjonsstøtten
- Videreføre samarbeid med kulturhusene om lokaleie
- Bidra til etablering av et profesjonelt ensemble lokalisert i Gjøvikregionen

Næring

Prosjektet har hatt et spesielt fokus på musikk som næring de siste årene. Dette er en viktig satsing som Musikkregionen bør fortsette å utvikle. Det har vært stor interesse, også utenfor regionen for dette tilbudet.

- Kompetanseutvikling
  - Videreutvikle kurstilbudet i dialog med bransjen
  - Utvikle metoder for «kollegaveiledning»
  - Utvikle andre mer interaktive og praktiske kursformer
  - Skape bevissthet om hvordan realisere verdier av et musikkprodukt
  - Oppfølging av samarbeid med andre lokale og nasjonale aktører som MØST, Norske konsertarrangører og Gramart
- Nettverksarbeid
  - Musikerlunsjer og møteplasser
  - Bransjetreff
  - Bidra til å utvikle produksjonsfelleskap
  - Aktiv nettverksbygger
- Veiledningstjenester.
  - Oppfølging av tema fra kurs og samlinger
  - Karriereveiledning
  - Informasjon om stønadsordninger
  - Hjelp til søknadsskriving
  - Praktiske råd om drift av «musikkbedrift»
  - Utvikle, oppdatere og gjøre tilgjengelig oversikter over musikkressurser (spillesteder, øvingssteder, studio, stønadsordninger osv.)

Synliggjøring/attraktivitet/bølyst

Musikkfeltet er stort, det er mange aktører og det skjer mye. Det viktig å skape oppmerksomhet rundt denne aktiviteten for å skape stolthet og attraktivitet i regionen.

- Samarbeid med kulturskolene om fordypningsprogrammer innen musikk
- Låtskrivercamper for ungdom
- Være oppdatert på og spre informasjon om musikk fra Oppland
- Videreutvikle nyhetsbrev og hjemmeside, samt en målrettet bruk av sosiale medier mot musikere og musikkbransje
- Å styrke internkommunikasjon med eiere og mot andre satsinger i regionen og fylkeskommunen.

Organisering

Vi foreslår en videreføring av prosjektet som en driftsenhet under Gjøvikregionen utvikling. Det vil være viktig å beholde og utvikle den kompetansen som Musikkregionen har utviklet i prosjektperioden.

Utviklerstab

Prosjektet har vært gjennomført med en stillingsressurs på 100- 160% (dagens nivå). Dette nivået vil fortsatt være nødvendig i en videre drift. Dette er viktig med hensyn til oppgavenes omfang og for å ha nødvendig tverrfaglig kompetanse. En videreføring må holde oppe tempoet fra prosjektperioden.

Styre med eiere og bransje

Det har vært et fortrinn for Musikkregionprosjektet å ha hele Gjøvikregionen og Oppland fylkeskommune som eiere. Det har gjort det enklere for prosjektet å forholde seg til eksterne institusjoner og har åpnet dører i regionen. Det vil være en fordel at denne eierkonstellasjonen holder seg og at de fortsatt er aktive styredeltakere.

Som driftsenhet under Gjøvikregionen Utvikling, vil Musikkregionen rapportere til Regionrådet, kommunene og til Oppland fylkeskommune. Det vil fortsatt være ønskelig med et styre med ansvar for å sikre utvikling og forankring av arbeidet. I prosjektperioden har vi hatt gode erfaringer med en styringsgruppe som har representert eierkommunene og bransjerepresentanter. Flere av representantene fra eierkommunene har også hatt bransjebakgrunn. Det vil være naturlig å sikre en videre styring av prosjektet som er nært knyttet til musikkbransjen og som også har kompetanse på andre utviklingstrekk i regionen og fylket. Et styre bør settes sammen og vedtas av Regionrådet.

Finansiering av en videre musikksatsing

Utgifter

Tiltaksmidler	1 750 000
	<i>Kunst 700 000</i>
	<i>Næring/nettverk 900 000</i>
	<i>Synliggjøring 150 000</i>
Administrasjonsutgifter	370 000
Diverse	50 000
Totalt	2 170 000

Inntekter

Oppland fylkeskommune	1 500 000
Regionrådet	250 000
Kommunene	350 000
Andre inntekter	70 000
Totalt	2 170 000

- Budsjettet er beregnet ut fra samme aktivitetsnivå som under prosjektperioden, selv om tilbudet skal gis til hele fylket
- Merkostnader koblet til ønsket aktivitet andre steder i fylket vil kreve lokal/regional medfinansiering der aktiviteten finner sted.
- Administrasjonsutgiftene inkluderer husleie, data- og kommunikasjonsutgifter og også utgifter til drift av et styre.
- Diverseposten kan holdes så pass lav, fordi prosjektet har gitt oss relativt gode erfaringer i kostnadene til dette arbeidet. Den er likevel viktig å ha med, ettersom vi ennå ikke vet de økonomiske konsekvensene av å skulle tilby tilbudet til resten av fylket.
- Den fylkeskommunale andelen i prosjektet har tatt utgangspunkt i størrelsen på tilskuddet til Oppland Kunstsenter på Lillehammer. Beløpet i budsjettet over er imidlertid noe lavere.
- Musikkregionen skal ikke konkurrere med andre aktører om lokale og regionale tilskudds- og sponsorpenger. Andre inntekter henviser til enkeltprosjekter det vil være grunnlag til å søke støtte for, på områder andre aktører ikke arbeider med. Et eksempel kan være låtskrivercampene for ungdom. Og også en beregning av deltakeravgifter, egenandeler mm.
- Budsjettet må indeksreguleres.

Oversikt over vedlegg

Punktvis oppsummering av prosjektet

Målrappotering 2015

Intervju guide og sammendrag av intervjuer med musikere

Referat fra møter med kommunene

Lnr.: 4879/17
Arkivsaksnr.: 17/1014
Arkivnøkkel.: 033

Saksbehandler: MSH

Utskrift til:

FORANALYSE/PROSJEKTPLAN: STYRING, LEDELSE OG KONTROLL AV BARNEVERNET

Sammendrag:

Kontrollutvalget i Nordre Land kommune har fulgt opp oppdrag gitt av kommunestyret den 21.02.2017 om å «*starte opp en forundersøkelse angående de avvikene som fremkommer i rapporten på internkontroll og ledelse*», jf. k.sak 1/2017.

Prosjektplan for å kunne besvare kommunestyrets bestilling ble behandlet i kontrollutvalgets møte den 18. april 2017 som sak 21/2017. Saken oversendes herved til sluttbehandling i kommunestyret, jf. kontrollutvalgets innstilling i saken.

Av hensyn til fremdriften i kontrollutvalgets arbeid har kontrollutvalget tidligere oppfordret om at saken blir satt på saklista kommunestyrets møte den 25. april 2017.

Kontrollutvalget har lagt opp til at Innlandet Revisjon IKS v/oppdragsansvarlig revisor Reidun Grefsrud presenterer saken for kommunestyret. Det bes i den sammenheng om at det blir avsatt ca. 15 minutter til presentasjon av saken i møtet.

Vedlegg:

Foranalyse/prosjektplan barnevern Nordre Land

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen.

Saksopplysninger:

Kontrollutvalget i Nordre Land kommune har fulgt opp oppdrag gitt av kommunestyret den 21.02.2017 om å «*starte opp en forundersøkelse angående de avvikene som fremkommer i rapporten på internkontroll og ledelse*», jf. k.sak 1/2017.

Prosjektplan for å kunne besvare kommunestyrets bestilling ble behandlet i kontrollutvalgets møte den 18. april 2017 som sak 21/2017. Saken oversendes herved til sluttbehandling i kommunestyret, jf. kontrollutvalgets innstilling i saken.

Av hensyn til fremdriften i kontrollutvalgets arbeid har kontrollutvalget tidligere oppfordret om at saken blir satt på saklista kommunestyrets møte den 25. april 2017.

Kontrollutvalget har lagt opp til at Innlandet Revisjon IKS v/oppdragsansvarlig revisor Reidun Grefsrud presenterer saken for kommunestyret. Det bes i den sammenheng om at det blir avsatt ca. 15 minutter til presentasjon av saken i møtet.

Kontrollutvalgets innstilling:

Kontrollutvalget vil råde Kommunestyret til å godkjenne prosjektplanen for revisjonsprosjektet med følgende:

- Formål: Formålet med revisjonsprosjektet er å avdekke mer konkret hva som har sviktet i Nordre Land kommune når det gjelder styring, ledelse og internkontroll, og å avdekke hva som har bidratt til at barnevernet ikke har ytet forsvarlige tjenester i samsvar med barnevernloven.
- Problemstillinger:
  - a. Ble det tatt tilstrekkelig hensyn til forhistorien i de to barnevernstjenestene ved etablering av Land barneverntjeneste?
  - b. Hva har vært utfordringene og hva har sviktet når det gjelder styring, ledelse og internkontroll i Land barneverntjeneste?
  - c. Hva har vært utfordringene og hva har sviktet i rådmannens oppfølging av Land barneverntjeneste?

2. Kommunestyret bevilger inntil kr. 400 000 til gjennomføringen av revisjonsprosjektet.

NORDRE LAND KOMMUNE, den 18.april 2017

Hans Moon
leder

Foranalyse/ prosjektplan

STYRING, LEDELSE OG KONTROLL I BARNEVERNET

Nordre Land kommune

Innlandet Revisjon IKS

INNHALDSFORTEGNELSE

INNHALDSFORTEGNELSE	2
1. INNLEDNING	3
1.1 KONTROLLUTVALGETS BESTILLING	3
1.2 GJENNOMFØRING AV FORANALYSEN/PROSJEKTPLANEN	3
2. BESKRIVELSE	4
2.1 DRIFTSGJENNOMGANG 2010 – NORDRE LAND	4
2.2 UTVIKLINGEN 2009 – 2016 BELYST MED KOSTRA-TALL	4
2.3 LAND BARNEVERNTJENESTE.....	9
2.4 FYLKESMANNENS TILSYN.....	11
2.5 KOMMUNENS INTERNKONTROLL.....	13
2.6 HISTORIKK – FØR LAND BARNEVERNTJENESTE.....	14
2.7 PROSJEKTPLAN FOR UTVIKLING AV LAND BARNEVERNTJENESTE	14
3. VURDERING I FORHOLD TIL ET MULIG FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKT.....	15
4 FORSLAG TIL PROSJEKTPLAN	16
4.1 FORMÅL OG PROBLEMSTILLINGER.....	16
4.2 REVISJONSKRITERIER.....	17
4.3 METODE OG GJENNOMFØRING	19
REFERANSER	21

1. INNLEDNING

1.1 KONTROLLUTVALGETS BESTILLING

Bakgrunnen for denne saken er foreløpig rapport fra fylkesmannen, datert 28.2.17 etter tilsyn med Land barneverntjeneste. Kommunestyret fikk en orientering om rapporten i sitt møte 21.2.2017. I dette møtet behandlet kommunestyret også plan for forvaltningsrevisjon i sak 11/17. Under pkt 3 i vedtaket i sak 11/17 gjorde kommunestyret følgende vedtak:

«Med utgangspunkt i Fylkesmannens endelige rapport om Land barneverntjeneste ber kommunestyret om at kontrollutvalget starter opp en forundersøkelse angående de avvikene som fremkommer i rapporten på internkontroll og ledelse.»

Kontrollutvalget fulgte opp kommunestyrets vedtak i sitt møte 13.3.17 og gjorde følgende vedtak i sak 17/2017:

1. *«Som oppfølging av kommunestyrets vedtak i k.sak 1/2017 bes Innlandet Revisjon IKS om å lage en prosjektplan for et forvaltningsrevisjonsprosjekt rettet mot kontroll, styring og ledelse i perioden 2010 – 2016.»*
2. *Prosjektplanen bes lagt frem på neste møte i kontrollutvalget (18. april 2017) med tanke på fremleggelse for kommunestyret i deres møte den 25. april 2017.»*

1.2 GJENNOMFØRING AV FORANALYSEN/PROSJEKTPLANEN

Foranalysen er gjennomført ved dokumentanalyse av tilsynsrapporter og andre dokumenter fra Nordre Land kommune (se referanseliste). Vi har også gjennomført en enkel KOSTRA-analyse. Vi har vært i telefonisk kontakt med rådmannen og i kontakt med saksbehandler hos fylkesmannen pr mail.

Revisjonen har gått gjennom foreløpig tilsynsrapport fra fylkesmannen og svaret fra kommunen til fylkesmannen, mottatt 22.3.17. Den endelige tilsynsrapporten forelå ikke på det tidspunktet revisjonen sendte fra seg denne foranalysen/prosjektplanen. Fylkesmannen sa i mail av 27.3 til revisjonen at de foreløpig ikke har satt dato for når endelig tilsynsrapport kommer ut. Når endelig tilsynsrapport foreligger vil revisjonen vurdere om det er grunnlag for å endre prosjektplanen og ta opp dette med kontrollutvalget på møtet 18.4.17. Etter at endelig tilsynsrapport er ferdig vil fylkesmannen be kommunene om en plan for lukking av avvikene, vurdere denne planen og forsikre seg om at endring har funnet sted før de avslutter tilsynet.

På grunnlag av den informasjonen vi har innhentet har vi utarbeidet en prosjektplan for et mulig revisjonsprosjekt rettet mot ledelse, styring og kontroll.

Foranalysen/prosjektplanen er utarbeidet av fagansvarlig /oppdragsansvarlig revisor Reidun Grefsrud i løpet av mars 2017.

2. BESKRIVELSE

2.1 DRIFTSGJENNOMGANG 2010 – NORDRE LAND

Nordre Land kommune engasjerte Ressurscenter for omstilling i kommunene (RO) til å foreta en driftsgjennomgang i 2010. RO fikk i oppdrag å vurdere dagens struktur, tjenesteorganisering og nivå på barneverntjenesten. Ressursinnsatsen skulle analyseres opp mot krav til kvalitet på tjenestene blant annet.

Det går fram av rapporten fra RO (jfr. kap. 3) at barneverntjenesten hadde store utfordringer i 2009 pga stort sykefravær. Det ble derfor satset mye på personalledelse og sikring av ressurser. Da rapporten ble skrevet ble arbeidsmiljøet beskrevet som godt, leder hadde stor barnevernfaglig kompetanse og ansatte fikk god oppfølging.

RO konkluderte med (s 15) at barneverntjenesten manglet rutiner, strukturer og sjekklister som var funksjonelle for de ansatte i deres daglige arbeid. Barneverntjenesten manglet en klar framdriftsplan med mål og strategier for hvordan tjenesten skulle framstå, hvordan prioritere saker og holde tidsfrister. Mangelen på planarbeid gjorde det vanskelig å ha budsjettstyring og prioritere de viktigste sakene.

RO mente at barneverntjenesten burde bli bedre på å organisere arbeidet. Tjenesten burde gjennomgå interne arbeidsrutiner og utarbeide sjekklister, standarder og utnytte framdriftsplaner. RO mente også at barneverntjenesten burde bli bedre på kvalitetssikring av saker og viste til at tjenesten ikke overholdt 3-månedersfristen i barnevernloven for håndtering av slike saker.

2.2 UTVIKLINGEN 2009 – 2016 BELYST MED KOSTRA-TALL.

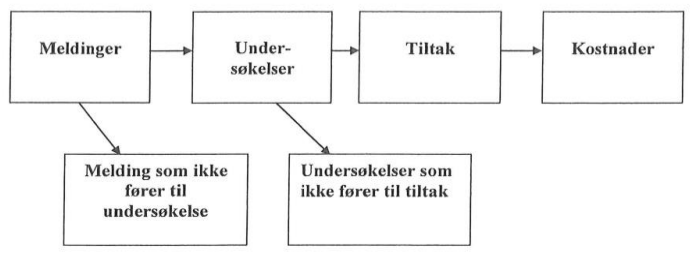
KOSTRA-statistikken er basert på kommunenes registreringer i fagsystemet for barnevern og rapporteres til Statistisk sentralbyrå via filuttrekk fra fagsystemet.

Rapporten fra RO inneholder en del statistikk, blant annet fra KOSTRA. Vi har i det følgende utarbeidet en mindre KOSTRA-analyse for å belyse utviklingen fra 2009 – 2016. Vi har ikke vurdert kvaliteten av KOSTRA-tallene. Tallene for 2016 er foreløpige; de er derfor mer usikre enn tallene for årene før.

Kommunene sender også inn elektroniske halvårsrapporter til Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) med opplysninger om meldinger, undersøkelser, tiltak, bemanning osv. Vi har ikke sett på denne rapporteringen.

Vi har brukt en figur fra RO-rapporten som utgangspunkt for gjennomgangen. Figuren viser saksgangen i barnevernet.

Figur 1. Oppbygging av barnevernsstatistikken og saksgangen i barnevernet

FIGUR 2.1 SAKSGANGEN I BARNEVERNET. HENTET FRA RESSURSSENTER FOR OMSORGSTJENSTER 2010.

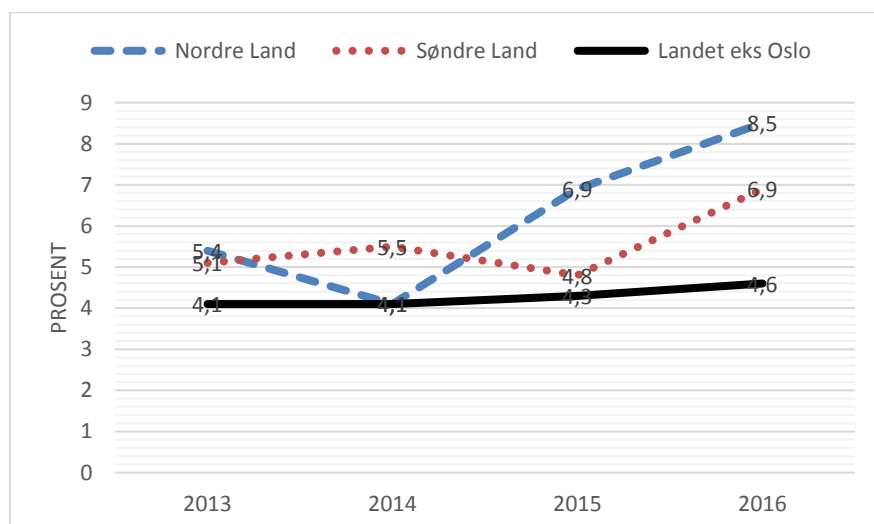
Bekymringsmeldinger til barnevernet

I henhold til barnevernloven § 4-2 skal barneverntjenesten snarest, og senest innen en uke, gjennomgå innkomne meldinger og vurdere om meldingen skal følges opp med undersøkelser.

Statistikken viser at det har vært en sterk økning i antall meldinger til barnevernet i Nordre Land siden 2010. I perioden 2004-2010 var det årlig mellom 26 og 59 meldinger til barnevernet ifølge RO-rapporten. I 2013 var det 84 meldinger, mens det i 2015 og 2016 var henholdsvis 98 og 125 meldinger.

Antall meldinger i Søndre Land kommune lå på 55-66 i årene 2013-2015 for så å øke til 86 meldinger i 2016.

Figur 2-2 viser at antall barn med meldinger utgjorde 8,6 % av innbyggerne i aldersgruppen 0-17 år i Nordre Land i 2016, noe som er nesten dobbelt så høy meldingshyppighet som for landsgjennomsnittet. Andelen barn med meldinger var 6,9% i Søndre Land. Den sterke økningen i meldingshyppigheten vi ser i 2016 og delvis i 2015 er spesiell for de to Land-kommunene.

FIGUR 2-2 UTVIKLINGEN I ANTALL BARN MED MELDINGER I PROSENT AV INNBYGGERE 0-17 ÅR. KILDE: SSB/KOSTRA

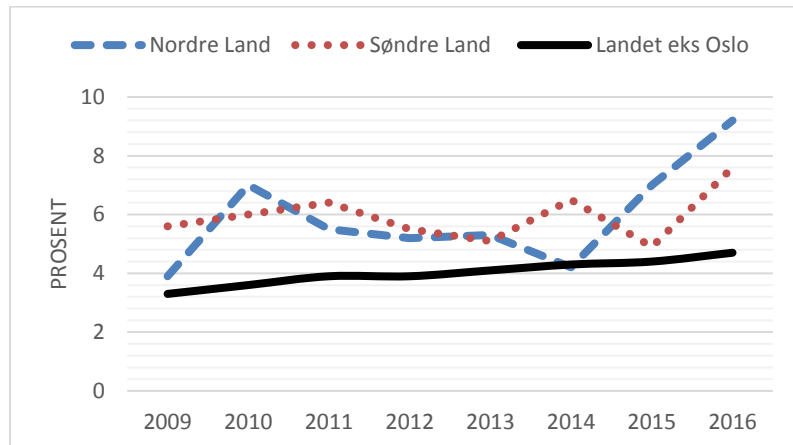
KOSTRA viser at de aller fleste meldingene (mellom 94 og 100 %) i Land-kommunene i perioden 2013-16 er gjennomgått innen fristen på 1 uke. Det gjelder også landsgjennomsnittet.

Vi kjenner ikke til hva som er bakgrunnen for økningen i meldinger til barnevernet i Land-kommunene, eventuelt om økningen har sammenheng med etableringen av interkommunal barneverntjeneste. En rapport fra Telemarksforskning (Brantzæg 2016) om evaluering av interkommunale barneverntjenester viser til at oppstart av interkommunale samarbeidsordninger kan ha ført til økt saksmengde i form av meldinger, undersøkelser og tiltak.

Undersøkelser

Når en melding er gjennomgått kan den enten henlegges eller undersøkes videre. § 4-3 i barnevernloven sier at dersom det er rimelig grunn til å anta at det foreligger forhold som kan gi grunnlag for tiltak, skal barneverntjenesten snarest undersøke forholdet. Undersøkelsen skal gjennomføres senest innen tre måneder. I særlige tilfeller kan fristen være seks måneder.

Tall for landsgjennomsnittet viste at omtrent 20 % av meldingene ble henlagt i perioden 2013-2016. I årene 2013-2014 var henleggelsesprosenten litt høyere enn dette i Nordre Land, og litt lavere i Søndre Land. I 2015 var det en sterk økning i antall meldinger i Nordre Land kommune. Da ble henleggelsesprosenten redusert til 5%. I 2016 fortsatte økningen i meldinger mens henleggelsesprosenten økte til 32 %. I Søndre Land kommune har henleggelsesprosenten økt fra 15 % til 22 % i årene 2015 og 2016.

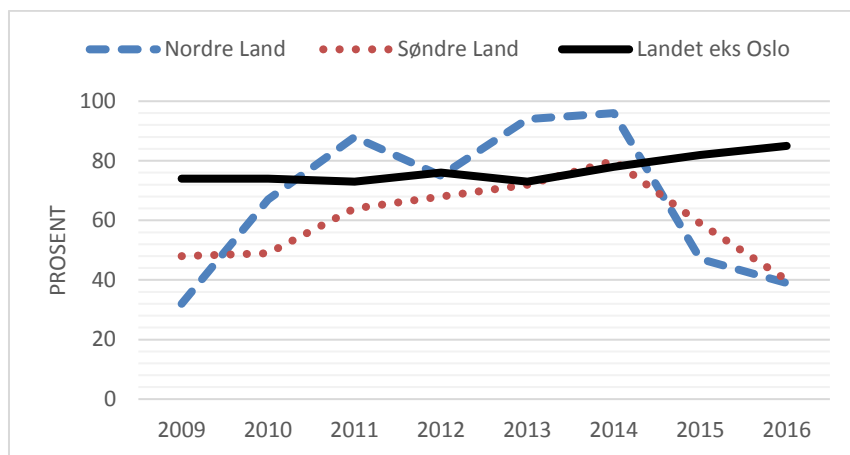
FIGUR 2-4 UTVIKLINGEN I BARN MED UNDERSØKELSER I PROSENT AV INNBYGGERE 0-17 ÅR. KILDE: SSB/KOSTRA

Figur 2-4 viser at det var en litt høyere andel barn som var gjenstand for undersøkelser i barnevernet i perioden 2009 – 2016 i begge Land-kommunene enn for landsgjennomsnittet. I Nordre Land økte andelen barn med undersøkelser sterkt fra 2014 til 2015 og økningen fortsatte i 2016. I Søndre Land gikk andelen barn med undersøkelser litt ned i 2015, men økte sterkt i 2016. I 2016 var det 9,2 % av alle barn i alderen 0-17 år i Nordre Land som var gjenstand for undersøkelser, mens andelen var 7,6 % i Søndre Land og 4,7 % for landsgjennomsnittet. Økningen i undersøkelser må sees i sammenheng med den sterke økningen i meldinger og i Nordre Land kan den reduserte henleggelsesprosenten når det gjelder meldinger i 2015 også ha betydning.

På tidspunktet for driftsgjennomgangen i regi av RO var det kun 32 % av undersøkelsene som ble behandlet innenfor lovens krav i Nordre Land kommune. I perioden 2010-2014 forbedret situasjonen seg betraktelig og i 2014 var det hele 96 % av undersøkelsene som ble behandlet innenfor 3-måneders fristen (jfr figur 2-5). I 2015 falt imidlertid andelen til 47 % og ytterligere til 39 % i 2016.

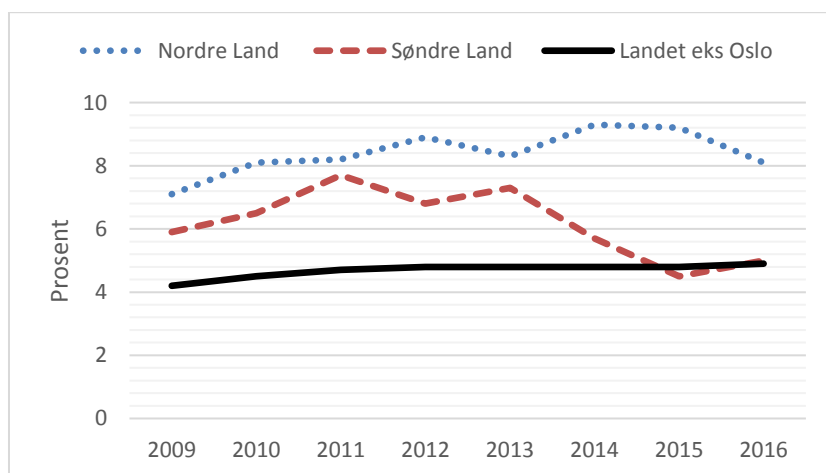
I Søndre Land kommune har det vært en parallell utvikling. I perioden 2010-2014 var imidlertid andelen undersøkelser som ble behandlet innenfor fristen lavere enn i Nordre Land. Andelen ble redusert fra 80 % i 2014 til 40 % i 2016. I 2016 ligger andelen saker behandlet innen fristen til sammenligning på 85 % for landsgjennomsnittet.

FIGUR 2-5 UTVIKLINGEN I ANDEL UNDERSØKELSER SOM ER BEHANDLET INNEN LOVENS FRIST PÅ 3 MÅNEDER. KILDE: SSB/KOSTRA

Tiltak

§ 4-4 i barnevernloven sier at barneverntjenesten skal sørge for å sette i verk hjelpetiltak for barnet og familien, når barnet på grunn av forholdene i hjemmet eller av andre grunner har særlig behov for det,

FIGUR 2-6 UTVIKLING I ANTALL BARN MED BARNEVERNSTILTAK I LØPET AV ÅRET. KILDE: SSB/KOSTRA

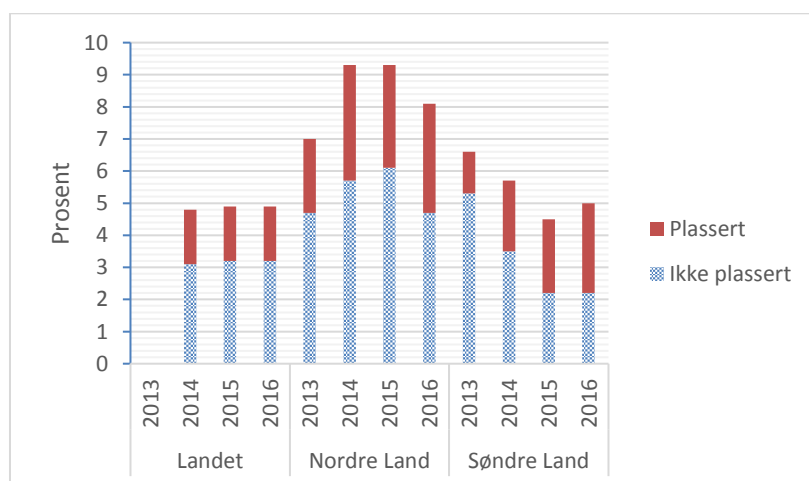
I perioden 2009 – 2013 var andelen barn med tiltak høyere i begge Land-kommunene enn for landsgjennomsnittet (jfr figur 2-6). I perioden 2014-2016 var andelen barn med tiltak fremdeles høy i Nordre Land, mens andelen ble redusert i Søndre Land. I 2016 var 8,1 % av barna i alderen 0-17 år

omfattet av tiltak i barnevernet i Nordre Land kommune, mens tilsvarende andel var 5 % i Søndre Land. Andelen i Søndre Land er omtrent på nivå med landet. Selv om antall meldinger og undersøkelser har økt sterkt i 2016 i Land-kommunene (og i 2015 for Nordre Land kommune), har ikke andelen barn med tiltak økt særlig disse årene.

Type tiltak

KOSTRA skiller mellom barn som har plasseringstiltak fra barnevernet, herunder blant annet fosterhjem, akutt plasseringer og institusjon, og barn som ikke er plassert, men der barn og familien får ulike hjelpetiltak fra barnevernet.

Begge de to Land-kommunene har en relativt høy andel barn med plasseringstiltak, men andelen er noe høyere i Nordre Land enn i Søndre Land. I Søndre Land har reduksjonen i andelen barn med tiltak i perioden 2013-2016 kommet blant barn som får tiltak i hjemmet, mens andelen barn som er plassert har økt (jfr figur 2-7).

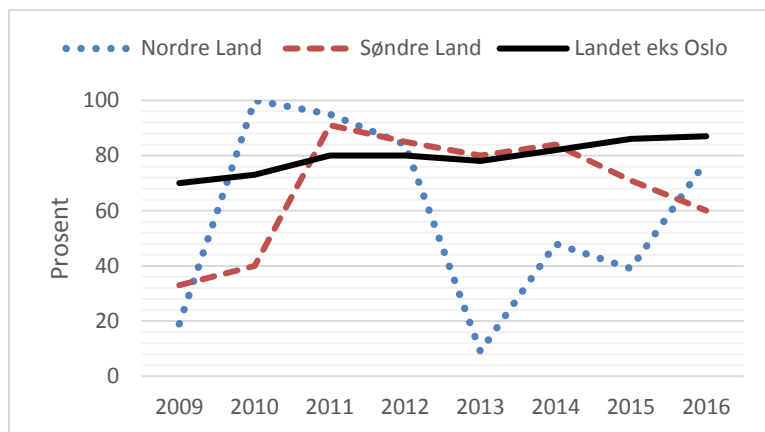
FIGUR 2-7 ANDEL BARN MED TILTAK SOM ER PLASSERT (F 252) OG IKKE ER PLASSERT (F251). KILDE: SSB/KOSTRA

Tiltaksplaner

Ifølge § 4-5 i barnevernloven skal barneverntjenesten utarbeide en tidsavgrenset tiltaksplan når hjelpetiltak vedtas. Barneverntjenesten skal følge nøye med på hvordan det går med barnet og foreldrene og vurdere om hjelpen er tjenlig, eventuelt om det er nødvendig med nye tiltak, eller om det er grunnlag for omsorgsovertakelse. Tiltaksplanen skal evalueres regelmessig.

På landsbasis har andelen barn med tiltaksplan i prosent av barn med tiltak økt fra 70% til 87% i perioden 2009 – 2016. Statistikken viser at begge Land-kommunene hadde få tiltaksplaner i 2009, men at det var en sterk forbedring i perioden 2010-2012 da kommunene lå over landsgjennomsnittet. I Søndre Land holdt nivået seg til 2014. I perioden 2015 har andelen barn med tiltaksplan blitt redusert og var i 2016 60 %.

I Nordre Land har det siden 2012 vært en reduksjon i andel barn med tiltaksplaner fram til 2015, men en økning i 2016 da andelen var 78 %. Revisjonen antar at det lave tallet i 2013 må bero på en feilregistrering, men har ikke undersøkt det nærmere.

Figur 2-8 Andel barn med tiltaksplan av barn med hjelpetiltak. Kilde: SSB/KOSTRA

2.3 LAND BARNEVERNTJENESTE.

Land barneverntjeneste ble en felles tjeneste fra 1. mars 2015. Avtalen mellom de to kommunene bygger på vedtak i kommunestyrene om å organisere barneverntjenesten etter kommuneloven sine regler om vertskommunesamarbeid.

Bakgrunnen for at de to kommunene vedtok å opprette felles barneverntjeneste var blant annet at Land-kommunene hadde relativt små barneverntjenester, og at det i flere perioder har vært store utfordringer knyttet til rekruttering, vakanser og sykemeldinger.

Samarbeidsavtalen

Samarbeidsavtalen om felles barneverntjeneste mellom de to kommunene regulerer alle forhold, herunder juridiske og økonomiske.

Formålet med den interkommunale barneverntjenesten er følgende (jfr pkt. III i samarbeidsavtalen): «Samarbeidet skal sikre at kommunene utfører de oppgavene kommunen har ihht. Lov om barneverntjenester og skal ha myndighet til å treffe vedtak med hjemmel i denne loven. Denne avtalen fritar ikke kommunene ansvaret de har ihht. Lov om barneverntjenester §§ 3-1 og 3-2 om forebyggende virksomhet. Det forutsettes at barneverntjenesten etablerer et tilfredsstillende internkontrollsystem for å ivareta gjeldende lovkrav og de implisertes rettsikkerhet ifht. Forsvarlig tjenesteutøvelse og saksbehandling.»

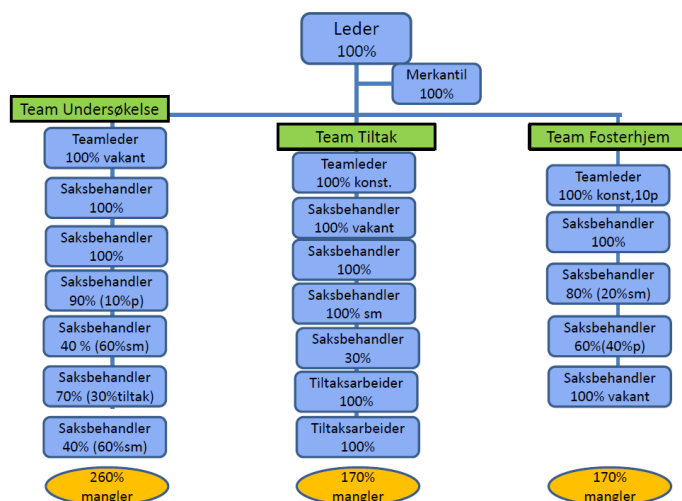
I pkt XII i samarbeidsavtalen er informasjon til samarbeidskommunene omtalt: «Barneverntjenesten skal etablere styrings- og rapporteringssystemer til begge kommunene på en slik måte at relevante lovkrav er tilfredsstillt, herunder kravet til internkontrollsystem. Nordre Land kommune skal underrette Søndre Land kommune om de vedtak Nordre Land kommune treffer, rutiner for dette avtales kommunene i mellom. Det er vedtak som omfatter økonomiske og juridiske forpliktelser utover det ordinære.»

Organisering og bemanning

Land barneverntjeneste var til og med 2016 organisert under tjenesteområdet Familie og Helse, mens fra 2017 er barnevernet organisert under tjenesteområdet Velferd der tjenesteområdeleder er barnevernsleders nærmeste overordnede.

Organisasjonskart, Land barneverntjeneste

Figur 2-8 Land barneverntjeneste. **Kilde:** Presentasjon i kommunestyret Nordre Land 21.2.2017.

Av organisasjonskartet pr februar 2017 går det fram at det er 18,1 årsverk i barneverntjenesten og at 6 av disse var vakante. Av kommentarene i barnevernets presentasjon går det fram at det var innleie av 4 årsverk.

Statusrapportering – utfordringer i Land barneverntjeneste

I svarbrevet til fylkesmannen 22.3.17 vises det til at det har vært store utfordringer i Land barneverntjeneste. Det ble sendt brev til fylkesmannen om dette sommeren 2015 og det var et møte med fylkesmannen i november 2015. Det går frem av notat til møtet med fylkesmannen at det i november 2015 var 15 årsverk i barneverntjenesten, derav manglet 3,5 årsverk. Ny leder tiltrådte 1.9.15. Det var innleie av arbeidskraft som jobbet med undersøkelsessaker og tiltakssaker. Det er beskrevet en rekke utfordringer både historisk og som gjaldt «nåsituasjonen». Personalmessig har det vært manglende stabilitet i ledelse, høyt arbeidsrelatert sykefravær, stort arbeidspress og omfattende avvik i dokumentasjon og saksbehandling. Det var en utfordring for den sammenslåtte tjenesten at to arbeidskulturer skulle bli til en. Det ble videre skissert ulike tiltak som var satt i gang. Dette gjaldt blant annet en LEAN-prosess,

Kommunestyrene i begge eierkommunene fikk i april/mai 2016 framlagt en statusrapport etter 1 års drift av Land barneverntjeneste (K-sak 26/2016). Barnevernleder hadde gjennomført en kartlegging av tjenesten der hensikten med kartleggingen og det å skaffe en oversikt var å sikre at ledelse og medarbeidere kan arbeide systematisk med å lukke avvik og sikre en lovlig og forsvarlig tjeneste framover. Ifølge statusrapporten ble det arbeidet med en tidshorisont på 2-3 år for å få på plass en tjeneste om er lovlig og forsvarlig. I statusrapporten ble det gjort rede for store utfordringer knyttet til

økt saksmengde og for lite personalressurser og en rekke avvik i tjenesten. Av de 15 årsverkene var 5,2 stillinger ikke operative pga vakanse, sykmeldinger og permisjoner.

Det ble bevilget midler til nye stillinger høsten 2016 som ifølge rådmannen bidro til å styrke tjenesten/kompensere for sykefravær, men ikke i tilstrekkelig grad bidratt til nødvendig kapasitet og til å sikre kvaliteten i det faglige arbeidet.

Barnevernsleder sendte et bekymringsnotat til fylkesmannen i oktober 2016 som ifølge rådmannen formidlet en mer alvorlig bekymring enn det som var fanget opp tidligere. Notatet ledet til fylkesmannens tilsyn

2.4 FYLKESMANNENS TILSYN

2.4.1 TILSYN NORDRE LAND KOMMUNE 2011

Fylkesmannen i Oppland gjennomførte et tilsyn med barneverntjenesten i Nordre Land kommune i 2011. Tilsynet gjaldt kommunenes arbeid med undersøkelser og evaluering av hjelpetiltak til hjemmeboende barn. Det ble konstatert to avvik i revisjonsrapporten som forelå 24.6.2011:

Avvik 1: Nordre Land kommune sikrer ikke dokumentasjon for at det gjennomføres tilstrekkelige undersøkelser i alle saker.

Avvik 2: Nordre Land sikrer ikke at det foretas tilstrekkelig evaluering av tiltaksplaner i alle saker.

Nordre Land kommune utarbeidet en plan for å sikre dokumentasjon for at det gjennomføres tilstrekkelige undersøkelser i alle saker og for å sikre tilstrekkelig evaluering av tiltaksplaner i alle saker. Det har videre vært korrespondanse mellom Nordre Land og fylkesmannen om lukking av avvikene fram til 5.12.2012 da fylkesmannen avsluttet tilsynet.

Det går frem av brevet til fylkesmannen 28.6.12 at kommunen mente at fylkesmannen hadde vært klar på at det ble gjennomført godt barnevernarbeid i Nordre Land, men at det ikke kom godt nok fram av sakspapirene. Kommunen ikke gode nok skriftlige rutiner for evaluering av tiltak, men evalueringen ble gjennomført ved muntlig kontakt med familien.

Av brevet til fylkesmannen 26.9.2012 bekrefter kommunen blant annet at de nå hadde sikret dokumentasjon i alle undersøkelser som føres i kommunens barnevernsystem og at det var utarbeidet nye rutiner for evaluering og at evalueringen vil bli dokumentert.

2.4.2 TILSYN SØNDRE LAND KOMMUNE 2011 OG MULKT FOR FRISTOVERSITTELSE 2013

Fylkesmannen hadde også et tilsyn med barneverntjenesten i Søndre Land kommune i 2011 med utgangspunkt i de samme temaene som i tilsynet med Nordre Land kommune. Det ble konstatert 2 avvik i tilsynsrapporten datert 12.7.2011:

Avvik 1: Søndre Land kommune sikrer ikke gjennom planlegging, gjennomføring, kontroll og evaluering at barneverntjenestens undersøkelser gjennomføres i tråd med lov- og forskriftskrav.

Avvik 2: Søndre Land kommune sikrer ikke gjennom planlegging, gjennomføring, kontroll og evaluering at barneverntjenesten evaluerer hjelpetiltak til hjemmeboende barn i tråd med lov- og forskriftskrav.

Avvikene ble sett på som svært alvorlige av fylkesmannen. Kommunens lovpålagte internkontroll på de reviderte områdene var ikke ivaretatt. I rapporten vises det blant annet til at det ikke er foretatt en systematisk gjennomgang av tjenesten for å avdekke områder der det er fare for svikt eller brudd på regelverk. Det foreligger ikke noe system for avviksrapportering. Ledelsen i kommunen sikrer seg ikke informasjon om hva som foregår i barneverntjenesten. Det mangler rutiner for informasjonsoverføring mellom ledelsesnivåer. Ledelsen i kommunen fører ikke kontroll med egen virksomhet. Internkontrollforskriftens krav til styring er ikke ivaretatt.

Det går frem av Helsetilsynets nettside at tilsynet er avsluttet.

I brev av 2.10.13 fra fylkesmannen ble Søndre Land kommune ilagt mulkt for gjentatt overskridelse av frister ved barnevernmeldinger og undersøkelser i perioden 2008 - 2013. Mulkten var basert på utviklingen registrert i halvårsrapporter og dialog med kommunen. Det går frem av brevet at fylkesmannen har fulgt opp kommunen med flere veiledninger etter tilsynet i 2011. De tiltakene som kommunen hadde planlagt ble imidlertid vurdert å ikke ha tilstrekkelig effekt. Fylkesmannen uttalte også at utviklingen som har vært i tjenesten tyder på en manglende systematisk overvåking av tjenesten, med dertil beredskap for å kunne møte perioder med sykemeldinger, nyansettelser og stor saksmengde.

2.4.3 TILSYN MED LAND BARNEVERNTJENESTE 2016

Tilsynet i 2016 er langt mer omfattende enn tilsynene i 2011 og omfatter så vidt revisjonen kan bedømme hele barneverntjenesten. Tilsynet har ifølge den foreløpige tilsynsrapporten avdekket tre avvik fra barnevernloven og internkontrollforskriften:

Avvik 1: Kommunen sikrer ikke forsvarlig mottak, gjennomgang, vurdering og arbeidsflyt i sitt arbeid med meldinger til barneverntjenesten.

Avvik 2: Kommunen sikrer ikke forsvarlig undersøkelse og evaluering av hjelpetiltak til hjemmeboende barn.

Avvik 3: Kommunen sikrer ikke forsvarlig oppfølging av barn i fosterhjem.

Under hvert avvik er det en punktvis liste over funn som avvikene bygger på. Til sammen er det 93 punkter. Både kontrollutvalget og kommunestyret har fått tilsynsrapporten. Vi refererer derfor kun til noe av det som står avslutningsvis i kapittel 6 om vurdering av virksomhetens styringssystem.

«I denne kommunen har det over lang tid fremkommet signaler på at det har vært en tjeneste med store utfordringer. Kommunen plikter å ha et internkontrollsystem som skulle ha avdekket utfordringene, og kommunen burde ha satt inn effektfulle tiltak for å avhjelpe utfordringene....»

Fylkesmannen viser til at det er rådmannen som er ansvarlig for at internkontrollen faktisk gjennomføres. Kommunen må selv beskrive hvordan de ut fra sine utfordringer og sitt utgangspunkt tilfredsstiller kravene til internkontroll.

Kommunen opplyser i svarbrevet til fylkesmannen at de har arbeidet kontinuerlig med de 66 sakene som fylkesmannen ga pålegg om. I svarbrevet til fylkesmannen 22.3.2017 har kommunen en del spørsmål og kommentarer til detaljer i fylkesmannens tilsynsrapport som vi ikke går nærmere inn på her.

Avvik 2 i tilsynsrapporten omhandler det samme tema som det var tilsyn på i de to kommunene i 2011. I tilsynsrapporten fra 2016 er avviket langt mer alvorlig enn det som ble gitt til barneverntjenesten i Nordre Land i 2011. Avviket bygger på hele 50 punkter med funn som i tillegg til å påpeke manglende dokumentasjon og rutiner for evaluering også påpeker fristbrudd, manglende barnefaglige vurderinger, manglende oppfølging av barn/saker, manglende tiltaksplaner, manglende vurdering av når et forhold skal anmeldes, manglende rutiner og prosedyrer og/eller manglende bruk/oppfølging av disse, uklare ansvarsforhold, manglende opplæring/kompetanse, manglende kjennskap til lovverk, mangler når det gjelder samtaler med barn, ikke oppfølging av beslutninger i møter, ikke lederstøtte eller kontroll med at arbeidet skjer i henhold til regelverket, ikke avviksrapportering eller opplegg for å lære av feil og erfaringer, lite kommunikasjon i ansvarslinjen.

Revisjonen har ikke gått nærmere inn på de ulike funnene i fylkesmannens tilsyn, men konstaterer at det er svært omfattende og tankevekkende sett i forhold til de relativt begrensede avvikene som ble funnet i tilsynet i Nordre Land i 2011.

2.5 KOMMUNENS INTERNKONTROLL

I vedlegg 3 i brevet om tilbakemelding på tilsynsrapporten fra fylkesmannen har rådmannen omtalt kommunens internkontrollsystem. Det går frem av vedlegget at det ikke er oppdaterte internkontrollrutiner på plass for Land barneverntjeneste. Det opplyses videre at Nordre Land kommune avsluttet sitt internkontrollprosjekt i 2015 og implementerte nye rutiner i driften. Overordnet internkontrolldokument er vedlegg 4. I tillegg opplyses at det finnes rutiner for avviksbehandling, risiko- og sårbarhetsanalyser og årshjul.

I det overordna dokumentet (vedlegg 4) er det beskrevet hva som er hensikten med internkontroll og hvilke overordna styringsdokumenter som foreligger. Her står det blant annet at internkontroll er de systemer og rutiner som rådmannen etablerer for å sikre tilstrekkelig styring, måloppnåelse og regeletterlevelse. Det går frem av dokumentet at den enkelte leder har ansvar for internkontrollen i sin virksomhet. Det er satt opp punktvis hva dette innebærer og hva det konkret dreier seg om.

2.6 HISTORIKK – FØR LAND BARNEVERNTJENESTE

Rådmannen opplyser i brevet om tilbakemelding på tilsynsrapporten at det ble jobbet med å styrke barneverntjenestene i de to kommunene før de ble sammenslått. I vedlegg 1 og 2 i brevet har rådmannen redegjort for status i barneverntjenesten i henholdsvis Nordre og Søndre Land før etablering av Land barneverntjeneste.

I notatet vedrørende Nordre Land vises det til driftsgjennomgangen i 2010, tilsynet fra fylkesmannen i 2011, at det ble gjennomført et interntilsyn i 2014 og at en statusrapport ble lagt fram for kommunestyret i oktober 2014. Rådmannen vurderer at driftsgjennomgangen i 2010 var vellykket og det ble gjort et arbeid med arbeidsrutiner, sjekklister og standarder og det var fokus på å redusere fristbrudd. Som vi har vist til i kostra-gjennomgangen foran ble fristbruddene redusert i perioden fram til og med 2014.

Rapporten til kommunestyret i 2014 indikerte at tjenesten hadde god oversikt og relativt god kontroll på arbeidet. Det ble rapportert at det en periode hadde vært en krevende prosess med ny ledelse, nye ansatte, sykdom og permisjon, men at høsten 2014 var alle stillinger var besatt. Av rapporten til kommunestyret går det fram at det også har vært arbeidet med risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS) for å sikre kvalitet og internkontroll og det hadde vært jobbet systematisk for å unngå fristoversittelser.

I notatet vedrørende Søndre Land vises det til tilsynet fra 2011, en periode med omfattende lukking av avvik og tett oppfølging fra fylkesmannen. Fylkesmannen hadde en omfattende mappegjennomgang og det ble iverksatt omfattende tiltak og forbedringer i tjenesten. Fylkesmannen avsluttet sin oppfølging da det ble fattet vedtak om felles barneverntjeneste. Rådmannen oppsummerer at alle stillinger i tjenesten var bemannet, men det var noe sykefravær ved sammenslåingstidspunktet. Det var utviklet og implementert rutiner og internkontroll i tjenesten og det var få fristoversittelser.

2.7 PROSJEKTPLAN FOR UTVIKLING AV LAND BARNEVERNTJENESTE

Nordre Land kommune har i etterkant av fylkesmannens tilsyn satt i gang et prosjekt for å sikre forsvarlige tjenester i barnevernet. Det er utarbeidet en prosjektplan som er lagt fram for kontrollutvalget til orientering tidligere.

Delprosjekt 1 går ut på å få til lovlige og forsvarlige tjenester med null fristbrudd innen utgangen av 2018, med fokus på kvalitet, kompetanse, intern organisering, internkontroll, kapasitet og økonomi.

Delprosjekt 2 har et mer overordnet perspektiv med fokus på barn og unges oppvekstvilkår – forebyggende arbeid og tverrfaglig samarbeid.

Det er utarbeidet en milepælplan med en rekke aktiviteter som er tidfestet.

3. VURDERING I FORHOLD TIL ET MULIG FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKT.

Vi legger til grunn følgende kriterier for vurderingen av om det bør gjennomføres en forvaltningsrevisjon av dette teamet:

1. Er dette et viktig område, f.eks ved at det legger beslag på store ressurser?
2. Er det risiko for å avdekke vesentlige avvik i forhold til de vedtak, forutsetninger og mål som er satt for virksomheten?
3. Er administrasjonen i gang med mulige risikoreduserende tiltak på området? I så fall er nytteverdien av revisjon mindre.
4. Er temaet reviderbart? Er det mulig å finne gode revisjonskriterier?

Vesentlighet

Barnevern er utvilsomt et vesentlig område fordi deres tjenester og myndighetsutøvelse har store konsekvenser for mange barn og familier i de to kommunene. Det er derfor viktig at befolkningen har tillit til at barnevernet utfører sine oppgaver i samsvar med lover og regler og på en måte som sikrer at utsatte barn får nødvendig hjelp og oppfølging.

Risiko og risikoreduksjon

Tilsynsrapporten fra fylkesmannen har avdekket alvorlig svikt i Nordre Land kommune når det gjelder Land barneverntjeneste. Barnevernet har ikke utført sine tjenester i samsvar med lovkravene. Fylkesmannen uttaler at det over lang tid har fremkommet signaler på at det har vært en tjeneste med store utfordringer. Kommunen har ikke hatt en fungerende internkontroll som kunne ha avdekket utfordringene. Det er rådmannen i Nordre Land kommune som er ansvarlig for at internkontrollen faktisk gjennomføres.

Fylkesmannen vil følge opp barneverntjenesten i forhold til å forsikre seg om at planer for lukking av avvik blir fulgt opp. Barneverntjenesten er også i gang med et større arbeid for å sikre alle de enkeltsakene som ikke er behandlet på riktig måte. Kommunen jobber dessuten med et prosjekt i samarbeid med konsulent (RO) for å sikre forsvarlig drift av barnevernet på lenger sikt.

Spørsmålet som kan stilles i kjølvannet av tilsynsrapporten er hvorfor alvoret ikke ble forstått tidligere av de som hadde mulighet til å gjøre noe med det. En eventuell forvaltningsrevisjon kan være nyttig for å avdekke og ta lærdom av hva som har sviktet i kommunens systemer, både på rådmannsnivå og i Land barneverntjeneste, særlig når det gjelder internkontroll.

Reviderbart?

Revisjonen regner med at det barnefaglige perspektivet er ivaretatt fra fylkesmannens side, mens en eventuell forvaltningsrevisjon bør fokusere på styring, ledelse og internkontroll. Vi mener det er mulig å finne relevante revisjonskriterier og viser til nærmere beskrivelse i utkast til prosjektplan nedenfor.

4 FORSLAG TIL PROSJEKTPLAN

4.1 FORMÅL OG PROBLEMSTILLINGER

Vi foreslår et forvaltningsrevisjonsprosjekt med utgangspunkt i et styrings, ledelses- og internkontrollperspektiv.

Formålet med et slikt prosjekt må være å avdekke mer konkret hva som har sviktet i Nordre Land kommune når det gjelder styring, ledelse og internkontroll, og som har bidratt til at barnevernet ikke har ytet forsvarlige tjenester i samsvar med barnevernloven.

Vi har formulert følgende problemstillinger:

1. Ble det tatt tilstrekkelig hensyn til forhistorien i de to barnevernstjenestene ved etablering av Land barneverntjeneste?
2. Hva har vært utfordringene og hva har sviktet når det gjelder styring, ledelse og internkontroll i Land barneverntjeneste?
3. Hva har vært utfordringene og hva har sviktet i rådmannens oppfølging av Land barneverntjeneste?

Kommentarer til problemstillingene:

Problemstilling 1:

Det er i ulike dokumenter vist til at Land barneverntjeneste er slått sammen av to barneverntjenester som over tid har hatt store utfordringer. Dette er utvilsomt riktig når det gjelder Søndre Land der fylkesmannen forut for sammenslåingen hadde avdekket alvorlige avvik og dessuten hadde gitt kommunen mulkt for fristovrettelser. I Nordre Land kommune hadde det også vært tilsyn, men avvikene her var mer begrensede. I 2014 rapporterte barnevernet at de stort sett hadde kontroll både med tjenester og bemanning. KOSTRA-tallene viser også at fristbrudd etc har blitt redusert i perioden 2009 og 2014 for begge kommunene. KOSTRA sier imidlertid lite om kvalitet i saksbehandling og tjenesteyting utover dette. Det er rapportert at både Søndre og Nordre Land har jobbet med å styrke barneverntjenestene før sammenslåing. Sett i lys av dette er det overraskende at fylkesmannen i 2016 avdekker så omfattende og alvorlige avvik i Land barneverntjeneste.

KOSTRA-gjennomgangen vår tyder på at situasjonen forverret seg etter at Land barneverntjeneste ble etablert. Det har vært en sterk økning i meldinger og saker som må undersøkes og statistikken viser at barneverntjenesten har store problemer med å ta unna undersøkelsene innen lovens frister. Andel saker med fristbrudd har hatt en sterk økning i 2015 og 2016 sammenlignet med tidligere år.

Revisjonen mener at det ut fra dette er grunn til å undersøke selve etableringen av Land barneverntjeneste og hvordan en i utredning og planlegging tok hensyn til historikken i de to kommunene og de utfordringene som eksisterte før sammenslåingen. Etablering av styringssystem, herunder internkontroll er et tema som særlig bør undersøkes. Siden begge kommunene hadde utfordringer med å etablere gode systemer og rutiner kan det ha vært en risiko dersom eksisterende rutiner, arbeidskultur mv ukritisk ble med inn i den nye barneverntjenesten.

Problemstilling 2 og 3

Kontrollutvalget ønsket å se på perioden 2010 – 2016. Vi vil forsøke å belyse denne perioden i problemstilling 1, men ut fra gjennomgangen i foranalysen tror vi nytteverdien av revisjonen er størst ved å fokusere mest på perioden 2015 – 2016, det vil si etableringen og driften av Land barneverntjeneste.

Utgangspunktet for problemstillingene 2 og 3 er at tilsynet har avdekket alvorlig svikt i styring, ledelse og internkontroll som både gjelder Land barneverntjeneste og rådmannens overordnede oppfølging av barneverntjenesten. De to problemstillingene fokuserer derfor på hva som har vært utfordringene og hva som har sviktet når det gjelder styring, ledelse og internkontroll på disse to nivåene.

4.2 REVISJONSKRITERIER

4.2.1 STYRING – LEDELSE OG INTERNKONTROLL

Internkontroll kan defineres slik:

«Internkontroll er et formalisert kontrollsystem der kontrollaktiviteter utformes, gjennomføres og følges opp med basis i vurderinger av risiko for styringssvikt, feil og mangler i virksomhetens arbeidsprosesser.»

Rådmannens overordnede ansvar for internkontroll går frem av kommuneloven § 23, 2.ledd hvor det står: *«Administrasjonssjefen skal påse at de saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet, og at vedtak blir iverksatt. Administrasjonssjefen skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at den er gjenstand for betryggende kontroll.»*

Av forarbeidene til § 23,2² kan vi slutte at det er et krav om systemer og rutiner, altså at internkontrollen skal være systematisk. For øvrig gir loven og forarbeidene få anvisninger når det gjelder å stille opp krav til hva som er god internkontroll.

---

¹ COSO: Internal Control – Integrated Framework (2013)

² OT.prp nr. 70 (2002-2003).

I litteratur om internkontroll legges det vekt på at internkontrollen må integreres og tilpasses den styringsmodellen som kommunen bruker og inngå som en del av ordinær ledelse og virksomhetsstyring.

Det er i praksis vanskelig å skille mellom styring og ledelse, men i faglitteraturen omtales gjerne styring som systemorientert mens ledelse er personorientert. «*Styring involverer forsøk på å fatte kollektive beslutninger og påvirke adferd gjennom et sett eller system av formaliserte styringsinstrumenter, mens ledelse er direkte og dialogbasert påvirkning med utgangspunkt i lederen som person, primært utøvd i relasjonen mellom den enkelte leder og ansatte.*» (Ladegård og Vabo 2010).

4.2.2 INTERNKONTROLL I BARNEVERNET

§ 2-1 i barnevernloven slår fast at kommunen skal ha internkontroll for å sikre at oppgavene utføres i samsvar med krav fastsatt i lov eller i medhold av lov. Kommunen må kunne gjøre rede for hvordan den oppfyller kravet til internkontroll. I medhold av barnevernloven er det fastsatt en egen forskrift for internkontroll i barneverntjenesten som presiserer hva denne plikten innebærer. Barne- og likestillingsdepartementet har også utarbeidet en veileder.

Det går fram av veilederen at det er kommunens ansvar å sørge for at internkontroll er etablert. Formelt er dette rådmannens ansvar, men i praksis kan oppgaver i dette arbeidet være delegert. Kommunen må sikre at de gjennom avtaler og på annen måte har kontroll med at private aktører driver i samsvar med lovkravene. Forskriften lister blant annet opp hva som er innholdet i internkontrollen.

Internkontrollforskriften gjelder lovkravene i barnevernloven, men internkontrollen i barnevernet kan også innarbeides i kommunens generelle styringssystem.

4.2.3 TEMAER I INTERNKONTROLLEN

Internkontroll kan baseres på ulike teoretiske rammeverk eller modeller. Et av de mest brukte rammeverkene er COSO-modellen³. Hovedelementene i denne modellen er

- Kontrollmiljø
- Risikovurdering
- Kontrollaktiviteter
- Kommunikasjon og informasjon
- Ledelsens oppfølging.

Det er ikke noe krav at kommunen skal ha et internkontrollsystem som følger COSO-modellen, men revisjonen mener at hovedelementene er et godt utgangspunkt for å systematisere gjennomgangen av sentrale elementer som bør inngå i et internkontrollsystem.

---

³ COSO Internkontroll – et integrert rammeverk. Sammendrag Mai 2013.

Kontrollmiljøet er fundamentet for god internkontroll. Kontrollmiljøet påvirkes av hvordan virksomheten er organisert, fordeling av ansvar, myndighet og oppgaver, etiske verdier og kompetanse.

Risikovurderinger er viktig for å identifisere hvilke arbeidsprosesser eller hendelser der det er størst sannsynlighet for svikt eller manglende måloppnåelse samtidig som konsekvensen av eventuell svikt er stor.

Risikovurderinger er grunnlaget for kontrollaktivitetene. Kontrollaktivitetene er de tiltakene som skal sikre etterlevelse av regelverk, retningslinjer og andre krav og bidra til måloppnåelse. Kontrollaktiviteter kan være prosedyrer, sjekklister, arbeidsdeling, lederstøtte, verifiseringer, eller lignende som sikrer at ting gjøres på riktig måte. Det kan også være kontroller som kan avdekke i ettertid at det er gjort feil. Dette kan for eksempel være registrering av avvik, stikkprøver av saker, spørre brukere osv. Det er viktig at slike kontroller følges opp slik at feil rettes opp og at det læres av feilene slik at de ikke skjer igjen.

Det er viktig med god og effektiv kommunikasjon innad i organisasjonen og mellom ledernivåer. I barnevernet er det særlig viktig at det er rutiner for at informasjon om svikt i tjenesten blir formidlet oppover i systemet til de som kan gjøre noe med problemene.

Det går fram av rådmannens dokument vedrørende internkontroll i Nordre Land kommune at det er den enkelte leder som har ansvaret for internkontrollen ved sin virksomhet. I dette ligger det også at lederen må følge med på om det internkontrollsystemet som er etablert i barnevernet fungerer etter hensikten. Det er rådmannen som har det overordnede ansvaret for internkontrollen. Rådmannen må derfor også følge opp at internkontrollen i barnevernet fungerer tilfredsstillende slik at lovkravene følges.

4.2.4 KOMMUNALE VEDTAK MV

Vi vil også hente revisjonskriterier fra eventuelle relevante kommunale vedtak, vedtatte retningslinjer mv. Det er aktuelt å bruke samarbeidsavtalen mellom de to kommunene om Land barneverntjeneste som utgangspunkt for revisjonskriterier.

Revisjonskriterier vil utledes nærmere i forbindelse med prosjektarbeidet.

4.3 METODE OG GJENNOMFØRING

Metode

Prosjektet vil bli gjennomført ved dokumentanalyse og intervjuer.

Dokumentanalysen vil være relativt omfattende og vi vil etterspørre dokumenter som beskriver styringssystemer og internkontroll på overordnet nivå og i barneverntjenesten. Det er aktuelt å få

oversikt over utviklingen i bemanning, kompetanse, sykefravær, innleie etc, samt økonomien. Vi vil dessuten gå gjennom dokumenter som viser hvordan Land barneverntjeneste ble utredet og planlagt.

Vi vil bruke fylkesmannens tilsynsrapport som et utgangspunkt for å undersøke internkontrollen i barnevernet, særlig når det gjelder hvordan den har fungert i praksis. Det kan også være aktuelt å benytte informasjon som kommunen selv har samlet inn i forbindelse med deres prosjekt.

Vi vil også intervju ledere på ulike nivåer i kommunen; det vil si rådmann, kommunalsjef, aktuelle tjenesteområdeledere og barnehageleder. I tillegg er det aktuelt å intervju ledere i Søndre Land kommune. Vi vil vurdere om det er aktuelt og praktisk mulig å intervju tidligere ledere i barnevernet. Det er også aktuelt å intervju innleid konsulent fra RO.

Revisjonen vil ikke gå inn i saksmapper. Det kan være aktuelt å ta kontakt med fylkesmannen i forbindelse med hvordan f.eks internkontrollforskriften skal forstås.

Vi vil i hovedsak forholde oss til perioden 2015 – 16. I tillegg vil vi innhente noe informasjon som kan belyse utviklingen fra 2011 – 2014 i de to kommunene og hvordan dette eventuelt har innvirket på etableringen av Land barneverntjeneste.

Gjennomføring

Ressursbruken til et eventuelt prosjekt er blant annet avhengig av følgende forhold:

- Antall problemstillinger som ønskes undersøkt
- Hvor omfattende datagrunnlag det er nødvendig å samle inn for å vurdere kommunens praksis opp mot revisjonskriteriene
- Hvilke metoder som benyttes for å framskaffe datagrunnlaget
- Hvor kompliserte og krevende vurderinger som må foretas
- Hvor godt dokumentert og tilgjengelige data fra kommunens systemer er

Vi anslår ressursbruken til 375 timer (inklusive arbeidet med foranalysen/prosjektplanen). Siden det er vanskelig å vite på forhånd hvilke funn vi kommer til å gjøre og i detalj hvilke vurderinger som vi må gå inn på kan ressursbruken bli enten litt høyere eller litt lavere enn anslått.

Vi planlegger oppstart i løpet av våren 2017 og gjennomføring i løpet av vår/sommer/tidlig høst 2017. Prosjektarbeidet vil i hovedsak bli utført av fagansvarlig/oppdragsansvarlig revisor Reidun Grefsrud. Rapporten vil kvalitetssikres av daglig leder Bjørg Hagen.

REFERANSER

LOV-1992-07-17-100. *Lov om barneverntjenester (Barnevernlova).*

FOR-2005-12-14-1584. *Forskrift om internkontroll for kommunens oppgaver etter lov om barneverntjenester.*

Barne- og likestillingsdepartementet 2006: *Internkontroll i barneverntjenesten i kommunene – en veileder.*

Brandtzæg, Bent Aslak 2016: *Evaluering av interkommunale barneverntjenester i Sør-Trøndelag. TF-rapport nr 382 2016.*

COSO 2013: *Internkontroll – et integrert rammeverk. Sammendrag.* Mai 2013.

Ladegård, Gro og Signy Irene Vabo (red.) 2010: *Ledelse og styring.* Fagbokforlaget.

Fylkesmannen i Oppland 12.7.2011: *Rapport fra tilsyn med kommunenes arbeid med undersøkelser og evaluering av hjelpetiltak til hjemmeboende barn ved Søndre Land kommune 2011.*

Fylkesmannen i Oppland 24.6.2011: *Stadfestet rapport fra tilsyn med kommunenes arbeid med undersøkelser og evaluering av hjelpetiltak til hjemmeboende barn ved Nordre Land kommune 2011.*

Fylkesmannen i Oppland 2.10.13: *Mulkt for overskridelse av frister ved barnevernmeldinger og undersøkelser – Søndre Land kommune.*

Fylkesmannen i Oppland og Nordre Land kommune: *Korrespondanse i etterkant av tilsynet (25.10.11, 15.3.12, 28.6.12, 26.9.12, 5.10.12)*

Fylkesmannen i Oppland 28.2.17: *Foreløpig rapport fra tilsyn – Nordre Land kommune – Land barneverntjeneste.*

Ressurssenter for omsorgstjenester i kommunene (RO) 2010: *Nordre Land kommune – driftsgjennomgang barneverntjenesten.*

www.ssb.no/KOSTRA *Foreløpige kostratall for 2016 og tall for perioden 2009 – 2015.*

Nordre Land kommune 22.3.17: *Kommunens svar på fylkesmannens foreløpige tilsynsrapport om land barneverntjeneste m/vedlegg.*